

**Claudij Claudiani Alexandrini, poetae illustriss. quotquot
nostra hac tempestate extant opuscula, ad seriem
subsequentem. : De raptu Proserpinae. Lib. iii. In Ruffinum.
Lib. ii. De bello Gildonico. Lib. i. Epithalamium in nuptijs
Honorij & Mariae. Eiusdem Panegyrici. Lib. vii. In Eutropium.
Lib. ii. De bello Getico. Lib. i. Eiusdem epigrammata quaedam.
Omnia haec diligentissime recognita, ad venterum
exemplariorum fidem.**

<https://hdl.handle.net/1874/456059>

**Dit boek hoort bij de Collectie Van Buchell
Huybert van Buchell (1513-1599)**

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Wegens onderzoek aan deze collectie is bij deze boeken ook de volledige buitenkant gescand. De hierna volgende scans zijn in volgorde waarop ze getoond worden:

- de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsnede
 - de staartsnede
 - het achterplat

**This book is part of the Van Buchell Collection
Huybert van Buchell (1513-1599)**

More information on this collection is available at:

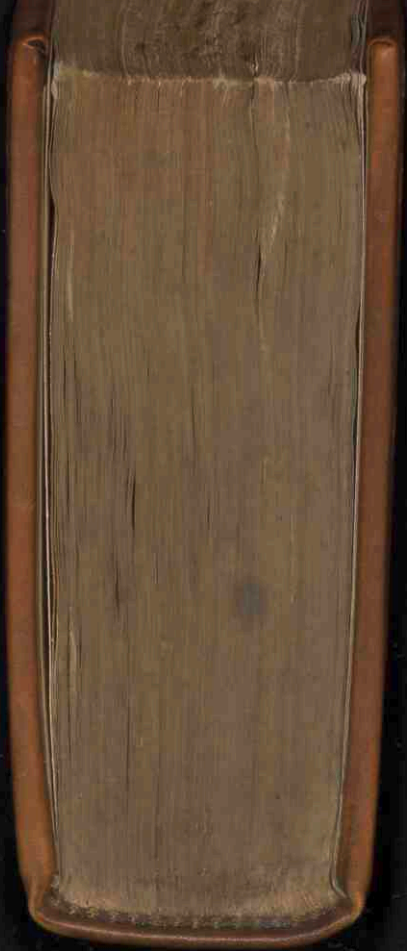
<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Due to research concerning this collection the outside of these books has been scanned in full. The following scans are, in order of appearance:

- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

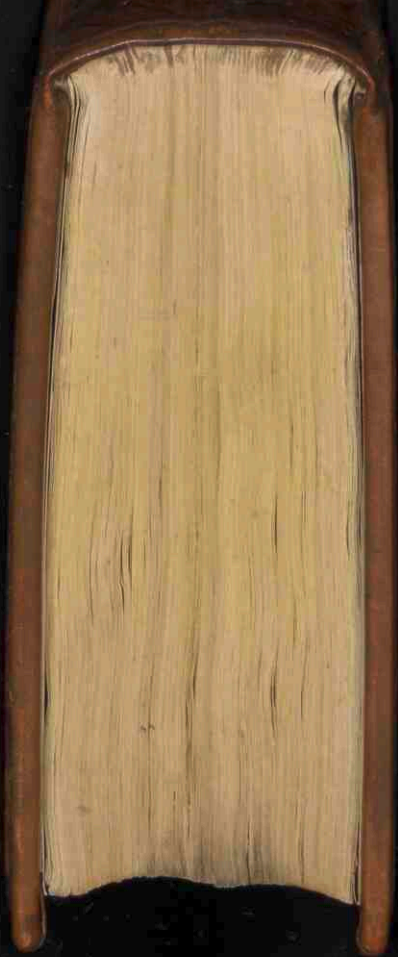
X. oct.

116

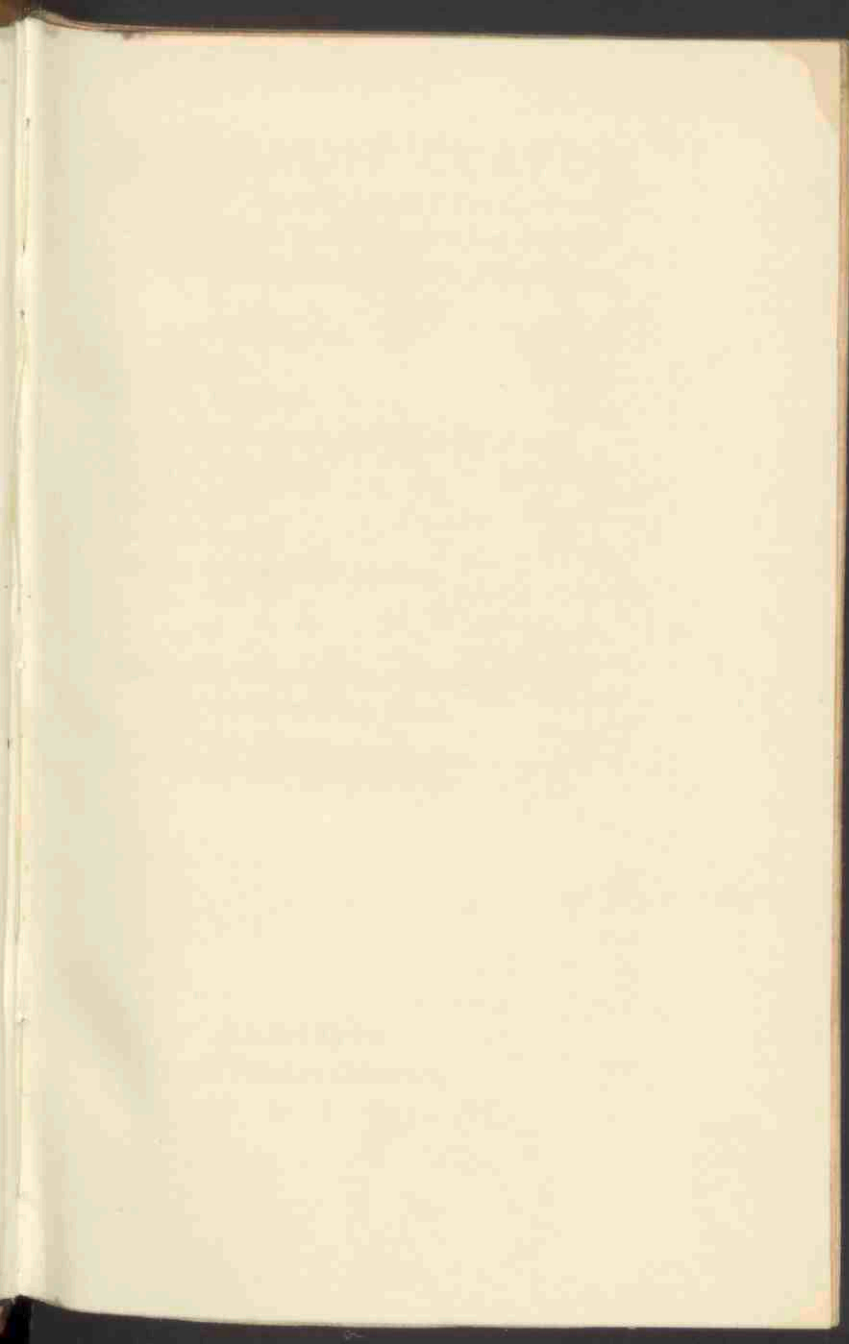
170

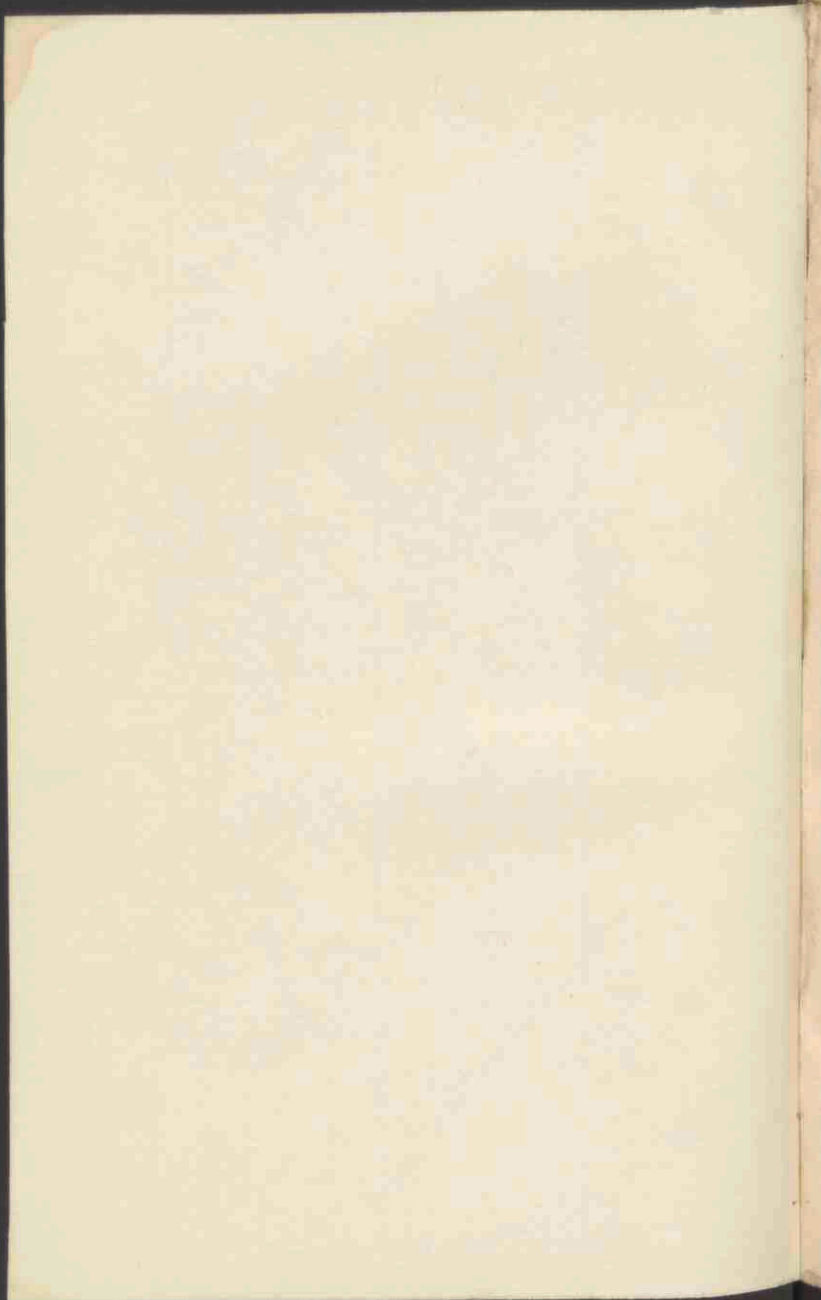
ff

overstammond apr/mei 1978
de hierby vrijgemaakte frag-
menten: Clowterdoos 5, Nr. 15.

PO CLAVDII CLAVDII

ANI ALEXANDRINI, POE-
tae illustris. quotquot nostra hac tempesta-
te extant opuscula, ad seriem subsequente[m].

De raptu Proserpine.	Lib. III.
In Ruffinum.	Lib. II.
De bello Gildonico.	Lib. I.
Epithalamium in nuptijs Honorij & Marie.	
Eiusdem Panegyrici.	Lib. VII.
In Eutropium.	Lib. II.
De Bello Getico.	Lib. I.
Eiusdem epigrammata quedam.	

Omnia hec diligentissime recognita, ad ve-
terum exemplariorum fidem.

Ex dono Buchely

PARISIIS

Apud Simonem Colinæum.

1 5 3 8

SOCCIAVDII CLAVDI

AM. ALEXANDRINI FOR.

to extent of the ...

lib. III.

lib. II.

lib. I.

lib. VII.

lib. VI.

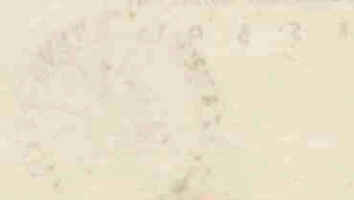
lib. V.

De ...
De ...
De ...
De ...
De ...
De ...
De ...
De ...
De ...
De ...

Ex ...
Ex ...

DANITIS

Apud ...

Damus & hoc tibi Claudiani opusculū Lector can-
dide, ſumma cura & vigilantia à nobis expoſitū: tuæ
vero humanitatis erit vt ea, qua tibi emittimus
fronte, accipias. Nihil enim mihi magis in votis eſt,
nihil vſquam me vel præſtātius vel excellentius fa-
cturum poſſe reor: quàm vt tuæ ſemel vtilitati, atq;
adeo Reip. cui omnia debeo, dignitati, morem geram.
Spem tandem hanc optimam præ me ferens, huicq;
expeſtationi inherens, bonas aliquando literas ex
ſqualenti illo tenebrarum ſitu emerſuras, & repulſa
hiſſuta atque horrida totius barbariei lerna ad ve-
ram poſthac lucem prodituras. Itaque hac non vana
opinione permotus memet huic labori quotidie accin-
go, & quidquid in me eſt virium nocteis dieſq; gna-
uiter expono, ne mihi poſthac vitio à te dari poſſit,
per me ſtetiſſe quominus ſynceriores reuiniſcant di-
ſciplinæ. Idq; poſthac decreui, votis fauēte CHR-
ISTO OPT. MAX. me ad hoc pede progreſſurū
celeriori, quando & tu mihi calcar addis, & te video
in dies magis ac magis literarū amplecti ſtudua. Ac-
cipies igitur ſereno vultu hunc noſtrum Claudianū,
vt qui diligentiori, quàm fieri potuit lima ſit expo-
ſitus, non ſine veterum codicum collatione, qui plu-
rimum ad emendationem inuerunt. Interim ſecu-
re valebis, dum tibi maiora parantur.

EX LIBRO QUINTO PETRI CRISTIANI
niti de poetis latinis, Cl. Claudiani vita.

L. Claudianus poeta insignis, Archadia & Theodosij temporibus floruit, patria fuit Alexandrinus, nobilissima urbe Egypti: quidam Florentinum faciunt, parum diligenter observantes veterum commentarios. authores graeci, qui de poeta Claudiano meminerunt, Alexandrinum appellat, cui sententiae idem author astipulatur, dum Nilum suum vocat, ut nihil praeterea dubitari possit ei patriam fuisse Alexandriam. Ingenio excellenti fuit, maximèq; apto ad carmen componendum. nam & assurgit feliciter, variisq; figuris ac sententijs mirifice delectat, ut videatur à natura ipsa instructus ad poeticam facultatem. verisimile est eum Romae diu versatum, multasq; Italiae urbes peragrasse, quod cum alia multa testatur, tum hi versus, quos de Balneis Aponi composuit. opera illius satis nota sunt, sed precipuam laudem iudicio multorum sibi vindicat his carminibus, quibus principes viros summis laudationibus seu Panegyricis extulit. De raptu Proserpinae libros quatuor scripsit, eosq; ad Florentinum misit, veluti monumentum suae benivolentiae atq; optime voluntatis, nam cum eo arctissima familiaritate coniunctus vixit. praeterea eiusdem poemata, epistolas & epigrammata. in quibus de Nilo, de Phoenice, de Magnete, de Crystallo, de Balneis Aponi, de Torpedine, de Gallicis mu-

labus, deq; alijs multis, apte & eleganter carmen de-
 scripsit. Augustinus & alij veteres plurimum com-
 mendarunt ingenium atq; eruditionem Claudiani,
 referētes illius versus de laude & victoria princi-
 pis Theodosij contra Eugenium Gallorum Regem.
 constat enim Theodosium ipsum parua manu cōtra
 ingentes Barbarorum copias dimicasse, cæsique ma-
 gna ex parte hostibus, clarissima victoria potitū, nō
 tam suis auspicijs, quā ope & praesidio oborta tem-
 pestatis senientibus ventis contra hostium aciem,
 quocirca sic Claudianus elegantissime scribit.

Te propter gelidis aquilo de monte procellis
 Obruit aduersas acies, reuolutaq; tela
 Vertit in authores, & turbine reppulit hastas.
 O nimium dilecte deo, cui fundit ab antris
 Solus armatas hyemes, cui militat ether,
 Et coniuuati veniunt ad classica venti.

Idem Claudianus magna veneratione coluit Pro-
 bum, Probinum & Olibrium viros consulares. Gen-
 nadium praeterea Honorium, Stiliconē ac Manlium
 Theodorum singulari studio & incredibili diligentia
 prosequitur, testatus officium suum libellis à se com-
 positis de illorum laudibus. Haec sunt quae de poeta
 Claudiano obseruauimus. de obitu ipsius nihil apud
 veteres authores legimus, de Claudiano Mamercio
 (qui libros de anima scripsit) cōmode à nobis dicitur.

CLAVDII CLAVDIANI
PRAEFATIO IN RAPTVM
PROSERPINAЕ.

i
Nuenta secuit primus qui naue profundum,
Et rudibus remis sollicitauit aquas:
Qui dubijs ausus committere flatibus alnum:
Quas natura negat, præbuit arte vias.
Tranquillis primum trepidus se credidit vndis:
Littora securo tramite summa legens.
Mox longos tentare sinus, & relinquere terras,
Et leni cœpit pandere vela noto.
Ast vbi paulatim præceps audacia creuit:
Cordâq; languentem dedidicere metum:
Iam vagus irrupit pelago: celumq; secutus,
Egeas hyemes Ioniûmq; domat.

4

✻ CLAVDII CLAVDIANI
POETAE ILLVSTRIS.
DE RAPTIV PROSERPI-
NAE LIBER PRIMVS.

i
Nferni raptoris equos, afflatáq; curru
Sidera tenarios caligantésq; profunda
Iunonis thalamos audaci promere cātū
Mens congesta iubet. gressus remone-
te prophani.

Iam furor humanos nostro de pectore sensus
Expulit, & totum spirant præcordia Phæbum.
Iam mihi cernuntur trepidis delubra moueri
Sedibus, & claram dispergere lumine lucem,
Aduentum testata dei. iam magnus ab imis
Auditur fremitus terris, templúm; remugit
Cecropidum, sanctásq; faces extollit Ælensis.
Angues Triptolemi strident, & squamea curuis
Colla leuant astricta iugis: lapsúq; sereno
Erecti, roseas tendunt ad carmina cristas.

Ecce procul ternis Hecate variata figuris
Exoritur: letásq; simul procedit Iacchus
Crinali florens hedera: quem Parthica tigris
Velat, & auratos in nodum colligit vngues.
Ebria Mæonijs figit vestigia Thyrsis
Dij, quibus in numerum vacui famulantúr auerni,
Vulgus iners opibus quorum donatur auaris
Quicquid in orbe petit, quos styx liuentibus ambit
Iterfusa vadis, & quos fumantia torquens

Equora, gurgitibus Phlegeton perlustrat anhelis:
 Vos mihi sacrarum penetralia pandite rerum,
 Et vestri secreta poli: qua lampade Ditem
 Flexit amor, quo ducta ferox Proserpina raptu
 Possedit dotale chaos, quantasq; per oras
 Sollicito genitrix errauerit anxia cursu.
 Vnde datae fruges populis: & glande relicta
 Cesserit inuentis Dodonia quercus aristis.

Dux erebi quondam tumidas exarsit in iras,
 Prælia moturus superis: quod solus egeret
 Connubijs, sterileq; diu consumeret annos
 Impatiens nescire torum: nullasq; mariti
 Illecebras, & dulce patris cognoscere nomen.
 Iam quæcumq; latent ferali monstra barathro,
 In turmas aciemq; ruunt, contraq; tonantem
 Coniurant furia, crinitaq; fontibus hydris
 Tisiphone quatiens infausto lumine pinum,
 Armatos ad castra mouet passentia manes.
 Penè reluctatis iterum pugnantia rebus
 Rupissent elementa fidem, penitusq; reuulso
 Carcere, laxatis pubes titania vinculis
 Vidisset caeleste inbar, rursusq; cruentus
 Egeon, positus arcto de corpore nodis,
 Obuia centeno vexasset fulmina motu:
 Sed Parca vetuere minas: orbisq; timentes
 Ante pedes soliumq; ducis fudere seneram
 Caniciem: genibusq; suas cum supplice fletu
 Admonere manus: quarum sub iure tenentur
 Omnia: quæ seriem factorum pollice ducunt,

Longaq; ferratis euoluunt secula pensis.

Prima fero Lachesis clamabat talia regi
 Incultas dispersa comas. O maxime noctis
 Arbitr, umbrarumq; potens, cui nostra laborant
 Stamina, qui finem cunctis & semina præbes,
 Nascendiq; vices alterna morte rependis:
 Qui vitam letumq; regis (nam quicquid ubiq;
 Gignit materies, hoc te donante creatur)
 Debeturq; tibi cunctis ambagibus æui.
 Rursus corporeos animæ mutantur in artus:
 Ne pete firmatas pacis dissolueres leges
 Quas dedimus: neuitq; colus. neu prælia fratrum
 Ciuili conuerte tuba. cur impia tollis
 Signa? quid incestis aperis Titanibus auras?
 Posce Ionem, dabitur coniunx. Vix ille pepercit:
 Erubuitq; preces, animusq; relanguit atrox,
 Quannuis indocilis flectituræ turbine rauco,
 Cum grauis armatur boreas, glaciæq; nivali
 Hispidus, & gelida concretus grandine pennas
 Flare cupit: pelagus syluas camposq; sonoro
 Flamine rapturus, si forte aduersus ahenos
 Colus obiecit postes, vanescit inanis
 Impetus, & fractæ redeunt in claustra procelle.

Tum Maia genitum, qui feruida dicta reportet
 Imperat acciri. Cyllenius astitit ales
 Somniferam quatiens virgam: tectusq; galero,
 Ipse rudi solio fultus, nigræq; verendus
 Maestate sedet. squallent immania fœdo
 Sceptra situ. sublime caput mœstissima nubes:

Asperat: & dira riget inclementia forma.
 Terrorem dolor angebat. tunc talia cello
 Ore tonat. tremefacta silent dicente tyranno
 Atria, latratum triplicem compefcuit ingens
 Ianitor, & presso lachrymarum fonte refedit
 Cocytus: tacitis Acheron obmutuit vndis,
 Et Phlegetontæa requierunt murmura ripæ.
 Atlantis Tegeæ nepos commune profundis,
 Et Superis numen: qui fas per limen vtrunq;
 Solus habes, geminôq; facis commercia mundo,
 I celer: & proscinde notos, & inssa superbo
 Redde Ioni: tantumne tibi seuissime fratrum.
 In me iuris habes? si nobis noxia vires
 Cum cælo fortuna tulit, non robur & arma
 Perdidimus: si rapta dies, an forte iacentes
 Ignauosq; putas, q; non Cyclopeia tela
 Stringimus, aut vanas tonitru deludimus auras?
 Nonne satis visum est, grati q; luminis expers
 Tertia supremæ patior dispendia sortis?
 Informesq; plagas? cum te lætissimus ornet
 Signifer, & vario cingant splendore Triones?
 Sed thalamos etiam prohibes, Nereia glauco
 Neptunum gremio complectitur Amphitryte.
 Te consanguineo recipit post fulmina fessum
 Iuno sinu. quid enim narrem latitantia furta?
 Quid Cererem? magnamq; Themis? vbi tâta creâdi
 Copia? te felix natorum turba coronat.
 Ast ego deserta mœrens inglorius aula,
 Implacidas nulla solabor pignore curas.

Non adeo toleranda quies, primordia testor
 Noctis: & horrendæ stagna intemerata paludis.
 Si dicto parere negas: patefacta ciebo
 Tartara: Saturni veteres laxabo catenas.
 Obducam tenebris lucem: compage soluta
 Lucidus umbroso miscebitur axis auerno.
 Vix ea fatus erat, iam nuntius astra tenebat:
 Audierat mandata pater, secumq; volutat
 Diuersos ducens animos, quæ tale sequatur
 Coniugium: stygiosq; velit pro sole recessus.
 Certa requirenti tandem sententia sedit.
 Et nææ Cereri proles optata virebat
 Vnica: nec tribuit sobolem Lucina secundam.
 Fessaq; post primos hæserunt viscera partus,
 Infœcunda quidem: sed cunctis altior extat
 Matribus: & numeri damnum Proserpina pensat.
 Hanc fouet, hæc sequitur, vitulâ non blandius ambit
 Torua parens, pedibus quæ nondum proterit arua:
 Nec noua lunatæ curruauit germina frontis.
 Iam vicina toro plenis adoleuerat annis
 Virginitas: tenerum iam pronuba flamma pudorem
 Sollicitat, mixtâq; tremat formidine votum.
 Personat aula procis, pariterq; pro virgine certant.
 Mars clypeo melior, Phœbus præstantior arcu.
 Mars donat Rhodopen, Phœbus largitur Amyclas,
 Et Delon, clariôsq; lares: hinc emula Inno,
 Hinc poscit Latona nurum: despexit vtrunq;
 Flaua Ceres, raptusq; timens (heu cæca futuri)
 Commendat Siculis furtim sua pignora terris.

Infidis natam laribus commisit alendam.
 Æthera deseruit, Siculasq; relegat in oras
 Ingenio confisa loci. Trinacria quondam
 Italiae pars vna fuit: sed pontus & æstus
 Mutauere situm. rupit confinia Nerens
 Victor, & abscissos interluit æquore montes:
 Paruâq; cognatas prohibent discrimina terras.
 Nunc illam sociam rapta tellure trifulca
 Opponit natura mari: caput inde Pachyni
 Respicit Ionias protentis rupibus iras.
 Hinc latrat getula Thetis, Lilybæâq; pulsat
 Brachia consurgens: hinc dedignata teneri
 Concutit obiectum rabies tyrrhena Pelorum.
 In medio scopulis se porrigit Ætna perustis
 Ætna gigantos nunquam tacitura triumphos:
 Encheladi bustum, qui saucia membra reuinctus
 Spirat inexhaustum flagranti pectore sulfur:
 Et quoties detrectat onus cernice rebeli
 In dextrum, leuimq; latus: tunc insula fundo
 Vellitur: & dubie mutant cum mœnibus vrbes.
 Ætnæos apices solo cognoscere visu,
 Non aditu tentare licet: pars cætera frondet
 Arboribus, teritur nullo cultore cacumen.
 Nunc mouet indigenas nimbos, piceâq; grauatum.
 Fœdat nube diem: nunc motibus astra laceffit
 Terrificis, damnisq; suis incendia nutrit.
 Sed quannuis nimio feruens exuberet æstu:
 Scit niuibus seruare fidem, pariterq; fauillis
 Durescit glacies, tanti secura vaporis

Arcano defensa gelu fumóq; fideli,
 Lambit contiguas innoxia flamma pruinas:
 Quæ scopulos tormenta rotent, quæ tâta cauernas
 Vis glomeret:quo fonte ruat Vulcanius ignis,
 Sine q; obicibus discurrens ventus opertis
 Offenso per saxa furit rimosa meatu:
 Dum scrutatur iter, libertatémq; reposcens
 Putrida multiuagis populatur flatibus antra.
 Sed mare sulfurei ductum per viscera montis
 Oppressis ignescit aquis, & pondera librat.

Hic ubi seruandum mater fidissima pignus
 Abdidit, ad Phrygios tendit securâ penates:
 Turrigerámq; petit Cybelem, sinuosa draconum
 Membra regens volucris per ania nubila tractu
 Signant: & placidis humectant frena venenis.
 Frontem crista tegit, pingunt maculosa virentes
 Terga nota: rutilum squammis intermicat aurum:
 Nunc spiris Zephyros tranant, nunc arua volatu
 Inferiore secant, cano rota puluere labens
 Sulcatam fecundat humum: flarescit aristis
 Orbita: surgentes scindunt vestigia fruges.
 Vestit iter comitata seges: iam linquitur Etna,
 Totâq; decrescit refugo Trinacria visu.
 Heu quoties præsaga mali violauit oborto
 Rore genas: quotiens oculos ad tecta retorsit
 Talia voce mouens. Salue gratissima tellus,
 Quam nos prætulimus celo: tibi gaudia nostri
 Sanguinis: & charos vteri commendo labores.
 Præmia digna manent: nullos patiêre ligones,

Et nullo rigidi versabere vomeris ictu.
 Sponte tuus florebit ager cessante iuuenco:
 Ditiore oblatas mirabitur incola messes.

Sic ait: & fuluis serpentibus attigit Idam.
 Hic sedes angusta deæ, templiq; colendi
 Religiosa silex: densis quam pinus obumbrat
 Frondibus: & nulla lucos agitante procella
 Stridula corniferis modulantur carmina ramis.
 Terribiles intus Thyasi: vesanaq; mixto
 Conventu delubra gemunt: ululatibus Ide
 Bacchatur: timidas inclinant Gargara sylvas.
 Postq; visa Ceres: mugitum tympana frenant,
 Conticuere chori: Corybas non impulit ense:
 Non buxus, non era sonant: blandiq; leones
 Summisere inbas. adytis gausa Cybelle
 Exilit, & pronas intendit ad oscula turres.

Viderat hæc dudum summa speculatus ab arce
 Iuppiter: & veneri mentis penetralia nudat.
 Curarum secreta tibi Cytherea fatebor
 Candida tartareo nuptum Proserpina regi
 Iamdudum decreta dari: sic Atropos vrget,
 Sic cecinit longæna Themis: nunc matre remota
 Rem peragit tempus. fines invade Sicanos,
 Et Cereris prolem patulis illudere campis,
 Crastina puniceos cum lux detexerit ortus:
 Coge tuis armata dolis, quibus vrere cuncta
 Me quoq; sepe soles: cur vltima regna quiescunt?
 Nulla sit immunis regio, nullumq; sub umbris
 Pectus inaccessum Veneri: iam tristis Erinnyis

Sentiat ardores Acheron: Ditisq; seueri
 Ferrea lasciuis mollescant corda sagittis.
 Accelerat præcepta Venus, inssuq; parentis
 Pallas: & inflexo quæ terret Mænala cornu
 Addunt se comites, diuino semita gressu
 Claruit: augurium qualis laturus in orbem
 Præceptis sanguineo delabitur igne cometes
 Prodigiæ rubens. non illum nauita tuto,
 Non impune vident populi: sed crine minaci
 Nuntiat, aut ratibus ventos, aut nubibus ignes.

Deuenerè locum, Cereris quæ tecta nitebant
 Cyclopum firmata manu: stant ardua ferro
 Mænia, ferrati postes, immensaq; neclit
 Claustra calybs: nullum tanto sudore Pyragmon
 Nec Steropes construxit opus, nec talibus vnquam
 Spirauere notis animæ, nec flumine tanto
 Incoctum mandit lassæ ceruice metallum.
 Atria cingit ebur, trabibus solidatur abenis
 Culmen: & in celsas surgunt electra columnas.

Ipsa domum mulcens tenero Proserpina cantu,
 Irrita texebat reditura munera matri.

Hic elementorum series, sedesq; paternas
 Insignibat acu: veterem qua lege tumultum
 Discreuit natura parens, & semina iustis
 Discessere locis quicquid leue fertur in altum.
 In medium grauiora cadunt: incanduit ather:
 Egit flamma polum, fluxit mare, terra pependit.
 Non color vnus inest, stellas accendit in auro:
 Ostro fundit aquas, attollit littora gemmis.

Filâq; mentitos subter calantia fluctus
 Arte tument: credas illidi cantibus algam,
 Et raucum bibulis inserpere murmur arenis:
 Addit quinq; plagas, mediam sub tegmine rubro
 Obsessam feruore notat: squallebat adustus
 Limes, & assiduo sitiebant stamina sole.
 Vitales vtrinq; duas, quas mitis oberrat
 Temperies habitanda viris, cum fine supremo;
 Torpentes traxit geminas, brumâq; perenni
 Fœdat, & eterno constringit frigore telas.
 Necnon & patru pingit sacraria Ditis,
 Fatalesq; sibi manes, nec defuit omen:
 Præscia nam subitis maduerunt fletibus ora,
 Cœperat & vitreis summo iam margine texti
 Oceanum sinuare vadis: sed cardine verso
 Sensit adesse deas, imperfectumq; laborem
 Deserit, & niveos infecit purpura vultus
 Per liquidas succensa genas, castiq; pudoris
 Illuxere faces. non sic decus ardet eburnum
 Lydia Sidonio quod fœmina texuit ostro.

Merferat vnda diem, sparsa nox humida somno
 Languida cœruleis inuexerat otia bigis:
 Iamq; viam Pluto Siculas molitur ad arces
 Germani monitu. toruos inuisa iugaleis
 Alecto temone ligat, qui pascua mandunt
 Cocyti, spatiiq; Orchi nigrantibus errant,
 Stagnâq; tranquilla rotantes marcida lœthes;
 Egra soporatis spumant obliuia linguis.
 Orpheus crudele micans, Ethônq; sagitta

Ocyor, & Stygij sublimis gloria Nyctens
 Armenti, Ditisq; nota signatus Alastor.
 Stabant ante fores iuncti, senumq; fremebant
 Craffina ventura spectantes gaudia prædæ.

P R A E F A T I O in secundum librum.

Tia sopitis ageret cum cantibus Orpheus,
 Neglectumq; diu deposuisset opus:
 Lugebant erepta sibi solatia Nymphæ,
 Lugebant dulces flumina mœsta modos.
 Sæua feris natura redit, metuensq; leonem
 Implorat citharæ vacca tacentis opem.
 Illius & duri fleuere silentia montes,
 Syluâq; bistoniam sepe secuta lyram.
 Sed postquam Inachij Alcides missus ab argis,
 Thracia pacifero contigit arua pede:
 Dirâq; sanguinei vertit præsepia regis,
 Et Diomedæos gramine pavit equos:
 Tum patriæ festo letatus tempore vates,
 Desuetæ repetit fila canora lyræ.
 Et resides leni modulatus pectine nervos,
 Pollice festivo nobile duxit ebur.
 Vix auditus erat, venti sternuntur, & vndæ:
 Pigrior astrictis torpuit Hebrus aquis.
 Porrexit Rhodope sitientes carmina montes:
 Excussit gelidas pronior Ossa nives.
 Ardua nudato descendit populus Emo.
 Et comitem quercum pinus amica trahit.
 Cyrrheâsq; dei quanuis despexerit artes,

Orpheiſ laurus vocibus apta venit.
 Securum blandi leporem fouere moloffi,
 Vicinumqꝫ lupo præbuit agna latus.
 Concordes varia ludunt cum trigide dame:
 Maſſylam cerui non timuere iubam.
 Ille nouercales ſtimuloſqꝫ actiſqꝫ canebat
 Herculis, & forti monſtra ſubaſta manu.
 Qui timida matri preſſos oſtenderit angues,
 Intrepiduſqꝫ fero riſerit ore puer.
 Te neqꝫ dictæas quatiens mugitibus vrbes
 Taurus, non ſtygij ter ruit ira canis.
 Non leo ſidereos cæli rediturus ad axes,
 Non Erymanthæi gloria montis aper.
 Solus Amazonio cinctus ſtympthalidas arcu
 Appetis: occiduo ducis ab orbe greges.
 Tergeminuſqꝫ ducis numeroſos deiſcis artus,
 Et toties vno victor ab hoſte rediſ.
 Non cadere Anteo, non creſcere profuit Hydræ
 Non ceruam volucres eripere pedes.
 Caci flamma perit: rubuit Buſiride Nilus:
 Proſtratiſ rubuit nubigeniſ Pholoë.
 Te Libyci timuere ſinus: te maximus Atlas
 Horruit, impoſito cum premerere polo.
 Firmior Herculea mundus cernice pependit:
 Luſtrarunt humeros Phæbus & aſtra tuos.
 Thraciuſ hæc vates: ſed tu Tirynthiuſ alter
 Florentine mihi, nam mea pleetra mones:
 Antrâqꝫ muſarum longo torpentia ſomno
 Excutiſ, & placidoſ ducis ab ore ſonos.

✿ CL. CLAUDIANI. DE RAPTU
PROSERPINAE LIBER II.

Mpulit Ionios præmisso lumine fluct⁹
i Nondum pura dies, tremulis vibra-
tur in vndis

Ardor, & errantes ludunt per ceru-
la flammæ.

Iamq; audax animi, fideiq; oblita parentis
Fraude Dionæa riguos Proserpina saltus
(Sic Parcæ iussere) petit. tunc cardine verso
Præsagæ cecinere fores: ter conscia facti
Flebile terrificis gemuit mugitibus Etna.
Nullis illa tamen monstris, nullôq; mouetur
Prodigio: comites gressum innoxere sorores.

Prima dolo gaudens: & tanti conscia furti
It Venus, & raptus metitur corde futuros,
Iam durum flexura Chaos: iam dite subactos
Ingenti famulos manes ductura triumpho.
Illi multiplices crinis sinuatur in orbes
Idalia diuisus acn: sudata marito
Fibula, purpureos gemma suspendit amiētus.
Candida parrhasij post hanc regina Lycæi,
Et Pandioneas quæ cuspide protegit arces,
Utraq; virgo ruunt: hæc tristibus aspera bellis,
Hæc metuenda feris: Tritonia casside fulua
Cælatum Pythona gerit, qui summa peremptus
Ima parte viget: moriens & parte superstes:
Hastâq; terribili surgens per nubila gyro

Instar habet sylvæ: tantum stridentia colla
 Gorgonis obtectæ pallæ fulgentis obumbrat.
 At trivniæ lenis species, & multus in ore
 Frater erat: Phœbiq; genas, & lumina Phœbi
 Esse putes: solusq; dabat discrimina sexus.
 Brachia nuda nitent, lenibus proiecerat auris
 Indociles errare comas: arcuq; remisso
 Otia nervus agit. pendent post terga sagittæ:
 Crispatur gemino vestis corinthia cinctæ
 Poplite fusa tenus: motuq; in stamine Delos
 Errat, & aurato trahitur circumflua ponto:
 Quas inter Cereris proles, nunc gloria matris:
 Mox dolor: equali tendit per gramina passu,
 Nec membris nec honore minor: potuitq; videri
 Pallas, si clypeum ferret: si spicula, Phœbe.
 Collectæ tereti nodantur iaspide vestes.
 Pectinis ingenio nunquam felicior arti
 Contigit eventus: nulli sic consona tela
 Fila, nec intantum veri duxere figuram.
 Hic Hyperionio solem de semine nasci
 Fecerat: & pariter lunam, sed dispere forma
 Auroræ noctisq; duces, cunabula Tethys
 Præbet, & infantes gremio solatur anhelos:
 Ceruleusq; sinus roseis radiatur alumnis.
 Inualidum dextro portat Titana lacerto
 Nondum luce gravem: nec pubescentibus alte
 Cristatum radijs: primo clementior ævo
 Fingitur, & tenerum vagitu despuit ignem.
 Læva parte soror vitrei libamina potat

Uberis: & paruo signantur tempora cornu.
 Tali luxuriat cultu: comitantur euntes
 Naiades: & socia stipant vtrinque corona.
 Quae fontes Crimnise tuos, & saxa rotantem
 Pantagiam, noménque Gelan qui praebuit vrbi,
 Concelebrant: quas pigra vado Camarina palustri,
 Quas Arethusei latices, quas aduena nutrit
 Alphens: Cyane totum supereminet agmen.
 Qualis Amazonidum peltis exultat adeptis
 Pulchra cohors: quoties arcton populata virago
 Hippolyte nineas ducit post praelia turmas,
 Seu flauos strauere Getas, seu forte rigentem
 Thermodoontiaca Thanaim fregere securi:
 Aut quales referunt Baccho solennia nymphæ
 Moenoniae, quas Hermes alit: ripasque paternas
 Percurrunt auro madide. letatur in antro
 Annis, & vndantem declinat prodigus vrbam.

Viderat herbofo sacrum de vertice vulgus
 Etna parens florum: curuamque in valle sedentem
 Compellat Zephyrum. pater o gratissime veris
 Qui mea lasciuo regnas per prata meatu,
 Semper & assiduis irroras flatibus annum:
 Respice nympharum coetus, & celsa tonantis
 Germina per nostros dignantia ludere campos.
 Nunc adsis, faueasque precor: nunc omnia foetu
 Pubescant virgulta velis: vt fertilis hybla
 Inuideat, vincique suos non abnuat hortos.
 Quicquid turiferis spirat Panchaia syluis,
 Quicquid odoratus longe blanditur Hidaspes:

Quicquid ab externis ales longæna colonis
 Colligit, optati referens exordia secli
 In venas disperge meas: & flamine largo
 Rura fone, vt merear diuino pollice carpi,
 Et nostris cupiant ornari numina fertis.

Dixerat. ille nouo madidantes ne Etare pennas
 Concutit: & glebas fœcundo rore maritat:
 Quæq; volat, vernus sequitur color, omnis in herbas
 Turget humus: mediôq; patent conuexa sereno,
 Sanguineo splendore rosas, vacinia nigro
 Induit, & dulci violas ferrugine pingit.
 Parthica quæ tantis variantur cingula gemmis
 Regales iunctura sinus? quæ vellera tantum
 Ditibus Assyrij spumis fuscantur aheni?
 Non tales volucris pandit Iunonia pennas:
 Nec sic innumeros arcu mutante colores
 Incipiens redimitur hyems: cum tramite flexo
 Semita discretis interuiret humida nimbus.
 Forma loci superat flores: curuata tumore
 Paruo planicies, & mollibus edita cliuis
 Creuerat in collem, niueo de pumice fontes.
 Roscida mobilibus lambebant gramina riuis:
 Syluâq; torrentes, ramorum frigore soles
 Temperat: & modico brumam sibi vendicat æstu
 Apta fretis abies, bellis accommoda cornus,
 Quercus amica Ioni, tumulos tectura cupressus:
 Ilex plena fauis, venturi præscia laurus.
 Fluctuat hinc denso crispata cacumine buxus:
 Hic edera serpunt, hic pampinus induit vlmos.

Haud procul inde lacus (Pergum dixere Sicani)
 Panditur: & nemorum frondoso margine cinctus
 Vicinis pallefcit aquas: admittit in altum
 Cernentes oculos: & late peruius humor
 Ducit inoffensos liquido sub gurgite visus:
 Iamq; perspicui prodit secreta profundi.

Huc elapsa cohors gaudet, per florea rura.
 Hortatur Cytherea legant: nunc ite sorores,
 Dum matutinis praesudat solibus aer,
 Dum meus humectat flauentes lucifer agros
 Roranti prouectus equo. Sic fata, doloris
 Carpit signa sui: varios tunc cetera saltus
 Inuasere cohors: credas examina fundi,
 Hybleum raptura thymum, cum cerea reges
 Castra mouent: fagiq; cauo demissus ab alno
 Mellifer electis exercitus obstrepit herbis.
 Pratorum spoliatur honos: haec lilia fuscis
 Intexit violis, hanc mollis amaracus ornat,
 Haec graditur stellata rosis, haec alba lignistris,
 Te quoq; flebilibus moerens Iacynthe figuris,
 Narcisumq; metunt: nunc inchyta gramina veris,
 Praestantes olim pueros, tu natus Amyclis.
 Hunc Helicon genuit, te disci perculit error,
 Hunc fontis decepit amor, te fronte retusa
 Delius: hunc fracta Cephisus arundine luget.
 Estuat ante alias auido fernore legendi
 Frugiferae spes vna deae: nunc vimine textos
 Ridentes calathos folijs agrestibus implet,
 Nunc sociat flores, seseq; ignara coronat,

Angurium fatale tori, quippe ipsa tubarum,
 Armorumq; potens, dextram quâ fortia turbat,
 Agmina, quâ stabiles portas & mœnia vellit
 Iam lenibus laxat studijs, hastamq; reponit,
 Insolitisq; docet galeam mitescere sertis,
 Ferratus lasciuuit apex, horroꝝq; recessit
 Martius, & cristæ placato fulgure vernant.
 Nec quæ parthenium canibus scrutatur odoris
 Aspernata toros, libertatémq; comarum
 Iniecta voluit tandem frenare corona.

Talia virgineo passim dum more geruntur,
 Ecce repens mugire fragor, conflagere turres
 Pronaq; vibratis radicibus oppida verti.
 Causa latet, dubios agnouit sola tumultus
 Dina Paphi, mixtoq; metu perterrita gaudet.
 Iamq; per anfractus animarum rector opacos
 Sub terris quærebat iter, grauibusq; gementem,
 Encheladum calcabat equis, immania findunt
 Membra rota, pressaq; graui cervice laborat
 Sicaniam cum dite ferens, tentatq; moueri
 Debilis, & fessis serpentibus impedit axem,
 Fumida sulfureo prolabitur orbita dorso.
 Ac velut occultus securum prodit in hostem
 Miles, & effossi subter fundamina campi,
 Transilit inclusos arcano limite muros,
 Turbaq; deceptas victrix erumpit in arces,
 Terrigenas imitata viros. sic tertius hæres
 Saturni tenebroso vagis rimatur habenis
 Denia, fraternum cupiens exire sub orbem.

Ianna nulla patet, prohibebant vndiqꝫ rupes
 Oppositæ, durâqꝫ deum compage tenebant.
 Non tulit ille moras, indignatûsqꝫ trabali
 Saxa ferit sceptro, sicula sonnere caruerna,
 Turbatur Liparis, stupuit fornace relicta
 Mulciber, & trepidus deiecit fulmina Cyclops.
 Audiuît, & si quem glacies alpina coërcet,
 Et qui te latis nondum præcincte trophæis
 Tybri natat, missâmqꝫ Pado qui remigat alnum.
 Sic cum Thessaliam scopulis inclusa teneret
 Peneo stagnante palus, & mersa negaret
 Arua coli, trifida Neptunus cuspide montes
 Impulit aduersos, tum forti saucius icû
 Dissiluit gelido vertex ossens olympo.
 Carceribus laxantur aquæ, fractôqꝫ meatu
 Redduntur fluijꝫ mari, tellûsqꝫ colonis.

Postquam victa manu duros Trinacria nexu
 Soluit, & immenso late discessit hiatu,
 Apparet subitus cælo timor, astra viarum.
 Mutauere fidem, vetito se proluit arctos
 Equore, præcipitat pigrum formido Bootem.
 Horruit Orion, audito palluit Atlas
 Hinnitu, rutilos obscurat anhelitus axes
 Discolor, & longa solitas caligine pasci
 Terruit orbis equos, pressis hæsere lupatis
 Attoniti meliore polo, rursûsqꝫ verendum
 In chaos obliquo pugnant temone reuerti.
 Mox vbi pulsato senserunt verbera tergo,
 Et solem didicere pati, torrentius amne

Hyberno, tortaque ruunt pernicius hasta.
 Quantum non iaculum Parthi, non impetus anstri
 Non leue sollicitę mentis discurrit acumen,
 Sanguine frena calent, corrumpit spiritus auras
 Letifer, infectę spumis vitiantur areę.
 Diffugiunt nymphę, rapitur Proserpina curru,
 Imploratq; deas, iam Gorgonis ora reuelat
 Pallas, & intento festinat Delia cornu.
 Nec patruo cedunt, stimulat communis in arma
 Virginitas, crimęnq; feri raptoris acerbat.
 Ille velut stabuli decus, armentiq; iuuenca
 Cum leo possedit, nudatq; pectora fodit
 Unguibus, & rabięm totos exegit in armos
 Stat crassa turpis sanie, nodosq; inbarum
 Excutit, & viles pastorum despicit iras.

Ignauı domitor mundi teterrime fratrum
 Pallas ait, quę te stimulis facibúsq; prophanis
 Eumenides mouere? tua cur sede relicta,
 Audes tartareis mundum incestare quadrigis?
 Sunt tibi deformes dirę, sunt altera lethes
 Flumina, sunt tristes furie te coninge dignę.
 Fratris linque domos, alienam desere sortem.
 Nocte tua contentus abi, quid viuę sepultis
 Admisces? nostrum quid proteris aduena mundum?
 Talia vociferans auıdos transire minaci,
 Cornipides umbone ferit, chypeiq; retardat
 Obice, gorgoneisq; premens assibilat hydri,
 Prętentásq; aperit cristas, libratur in ictum
 Fraxinus, & nigros illuminat obuia currus.

Missaq; penè foret, ni Iuppiter æthere summo
 Pacificas rubri torsisset luminis alas.
 Confessus generum nimbis Hymeneus hyulcis
 Intonat, & testes firmant connubia flammæ.
 Inuitæ cessere deæ, compescuit arcum
 Cum gemitu, talésq; dedit Latonia voces.
 Sis memor, ò longúmque vale, reuerentia patris
 Obstitit auxilio, nec nos defendere contra
 Possumus, imperio vinci maiore fatemur.
 In te coniurat genitor, populóq; silenti,
 Traderis, heu cupidus non aspectura sorores.
 Equalesq; choros, quæ te fortuna supernis
 Abstulit, & tanto damnauit sidera luctu?
 Iam neq; parthenijs innectere retia lustris,
 Nec pharetram gestare libet: securus ubiq;
 Spumet aper, sæuq; fremant impune leones.
 Te iuga Taygeti, posito te mænela flebunt
 Venatu, mæstóque diu lugebere Cyntho.
 Delphica quinetiam fratris delubra tacebunt.
 Interea volucris fertur Proserpina curru
 Cæsariem diffusa nato, plancúq; lacertos
 Verberat, & quæstus ad nubila fundit inanes.
 Cur non torsisti manibus fabricata cyclosum
 In nos tela pater? sic me crudelibus umbris
 Tradere? sic toto placuit depellere mundo?
 Nullane te flectit pietas? nullúmne paternæ
 Mentis inest? tantas quo crimine monimus iras?
 Non ego cum rapido sæuaret phlegra tumultu
 Signa deis aduersa tuli? non robore nostro

Ossa pruinosum vexit glacialis olympum.
 Quod conata nefas, aut cuius conscia culpa.
 Exul ad immanes erebi detrudor hiatus?
 O fortunatas, alij quascunq; tulere
 Raptores, saltem communi luce fruuntur.
 Sed mihi virginitas, pariter cælumq; negatur,
 Eripitur cum sole pudor, terrisq; relictis
 Infelix stigio ducor captiua tyranno.
 O male dilecti flores despectaq; matris
 Consilia, ò Veneris deprensæ serius artes
 Mater io, seu te phrygijs in vallibus Ida
 Migdonio buxus circumsonat horrida cantu:
 Seu tu sanguineis vlsulantia dindyma Gallis
 Incolis, & strictos Curretum despicias enses,
 Exitio succurre meo: compesce furentem,
 Comprime ferales torui prædonis habenas.
 Talibus ille ferox dictis, fletuq; decoro
 Vincitur, & primi suspiria sentit amoris.
 Tunc ferrugineo lachrymas detexit amictu,
 Et placida mœstum solatur voce dolorem.
 Desine funestis animum Proserpina curis,
 Et vano vexare metu, maiora dabuntur
 Sceptra, nec indigni thedas patiëre mariti.
 Ille ego Saturni proles, cui machina rerum
 Seruit, & immensum tendit per inane potestas.
 Amissum ne crede diem, sunt altera nobis
 Sidera, sunt orbis alij, lumênq; videbis
 Purius, Elysiósq; magis mirabere campos,
 Cultoresq; pios, illic pretiosior ætas,

Aurea progenies habitat, semp̄q; tenemus
 Quod superi meruere semel, nec mollia desunt
 Prata tibi, Zephyris illic melioribus halant
 Perpetui flores, quos nec tua protulit & tna.
 Est etiam lucis arbor prædines opacis,
 Fulgentes viridi ramo curuata metallo:
 Hec tibi sacra datur, fortunatúmq; tenebis
 Autumnum, & fuluis semper ditabere pomis.
 Parua loquor, quicquid liquidus cõplectitur aër,
 Quicquid alit tellus, quicquid maris æquora verrunt,
 Quod fluij voluunt, quod nutrinere paludes
 Cuncta tuis pariter cedent animalia regnis,
 Lunari subiecta globo, qui septimus auras
 Ambient, & eternis mortalia separat astris.
 Sub tua purpurei venient vestigia reges
 Deposito luxu, turba cum paupere mixti.
 Omnia mors æquat, tu damnatura nocentes,
 Tu requiem latura pijs, te indice fontes
 Improba cogentur vitæ commissa fateri.
 Accipe letheo famulas cum gurgite Parcas.
 Sic fatum quodcunq; velis, hæc fatus, ouantes
 Exhortatur equos, & tartara mitior intrat.
 Conueniunt animæ quantas truculentior auster
 Decutit arboribus frondes, aut nubibus imbres
 Colligit, aut frangit fluctus, aut torquet arenas,
 Cunctaq; præcipiti stipantur tartara cursu
 Insignem visura nurum, mox ipse serenus
 Ingreditur, facili passus mollescere risu.
 Dissimilisq; sui dominis intrantibus ingens

Assurgit Phlegeton, flagrantibus hispida riuis
Barba madet, totóq; fluunt incendia vultu.

Occurrunt propere lecta de plebe ministri,
Pars altos reuocant currus, frenisq; solutis
Vertunt emeritos ad pascua nota iugales.

Pars aulea tenent, alij prætexere ramis
Limina, & in thalamis cultas extollere vestes.

Reginam casto cinxerunt agmine matres
Elysiæ, tenerosq; leuant sermone dolores,

Et sparsos religant crines, & vultibus addunt
Flammea sollicitum præuelatura pudorem.

Pallida letatur regio, gentesq; sepultæ
Luxuriant, epulisq; vacant genialibus vmbra.

Grata coronati peragunt conuiuia manes,
Rumpunt insoliti tenebrosa silentia cantus.

Sedantur gemitus erebi, se sponte relaxat
Squalor, & æternam patitur rarefcere noctem.

Urna nec incertas versat Minoia sortes.
Verbera nulla sonant, nullóq; frementia luctu

Impia dilatis respirant tartara pœnis.
Non rota suspensum præceps Ixiona torquet.

Non aqua tantalicis subducitur inuida labris.
Soluitur Ixion, inuenit Tantalus vndas.

Et Tityus tandem spaciosos erigit artus.
Squalentisq; nouem detexit iugera campi.

Tantus erat, laterisq; piger sulcator opaci,
Inuitus trahitur lasso de pectore vultur.

Abreptasq; dolet iam non sibi crescere fibras.
Oblitæ scelerum, formidatiq; furoris

Eumenides, cratera parant, & vina feroci
 Crine bibunt, flexisq; minis iam lene canentes
 Extendunt socios ad pocula plena Ceraſtas.
 Ac feſtas alio ſuccendunt lumine theſas.

Tunc & peſtiferi pacatum limen auerni
 Innocuæ tranſiſtis aues, flatumq; reſſiſit
 An Xanthus, tacuit fixo torrente vorago,
 Tunc acherontæos mutato gurgite fontes
 Lacte nouo tumuiſſe ferunt, hederisq; virentem
 Cocyton dulci perhibent ſtagnaffe lyæo.
 Stamina non rupit Lacheſis, nec turbida ſacris
 Obſtrepitant lamenta choris, mors nulla vagatur
 In terris, nulliq; rogiſ planxere parentes.
 Nauita non moritur fluctu, non cuspide miles,
 Oppida funerei pollent immunia leti.
 Impexosq; ſenex velauit arundine crines
 Portitor, & vacuos egit cum carmine remos.

Iam ſuus inferno proceſſerat heſperus orbi:
 Ducitur in thalamum virgo, ſtat Pronuba iuxta
 Stellantes mox picta ſinus, tangensq; cubile
 Omnia perpetuo genitalia fœdere ſanxit.
 Exultant cum voce pij, Ditisq; ſub aula
 Talia peruigili ſumunt exordia plauſu.
 Noſtra parens Inno, tuq; ò germane tonantis
 Et gener vnanimis, confortia ducite ſomni.
 Mutuâq; alternis innectite colla lacertis,
 Iam felix oritur proles, iam leta futuros
 Expectat natura deos, noua numina rebus
 Addite, & optatos Cereri proferte nepotes.

TERTII LIBRI PRAEFATIO.

0 Mnia quæ sēsū volūntur vota diurno,
 Tēpore nocturno reddit amica quies.
 Venator, defessa toro cum membra re-
 ponit,

Mens tamen ad sylvas & sua lustra redit.
 Indicibus lites, aurigæ somnia currus,

Vanâq; nocturnis meta cauetur equis.
 Gaudet amans furto, permutat nauita merces,

Et vigil elapsas querit auarus opes.
 Blandâq; largitur frustra sitientibus agris
 Irriguus gelido pocula fonte sopor.

Me quoq; musarum studium sub nocte silenti
 Artibus assiduis sollicitare solet.

Nanq; poli media stellantis in arce videbar
 Ante pedes summi carmina ferre Iouis.

Utq; fauet somnus, plaudebant numina dictis.
 Et circumfusi sacra corona chori.

Encheladus mihi carmen erat, victusq; Typhæus
 Hunc premit Inarime, hunc grauis Ætna domat.

Quam letus post bella Iouem suscepit æther
 Phlegreæ referens premia militiæ.

Additur ecce fides, nec me mea lusit imago,
 Irrita nec falsum somnia misit ebur.

En princeps, en orbis apex, æquatur olympo,
 En quales memini turba verenda deos.

Fingere nil maius potuit sopor, altâq; menti
 Conuentum celo præbuit aula parem.

❖ CL. CLAUDIANI DE RAPTIV
PROSERPINAЕ LIBER III.

Uppiter interea cinctam thaumantida
i nymbis

Ire iubet, totôq; deos accersere mundo.

Illâ colorato Zephyros trāgressa volatâ

Numina conclamat pelagi, nymphâsq; morantes

Increpat, & fluios humentibus euocat antris.

Ancipites trepidiq; ruunt, quæ causa quietos

Excierit, tanto quæ res agitanda tumultu.

Ut patuit stellata domus, considerare iussi.

Non confusus honor, celestibus ordine sedes

Prima datur, tractum proceres tenuere secundum

Equorei, placidus Nereus, reuerendâq; Phorci

Canicies, Glaucum series extrema bisformem

Accipit, & certo mansurum Prothea vultu.

Necnon & senibus fluijs concessa sedendi

Gloria, plebeio stat cetera more iuuentus.

Mille amnes liquidis incumbunt patribus, vda

Naiades, & placidi mirantur numina Fauni.

Tum grauis ex alto genitor sic orsus olympo.

Abduxere meas iterum mortalia curas

Iam pridem, neglecta mihi, Saturnia postquam

Otia, & ignavi senium cognouimus æni:

Sopitôsq; diu populos sopore paterno

Sollicite placuit stimulos impellere vitæ:

Incultis ne sponte seges grandesceret aruis,

Vndaret neu sylua fanis, neu vina tumerent

Fontibus, & totæ fremerent in pocula ripæ.
 Haud equidem inuideo (nec enim liuescere fas est,
 Vel nocuisse deos) sed quod dissuasor honesti
 Luxus, & humanas oblimat copia mentes.
 Prouocet ut segnes animos, rerumq; remotas
 Ingeniosa vias paulatim exploret egestas,
 Utq; artes pariat solertia, nutriat usus.
 Nunc mihi cum magnis instat natura querelis
 Humanum releuare genus, dirumq; tyrannum,
 Immitemq; vocat, regnatq; secula patri
 Commemorat, parcumq; Ionem se diuite clamat.

Cur campos horrere situ, dumisq; repleti
 Rura velim, nullis exornem fructibus annum?
 Semina quæ nutrit mortalibus ante fuisset
 In dira subito mores transisse nouerca,
 Quid mentem traxisse polo? quid profuit altum
 Erexisse caput, pecudum si more pererrant
 Auia? si frangunt communia pabula glandes?
 Heccine vita inuat syluestribus abdita lustris
 Indiscreta feris? tales cum sepe parentis
 Pertulerim questus, tandem clementior orbi
 Chaonio statui gentes auertere victu,
 Atq; adeo Cererem, quæ nunc ignara malorum
 Verberat Ideos torna cum matre leones:
 Per mare, per terras auido discurrere luctu
 Decretum donec natæ letata repertæ
 Indicio tribuat fruges, currusq; feratur
 Nubibus, ignotas populis sparsurus aristas.
 Et iuga cœrulei subeant Actæa dracones.

DE RAPT. PROSERP. LIB.

Quòd si quis Cereri raptorem prodere diuùm
 Audeat, imperij molem pacémq; profundam
 Obtestor rerum, natus licet ille, sorórve,
 Vel coniux fuerit, natarùmve agminis vna.
 Scilicet illa meo conceptam vertice iactet,
 Sentiet iratum procul Egidà, sentiet ictum
 Fulminis, & genitum diuina sorte pigebit,
 Optabitq; mori, tunc vulnere languidus ipsi
 Tradetur genero passurus prodita regna.
 Et sciet an propriæ conspirent tartara causæ.
 Hoc sanctum, mansura fluant hoc ordine fata.
 Dixit, & horrendo concussit sidera motu.
 At procul armisoni Cererem sub rupibus antri
 Securam, placidamq; diu iam certa peracti
 Terreabant simulacra mali, noctesq; timorem
 Ingeminant, omniq; perit Proserpina somno.
 Nanque modo immixtis innadi viscera telis,
 Nunc sibi mutatas horret nigrescere vestes,
 Nunc steriles medijs frondere penatibus ornos.
 Stabat præterea luco dilectior omni
 Laurus, virgineos quæ quondam fronde pudica
 Umbrabat thalamos, hanc imo stipite cæsam
 Vidit, & incomptos fœdari puluere ramos,
 Quæ sinitq; nefas. Driades dixere gementes
 Tartarea furias debellauisse bipenni:
 Sed tunc ipsa sui, iam non ambagibus vllis
 Nuntia materno facies inserta sopori.
 Nanq; videbatur tenebroso oblecta recessu
 Carceris, & senis Proserpina vincta catenis.

Non qualem Siculis olim mandauerat aruis,
 Nec qualem roseis nuper conuallibus & tna
 Suspexere deæ, squalebat pulchrior auro
 Cesaries, & nox oculorum infecerat ignes.
 Exhaustusq; gelu palleat rubor, ille superbi
 Flammeus oris bonos, & non cessura pruinis
 Membra, colorantur picei caliginē regni.

Ergo hanc ut dubio vix tandem agnoscere vultu
 Eualuit. Cuius tot pœna criminis? inquit,
 Unde hæc informis macies? cui tanta potestas
 In me seuitiæ est? rigidi cur vincula ferri
 Vix aptanda feris molles meruere sacerti?
 Tu mea, tu proles, an vana fallimur umbra?
 Illa refert. Heu dira parens, natæq; preceptæ
 Immemor, heu fuluas animo transgressa leenas.
 Tantane te nostri tenuere obliuia? tantum
 Unica despicior? certe Proserpina nomen
 Dulce tibi, tali quæ nunc, ut cernis, hiatu
 Supplicij inclusa feror: tu seua choreis
 Indulges, Phrygiâsq; etiamnum inter strepis vrbes.
 Quod si non omnem pepulisti pectore matrem,
 Si tu sancta Ceres, & te non Caspia tigris
 Edidit, his oro miseram defende catenis.
 Inq; superna refer, prohibent si fata reuerti,
 Vel saltem visura veni. Sic fata trementes
 Tendere conatur palmas, vis improba ferri
 Impedit, & mota somnum excussere catena.
 Obrigit visis, gaudet non vera fuisse,
 Complexu caruisse dolet, penetralibus amens

Profilit, & tali compellat voce Cybellem.

Iam non vltorius Phrygia tellure morabor
 Sancta parens, renocat tandem custodia chari
 Pignoris, & cunctis obiekti fraudibus anni.
 Non mihi Cyclopum quannus extructa caminis
 Culmina fida satis, timeo ne fama latebras
 Prodiderit, leuiusq; meum Trinacria celet
 Depositem: terret nimium vulgata locorum
 Nobilitas, alijs sedes obscurior oris
 Exquirenda mihi, gemitu flammisq; propinquis
 Encheladi nequeunt vmbacula nostra taceri.
 Somnia quinetiam varijs infauista figuris
 Sape monent, nullisq; dies non triste minatur
 Augurium, quoties flauentia ferta comarum
 Sponte cadunt, quoties exudat ab vbere sanguis,
 Larja vel inuito prorumpunt flumina vultu,
 Iniussq; manus mirantia pectora tundunt.
 Si buxos inflare velim, ferale gemiscunt:
 Tympana si quatiã, planctu mihi tympana reddunt.
 Ab vereor ne quid portendant omina veri.
 Heu longa nocuere mora, procul irrita venti
 Dicta ferant. subijcit Cybele. Non tanta tonãti,
 Segnities, vt non pro pignore fulmina mittat,
 I tamen, & nullo turbata reuertere casu.
 Hec vbi, digreditur templis, sed nulla ruenti
 Mobilitas, tardos queritur non ire iugales.
 Immeritasq; mouens alterno verbere pœnas
 Sicaniã querit, cum necdum ascenderit Idam.
 Cuncta pauet, speratq; nihil, sic æstuat ales,

Quæ teneros humili fœtus commiserit orno
 Allatura cibos, & plurima cogitat absens.
 Ne gracilem ventus discussit arbore nidum:
 Ne furtum iaciant homini, neu præda colubris.
 Ut domus excubijs incustodita remotis
 Et resupinati neglecto cærdine postes,
 Flebilis & tacita species apparuit aule,
 Non expectato respectu eladis amictus
 Concidit, & fractas eum crine auellit aristas.
 Hæserunt lachrymæ, nec vox aut spiritus oris
 Redditur, atq; inuis vibrat tremor ossa medullis.
 Succidui titubant gressus, foribusq; reclusis,
 Dum vacuas sedes, & desolata pererrat
 Atria, semirintas confuso stamine telas,
 Atq; interceptas agnoscit pectinis artes.
 Diuinus perit ille labor, spaciũmq; relictum,
 Audax sacrilego supplebat aranea textu:
 Nec deslet, plangitq; malum, tamen oscula tela
 Figit, & abrumpit mutas in fila querelas,
 Attritosq; manu radios, proiectaq; pensa,
 Cunctaq; virgineo sparsa oblectamina ludo,
 Ceu natam pressat gremio, castũmq; cubile,
 Desertosq; toros, & sicubi sederat olim
 Perlegit: attonitus stabulo seu pastor inani,
 Quem lupus aut rabies pœnorum inopia leonum,
 Aut populatrices infestauere cateruæ.
 Seruus at ille redit, vastatq; pascua lustrans,
 Non responsuros ciet, imploratq; iuuenços.
 Atq; ibi secreta tectorum in parte iacentem

Aspicit Eleetram, natæ quæ sedula nutrix
 Oceani priscas inter notissima nymphas
 Par Cereri pietas: hæc post cunabula dulci
 Ferre sinu, summòq; Ioni deducere parnam
 Suerat, & genibus ludentem aptare paternis,
 Hæc comes, hæc custos, hæc proxima mater haberi.
 Tum laceras effusa comas, & puluere canos
 Sordida sidereæ raptus lugebat alumne.

Hanc aggressa Ceres postquam suspiria tandem
 Laxauit frenosq; dolor, Quod cernimus, inquit,
 Excidium? cui præda feror? regnatne maritus?
 An calum Titanes habent? quæ talia viuo
 Ausa tonante manus? rupitne Tiphæia cernix
 Inarimen? fractane ingi compage Vesui
 Alcyones per stagna pedes Tyrrhena cucurrit?
 An vicina mihi quassatis faucibus Etna
 Protulit Eueheladum? nostros an forte penates
 Appetijt centum Briareia turba lacertis?
 Heus vbi nunc est nata mihi? quo mille ministre?
 Quo Cyane? volucres quæ vis Sirenas abegit?
 Hæcine vestra fides? sic fas aliena tueri
 Pignora? Contremuit nutrix, mærorq; timori
 Cessit, & aspectus miseræ non ferre parentis,
 Emptum mortè velit, longumq; immota moratur
 Authorem dubium, certumq; expromere funus.
 Vix tamen hæc. Acies vtinam vesana Gigantum
 Hanc dederit cladem, leuius communia tangunt:
 Sed diuæ, multòq; minus quod rere sorores
 In nostras nimium coniuuere ruinas.

Insidias superum, cognatâq; vulnera cernis
 Inuidiæ phlegma nobis incensior æther,
 Florebat tranquilla domus, nec limina virgo
 Linqwere, nec virides audebat visere saltus
 Præceptis obstricta tuis, tela labor illi
 Sirenès requies, sermonum gratia mecum,
 Mecum somnus erat, castiq; per atria ludi.
 Cum subito (quonam dubium monstrare tenebras
 Præscierit) Cytherea venit, suspectâq; nobis
 Ne foret, hinc Phœben comites, hinc Pallada iūxit.
 Protinus effuso letam se fingere risu,
 Nec semel amplecti, noménq; iterare sororis,
 Et dura de matre queri, quæ tale recessu
 Maluerit damnare decus, vetitâmq; dearum
 Colloquio, patrijs procul absentauerit astris
 Nostra rudis gaudere malis, & nectare largo
 Instaurare dapes: nunc arma habitumq; Diane
 Induitur, digitisq; attentat mollibus arcum.
 Nunc crinita in bis galeam laudante Minerva
 Implet, & ingentem clypeum gestare laborat.

Prima Venus campos & tñæq; rura maligno
 Ingerit affatu: vicinos callida flores
 Ingeminat, meritumq; loci velut inscia querit:
 Nec credit, quod bruma rosas innoxia seruet,
 Quod gelidi rubeant alieno gramine menses.
 Verna nec iratum timeant virgulta Bootem.
 Dum loca miratur, studio dum flagrat eundi,
 Persuadet teneris heu lubrica moribus etas.
 Quos ego nec quicquam planctus, quas irrita fudi

Ore preces? ruit illa tamen confisa sororum
 Praesidio, famula longo post ordine nymphæ.

Itur in eterno vestitos gramine campos.
 Et prima sub luce legunt, cum rore serenus
 Alget ager, sparsosq; bibunt violaria succos.
 Sed postquam medio sol altior astitit orbe,
 Ecce polum nox alta rapit, tremefactaq; nutat
 Insula cornipedum strepitu, cursuq; rotarum.
 Nox nec aurigam licuit, seu mortifer ille,
 Seu mors ipsa fuit. lutor permansit in herbis,
 Deficiunt rini, squalent rubigine prata,
 Et nihil afflatum vinit: pallere lignstra,
 Expirare rosas, decrescere lilia vidi.

Vt reduces raucō tractu detorsit habenas,
 Nox sua prosequitur currum, lux redditur orbi,
 Persephone nulla est, voto rediere peracto
 Nec mansere deæ, medijs inuenimus aruis
 Exanimem Cyanen, cernix redimita iacebat,
 Et caligantes marcebant fronte coronæ.
 Aggredimur subito, casus scitamur heriles.

(Nam propior cladi steterat) quis vultus equorum?
 Quis regat? illa nihil tacito, sed lapsa veneno,
 Soluitur in laticem, subrepsit crinibus humor.
 Ligitur, in roremq; pedes, & brachia manant,
 Nostraq; mox lambit vestigia perspicuus fons.

Discedunt aliæ rapidis Acheloides alis
 Sublatæ Siculi latus obsedere Pelori.
 Accensæq; malo iam non impune canoras
 In pestem vertere lyras: vox blanda carinas

Alligat, audito frenantur carmine remi.
 Sola domi luctu senium tractura relinquitur.
 Heret adhuc suspensa Ceres, & singula demens,
 Ceu nondum transacta timet, mox lumina torques
 Vultu ad calicolas furiato pectore fertur.
 Arduus byrcana quatitur sic matre Niphates,
 Cuius achemenio regi ludibria natos
 Auexit tremebundus eques, fremit illa marito
 Mobilior Zephyro, totamq; virentibus iram
 Dispersit maculis, nimumq; haustura profundo
 Ore virum vitrea tardatur imagine formae.
 Haud aliter genitrix toto bacchatur olympo.

Reddite, vociferans, non me vagus edidit annis
 Non Driadum de plebe sumus, turrita Cybelle
 Me quoq; Saturno genuit. quod iura deorum?
 Quod leges cecidere poli? quid viuere recte
 Proderit? en audet noti Cytherea pudoris
 Ostentare suos post Lemnia vincula vultus.
 Hos animos bonus ille sopor, castumq; cubile
 Praebuit? amplexus hoc promeruere pudici?
 Nec mirum, si turpe nihil post talia ducit.
 Quid vos expertes thalami? tantumne relictus
 Virginitatis honos? tantum mutata voluntas?
 Iam Veneri, & socijs iuncte raptoribus itis?
 O templis Scythiae, atq; hominem sitientibus aris
 Vtraq; digna coli: tanti quae causa furoris?
 Quam mea vel dicto tenui Proserpina lesit.
 Scilicet haec charis pepulit te Delia syluis,
 Aut tibi commissas rapuit Tritonia pugnas.

An gravis alloquio, vestros an forte petebat
 Importuna choros? atqui Trinacria longe
 Esset, ne vobis oneri deserta colebat.
 Quid latuisse iuuat? rabiem liuoris acerbi
 Nulla potest placare dies. His increpat omnes
 Vocibus. ast illæ (prohibet reuerentia patris)
 Aut reticent, aut nosse negant, responsaq; matri
 Dant lachrymas: quid agat rursus, se victa remittit,
 Inq; humiles demissa preces. Ignoſcite ſiquid
 Intumuit pietas: ſiquid flagrantius actum eſt
 Quam decuit miſeram, ſupplex miſerandâq; veſtris
 Aduoluoꝝ genibus, liceat cognoſcere ſortem,
 Hoc tantum liceat, certos habuiſſe furores.
 Scire peto quæ forma mali, quamcunq; dediſtis
 Fortunam ſit rapta feram, fatumq; putabo,
 Non ſcelus, aſpectum precor indulgete parenti.
 Non repetam quæſita manu, ſecurus habeto
 Quiſquis eſ, affirmo prædam, deſiſte vereri.
 Quod ſi vos aliquo præuenit munere raptor:
 Tu certe Latona refer, conſeſſa Diana,
 Forte tibi: noſti quid ſit Lucina, timorq;
 Pro genitis, & quantus amor, partuſq; tuliſti.
 Tu geminos hæc vna mihi, ſic crine fruaris
 Semper Apollineo, ſic me felicior ænum
 Mater agas: largis tunc imbribus ora mادهſcunt.
 Quid tantum dignum fleri, dignumq; taceri?
 Hei mihi, diſcedunt omnes: quid vana moraris
 Ulterius? non bella palam cæleſtia ſentis?
 Quin potius natam pelago terrisq; requiris?

Accingar lustrare diem, per denia rerum:
 Indefessa ferar, nulla cessabitur hora.
 Non requies, nõ somnus erit, dum pignus ademptum
 Inueniam gremio quannis mergatur Iberæ
 Tethyos, & rubro iaceat velata profundo.
 Non Rhæni glacies, non me Rhyphæa tenebunt
 Frigora, non dubio Syrtis cunctabitur æstu.
 Stat fines penetrare noti, boreæq; minalem
 Vestigare domum: primo calcabitur Atlas
 Occasu, facibusq; meis lucebit Hidaspes.
 Impius errantem videat per rura per vrbes
 Iuppiter, extincta satietur pellice iuno.
 Insultate mihi, celo regnate superbi:
 Ducite præclarum Cereris de stirpe triumphum.
 Sic fatur, notæq; iugis illabitur Etneæ,
 Noctiuago thedas inflammatura labori.

Luc⁹ erat prope flumē Atym, quod cædida profert
 Sæpe mari, pulchroq; secat Galatea natatu.
 Densus, & innexis Etneæ cacumina ramis,
 Qualibet vsq; tegens: illic posuisse cruentam
 Etgida, captiuamq; pater post prælia prædam
 Aduexisse datur: phlegæis sylvæ superbit
 Exuuijs, totumq; nemus victoria vestit.
 Hic patuli rictus, hic prodigiosa gigantum
 Tergora dependent, & adhuc crudele minantur
 Affixæ facies truncis, immaniâq; ossa
 Serpentum passim tumulis exanguibus alben,
 Et rigide multo suspirant fulmine pelles:
 Nullaq; non magni iactat se nominis arbor.

Hæc centum geminis, strictos & æonis enses
 Curuata vix fronte leuat, liuentibus illa
 Excultat Caci spolijs, hæc arma minantis
 Sustinet, hos onerat ramos exutus Ophion.
 Altior & cunctis abies, umbrosaq; late
 Ipsius Encheladi fumantia gestat opima
 Summi terrigenum regis, caderetq; grauata,
 Pondere, ni lapsum fulciret proxima quercus.
 Inde timor numenq; loco, nemorisq; senectæ
 Parcitur, æthereisq; nefas nocuisse trophæis.
 Pascere nullus oues, nec robora ledere Cyclops,
 Aut & ipse fugit sacra Polyphemus ab umbra.
 Non tamen hoc tardata Ceres, accenditur vstro
 Religionem loci, vibratq; incerta securim.
 Ipsum etiam petitura Ionem, succidere pinus.
 At magis Enodes properat prosternere cedros.
 Exploratq; abies, truncos, relictq; tenorem
 Stipitis, & certo prætentat brachia nixi.
 Sic qui vecturus longinqua per æquora merces
 Molitur tellure ratem, vitamq; procellis
 Obiectare parat, fagos metitur, & alnos,
 Et varium rudibus syluis accommodat vsum.
 Quæ longa est, tumidis præbebit cornua velis:
 Quæ fortis, clauo potior: quæ lenta, fauebit
 Remigio, stagni patiens aptanda carinæ.
 Tollebant geminæ capita inuiolata cupressus
 Cespite vicino, quales non rupibus Idæ.
 Miratur Symois, quales non diuite ripa
 Lambit Apollinei nemoris nutritor Orontes:

Germanos adeo credas, sic frondibus æquis
 Astant, & socio despectant vertice lucum.
 Hæ placere faces, pernix inuadit vtranzq;
 Cinctâ sinus, exerta manus, armata bipenni,
 Alternâsq; ferit, totisq; obnixa trementes
 Viribus impellit: pariter traxere ruinam,
 Et pariter posuere comas, campôq; recumbunt,
 Faunorum Driadumq; dolor. completitur ambas
 Sicut erat, altèq; leuat, retrôq; solutis
 Crinibus, ascendit fastigia montis anhelis.
 Exciperâtq; æstus, & nulli peruia saxa,
 Atq; indignantes vestigia calcant arenas.
 Qualis pestiferas animare ad crimina taxos
 Torua Megea ruit, Cadmi sen mœnia poscat,
 Sive Thyestæis properet senire Mycenis.
 Dant tenebræ manèsq; locum, plantisq; resulant
 Tartara ferratis, donec Phlegetontis in vnda
 Constitit, & plenos accepit lampade fluctus.

Postquam est pernetum scopuli flagrantis in ora:
 Protinus arsuras auersa fronte cupressus
 Faucibus iniecit medijs, latèq; cauernas
 Texit, & vndantem flammaram obstruxit hiatum.
 Compresso mons igne tonat, clausisq; laborat
 Mulciber, obducti nequeunt exire vapores:
 Coniferi micuere apices, creuitq; fauillis
 Ætæna nois, strident admissio sulfure rami.
 Tum ne deficerent tantis erroribus ignes,
 Semper innocuos insopitosq; manere
 Iussit, & arcano perfudit robora succo.

Quo Phaëton irrorat equos, quo Luna iuuenos
 Iamq; soporiferas nocturna silentia terris
 Explicuere vices: laniato pectore longas
 Inchoat illa vias, & sic ingressa profatur.

Non tales gestare tibi Proserpina thedas
 Sperabam: sed vota mihi communia matrum,
 Et thalami, festaq; faces, caloq; canendus
 Ante oculos Hymenæus erat: sic numina fatis
 Voluimus, & Lachesis nullo discrimine seuit.

Quam nuper sublimis eram, quantisq; procorum
 Cingebat studiis? quæ non mihi pignus ob vnum
 Cedebat numerosa parens. tu prima voluptas,
 Tu postrema mihi, per te fœcunda videbar.

O decus, ò requies, ò grata superbia matris:
 Qua gessi florente deam, qua sospite nunquam
 Inferior Iunone fui: nunc squalida, vilis.

Hoc placitum patri, cur autem ascribimus illum
 His lachrymis, ego te, fateor, crudelis ademi.

Quæ te deserui solam, quæ instantibus vltro
 Hostibus exposui, rancis secura fruebar

Nimirum Thiasis, & leta sonantibus armis
 Iungebam Phrygios, cum tu raperere, leones.

Accipe quas merui pœnas: en ora fatiscunt
 Vulneribus, grandæsq; rubent in pectore sulci.

Immemor en vterus crebro contunditur ictu.
 Quæ te parte poli, quo te sub cardine quæram?

Quis monstrator erit? quæ me vestigia ducent?
 Quis currus? ferus ille quis est? terræ ne, marisne,

Incola? quæ volucrum deprendam signa rotarum?

Ibo ibo quocunq; pedes, quocunq; iubebit
 Casus, sic Venerem quærat deserta Dione.
 Efficietne labor? rursus te nata licebit
 Amplecti, manet ille decor, manet ille genarum
 Fulgor: an infelix talem fortasse videbo,
 Qualis nocte venis, qualem per somnia vidi?

Sic ait, & prima gressus molitur ab Ætna,
 Exitijq; reos flores, ipsūmq; rapinæ
 Detestata locum, sequitur dispersa viarum
 Indicia, & pleno rimatur lumine campos,
 Inclinatq; faces. omnis madet orbita fletu,
 Omnibus admugit, quocunq; it in æquora fuluis
 Adnatat umbra fretis, extremāq; lucis imago
 Italiam Libyāq; ferit, clarescit Hetruscum
 Littus, & accenso resplendent æquore Syrtes,
 Antra procul Scyllæ petijt, canibusq; reductis
 Pars stupefacta silet, pars nondū exterrita latrat:

HI TRES TANTVM LIBRI DE
 raptu Proserpinæ extant apud nos, vlti-
 mum volumen periculis temporum
 & bellorum importunitati-
 bus perijt.

IN DVOS ADVERSVS RVFFI-
 NVM LIBROS. CL. CLAV-
 DIANI PRAEFATIO.

P Hæbeo domitus Python quum decidit arcu,
 Membraq; Cyrrhæo fudit anabela ingo:
 Qui spiris tegetet montes, hauriret hiatu
 Flumina, sanguineis tingeret astra iubis.
 Iam liber Parnasus erat, nexuq; soluto
 Cæperat erecta surgere fronde nemus.
 Concussæq; diu spaciosis tractibus orni,
 Securas ventis explicuere comas.
 Et qui vipereo spumanit sepe veneno
 Cephisus, liquidis purior ibat aquis.
 Omnis io Pæan regio sonat, omnia Phæbum
 Rura canunt, Tripodas plenior aura notat.
 Auditq; procul musarum carmine dulci,
 Ad Themidis coeunt antra seuera dei.
 Nunc alio domini telis Pythonè perempto
 Conuenit ad nostram sacra caterna lyram.
 Qui stabilem seruant augustis fratribus orbem,
 Iustitia pacem, viribus arma regunt.

✠ CL. CLAUDIANI IN RVFFI-
NUM LIBER PRIMVS.

Epe mihi dubiam traxit sententia
s mentem

Curarēt superi terras, an nullus inesset
Rector, & incerto fluerēt mortalia casu.

Nam cum dispositi quæsissem fœdera mundi,
Præscriptosq; maris fines, anniq; meatus,
Et lucis, noctisq; vices: tunc omnia rebar
Consilio firmata dei, qui lege moneri
Sidera, qui fruges diuerso tempore nasci,
Qui variam Phœben alieno iusserit igne
Compleri, solémq; suo: porrexerit vndis
Littora, tellurem medio librauerit axe.
Sed quum res hominum tanta caligine volui
Aspicerem, letosq; diu florere nocentes,
Vexariq; pios: rursus labefacta cadebat
Religio, causæq; viam non sponte sequebar
Alterius, vacuo quæ semina currere motu
Affirmat, magnūmq; nouas per inane figuras
Fortuna non arte regi, quæ numina sensu
Ambiguo, vel nulla putat, vel nescia nostri.
Abstulit hunc tandem Ruffini pœna tumultum,
Absoluitq; deos, iam non ad culmina rerum
Iniustos crenisse queror tolluntur in altum
Ut lapsu grauiore ruant. Vos pandite vati
Pierides, quo tanta lues eruperit ortu.
Inuidiæ quondam stimulis incanduit atrox,

Aleſto, placidas late quum cerneret vrbes,
 Protinus infernas ad limina tetra ſorores,
 Concilium deforme vocat:glomerantur in vium
 Innumera peſtes erebi,quaſcunqꝫ ſiniſtro
 Nox genuit foetu,nutrix diſcordia belli.
 Imperioſa fames,ſeto vicina ſeneſtus,
 Impatiensqꝫ ſui morbus,liuorqꝫ ſecundis
 Anxius,& ſciſſo mœrens velamine luſtus,
 Et timor,& cæco præceps audacia vultu,
 Et luxus populator opum,cui ſemper adhærens
 Infelix humili grefſu comitatur egeſtas:
 Fœdâqꝫ auaritiæ complexæ pectora matris,
 Inſomnes longo veniunt examine cura.
 Complentur vario ferrata ſedilia cœtu,
 Tornâqꝫ collectis ſtipatur curia monſtris.
 Aleſto ſtetit in medijs, vulgusqꝫ tacere
 Inſiſſit,& obſtantes in tergum reppulit angues,
 Pêrque humeros errare dedit,tum corde ſub imo
 Incluſam rabidis patefecit vocibus iram.
 Siccine tranquillo produci ſecula curſu?
 Sic fortunatas patiemur viuere gentes?
 Que noua corrupit noſtros clementia mores?
 Quò rabies innata perit? quid inania profunt
 Verbera?quid facibus nequicquam cingimur atris?
 Heu nimis ignaue,quas cælo Iuppiter arcet,
 Theudoſius terris,en aurea naſcitur ætas,
 En proles antiqua redit,concordia,virtus,
 Cùmqꝫ fide pietas,alta cernice vagantur,
 Inſignemqꝫ canunt noſtra de plebe triumphum.

Proh dolor, ipsa mihi liquidas delapsa per auras
 Iustitia insultat, vitisq; à stirpe recisis
 Elicit oppressas tenebroso in carcere leges.
 At nos indecores longo torpebimus ævo,
 Omnibus eiectæ regnis? agnoscite tandem
 Quid furias deceat: consuetas sumite vires.
 Conuentûq; nefas tanto decernite dignum.
 Iam cupio stigij inuadere nubibus astra,
 Iam flatu violare diem, laxare profundo
 Frena mari, fluvios ruptis immittere ripis,
 Et rerum laxare fidem. Sic fata cruentum
 Mugijt, & totos serpentum erexit hiatus:
 Noxiâq; effudit concusso crine venena.

Anceps motus erat vulgi, pars maxima bellum
 Indicit superis, pars ditis iura veretur,
 Dissensûq; alitur rumor, cœu murmurat alti
 Impacata quies pelagi, quum flamine fracto
 Durat adhuc senitq; tumor, dubiûmq; per æstum
 Lassa recedentis fluitant vestigia venti.

Improba mox surgit tristi de sede Megæra,
 Quam penes insani fremitus, animiq; prophanus
 Error, & vndantes spumis furialibus iræ.
 Non nisi quæsitum cognata cæde cruorem,
 Illicitûmq; bibit, patrius quem fuderit ensis,
 Quem dederint fratres, hæc terruit Herculis ora.
 Hæc defensores terrarum polluit artus.
 Hæc Athamantæ direxit spicula dextræ:
 Hæc Agamemnonios inter bacchata penates,
 Aternis lusit ingulis: hæc auspice thedæ

Oedipoden matri, nate iunxere Thiesten.

Quæ tunc horrifonis effatur talia dictis.

Signa quidem ò sociæ diuos attollere contra
Nec fas est, nec posse reor, sed ledere mundum

Si libet, & populis commune intendere letum,

Est mihi prodigium cunctis immanius Hydris,

Tigride mobilis facta, violentius austris,

Acrius Harpyis, flauis incertius vndis

Ruffinus, quem prima meo de matre cadentem

Suscepi gremio: paruus reptant in isto

Sæpe sinu, teneroq; per ardua colla volutus,

Ubera quæsiuit fletu, linguisq; trisulcis

Mollia lambentes finxerunt membra cera.

Me tradente dolos, gestus, artemq; nocendi,

Edidicit simulare fidem, sensusq; minaces

Protegere, & blando fraudem prætexere risu

Plenus senitiæ, lucriq; cupidine feruens.

Non Tarthesiacis illum satiaret arenis

Tempesta pretiosa Tagi: non stagna rubentis

Aurea Pactoli, totumq; exhausserit Herminum

Ardebit maiore siti, qua fallere mentes

Doctus, & vnanimis odijs turbare sodales.

Talem progenies hominum si prisca tulisset,

Pyrithoum fugeret Theseus: offensus Orestem

Desereret Pilades, odisset Castora Pollux.

Ipsa quidem fateor vinci, rabiðoq; magistram

Præuenit ingenio, nec plus sermone morabor.

Solus habet scelerum quicquid possedimus omnes.

Hunc ego, si vestræ res est accommoda turbæ,

Regalem ad summi perducam principis aulam,
 Sit licet ille Numa grauior, sit deniq; Minos,
 Cedet, & insidijs nostri flectetur alumni.

Orantem sequitur clamor, cunctæq; profanas,
 Porrexere manus, inuentâq; tristia laudant.
 Illa vbi cæruleo vestes connexuit angue,
 Nodauitq; adamante comas, Phlegetonta sonorum
 Poscit, & ambusto flagrantis ab aggere ripe
 Ingentem piceo succendit gurgite pinum,
 Pigrâq; veloces per tartara concutit alas.

Est locus extremum pandit qua Gallia littus
 Oceani prætentus aquis, quo fertur Vlyxes
 Sanguine libato populum mouisse silentum.
 Illic umbrarum tenui stridore volantum
 Flebilis auditur questus, simulacra coloni
 Pallida, defunctâsq; vident migrare figuras.
 Hinc dea profiluit, Phœbiq; egressa serenos
 Infecit radios, ululatûq; æthera rupit
 Terrifico, sensit ferale Britannia murmur.
 Et Senonum quatit arua fragor, reuolutâq; Tethys
 Substitit, & Rhenus proiecta torpuit vnda.
 Tunc in caniciem mutatis sponte colubris,
 Longænum mentita senem, rugisque seueras
 Persulcata genas, & flecto languida passu
 Inuadit muros Elyse, notissima dudum
 Tecta petens, oculisq; diu liuentibus hæsit
 Peiorem mirata virum, tunc talia fatur.

Otia te Ruffine iuuant, frustra q; inuentæ
 Consumis florem, patrijs inglorius armis.

Heu nescis quid fata tibi, quid sidera donent,
 Quid fortuna paret? toti dominabere mundo,
 Si parere velis: artus ne sperne seniles.
 Namq; mihi magice vires, enique futuri
 Præsciens ardor inest: noui quo Thessala cantu
 Eripiat lunare inbar: quid signa sagacis
 Egypti valeant: qua gens Chaldaea vocatis
 Imperat arte deis: nec me latere fluentes
 Arboribus succi, funestaruq; potestas
 Herbarum, quicquid letali gramine pollens
 Caucasus, & Scythica vernant in germine rupes,
 Quas legit Medea ferox, & callida Circe.
 Sæpius horrendos manes, sacrisque litani
 Nocturnis Hecatem, & condita funera traxi
 Carminibus victura meis: multosq; canendo,
 Quauis Parcarum restarent fila, peremi.
 Ire vagas quercus, & flamina stare coegi.
 Versaque non prono curuauit flumina lapsu
 In fontes reditura suos, neu vana locutum
 Me fortasse putes, mutatos cerne penates.
 Dixerat, & niueæ (mirum) cœpere columnæ
 Ditari, subitoque trabes lucere metallo.
 Illecebris capitur, nimumque elatus auaro
 Pascitur intuitu. Sic rex ad prima tumebat
 Meonius, pulchro quum verteret omnia tactu.
 Sed postquam riguisse dapes, fuluamq; reductos
 In glaciem vidit latices: tunc minus acerbum
 Sensit, & inuiso votum damnauit in auro.
 Ergo animi victus, sequimur quocunq; vocabis.

Seu tu vir, seu numen, ait, patriâq; relicta
 Eoas inssu furia tendebat ad arces.

Instabilisq; olim Symplegadas, & freta remis
 Inclyta Thessalicis, celsa qua Bosphorus arce
 Splendet, & Othrysijs Asiam discriminat oris.

Ut longum permensus iter, ductusq; maligno
 Stamine fatorum, claram subrepsit in aulam.
 Ilicet ambitio nasci, discedere rectum.

Venum cuncta dari: profert arcana, clientes
 Fallit, & ambitos à principe vendit honores.
 Ingeminat crimen, commoti pectoris ignem
 Nutrit, & exiguum stimulando vulnus acerbat.

Ac veluti innumeros amnes accedere Nereus
 Nescit, & undantem quannis hinc hauriat Istrum,

Hinc bibat aestivum septeno gurgite Nilum:
 Par semper similisq; meat, sic fluctibus auri

Expleri calor ille nequit, cuiusq; monile
 Contextum gemmis, aut prædia culta fuissent,

Ruffino populandus erat: dominôq; parabat
 Exitium fœcundus ager: metuenda colonis

Fertilitas, laribus pellit, detrudit anitis
 Finibus, aut aufert vinis, aut occupat hæres.

Congestæ cumulantur opes, orbisq; ruinas
 Accipit vna domus: populi servire coacti:

Plenâq; priuato succumbunt oppida regno.

Quo vesane ruis? teneas vtrunq; licebit
 Oceanum, laxet rutilos tibi Lydia fontes,
 Iungantur solum Cræsi, Cyriq; Tyare,
 Nunquam diues eris, nunquam satiabere quæstus.

SEMPER inops quicumq; cupit. cōtentus honesto
 Fabricius paruo spernebat munera regum,
 Sudabatq; graui consul Seranus aratro:
 Et casa pugnaces Curios angusta tenebat.
 Hæc mihi paupertas angustior, hæc mihi tecta
 Culminibus maiora tuis, tibi querit inanes
 Luxuries nocitura cibos, mihi donat inemptas
 Terra dapes, rapiunt Tyrios tibi vellera succos.
 Et picturate saturantur murice vestes.
 Hic radiant flores, & prati uina voluptas
 Ingenio variata suo, fulgentibus illic
 Surgunt strata toris: hic mollis panditur herba,
 Sollicitum curis non abruptura soporem.
 Turba salutantum latas ibi perstrepat edes,
 Hic animum cantus, labentis murmura rini.
 VIVITVR exiguo melius. natura beatis
 Omnibus esse dedit, si quis cognouerit uti.
 Hec si nota forent, frueremur simplice cultu:
 Classica non fremerent, non stridula fraxinus iret,
 Non ventus quateret puppes, non machina muros.
 Crescebat scelerata sitis, prædeq; recentis
 Incestus flagrabat amor, nullusq; petendi
 Cogendiue pudor. crebris periuria nequit
 Blanditijs, sociat perituro fœdere dextras.
 Si semel è tantis poscenti quisq; negasset,
 Effera præ tumido quatiebat corda furore.
 Quæ sic Getuli iaculo percussa leana,
 Aut Hyrcana premens raptorem bellua partus,
 Aut serpens calcata furit? iurata deorum

Maestas teritur, nunquam reuerentia mensæ,
 Non coniunx, non ipse simul, non pignora cæsa
 Sufficiunt odijs: non extinxisse propinquos,
 Non notos egisse sat est: extinguere ciues
 Funditus, & nomen gentis delere laborat.
 Nec celeri mittit leto, crudelibus ante,
 Supplicijs fruitur: cruciatus, vincla, tenebras.
 Dilato mucrone parat. proh senior ense
 Parcendi rabies, concessaq; vita dolori.
 Mors adeone parum est? causis fallacibus instat:
 Arguit attonitos se iudice, cætera segnis,
 Ad facinus velox, penitus regione remotas
 Impiger ire vias, non illum Syrius ardens
 Brumave rypheo stridens aquilone retardat.
 Effera torquebant avidæ præcordia curæ,
 Effugeret ne quis gladios, ne perderet vllum
 Augusto miserante nefas: non flectitur annis,
 Non etate labat, iuuenum rorantia colla
 Ante patrum vultus stricta cecidere securi.

Ibat grandævus nato moriente superstes.
 Post trabeas exul, quis prodere tanta relatu.
 Funera? quis cædes posset deflere nefandas?
 Quid tale immanes vnquam gessisse feruntur,
 Vel Scinis Isthmiaca pinu? vel rupe profunda
 Sciryon? vel Phalaris tauro? vel carcere Sylla?
 O mites Diomedis equi, Busiridis aræ
 Clementes: iam Cinna pius, iam Sparthace lenis.
 Ruffino collatus eris. deiecerat amens
 Occultis odijs terror, tacitiq; sepultos

Suspirant gemitus, indignariq; verentur.
At non magnanimi virtus Stiliconis eodem
Fracta metu: solus medióq; in turbine rerum
Contra letiferos rictus, contráq; rapacem
Mouit tela feram, volucris non præpete cursu
Vectus equi, non pegaseis adiutus habenis.
Hic cunctis optata quies, hic sola pericli
Turris erat, clypeusq; trucem porrectus in hostem.
Hic profugis sedes, aduersaq; regna furori.
Seruandis hic castra bonis, hucusq; minatus.
Herebat, retróq; fuga cedebat inerti.
Haud secus hiberno tumidus cum vertice torrens
Saxa rotat, voluitq; nemus, pontesq; reuellit,
Frangitur obiectu scopuli: querensq; meatum
Spumat, & illisa montem circumsonat vnda.
Qua dignum te laude feram, qui penè ruenti,
Lapsuróq; tuos humeros obieceris orbi?
Te nobis trepida ceu sidus dulce carinae,
Ostendere dei: geminis quæ lapsa procellis
Tunditur, & victo trahitur iam cæca magistro.
Inachus rubro perhibetur in equore Persens
Neptuni domuisse pecus, sed tutior alis,
Te non penna vehit, rigida cum Gorgone Persens,
Tu non vipereo defensus crine Medusæ.
Illum, vilis amor suspensæ coniugis egit:
Te, Romana salus, taceat superata vetustas:
Herculeos conferre tuis iam desinat actus.
Vna Cleonæum pascebat sylua leonem:
Arcadia saltum vastabat dentibus vnum

Senus aper: tūq; ò compressa matre rebellis,
 Non vltra Libyæ fines Anthee nocebas.
 Solāq; fulmineo resonabat Creta iuueno,
 Lerneāq; virens obsederat hydra paludem:
 Hoc monstrum, non vna palus, non vna tremebat
 Insula, sed Latia quicquid ditione subactum
 Viuit, & à primis Ganges horrebat Hiberis.
 Hoc neq; Geryon triplex, nec turbidus orci
 Ianitor æquabat: nec si concurrat in vnum
 Vis Hydræ, Scyllæq; fames, & flamma Chymaræ.
 Certamen sublime diu: sed moribus impar
 Virtutum scelerūq; fuit. ingulare minatur:
 Tu prohibes. ditem spoliati tu reddis egenti.
 Ernit: instauras. accendit prælia: vincis.

Ac velut infecto morbus crudefcere cælo
 Incipiens, primos pecudum depascitur artus:
 Mox populos vrbesq; rapit: membrisq; perustis,
 Corruptos Stygiam pestem diffundit in amnes.
 Sic avidus prædo, iam non per singula senit:
 Sed sceptris inferre minas, omniq; perempto
 Milite, Romanas audet prosternere vires.
 Iam gentes Istrūq; mouet, Scythiāq; receptāt
 Auxilio, traditq; suas hostilibus armis
 Reliquias: mixtis descendit Sarmata Dacis.
 Et qui cornipedes in pocula vulnerat audax
 Massagetes, patriūq; bibens Mæotis Orontem,
 Membrāq; qui ferro gaudet pinxisse Gelonus.
 Ruffino collecta manus, vetat ille domari,
 Innectitq; moras, & congrua tempora differt.

Nam tua quum Geticas strauisset dextera turmas,
 Ulta ducis socij letum, parsq; vna maneret
 Debilior, facilisq; capi. Tunc proditor ille
 Impius imperij, coniratusq; Getarum:
 Distulit instantes eluso principe pugnas.
 Hunnorum saturus opem, quos affore bello
 Norat, & inuisis mox se coniungere castris.

Est genus extremos Scythiæ vergentis in ortus
 Trans gelidum Tanaim: quo non deformius vllum
 Arctos alit. tristes habitus, obscænâq; visu
 Corpora, mens duro nunquam cessura labori:
 Præda cibus, vitanda Ceres, fratresq; necare
 Ludus, & occisos pulchrum iurare parentes.
 Nec plus nubigenas duplex natura biformis
 Cognatis aptauit equis: acerrima nullo
 Ordine mobilitas, insperatiq; recursus.
 Quos tamen impavidos contra spumantis ad Hebrî
 Tendit aquas, sic ante tubas ferrumq; precatus.

Maiores nubifero seu tu procumbis in Hemo,
 Seu te cana gelu Rhodope, seu remige nudo
 Sollicitatus Athos, seu caligantia nigris
 Illicibus Pangea tenent: accingere mecum,
 Et Thracas defende tuos: si letior adsit
 Gloria, vestita spolijs donabere quercu.
 Audijt illa pater, scopulisq; niualibus Hemi
 Surgit, & hortatur celeres clamore ministros.
 Fer galeam Bellona mihi, nexuq; rotarum
 Tende pauor, rapidos frenet formido iugales:
 Festinas vrgete manus, mens ecce paratur

Ad bellum Stilico, qui me de more trophæis
 Ditat, & hostiles suspendit in arbore cristas.
 Communes semper litui, communia nobis
 Signa canunt, iunctoq; sequor tentoria curru.
 Sic fatus campo insiliit, latèq; fugatas
 Hinc Stilico turmas, illinc Gradius agebat,
 Et clypeis, & mole pares: stat cassis utriq;
 Sidereis hirsuta iubis, loricaq; cursu
 Æstuat, & largo satiatur vulnere conus.

Acrior interea voto, multiq; Megera
 Luxuriata malis, mæstam deprendit in arce
 Iustitiam, atq; prior diro sic ore laceffit.
 En tibi prisca quies, renocatq; secula rursus
 Ut rebare vigent: en nostra potentia cessit,
 Nec locus est vsquam furijs, huc lumina flecte:
 Aspice barbaricis iaceant quot mœnia flammis,
 Quas mihi Ruffinus strages, quantumq; cruoris
 Præbeat, & quantis epulentur cadibus Hydri.
 Linque homines, sortemq; meam: pete sidera, notis
 Autumni te redde plagis, quæ vergit in austrum
 Signifer, æstivo sedes vicina leoni.
 Iam pridem gelidæ cessant confinia libræ:
 Atq; utinam per magna sequi connexa liceret.

Diua refert. Non ulterius bacchabere, demens
 Iam pœnas dabit iste tuus, iam debitus ultor
 Imminet, & terras qui nunc ipsūmq; fatigat
 Æthera, nec vili moriens condetur arena.
 Iamq; aderit leto promissus Honorius æno,
 Nec forti genitore minor, nec fratre corusco;

Qui subiget Medos, & cuspide proteret Indos,
 Sub iuga venturi reges, calcabitur asper
 Phasis equo, pontemq; pati cogetur Araxes.
 Tūq; simul granibus ferri religata catenis,
 Expellere die, debellatq; draconum
 Tonsa comas, imo baratri claudere recessu.
 Tunc tellus communis erit, tunc limite nullo
 Discernetur ager, nec vomere sulcus adunco
 Findetur, subitis messor gaudebit aristis.
 Rorabunt querceta fauis, stagnantia passim
 Vina fluent, oleiq; lacus, nec murice tinctis
 Velleribus quæretur honor, sed sponte rubebunt
 Attonito pastore greges, pontumq; per omnem
 Ridebunt virides gemmis nascentibus algæ.

❁ CL. CLAVDIANI IN RVFFI-
 NVM LIBER II.

Am post edomitas alpes, defensaque
 regna
 i Hesperie, merita complexus sede pa-
 rentum,

Auctior adiecto fulgebat sidere mundus.
 Iamq; tuis Stilico Romana potentia curis,
 Et rerum commissus apex, tibi credita fratrum
 Utraq; maiestas, geminaq; exercitus aula
 Ruffinus (neq; enim patiuntur sena quietem
 Crimina, polluntq; negant arescere fauces)

Infandis iterum terras accendere bellis
 Inchoat, & solito pacem turbare tumultu.
 Hæc etiam secum. Qua nam ratione tuebor
 Spem vite fragilem? qua tot depellere fluctus
 Arte queam? premor hinc odijs, hinc milite cingor,
 Heu quid agam? non arma mihi, non principis vllus
 Auxiliatur amor: matura pericula surgunt
 Undiqz, & impositis radiant cervibus enses.
 Quid restat, nisi cuncta nouo confundere luctu?
 Infontesqz meæ populos miscere ruinae?
 Euerso iuuat orbe mori: solatia leto
 Excitium commune dabit, nec territus ante
 Discedam, cum luce simul linquenda potestas.

Hæc fatus, ventis veluti si frena remittat
 Colus, abrupto gentes sic obice fudit:
 Laxauitqz viam bellis & nequa maneret
 Immunis regio, cladem diuisit in orbem,
 Disposuitqz nefas: alij per terga ferocis
 Danubij solidata ruunt, expertaqz remos
 Frangunt stagna rotis: alij per Caspia claustra,
 Armeniasqz nives inopino tramite ducti
 Inuadunt orientis opes. iam pascua fumant
 Cappadocum, volucrumqz parens Argeus equorum^{um}
 Iam rubet altus Halis: nec se defendit iniquo
 Monte Cilix, Syria tractus vastantur amœni:
 Assuetumqz choris, & leta plebe canorum
 Proterit imbellem sonipes hostilis Orontem.
 Hinc planctus Asia: Geticis Europa catervis
 Ludibrio, prædâqz datur, frondentis ad vsqz

Dalmatiae fines, omnis quæ mobile ponti
 Equor, & Adriacas tellus interiacet vndas
 Squalet inops pecudum, nullis habitata colonis
 Instar anhelantis Libyæ, quæ torrida semper
 Solibus, humano nescit mansuescere cultu.
 Thessalus ardet ager, reticet pastore fugato
 Pelion, & mathias ignis populatur aristas.
 Iam plaga Pannoniæ, miserandæq; mœnia Thracum,
 Aruæq; Mysorum, iam nulli flebile damnum
 Sed cursus solennis erat, campûsque furori
 Expositus, sensumque malis detraxerat vsus.

Eben quàm breuib; pereunt ingentia causis,
 Imperium tanto quæsitum sanguine, tanto
 Seruatum. quod mille ducum peperere labores,
 Quod tantis Romana manus contexit annis,
 Proditor vnus, iners, angusto tempore vertit.
 Vrbs etiam, magnæ quæ dicitur æmula Romæ,
 Et Calcedonias contra despectat arenas:
 Iam non finitimo Martis terrore monetur,
 Sed propius lucere faces, & rauca sonare
 Cornua, vibratisque peti fastigia telis,
 Aspicit. ij vigili muros statione tueri,
 Ii iunctis properant portus munire carinis:
 Obsessa tamen ille ferus letatur in vrbe,
 Exultatq; malis, summôq; à culmine turris
 Impia vicini cernit certamina campi.
 Vinctas ire nurus, hunc per vada cærula mergi,
 Seminecem, hunc subito percussum vulnere labi
 Dum fugit, hunc animam portis efflare sub ipsis,

Nec canos prodesse seni, pueriq; cruore
 Maternos vndare sinus: immensa voluptas,
 Et risus plerunq; subit: dolor afficit vnus,
 Quod feriat non ipse manu, videt omnia late
 Præceptis incensa suis, & crimine tanto
 Luxuriat, charumque sibi non abnegat hostem.
 Iactabátque vltro, soli quod castra paterent,
 Sermonumq; foret vicibus permissa potestas.
 Egregij quoties exisset fœderis author
 Stipatus socijs, circumq; armata clientum
 Agmina, priuatis ibant famulantia signis.
 Ipse inter medios, ne qua de parte relinquat
 Barbariem, renocat fuluas in pectore pelles,
 Frenaq; & immanes pharetras, arcusq; sonoros
 Assimulat, mentemq; palam testatur amictus.
 Nec pudet Ausonios currus, & iura regentem
 Sumere deformes ritus, vestemq; Getarum,
 Insignemque habitum Latij mutare, togæq;
 Mœrent captivæ pellito indice leges,
 Quis populi tunc vultus erat? quæ murmura furtim?
 Nam miseris nec flere quidem, aut lenire dolores
 Colloquijs impune licet, quonam vsq; feremus
 Excitiale iugum? duræ quis terminus vnquam
 Sortis erit? quis nos funesto turbine rerum,
 Aut tantis soluet lachrymis? quos Barbarus illinc,
 Hinc Ruffinus agit: quibus arua, fretumq; negatur.
 Magna quidem per rura lues, sed maior oberrat
 Inter tecta timor. tandem succurre ruenti
 Heu patriæ Stilico: dilecta hic pignora certe,

Hic domus, hic thalamis proprium genialibus omen,
 Hic tibi felices erexit regia thedas
 Vel solus sperate veni, te praelia viso
 Languescant, avidiq; cadet dementia monstri.
 Talibus vrgetur discors aurora procellis.
 At stilico Zephyris cum primum bruma remitti;
 Et iuga diffusis nudari cœpta pruinis,
 Partibus Italiae tranquilla in pace locatis:
 Utraq; castra mouēs, Phœbi properabat ad ortus,
 Gallica discretis, eoq; robora turmis
 Complexus. nunquam tantæ ditione sub vna
 Conuenere manus, nec tot discrimina vocum.
 Illinc Armenia vibratis crinibus alæ,
 Feruida collectæ facili velamina nodo:
 Inde, truces flauo comitantur vertice Galli,
 Quos Rhodanus velox, Araris quos tardior ambit;
 Et quos nascentes explorat gurgite Rhenus.
 Quosq; rigat retro pernicios vnda Garunnæ,
 Oceani pleno quoties impellitur æstu.
 Mens eadem cunctis, animiq; recentia ponunt
 Vulnere, non odit victus, victorve superbit:
 Et quannuis presens tumor, & civilia nuper
 Classica, bellatrixq; etiam nunc ira caleret:
 In ducis eximium conspirauere fauorem.
 Hand aliter Xerxem toto simul orbe sequutus
 Narratur rapuisse vagos exercitus amnes,
 Et telis umbrasse diem, cum classibus iret
 Per scopulos, tectumq; pedes contemneret æquor.
 Vix alpes transgressus erat, nec iam amplius errat
 eij.

Barbarus, aduentumq; tremens, se cogit in vnam
Planiciem, tutoque includit pascua gyro.

Tum duplici fossa non exuperabile vallum
Asperat alternis sudibus, muriq; locatum

In speciem, caesis obtendit plaustra iuuentis.

At procul exanguis Ruffinum perculit horror,
Infecta pallore genae, stetit ore gelato,

Incertus peteretne fugam, veniamve subactus
Posceret, an tantos sese transferre in hostes.

Q. V I D nunc diuitiae? quid fului vasta metalli
Congeries quid purpureis effulsa columnis

Atria? prolatae' ve iuuant ad sidera moles?

Audit iter, numeratq; dies, spaciisque viarum
Metitur vitam, torquetur peste futura.

Nec recipit somnos, & sepe cubilibus amens
Excutitur, poenamq; luit formidine poenae.

Sed redit in faciem, scelerumq; immane resumit
Ingenium, sacrasq; fores praediuitis aula

Intrat, & Arcadium immixto terrore precatur.

Per fratris regale iubar, per fata parentis
Atherei, floremq; tui te deprecor aui,

Eripe me gladijs: liceat Stiliconis iniquas
Euitare manus: in nostram Gallia cedem

Coniurata venit, quicquid ligat vltima Tethys,
Extremos vltra volitat gens si qua Britannos

Nota mihi, tantis capiendi credimur armis,
Tot signis vnum petitur caput. vnde cruoris

Ista sitis? geminum Stilico sibi vendicat axem,
Et nullum vult esse parem, succumbere poscit

Cuncta sibi, regit Italiam, Libyamq; coërcet.
 Hispanis, Gallisq; iubet: non orbita solis,
 Non illum natura capit: quascunq; parauit,
 Hic Augustus opes & quas post bella recepit,
 Solus habet: possessa semel non reddere curat.
 Scilicet ille quidem tranquilla pace fruatur,
 Nos premat obsidio? quid partem inuadere tentat?
 Deferat Illyricos fines, Eoa remittat
 Agmina, fraternas ex æquo diuidat hastas:
 Nec Sceptri fueris tantum, sed militis heres.
 Quòd si dissimulas nostræ succurrere morti,
 Nec prohibere paras: manes & sidera testor,
 Hæc cernix non sola cadet, miscebitur alter
 Sanguis, nec Stygias ferar in comitatus ad umbras,
 Nec mea securus ridebit funera victor.
 Hæc ubi, dictatur facinus, missusq; repente
 Qui ferat extortas inuito principe voces.
 Interea Stilico iam letior hoste propinquo,
 Nec multo spatij distantibus æquore vallis,
 Pugnandi cupidus accendit voce cohortes.
 Armenijs frons læua datur, per cornua Gallos
 Dexteriora locat, spumis ignescere frena,
 Pulueris extolli nimbos, latèq; videres
 Surgere purpureis vndantes anguib; hastas,
 Serpentumq; vago celum senire volatu.
 Implet Thessaliam ferri nitor, antrâq; docti
 Cornipedis, teneroq; amnis raptatus Achilli.
 Et nemus Oetæum resonat clamore, niualis
 Ossa tonat, pulsòq; fragor geminatur Olympo.
 e. iij.

Intumuit virtus, & lucis prodigus arsit
 Impetus: haud illos rupes, haud alta vetarent
 Flumina, praecipiti strauissent omnia cursu.
 Si tunc his animis acies collata fuisset,
 Proditā non tantas vidisset Grācia clades:
 Oppida semoto Pelopeia Marte vigerent:
 Starent Arcadiæ, starent Lacedæmonis arces:
 Non mare fumasset geminum flagrante Corinthos
 Nec fera Cæcropias traxissent vincula matres.
 Illa dies potuit nostris imponere finem
 Cladibus, & sceleris causas auferre futuri.

Inuida pro quantum rapuit fortuna triumphū
 Inter equos, interq; tubas mandata feruntur
 Regia, & armati veniunt ductoris ad aures.
 Obstupuit simul ira virum, simul obruit ingens
 Mæror, & ignavo tantum licuisse nocenti
 Miratur, dubios anceps sententia voluit
 Euentus, peragat pugnas, an fortia cæpta
 Deferat, Illyricis ardet succurrere damnis.
 Præceptis obstare timet, reuerentia frangit
 Virtutis stimulos: hinc publica commoda suadent;
 Hinc metus inuidiæ: tandem indignatus, ad astra
 Extollit palmas, & ab imo pectore fatur.

Numina Romanis nondum satiata ruinis,
 Si iuuat imperium penitus de stirpe renelli,
 Vno si placuit deleri secula lapsu,
 Si piget humani generis: prorumpat in arua
 Libertas effrena maris, vel limite nullo,
 Denius errantes Phaëton confundat habenas.

Cur per Ruffinum geritur? procumbere mundum
 Hoc authore pudet. medijs reuocamur ab armis,
 Proh dolor, & strictos deponere cogimur enses.
 Vos arsuræ vrbes, perituraque mœnia testor:
 Cedo equidem, & miserū permitto cladibus orbem.
 Flecite signa duces, redeat iam miles eous:
 Parendum est, taceant litui, prohibete sagittas.
 Parcite, contiguo Ruffinus præcipit hosti.
 His dictis, omnes vnâ fremuere manipli,
 Quantum non Italo percussa Cerannia fluctu,
 Quantum non madidis illisa tonitrua coris,
 Secerenique negant, ereptaque prælia poscunt.
 Insignemq; ducem populus defendit vterque.
 Et sibi quisq; trahit, magno certatur amore,
 Alternantq; fidem, non illaudata quiescit
 Seditio, taliq; simul clamore mouetur.

Quis mihi nudatos enses, quis tela lacertis
 Excutit? & solui curuatos imperat arcus?
 Quisnam audet stricto leges imponere ferro?
 Inflammata semel nescit mitescere virtus.
 Iamiam Barbaricos sitientia pila cruores
 Sponte volant, vltrixq; manus mucrone furente
 Ducitur, & siccum gladium vagina recusat.
 Non patiar. sempërne Getis discordia nostra
 Proderit? en iterum belli civilis imago.
 Quid consanguineas acies? quid diuidit olim
 Concordes aquilas? non dissociabile corpus
 Coniunctumq; sumus: te quò libet ire sequemur:
 Te vel Hiperboreo damnatam fidere Thulen,
 e. iiii.

Te vel ad incensas Libyæ comitabor arenas.
 Indorum si stagna petas, rubriq; recessus
 Littoris, auriferum veniam poturus Hidaspen.
 Si calcare notum, secretaq; littora Nili
 Nascentis iubeas, mundum post terga relinquam.
 Et quocunq; loco Stilico tentoria figet,
 Hic patria est. dux inde vetat. Desistite queso,
 Atq; avidam differte manum, cadat iste minacis
 Invidiæ cumulus. NON EST victoria tanti,
 Ut videar vicisse mihi, vos fida iuventus
 Ite mei quondam socij. Nec plura locutus,
 Flexit iter. vacuo qualis discedit hiatu
 Impatiens remeare leo, quem plurima cuspis,
 Et pastorales pepulerunt igne cateruæ:
 Inclinatq; iubas, demissaque lumina velat,
 Et trepidas mæsto rimatur murmure sylvas.

Ut sese legio vidit disiuncta relinqui,
 Ingentem tollit gemitum, galeasq; solutis
 Humectat lachrymis, pressamque morantia vocem
 Thoracum validos pulsant suspiria nexus.
 Tradimur heu, tatumque sequi prohibemur amore
 Exclamant, tradisne tuas dux optime dexteras,
 Quas tibi victrices toties Bellona paravit?
 Nos adeo viles, adeo felicior axis
 Hesperius, mernit qui te rectore teneri?
 Quid nobis patriam, quid chara renisere tandem
 Pignora, dilectosve iuvat coluisse penates?
 Te sine dulce nihil, iam formidata tyranni
 Tempestas subeunda mihi: qui forte nefandas

Iam parat insidias, qui nos aut turpibus Hunnis
 Aut implacatis famulos præstabit Alanis.
 Quamquam non adeo robur defecerit omne,
 Tantave gestandi fuerit penuria ferri.
 Tu licet occiduo maneat sub cardine solis,
 Tu mihi dux semper Stilico, nostramque vel absens
 Experire fidem: dabitur tibi debita pridem
 Victima, promissis longe placabere sacris.
 Tristior Emoniis miles progressus ab oris,
 Tangebatur Macedum fines, murosque subibat
 Thessalonica tuos, sensu dolor hæret in alto
 Abditus, & tacitas vindictæ præstruit iras.
 Spectaturque fauens odij locus, aptaque leto
 Tempora. nec quisquam tanta de plebe repertus,
 Proderet incantis qui corda minantia verbis.
 Quæ non posteritas, quæ non mirabitur ætas
 Tanti consilium vulgi potuisse taceri?
 Aut facinus tam grande tegi, mentisque calorem
 Non sermone via, non inter pocula rumpi?
 Equalis tantam tenuit constantia turbam,
 Et fuit arcanum populo: percurritur Hebrus,
 Deseritur Rhodope, Thracumque per ardua tédunt:
 Donec ad Herculei peruentum nominis urbem.
 Ut cessasse ducem, propius venisse cohortes
 Cognita Ruffino: magna cervice triumphat,
 Omnia tuta ratus, sceptrumque capescere fernet,
 Et coniuratos hortatur voce clientes.
 Vicimus, expulimus, facilis iam copia regni,
 Nullus ab hoste timor: quis enim, quæ vincere solum

Horruit, hunc tanto munitum milite vincat?
 Quis ferat armatum, quem nō superauit inermem?
 I, nunc exitium nobis meditare remotus
 Incassum Stilico. dum nos longissima tellus
 Diuidat, & medijs Nereus interstrepit vndis.
 Alpinas transire tibi me sospite rupes
 Haud dabitur, iaculis illinc me figere tenta.
 Quere ferox enses qui nostra ad mœnia tendi
 Possit ab Italia. non te monumenta priorum,
 Non exempla vetant. quisnam conatus adire
 Has iactat vitasse manus? detrusimus orbe
 Te medio, tantisq; simul spolianimus armis.
 Nunc epulas tempus, socij, nunc larga parare
 Munera, donandumq; nouis legionibus aurum.
 Opportuna meis oritur lux crastina votis.
 Quod nolit rex ipse velit, iubeatq; coactus
 In partem mihi regna dari, contingat in vno
 Priuati fugisse modum, criménq; tyranni.

Talibus acclamat dictis infame nocentum
 Concilium, qui perpetuis creuere rapinis,
 Et quos vna facit Ruffino causa sodales,
 Illicitum duxisse nihil, delicta fuere
 Nexus amicitiae, iamiam connubia leti
 Despondent aliena sibi, frustra q; vicissim
 Promittunt quas quisq; petat, quas deuoret vrbes.

Cœperat humanos alto sopire labores
 Nox gremio, pigrasq; sopor diffuderat alas.
 Ille diu curis animum stimulantibus, eger
 Labitur in somnos. vix toto corde quierat,

Ecce videt diras alludere protinus umbras,
Quas dedit ipse neci, quarum quæ clarior vna
Visa loqui. Proh surge toro, quid plurima voluis
Anxius? hæc requiem rebus, finemq; labori
Allatura dies: omni iam plebe redibis
Altior, & læti manibus portabere vulgi.
Has canit ambages, occulto fallitur ille
Omine, nec capitis fixi præfagia sensit.

Iam summum radijs stringebat lucifer Hæmum,
Festinamq; rotam solito properantior vrget.
Tandem Ruffini visurus funera Titan
Prosiluit stratis, densæq; capacia turba
Atria regifico iussit splendere paratu
Exceptura dapes, & quod post vota daretur
Inscribi proprijs aurum fatale figuris.
Ipse salutantum reduces post prælia turmas
Iam regale tumens, & principe celsior ibat,
Collaq; fœmineo gestabat mollia gestu
Imperij certus, tegetet cen purpura nudum
Corpus, & ambirent ardentes tempora gemmæ.

Urbis ab angusto tractu, quæ vergit in austrum
Planicies vicina patet, nam cetera pontus
Circuit, exiguo dirimi se tramite passus.
Hic vltix acies ornatu fulgida ferri
Explicuit cuneos. pedites in parte sinistra
Consistunt, equites illinc poscentia cursum
Ora reluctantur pressis sedare lupatis.
Hic alij senum cristato vertice nutant,
Et tremulos humeris gaudent vibrare colores:

Quos operit, formátq; chalybs coniuncta per artem
 Flexilis inductis hamatur lamina membris,
 (Horribilis visu) credas simulacra moueri
 Ferrea, cognatq; viros sperare metallo.
 Par vestitus equis, ferrata fronte minantur,
 Ferratosq; mouent securi vulneris armos:
 Et iusso stat quisq; loco: metuenda voluptas
 Cernenti, pulchérq; timor, spirisq; remissis
 Mansuescunt varij vento cessante dracones.

Augustus veneranda prior vexilla salutat,
 Ruffinus sequitur, qui fallere cuncta solebat
 Callidus affatu, deuotq; brachia laudat,
 Nomine queng; vocans, notosq; patresq; reuersis
 Nuntiat incolumes, illi dum plurima ficto
 Certatim sermone petunt, intendere longos
 A tergo amplexus, insperatq; suprema
 Circuitu sociare parant, decrescere campus
 Incipit, & chypeis in se redeuntia iunctis,
 Curuo paulatim sinuantur cornua ductu.
 Sic ligat immensa virides indagine syluas
 Venator, sic attonitos ad littora pisces
 Equoreus populator agit, rarosq; plagarum
 Contrahit anfractus, & hiantes colligit oras.
 Excludunt alios, cingi se feruidus ille
 Nescit adhuc, grauitérq; apprensá veste morantem
 Increpat Augustum: scandat sublime tribunal
 Participem sceptri, socium declaret honoris.
 Quum subito stringunt gladios, vox desuper inge
 Infremuit. Nobis etiam deterrime, nobis

Sperasti famulas imponere posse catenas?

Unde redi nescis? patiârne audire satellites,

Qui leges alijs, libertatémq; reduxi?

Bis domitum civile nefas, bis rupimus alpes,

Tot nos bella docent, nulli servire tyranno.

Diriguit. spes nulla fugæ, seges vndiq; ferri

Circumfusa micat, dextra lænâq; reuinctus

Hæsit, & ensifera stupuit mucrone corona.

Ut fera, quæ montes nuper dimisit anitos

Altorumq; exul nemorum, damnatur arena

Vulneribus commota ruit. vir murmure contra

Hortatur, nixûsq; genu venabula tendit:

Illa pauet strepitus, cuneosq; erecta theatri

Despicit, & tanti miratur sibila vulgi.

Vnus per medios audendi pronior ense

Profilit erecto, dictisq; & vulnere toruus

Appetit. hac Stilico, quem iactas pessere dextra,

Te ferit, hoc absens innadit viscera ferro.

Sic fatus. meritôq; latus transuerberat ictu.

Felix illa manus, talem quæ prima cruorem

Hauerit, & fessi pœnam libraverit orbis.

Mox omnes fodiunt hastis, artusq; trementes

Dilaniant, vno tot corpore pila tepescunt,

Et non infecto puduit mucrone reuerti,

Hi vultus anidos, & adhuc spirantia vellunt

Lumina. truncatos alij rapuere lacertos.

Amputat ille pedes, humerum quantit ille solutis

Nexibus, hic fracti referat curuamina dorsi.

Hic iecur, hic cordis fibras, hic pandit anbelas

Pulmonis latebras, spacium non inuenit ira,
 Nec locus est odijs. consumpto funere vix tum
 Deseritur, sparsúmque perit per tela cadauer.
 Sic mons Aonijs rubuit quum Penthea ferrent
 Mœnades. ac subito mutatum AËteona cornu
 Traderet insanis Latonia virgo molossis.

Criminibusne tuis credis fortuna mederi?
 Et male donatum speras equare fauorem
 Supplicijs? vna tot millia morte rependis?
 Euerfis, agedum, Ruffinum diuide terris,
 Da caput Othrysijs, truncum mereantur Achiui.
 Quid reliquis dabitur? nec singula mēbra peremptis
 Sufficiunt populis, vacuo plebs vndique muro
 Iam secura ruit. senibus non obstitit ætas,
 Virginibusve pudor, viduæ quibus ille maritos
 Abstulit, orbatæque ruunt ad gaudia matres,
 Insultantque alacres: laceros inuat ire per artus,
 Pressaque calcato vestigia sanguine tingi.
 Nec minus assiduis certant elidere saxis
 Prodigiale caput, quod iam de cuspide summa
 Nutabat digna rediens ad mœnia pompa.
 Dexterâ quinetiam ludo concessa vagatur
 Cra petens. pœnâsq; animi persoluit auari
 Terribili lucro, viuosque imitata retentus
 Cogitur adductis digitos inflectere nervis.
DESINAT elatis quisquam confidere rebus;
 Instabilisq; deos, ac lubrica numina discat.
 Illa manus quæ sceptrâ sibi gestanda parabat,
 Cuius se toties submisit ad oscula supplex

Nobilitas: inhumata diu, miseròq; reuulsa
Corpore, feralem quæstum post fata poposcit.
Aspiciat ne quis nimium sublata secundis
Colla gerat, trinijs calcandus spargitur ecce
Qui sibi pyramidas, qui non cedentia templis
Ornatura suos extruxit culmina manes,
Et qui Sydonio velari credidit ostro
Nudus pascit aues. iacet en qui possidet orbem
Æciguæ telluris inops, & puluere raro
Per partes tegitur. nusquam totièsq; sepultus.
Senserunt connexa necem, tellusq; nefandum
Emolitur onus, iam respirantibus astris,
Infernos grauat umbra lacus. pater Lacus horret
Intrantemq; etiam latratu Cerberus vrget.
Tunc animæ, quas ille fero sub iure peremit
Circumstant, nigriq; trahunt ad iudicis vrnam
Infesto fremitu. veluti pastoris in ora
Commotæ glomerantur apes, qui dulcia raptu
Mella trahit: pennasq; cient, & spicula tendunt.
Et tenuis saxi per propugnacula cinctæ
Rimosam patriam, dilectaq; pumicis antra
Defendunt, pronòq; fauos examine velant.
Est locus, infauis quo conciliatur in vnum
Cocytus Phlegetonq; vadis, inamænis vterq;
Aluens: hic voluit lachrymas, hic igne redundat,
Turris per geminos flammis vicinior annes
Porrigitur: solidòq; rigens adamante sinistrum
Proluit igne latus. dextrâq; Cocytia fundit
& quora, triste gemens, & fletu concita plangit.

Huc post emeritam mortalia secula vitam
 Deueniunt, vbi nulla manent discrimina fati,
 Nullus honor, vanoque exitum nomine regem
 Perturbat plebeius egens, quæsitore in alto
 Conspicius solio pertentat crimina Minos:
 Et iustis dirimit fontes, quos nosse fateri
 Viderit, ad mala mox transmittit verbera fratris,
 Nam iuxta Rhadamantus agit, congesta superni
 Curriculi, totosque diu prospexerit actus.
 Exequat damnum meritis, & muta ferarum
 Cogit vincla pati. truculentos ingerit visis
 Prædonisque lupis. fallaces vulpibus addit.
 At qui desidia semper, vniuersum grauat
 Indulgens Veneri, voluit torpescere luxu:
 Hunc suis immunde pingues detrudit in artus.
 Qui iusto plus esse loquax, arcanaque suenit
 Prodere, piscosus fertur victurus in undas,
 Ut nimiam pensent æterna silentia vocem.
 Quos vbi per varios annos, per mille figuras
 Egit Letheo purgatos flumine, tandem
 Rursus ad humane reuocat primordia formæ.

Tum quoque, dum lites stygiisque negocia soluit
 Dura fori, veteresque reos ex ordine querit:
 Ruffinum procul ecce notat, visusque seuero
 Lustrat, & ex imo concussa sede profatur.
 Huc superum labes, huc insatiabilis auri
 Prosumes, pretioque nihil non anse parato.
 Quodque mihi summum scelus est, huc improbe legum
 Venditor, Arctoi stimulator perfide Martis

Cuius ob innumeras strages angustus auerni
 Iam sinus, & plena lassatur portitor alno:
 Quid demens manifesta negas? en pectus inusta
 Deformant maculae, vitiiſq; inoleuit imago,
 Nec sese commiſſa tegunt: genus omne dolorum
 In te ferre lubet, dubio tibi pendula rupes
 Immineat lapſu, volucer te torqueat axis.
 Te refuſgi fallant latices, atq; ore natanti
 Arefcat decepta ſitis, dapibusq; relictis
 In tua manſurus migret praecordia vultur.
 Quanquam omnes alij quos haec tormenta fatigant
 Pars quota ſint Ruffine tui? quid tale vel audax
 Fulmine Salmonens, vel lingua Tantalus egit?
 Aut inconceſſo Tytius deliquit amore?
 Cunctorum ſi facta ſimul iungantur in vnum,
 Praecedes numero. quo tanta piacula quiſquam
 Supplicio conferre valet? quid deniq; dignum
 Omnibus inueniam? vincant quum ſingula poenas.
 Tollite de medijs animarum dedecus umbris,
 Aspexiſſe ſat eſt. oculis iam parcite noſtris,
 Et Ditis purgate domos, agitate flagellis
 Trans Styga, traſ Erebum, vacuo maodate barathro
 Infra Tithanum tenebras, infraq; recessus
 Tartareos, noſtrumq; chaos, quo ditis opaci
 Fundamenta latent, praecipit vbi merſus anhelet,
 Dum rotat aſtra polus, feriunt dum littora venti.

CL. CLAUDIANI IN LI-
BRVM DE BELLO GILDO-
NICO PRAEFATIO.

Andite defensum reduces Heliconae so-
rores,

P

Pandite, praemissis iam licet ire choris.

Nulla per Aonios hostilis buccina capos

Carmina mugitu deteriore vetat.

Tu quoque securis pulsa formidine Delphis,
Floribus vltorem Deliae cinge tuum.

Nullus Castalios latices, & praescia fati
Flumina polluto Barbarus ore bibit.

A lphaeus late rubuit, Siculūmq; per equor
Sanguineas belli rettulit vnda notas.

Agnouitq; nouos absens Arethusa triumphos
Gildonis, sensit teste cruore necem.

Immensis Stilico succedant otia curis,
Et nostrae patiens corda remitte lire.

Nec pudeat longos interrupisse labores,
Et tenuem musis constituisse moram.

Fertur & indomitus tandem post praelia Mauros
Lassa per Othrisias fundere membra nives.

Oblitusq; sui posita clementior hasta,
Pierijs aures pacificare modis.

42
CL. CLAUDIANI LIBER DE
BELLO GILDONICO.

Edditus imperijs Auster, subiectaq; rursus
Alterius connexa poli rectore sub vno
Cōspirat gemini frenis cōmuni⁹ orbis.
Iūximus Europā Libye, cōcordia fratris

Plena redit, patrijs quod solum defuit armis.
Tertius occubuit nati virtute tyrannus.
Horret adhuc animus, manifestaq; gaudia differt,
Dum stupet & tanto cunctatur credere voto.

Necdum Cinyphias exercitus attigit oras:
Iam domitus Gildon nullis victoria nodis
Hesit, non spatio terræ, non obice ponti
Congressum, profugum, captum vox nuntiat vnas

Rumorēq; sui præuenit laurea belli.
Quo (precor) hæc effecta deo? robusta vetusq;
Tempore tam paruo potuit dementia vinci?
Quem veniēs induxit hyems, ver percussit hostem;

Exitium iam Roma timens, & fessa negatis
Frugibus, ad rapidi limen tendebat Olympi,
Non solito vultu, nec qualis iura Britannis
Diuidit, aut trepidos submittit fascibus Indos:
Vox tenuis, tardiq; gradus, oculique iacentes,

Interius fugere genæ: ieiuna lacertos
Exedit macies, humeris vix sustinet agris
Squalentem clypeum: laxata casside prodit
Caniciem, plenāq; trahit rubiginis hastam.
Attigit vt tandem celum, genibusq; tonantis

CL. CLAUDIANI IN LI-
BRVM DE BELLO GILDO-
NICO PRAEFATIO.

Andite defensum reduces Heliconae so-
rores,

P

Pandite, praemissis iam licet ire choris.

Nulla per Aonios hostilis buccina capos

Carmina mugitu deteriore vetat.

Tu quoque securis pulsa formidine Delphis,
Floribus vltorem Deliae cinge tuum.

Nullus Castalios latices, & praescia fati
Flumina polluto Barbarus ore bibit.

Alpheus late rubuit, Siculumque per aequor
Sanguineas belli rettulit vnda notas.

Agnouitque nouos absens Arethusa triumphos
Gildonis, sensit teste cruore necem.

Immensis Stilico succedant otia curis,
Et nostrae patiens corda remitte lirae.

Nec pudeat longos interrupisse labores,
Et tenuem musis constituisse moram.

Fertur & indomitus tandem post praelia Mauoris,
Lassa per Othrisias fundere membra niues.

Oblitusque sui posita clementior hasta,
Pierijs aures pacificare modis.

42
CL. CLAUDIANI LIBER DE
BELLO GILDONICO.

Edditus imperijs Auster, subiectaq; rursus
Alterius convexa poli rectore sub vno
Cōspirāt gemini frenis cōmunib; orbes.
Inximus Europā Libye, cōcordia fratru

Plena redit, patrijs quod solum defuit armis.
Tertius occubuit nati virtute tyrannus.
Horret adhuc animus, manifestaq; gaudia differt,
Dum stupet & tanto cunctatur credere voto.

Necdum Cinyphias exercitus attigit oras:
Iam domitus Gildon nullis victoria nodis
Hæsit, non spatio terræ, non obice ponti
Congressum, profugum, captum vox nuntiat vnas
Rumoremq; sui præuenit laurea belli.

Quo (precor) hæc effecta deo? robusta vetusq;
Tempore tam paruo potuit dementia vinci?
Quem veniēs induxit hyems, ver perculit hostem,
Exitium iam Roma timens, & fessa negatis
Frugibus, ad rapidi limen tendebat Olympi,
Non solito vultu, nec qualis iura Britannis
Diuidit, aut trepidos submittit fascibus Indos:

Vox tenuis, tardiq; gradus, oculique iacentes,
Interius fugere genæ: ieiuna lacertos
Exedit macies, humeris vix sustinet agris
Squalentem clypeum: laxata casside prodit
Caniciem, plenamq; trahit rubiginis hastam.
Attigit vt tandem calum, genibusq; tonantis

Proclibuit, talesq; orditur mœsta querelas.
 Si mea mansuris meruerunt mœnia nasci
 Iuppiter augurijs, si stant immota Sibyllæ
 Carmina, Tarpeias si necdum despicias arces,
 Aduenio supplex: non ut proculcet Oaxen
 Consul onans, nostræq; premant pharetrata secures
 Susa, nec ut rubris aquilas figamus arenis.
 Hæc nobis, hæc ante dabas: nunc pabula tantum
 Roma precor, miserere tuæ pater optime gentis.
 Extremam defende famem, satiauius iram,
 Si qua fuit: lugenda Getis, & flenda Sueuis
 Hausimus, ipsa meos horreret Parthia casus.
 Quid referam morbive luem, tumultôsve repletos
 Stragibus, & crebras corrupto sidere mortes?
 An flumium per tecta vagum, summisq; minantem
 Collibus, ingentes vexi submersa carinas?
 Remorumq; sonos, & Pyrrhæ secula sensi?
 Hei mihi, quò Latiae vires, vrbisq; potestas
 Decidit, in qualem paulatim fluximus vmbra.
 Armatis quondam populis, patrûmq; vigebam
 Consilijs, domui terras, hominêsq; reuixi
 Legibus, ad solem victrix vtrunq; cucurri,
 Postquam iura ferox in se communia Caesar
 Transtulit, elapsi mores, desuetâq; priscis
 Artibus, in gremium pacis seruile recessi.
 Tot mihi pro meritis Libyam, Nilûmq; dedere,
 Ut dominam plebem, bellatorêmq; senatum
 Classibus æstiuis alerent, geminôq; vicissim
 Littore diuersi complerent horrea venti.

Stabat certa salus, Memphis si forte negasset,
 Pensabam Pharium Getulis messibus annum.
 Frugiferas certare rates, lateq; videbam
 Punica Niliacis concurrere carbasa velis.
 Quum subito par Roma mihi, diuisaq; sumpsit
 Equales aurora togas Egyptia rura,
 In partem cessere nouam. spes vnica nobis
 Restabat Libye, quæ vix agræq; fonebat
 Solo ducta noto, nunquam securâ futuri,
 Semper inops, ventiq; fidem poscebat & anni.
 Hanc quoq; nunc Gildo rapuit sub fine cadentis,
 Autumnî, panido metimur cærula voto.
 Puppis si qua venit, si quid fortasse potenti
 Vel pudor extorsit domino, vel præda reliquit:
 Pascimur arbitrio Mauri, nec debita reddi,
 Sed sua concedi iactat, gaudetq; diurnos
 Ut famulæ præbere cibos, vitæq; famemq;
 Librat Barbarico fastu, vulgîq; superbit
 Fletibus, & tantæ suspendit fata ruina.
 Romuleas vendit segetes, & possidet arua
 Vulneribus quesita meis. ideone tot annos
 Flebile cum tumida bellum Carthagine gessi?
 Iccirco voluit contenta luce reuerti
 Regulus? hæc damnis genitor Cannensibus emi?
 Incaßum toties lituis naualibus arsit
 Hispanum Siculumq; fretum? vastatq; tellus,
 Totq; duces cæsi, ruptaq; emissus ab alpe
 Pænus, & attonite iam proximus Hannibal vrbi?
 Scilicet, vt domitis fruere tur Barbarus Afris.

Mauro sustinui Martem, noctesq; cruentas
 Collina pro turre tuli, Gildonis ad usum
 Carthago ter victa ruit, hæc mille gementis
 Italiae clades, impensa q; secula bellis.

Hoc Fabius, fortisq; simul Marcellus agebant,
 Ut Gildo cinnularet opes, haurire venena
 Compulimus dirum Siphacem, fractumq; Metello
 Traximus immanem Marij sub vincla Injurtiam,
 Et Numide Gildonis erunt? proh funera tanta,
 Proh dolor, in Bochi regnum sudavit vterq;
 Scipio. Romano vicistis sanguine Mauri.

Ille diu miles populus, qui præfuit orbi,
 Qui trabeas, & sceptrâ dabat, quem semper in armis
 Horribilem gentes, placidum sensere subactæ:
 Nunc inhonorus, egens, perfert miserabile pacis
 Supplicium, nullôq; palam circumdatus hoste
 Obsessi discrimen habet, per singula letum
 Impendet momenta mihi, dubitandaq; pauci
 Prescribunt alimenta dies. heu prospera fata,
 Quid mihi septenos montes, turbamq; dedistis
 Quæ paruo non posset ali? felicior essem
 Angustis opibus. mallet tolerare Sabinos
 Et Veios, breuior duxi securus eum.
 Ipsa nocet moles, vtinam remeare liceret
 Ad veteres fines, & mœnia pauperis Anci
 Sufficerent Hetrusca mihi, Campanaq; culta,
 Et Quinti, Curique seges, patrieq; petenti
 Rusticus, & proprias ferret dictator aristas.
 Nunc quid agam? Libyam Gildo tenet, altera Nilum

Ast ego quæ terras humeris, pontumq; subegi
 Deseror, emerita iam præmia nulla senectæ.
 Dij quibus iratis creni, succurrite tandem.
 Exorate patrem. tuq; ò si sponte per altum
 Vesta Palatinis mutasti collibus Idam,
 Prælatoque lauas Phrygios Almone leones.
 Maternis precibus natum iam flecte Cybelle.
 Sin prohibent Parca, falsisque elusa vetustas
 Auspicijs, alio saltem prosternite casu,
 Et poenæ mutate genus. Porsenna reducat
 Tarquinius: renouet feriales Allia cedes.
 Me potius seui manibus prosternite Pyrrhi,
 Me Senonum furijs, Brenni me reddite flammis.
 Cuncta fame leniora mihi. Sic fata, refusis
 Obtulit lachrymis. mater Cytherea, parénsq;
 Flet Mauors, sanctæq; memor Tritonia Vesta.
 Nec sicco Cybele, nec stabat lumine Iuno.
 Mærent Indigetes, & si quos Roma recepit,
 Aut dedit ipsa deos. Genitor iam corde remitti
 Cœperat, & sacrum dextra sedare tumultum:
 Quum procul insanis quatiens vlulatibus axem,
 Et contusa genas, medijs apparet in astris
 Africa: rescisse vestes, & spicea passim
 Serta iacent, lacero crinales vertice dentes,
 Et fractum pendebat ebur. talique superbas
 Irrupit clamore fores. Quid magne moraris
 Iuppiter, auulso nexu, pelagiq; solutis
 Legibus, iratum terris immittere fratrem?
 Mergi prima peto, veniant prærupta Pachynon
 f. iiii.

Equora laxatis subsidant Syrtibus vrbes.
 Si mihi Gildonem nequeunt abducere fata,
 Me rape Gildoni, felicior illa perustæ
 Pars Libyæ, nimio quæ se munita calore
 Defendit, tantiq; vacat secura tyranni.
 Crescat Zona rubens, medius flagrantis Olympi
 Me quoq; limes agat, melius deserta iacebo.
 Vomeris impatiens: pulsus dominantur aratris
 Dypsades, & sitiens attollat gleba Cerastras.
 Quid me temperies inuit? quid mitior æther?
 Gildoni fœcunda fui, iam solis habentæ
 Biffenas torquent hyemes, cernicibus ex quo
 Hæret triste iugum: nostris iam luctibus ille
 Consenuit, regnũq; sibi tot vendicat annis.
 Atq; utinam regnum, priuato iure tenemur
 Exigui specie fundi, quod Nilus & Atlas
 Dissidet, occiduis quod Gadibus arida Barce,
 Quodque Paretonio secedit littore Ganges.
 Hoc sibi transcribit proprium, pars tertia mundi
 Unius prædonis ager distantibus idem,
 Inter se vitij cinctus. Q V O D C V N q̄ profuda
 Traxit auaritia, luxu peiore refundit.
 Instat terribilis vinis, morientibus hæres,
 Virginibus raptor, thalamis obscænus adulter.
 Nulla quies, oritur præda cessante libido,
 Dinitibusq; dies, & nox metuenda maritis.
 Quisquis vel locuples, pulchra vel cõiuge notus
 Crimine pulsatur falso: si crimina desunt,
 Ac citus conuina perit, mors nulla refugit

Artificem, varios succos, spumasque requirit
 Serpentum virides, & adhuc ignota nouercis
 Gramina. si quisquam vultu presentia damnet
 Liberiusve gemat, dapibus crudelis in ipsis
 Emicat, ad nutum stricto mucrone minister.
 Fixus quisque toro tacita formidine libat
 Carnifices epulas, incertaque pocula pallens
 Haurit, & intentos capitis circumspicit enses.
 Splendet tartareo furialis mensa paratu
 Cede madens, atrox gladio, suspecta veneno.

UT VINO calefacta Venus, tum senior ardet
 Luxuries, mixtis redolent unguenta coronis.
 Crinitos inter famulos pubemque canoram
 Orbatas inbet ire nurus, nuperque peremptis
 Arridere viris. Phalarim tormentaque flammæ
 Profuit, & Siculi mugitus ferre iuuenti,
 Quam tales audire choros: nec damna pudoris
 Turpia sufficiunt, Mauris clarissima quæque
 Fastidita datur, media Carthagine ductæ
 Barbara Sydoniæ subeunt connubia matres.
 Æthiopen nobis generum, Nisamona maritum
 Ingerit: exterret cunabula discolor infans.
 His fretus socijs, ipso iam principe maior
 Incedit: peditum præcurrunt agmina longæ.
 Circundant equitum turmae, regesque clientes
 Quos nostris ditat spolijs. perturbat auita
 Quenque domo, veteres detrudit rure colonos.
 Exilijs dispersa feror, nunquamne reuerti
 Fas erit? errantesque solo iam reddere ciues?

Iret adhuc in verba dolor, nisi Iuppiter alto
 Cœpisset solio, voces adamante notabat
 Atropos, & Lachesis iungebat stamina dictis.
 Nec te Roma diu, nec te patiemur inultam
 Africa, communem prosternet Honorius hostem.
 Pergite securæ, vestrum vis nulla tenorem
 Separat, & soli famulabitur Africa Romæ.

Dixit, & afflauit Romam meliore iuuenta.
 Continuo redit ille vigor, senijq; colorem
 Mutauere comæ. solidatam crista resurgens
 Erexit galeam, clypeiq; recanduit orbis.
 Et leuis excussa micuit rubigine conus.
 Humentes iam noctis equos Letheâq; somnus
 Frena regens, tacito voluebat sidera cursu.
 Iam duo diuorum proceres, maiôrq; minôrq;
 Theodosij pacem laturo gentibus ibant,
 Qui Iouis arcanos monitus, mandatâq; ferrent
 Fratribus, & geminis sancirent fœdera regnis.
 Sic cum præcipites arcem vicere procellæ,
 Assiduoq; gemens vndarum verberere nutat
 Descensura ratis, cæca sub nocte vocati
 Naufraga Ledæi sustentant vela Lacones.
 Circulus vt patuit Lunæ, secuere meatus
 Diuersos, Italas senior tendebat ad oras.

At pater intrâtem pontum, quâ Bosporus arctat
 Arcadij thalamis, vrbiq; illapsus eoræ,
 Quem simul vt vidit natus (nam clara nitebat
 Cynthia) permixto tremuerunt gaudia fletu,
 Complexûq; fouens quos non sperauerat artus.

Omibi post alpes, nunc primum reddite, dixit.
 Unde tuis optatus ades? da tangere dextram,
 Qua gentes cecidere fera. quis tale remonit
 Praesidium terris? ut te mortalia pridem
 Implorant, lugentq; pium, fortemq; requirunt.
 Cui pater in tales rupit suspiria voces.
 Hoc erat in fratres? medio discordia Mauro
 Nascitur? & mundus, germanaq; dissidet aula?
 Gildonisne salus tanti fit causa furoris?
 Scilicet egregius Morum magnq; tuendus,
 Et cuius meritis pietas infracta recedat?
 In primo genitore vide, civile calebat
 Dissidium, dubio stabant Romana sub ictu.
 Quis procul Armenius? vel quis Meotide ripa
 Rex ignotus agit? quis me non iuuit euntem?
 Auxilio fouere Getæ, venere Geloni:
 Solus at hic non puppe data, non milite misso
 Subsedit fluitante fide. si signa petisset
 Obuia detecto summissius hoste, dolerem.
 Restitit in speculis fati, turbâq; reductus
 Librauit geminas euentu indice vires,
 Ad rerum momenta cliens: seseq; daturus
 Victori, fortuna simul cum morte pependit.
 O si non cupidis essem præreptus ab astris,
 Exemplum sequerer Tulli: laniandâq; dumis
 Impia diuersis aptarem membra quadrigis.
 Germani nunc vsq; tui responsa colebat,
 En iterum calcat. tali te credere monstro
 Post patrem, fratremq; paras? sed magna rependit,

Inq̄ tuam sortem numerosas transtulit vrbes.

Ergo fas pretio cedet? mercede placebit
 Proditio? taceo laesi quod transfuga fratris,
 Quod leuis ingenio, quanuis discrimine summo
 Proditor apportet suspensa morte salutem.
 Nunquam gratus erit, damnamus luce reperta
 Perfidiam, nec nos patimur committere tali
 Hoc genus emptori, ciues cum mœnibus offert.
 Hic vendit patriam, pleriq̄ in tempus abusi
 Mox odere tamen tenuit sic Graia Philippus
 Oppida, Pelleo libertas concidit auro.
 Romani scelerum semper spreuere ministros,
 Noxia pollicitum domino miscere venena
 Fabricius regi nudata fraude remisit,
 Infesto quem Marte petit, bellumq̄ negavit
 Per famuli patrare nefas, ductosq̄ Camillus
 Trans murum pueros obsessæ reddidit vrbi.
 Traduntur pœnis alij quum prælia soluant.
 Hic manet, vt moueat, quod respuit alter in hostem
 Suscipis in fratrem. longi prob dedecus æni,
 Cui placet australes Gildo condonat habenas,
 Tantâq̄ mutatos sequitur provincia mores.
 Quassibet ad partes animum mutauerit anceps,
 Transfundit Libyam secum, refluumq̄ malignus
 Commodat imperium. Mauri fuit Africa munus.
 Tollite Massilas fraudes, remouete bilingues
 Insidias, & verba soli spirantia virus:
 Ne consanguineis certetur comminus armis,
 Ne precor, hæc trucibus Thebis, hæc digna Mycenis.

In Manros hoc crimen eat, quid noster iniquum
 Molitur Stilico? quando non ille iubenti
 Paruit? an quisquam nobis deuinctior extat?
 Ut sileam varios, quos mecum gesserit, actus.
 Quæ vidi post fata loquar: quum diuus abirem
 Res incompuestas, fateor, tumidasq; reliqui.
 Stringebat vetitos etiamnum exercitus enses
 Aspinis odijs, alternâq; iurgia victi,
 Victoresq; dabant: vix hæc amentia nostris
 Excubijs, nedum puero rectore quiescet.
 Heu quantum timui vobis, quod libera tanti
 Militis auderet moles: quum cæca remoto
 Ferueret iam læta metu, dissensus acerbus,
 Et grauior consensus erat. tunc ipse paterna
 Successit pietate mihi, tenerumq; rudemq;
 Fouit, & in veros eduxit principis annos,
 Ruffinumq; tibi, quem tu tremuisse fateris,
 Depulit. hunc solum memorem, solumq; fidelem
 Experior, volui si quid dum vita maneret,
 Aut visus voluisse gerit: venerabilis illi
 Ceu præsens numenq; vocor. Si tanta recusas,
 At soceri reuerere faces, at respice fratris
 Connubium, pignusq; meæ regale Serenæ.
 Debueras etiam fraternis obuins ire
 Hostibus, ille tuis: quæ gens, quis Rhenus, & Hister
 Vos conspirantes opibus inuictosq; tulisset?
 Sed tantum permittite cadat, nil poscimus vltra.
 Ille licet sese prætentis Syrtibus armet,
 Oppositos Atlante tegat: licet arua referta

Anguibus, & solis medios obiecerit æstus:
 Novi consilium, novi Stiliconis in omnes
 Equalem casus animum: penetrabit arenas,
 Inueniet virtute viam. sic diuus, & inde
 Sic natus, iussis genitor parebitur vltro.
 Amplector præcepta libens, nec charior alter
 Cognato Stilicone mihi, commissa profanus
 Ille luat, redeat iam tutior Africa fratri.

Talia dum longo secum sermone volutant,
 Hesperiam peruenit auus, castumq; cubile
 Ingreditur: Tyrio quo fusus Honorius ostro
 Carpebat teneros Maria cum coniuge somnos.
 Assistit capiti, tunc sic per somnia fatur.

Tantane denictos tenuit fiducia Mauros
 Chare nepos? iterum post me coniurat in arma
 Progenies vesana Inbe, bellumq; resumit
 Victoris cum stirpe sui? firmumne iacentem
 Obliti, Lybiam nostro sudore receptam
 Rursus habent? ausus latio contendere Gildo?
 Germani nec fata timet? nunc ire profecto
 Nunc vellem, notosq; senex ostendere vultus.
 Nonne mea fugiet Maurus quum viderit umbram?
 Quid dubitas? exurge toris, innade rebelles,
 Captiuum mihi redde meum, desiste morari.
 Hoc generi fatale tuo, dum sanguis in orbe
 Noster erit, semper pallebit regia Bocchi.
 Iungantur spolijs firmi Gildonis, opima
 Exornet geminos Maurusia laurea currus.
 Vna domus toties vna de gente triumphet.

Dij bene quod tantis inter labentibus annis

Servati, firmusq; mihi, fratérq; nepoti.

Dixit, & afflatus vicino sole, refugit.

At inuenem stimulis immanibus amula virtus

Exacuit, iam puppe vehi iam stagna secare

Feruet, & absentes innadere cuspide Mauros.

Tunc iubet acciri socerum, dextrámq; vocato

Conserit, & quæ sit potior sententia querit.

Per somnos mihi, sancte pater, iam sepe futura

Panduntur, multæq; canunt præsagia noctes.

Nanq; procul Libycos venatû cingere saltus,

Et iuga rimari canibus Getula videbar.

Mærebat regio sæni vastata leonis

Incursum, pecudum strages, passimq; iuueni

Semineces, & adhuc infecta mapalia tabo,

Sparsaq; sanguineis pastorum funera campis.

Aggredior latebras monstri, mirumq; relatu

Conspicio: dilapsus honos, cernice minaces

Defluxere iuba, fractosq; inglorius armos

Supposuit seruire gemens, iniectaq; vincla

Unguibus, & subita collo sonuere catenæ.

Nunc etiam paribus secum certare trophæis

Hortator me cogit auus. quonam vsq; remoti

Contamur? decuit pridem complere biremes,

Et pelagi superare moras: transmittere primus

Ipsè paro, quæcumq; meo gens Barbara nutu

Strigintur, adueniat. Germania tota feratur

Nauibus, & soeia comitentur classe Sicambri.

Pallida translatum iam sentiat Africa Rhenum.

An patiar tot probra sedens? iuuenisq; relinquam?
 Quæ tenui nexiq; puer? bis noster ad alpes
 Ulterius genitor defensum regna cucurrit.
 Nos præda faciles insultantiq; iacemus.

Finierat. Stilico contrà cui talia reddit.
 Aduersine tubam princeps dignabere Mauri?
 Afferet ignauus clari solatia leti?
 Te bellante mori, decurret Honorius inde,
 Hinc Gildo. prius astra chaos miscebit auerno.
 Vindictam mandasse sat est, plus nominis horror
 Quàm tu⁹ ensis aget. MINVVNT presẽtia fami
 Qui stetit, equatur campo, collatâq; nescit
 Maiestatem acies, sed quod magis vtile factò,
 Atq; hosti grauius (sensus aduerte) docebo.

Est illi patribus, sed non & moribus iisdem
 Macezer fugiens, qui dira piacula fratris
 Spesq; suas, vitâmq; tuo commisit asylo.
 Hunc vbi tentatis frustra mactare nequiuit
 Insidijs, patrias in pignora contulit iras:
 Quosq; manu pueros paruos gestauerat, vnâ
 Occidit iuuenes, inhumatâq; corpora vulgo
 Dispulit, & tumulo cognatas arcuit vmbas:
 Naturâmq; simul, fratremq; hominẽq; cruentu
 Exiit, & tenuem cæsis inuidit arenam.
 Hoc facinus refugo damnauit sole Mycenæ,
 Auertitq; diem sceleri, sed reddidit Atreus
 Crimen, & infandas excusat coniuge mensas.
 Hinc odium, non pœna fuit. te perdita iura,
 Te pater. vltorem, te nudi puluere manes,

Te pietas polluta rogat, si flentibus aram,
 Et proprium miseris nomen statuistis Athene:
 Si Pandionias planctu traxere phalanges
 Inachides, bellōq; rogos meruere maritis:
 Si mœstas squalore comas, lachrymisque senatum
 In Numidas pulsus solio commonit Adherbal:
 Nunc quoq; nunc Gildo tanto quem funere merisit,
 Nunc doleat venisse ducem, seseq; minorem
 Supplicibus sciat esse tuis: quem sede fugauit,
 Nunc præceps fugiat, fregit quem clade, tumescat,
 Agnoscatq; suum, trahitur dum victima, fratrem.

Hæc ubi. sederunt genero notissima Marti
 Robora, præcipuos electa pube maniplos
 Disponit, portūq; rates instaurat Hetrusco.
 Heracleam suis Alcides, Ioniāq; cohortem
 Rex ducit superum. premitur nec signifer vllō
 Pondere, festinant adeo vexilla moueri.
 Nernius insequitur, meritūq; vocabula Felix
 Dictāq; ab Augusto legio, nomēq; probantes
 Inuicti clypeōq; animosi teste Leones.
 Dictis ante tamen princeps confirmat ituros,
 Aggere conspicuus, stat circumfusa inuentus
 Nixa hastis, pronāsq; ferox accommodat aures,
 Gildonem domitura manus, promissa mināsque
 Tempus agē si quid pro me meruistis in armis,
 Ostentate mihi, iusto magnōq; triumpho
 Civiles abolete notas: sciat orbis Eous,
 Sitq; palam, Gallos causa non robore vinci.
 Nec vos, Barbariem quamvis collegerit omnem,

Terreāt, aut Mauri fremitus rancōsque repulsus
 Umbonum, & nostros passuri comminus enses.
 Non contra clypeis tectos, galeisq; micantes
 Ibitis, in solis longe est fiducia telis,
 Exarmatus erit quum missile torserit hostis.
 Dextra mouet iaculum, prætentat pallia leua.
 Cætera nudus eques, sonipes ignarus habena
 Virga regit: non vlla fides, non agminis ordo.
 Arma oneri, fuga præsidio, connubia mille:
 Non illis generis nexus, non pignora curæ.
 Sed numero languet pietas, hæc copia vulgi
 Umbratus dux ipse rosis & marcidus ibit
 Vnguentis, crudusq; cibo titubansq; lyæo.
 Confectus senio, morbis stuprisq; solutus,
 Excitet incestos turmalis buccina somnos:
 Imploret citharas cantatricēsq; choreas,
 Offensus stridore tubæ, discâtque coæctus
 Quas vigilat Veneri, castris impendere noctes.

Nonne mori satius, vitæ quàm ferre pudorem?
 Nam quæ iam regio restat, si dedita Mauris
 Regibus, Illyricis accesserit Africa damnis?
 Ius Latium quod tunc Meroe rubroque solebat
 Oceano cingi, Tyrrhena clauditur vnda.
 Et cui non Nilus, non intulit India metas,
 Romani iam finis erit Trinacria regni.
 Ite recepturi, prædo quem sustulit, axem:
 Ereptumq; notum caput insuperabile rerum,
 Aut ruet in vestris, aut stabit Roma lacertis.
 Tot mihi debetis populos, tot inra, tot vrbes

Amiffas: vno Libyam defendite bello.

Vestros imperium remos, & vestra sequatur
Carbasa, despectas trans æquora ducite leges.

Tertia iam cervix solito mucrone rotetur,

Tandem funereis finem positura tyrannis.

Omnia conueniunt dicto, fuluûsq; tonantis

Armiger, ad liquidam cunctis spectantibus æthram

Corruptum pedibus curuis innexuit Hydrum.

Dúmque reluctantem morsu partitur obunco,

Hæsit in vngue caput, truncatus decidit anguis.

Hæcet augurijs alacres per saxa citati,

Torrentesque ruunt: non mons, non sylua retardat.

Pendula ceu paruis motura bella colonis

Ingenti clamore Grues, æstina relinquunt

Thracia, quum tepido permutant Strimona Nilo.

Ordinibus varijs per nubila textitur alis

Littera, pennarumque notis inscribitur aër.

Vt fluctus tetigere maris, tunc acrior arsit

Impetus, arripiunt naues, ipsique rudentes

Expediunt, & vela legunt, & cornua summis

Associant malis, quatitur Tyrrhena tumultu

Ora, nec Alpheæ capiunt naualia Pise.

Sic Agamemnoniam vindex quum Græcia classem

Solueret, innumeris feruebat vocibus Aulis.

Non illos strepitus, impendentisque procellæ

Signa, nec aduentus dubij deterruit austri.

Soluite iam socij, clamant, aut rumpite funem:

Per vada Gildonem, quannuis aduersa petamus

Ad bellum nos tradat hyems, per denia Ponti

Quassatis cupio tellurem figere rostris.
 Heu nimium segnes, capta qui mente notatis,
 Si renolant mergi, graditur si littore cornix.
 Ora licet maculis asperserit occiduus sol,
 Lunáq; conceptis linefcát turbida coris,
 Et confusa vagos iaculentur sidera crines,
 Imbribus humescant hœdi, nimbosáq; taurum
 Ducat Hyas, totúsq; fretis descendat Orion:
 Certa fides cæli: sed maior Honorius author.
 Illius auspicijs immensa per æquora miles,
 Non plaustris arctóq; regor, contemne Bootes
 Nauita, turbinibus medijs permittite carinas.
 Si mihi tempestas Lybiam, ventiq; negabunt,
 Augusti fortuna dabit. Iam classis in altum
 Pronehitur, dextra Ligures, Hetruria leua
 Linq;uitur, & cæcis vitatur Corsica saxis.
 Humanae speciem plantæ se magna figurat
 Insula. Sardiniam veteres dixere coloni.
 Dives ager frugum, Pœnos Italosve petenti
 Opportuna situ. quæ pars vicinior Afris
 Plana solo. ratibus clemens. quæ respicit Arcton
 Immitis, scopulosa, procax, subitúsq; sonora
 Fluctibus: insanos infamat nauita montes.
 Hinc hominum pecudúmque lues, hinc pestifer aër
 Senit, & exclusis regnant aquilonibus austri.
 Quos vbi luctatis procul effugere carinis,
 Per diuersa ruunt sinuosa littora terra:
 Pars adit antiqua ductos Carthagine muros:
 Partem littoreo complectitur obuia muro.

Vrbs Libyam contra Tyrio fundata potenti
 Tenditur in longum Caralis: tennemq; per undas
 Obuia dimittit fracturum flamina collem.
 Efficitur portus medium mare, tutaq; ventis
 Omnibus ingenti mansuescunt stagna recessu.
 Hanc omni petiere manu, proripq; reductis,
 Suspensa Zephyros expectant classe fauentes.

Ex Despaunterio in sequens Epithalamium.

Epithalamium, carmen est nuptiale. In hoc Claudianus diuersis vtitur carminum generibus ad rei dignitatem.

Primum, est Alcaicum monocolon, cuius est initium,
 Princeps corusco sidere pulchrior.

Secundum, dicitur Anacreontion, cum Sapphico cho-
 riam bico. cuius est initium, Age cuncta nuptiali.
 quo etiam genere Sidonius vsus est.

Tertium est, Anapesticum dimetrum monocolon, cuius
 est initium, Solitas galea fulgere comas.

Quartum, Asclepiadem monocolon, quod & Phaleu-
 cium dicitur. cuius est initium, Attollens thala-
 mis Idalium iubar.

CL. CLAUDIANI EPITHAMIA
LAMIVM IN NVPTIIS HONORII
NORII AVG. ET MARIAE

P Rinceps cornusco sidere pulchrior,
Parthis sagittas tendere certior,
Eques Gelonis imperiosior,
Quæ digna mentis laus erit arduæ?

Quæ digna formæ laus erit igneæ?
Te Leda mallet quàm dare Castorem.
Præfert Achilli te proprio Thetis.
Victum fatetur Delos Apollinem,
Credidit minorem Lidia liberum.
Tum quum per altas impiger ilices
Præda citatum cornipedem reges,
Ludentq; ventis instabiles comæ,
Telis iacebunt sponte tuis fera:
Gaudensq; sacris vulneribus leo
Admittet hastam morte superbior.

Venus reuersum spernit Adonidem,
Damnat reductum Cynthia Virbium.
Quum post labores sub platani cubes
Virentis umbra, vel gelido specu
Torrentiorem fallere Syrium,
Et membra somno fessa resolveris.
O quantus vret tum Dryades calor,
Quot æstuanes ancipiti gradu
Furtina carpent oscula Naiades?
Quis vero acerbis horridior Scythis?

Quis belluarum corde furentior,

Qui cum micantem te prope uiderit

Non optet vltro seruitium pati?

Quis non catenas arripiat libens,

Colloque poscat vincula libero?

Tu si niualis per inga Caucaſi

Seuas petiſſes pulcher Amazonas,

Peltata pugnas deſereret cohors

Sexu recepto, patris & immemor

Inter frementes Hippolyte tubas

Strictam securim languida poneret.

Et ſeminudo pectore cingulum

Forti negatum ſolueret Herculi,

Bellumq; ſolus conficeret decor.

Beata qua te mox faciet virum,

Primisq; ſeſe iunget amoribus.

a Ge cuncta nuptiali,

Redimita vere tellus

Celebra toros heriles.

Omne nemus cum fluijs

Omne canat profundum.

Ligures fauete campi,

Veneti fauete montes,

Subitiſq; ſe roſetis

Vestiat Alpinus apex,

Et rubeant pruinæ.

Atheſis ſtrepat choreis,

Calamiſq; flexuoſus

Lene Mincius susurret:
 Et Padus electriferis,
 Admoduletur alnis.

Epulisq; iam repleto
 Resonet Quirine Tybris,
 Dominiq; leta votis
 Aurea septem geminas
 Roma coronet arces.

Procul audiant Hiberi,
 Fuit vnde semen aula,
 Ubi plena laurearum
 Imperio foeta domus,
 Vix numerat triumphos.

Habet hinc patrem maritus.
 Habet hinc puella matrem.
 Geminâque parte ductum
 Cesareum flamineo
 Stemma recurrit ortu.

Decorent vireta Bethim,
 Tagus intumescat auro:
 Generisque procreator
 Subnitreis Oceanus
 Luxurietur vndis.

Oriensque regna fratrum,
 Simul Occidensque plaudat.
 Placida letentur vrbes
 Quaeque nono, quaeque nitent
 Deficiente Phœbo.

Aquilonia procella,

Rapidi tacete cori.
 Taceat sonorus auster,
 Solus onantem Zephyrus
 Perdominetur annum.

s Olitas galea fulgere comas
 Stilico molli nocte corona,
 Cessent litui, seuumq; procul,
 Martem felix tæda releget.
 Tractus ab aula rursus in aulam
 Redeat sanguis patris officijs.
 Iunge potenti pignora dextra.
 Gener Augusti pridem fueras,
 Nunc rursus eris socer Augusti.
 Que iam rabies liuoris erit?
 Vel quis dabitur color inuidiæ?
 Stilico socer est, pater est Stilico.

a Ttollens thalamis Idaliuum inbar
 Dilectus Veneri nascitur Hesperus.
 Iam nuptæ trepidat sollicitus pudor,
 Iam produnt lachrymas flammea simplices,
 Necessa iuuenis comminus aggredi,
 Iam pacata licet seniat vnguibus.
 Non quisquam fruitur veris odoribus,
 Hybleos latebris nec spoliat fauos
 Si fronti caueat, si timeat rubos.
 Armat spina rosas, mella tegunt apes,
 Crescunt difficili gaudia iurgio.

Accenditq; magis, quæ refugit Venus.
 Quod flenti tuleris, plus sapit osculum.
 Dices, o quoties hoc mihi dulcius,
 Quàm flavos decies vincere Sarmatas.
 Aspirate novam pectoribus fidem,
 Mansuramq; facem tradite sensibus.
 Tam iunctis manibus nectite vincula,
 Quàm frondens hœdera stringitur æsculus.
 Quàm lento premitur palmitè populus.
 Et murmur quærula blandius alite,
 Linguis assidue reddite mutuis.
 Et labris animum conciliantibus
 Alternum rapiat somnus anhelitum,
 Amplexu careat purpura regio.
 Et vestes Tyrio sanguine fulgidas,
 Alter virgineus nobilitet cruor.
 Tum victor madido profiliis toro,
 Nocturni referens vulnera prælii.
 Ducant pervigiles carmina tibiæ,
 Permissisq; iocis turba licentior
 Excultet tetricis libera legibus.
 Passim cum ducibus ludite milites,
 Passim cum pueris ludite virgines.
 Hæc vox æthereis insonet axibus,
 Hæc vox per populos, per mare transeat,
 Formosus Mariam ducit Honorius.

✱ CL. CLAUDIANI PRÆRATIO IN NVPTIAS HONORII ET MARIAE.

s Vrgeret in thalamū ducto quū Pelion arcus
 Nec caperet tantos hospita terra deos:
 Quū socer æquoreus, numerosaq; turba sororum
 Certarent epulis continuare dies,
 Præberetq; Ioni communia pocula Chiron,
 Molliter obliqua parte refusus equi:
 Peneus gelidos mutaret nectare fontes,
 Oeteis fluerent spumea vina iugis:
 Terpsicore facilem lasciuo pollice mouit
 Barbiton, & molleis duxit in antra choros.
 Carmina nec superis, nec displicere tonanti,
 Quū teneris nosset congrua vota modis.
 Centauri, Fauniq; negant, quæ flectere Craton,
 Quæ rigidum poterat plectra mouere Pholus.
 Septima lux aderat cælo, totiesq; renatus
 Viderat exactos Hesperus igne choros.
 Tum Phæbus quo saxa domat, quo pertrahit ornos
 Pectine tentauit nobiliore lyram.
 Venturūq; sacris fidibus iam spondet Achillem.
 Iam Phrygias cædes, iam Simoenta canit.
 Frondoso strepuit felix Hymeneus Olympo,
 Reginam resonant Othris & Ossa Thetim.

✠ CLAVDII CLAVDIANI LIBER
DE NVPTIIS HONORII ET
MARIAE.

6

Auferat insolitos promissa virginis
ignes

Augustus, primoque rudis flagrante
rat est:

Nec nouus vnde calor, nec quid suspiria vellent
Noverat, incipiens, & adhuc ignarus amandi.
Non illi venator equus, non spicula cura,
Non iaculum torquere libet: mens omnis aberrat
In vultus quos finxit amor. quàm sepe medullis
Erupit gemitus, quoties incanduit ore,
Confessus secreta rubor: nomènq; beatum
Iniussa scripsere manus. iam munera nupte
Præparat, & pulchros Maria sed luce minores
Blight ornatus: quicquid venerabilis olim
Linia, diuorumq; nurus gessere superba.
Incusat spes ægra moras, longiq; videntur
Stare dies, sequemq; rotam non voluere Phœbe.
Scyria sic tenerum virgo flammabat Achillem,
Fraudis adhuc expers, bellatricesq; docebat
Ducere fila manus: & mox quos horruit idem
Thessalico roseos nec tebat pectine crines.
Hæc etiam queritur secum. Quonã vsq; verendus,
Cunctatur mea vota socer, qui iungere differt
Quam pepigit? castasq; preces implere recusat?
Non ego luxuriam regum, moremq; sequentis

Quæsiui vultum thalamis, vt nuntia forme
 Lena per innumeros iret pictura penates,
 Nec varijs dubium thalamis lecturns amorem
 Ardua commisi falsæ connubia cera.
 Non rapio præceps alienæ fœdera tæde.
 Sed quæ sponsa mihi pridem, patrisq; relicta
 Mandatis, vno materni sanguinis ortu
 Communem partitur auum. fastigia supplex
 Deposui, gessiq; procum de limine sacro.
 Oratum nisi proceres, qui proxima nobis
 Ira tenent. Stilico, fateor, non parua poposci,
 Sed certe mereor, princeps hic principe natus
 Qui sibi te generum fraterna prole reuinxit,
 Cui Mariam debes, fœdus mihi solue paternum.
 Redde suos aula, mater fortasse rogari
 Mollior, o patrii germen cui nominis hæres
 Successi sublime decus torrentis Iberi:
 Stirpe soror, pietate parens, tibi creditus infans,
 Inq; tuo creui gremio, partuq; remoto
 Tu potius flaccilla mihi. quid diuidis ergo
 Pignora? quid inueni natam non tradis alumno?
 Optatusne dies aderit? dabitur ne ingalis
 Nox vnquam? tali solatur vulnere questu.
 Risit Amor, placideq; volat trans æquora matri
 Nuntius, & totas iactantior explicat alas.
 Mons latus eorum Cypreæ rupis obumbrat
 Inuius humano gressu, Phariūmq; cubile
 Protheos, & septem despectans cornua Nili.
 Hunc neq; candentes audent vestire pruina.

Hunc venti pulsare timent. hunc ledere nimbi.
 Luxuria ventriq; vacat. pars acrior anni
 Exulat, eterni patet indulgentia veris.
 In campum se fundit apex. hunc aurea sepes
 Circuit, & fuluo defendit prata metallo.
 Mulciber, vt perhibent, his oscula coniugis emit
 Mœnibus, & tales vxorius obtulit arces.
 Intus rura micant, manibus quæ subdita nullis
 Perpetuum florent, Zephyro contenta colono,
 Umbrosûmq; nemus, quo non admittitur ales,
 Ni probe ante suos diua sub indice cantus.
 Quæ placuit, fruitur ramis, quæ victa recedit.
 Vivunt in Venerem frondes, omnisq; vicissim
 Felix arbor amat, nutant ad mutua palmæ
 Fœdera, populeo suspirat populus ic̄tu,
 Et platani platanis, alnôq; assibilat alnus.
 Labuntur gemini fontes, hic dulcis, amarus
 Alter: & infusis corrumpunt mella venenis,
 Unde cupidineas armauit fama sagittas.
 Mille pharetrati ludunt in margine fratres,
 Ore pares, æuo similes, gens mollis amorum.
 Hos Nymphæ pariunt, illum Venus aurea solum
 Edidit, ille deos cælûmq; & sidera cornu
 Temperat, & summos dignatur figere reges.
 Hi plebem feriunt, nec cætera numina desunt,
 Hic habitat nullo constricta licentia nodo,
 Et flecti faciles iræ, vinôq; madentes
 Excubie, lachrymæq; rudes, & gratus amanti
 Pallor, & in primis titubans audacia furtis.

Iocundiq; metus, & non secura voluptas,
Et lasciva volant leuibus periuria ventis.

Hos inter petulans alta ceruice iuuentus
Excludit senium luco, procul atria Diue
Permutant radios, syluâq; obstante virescunt.
Lemnius, hæc etiam gemmis extruxit & auro,
Admiscens artem pretio, granibusq; smaragdis
Supposuit casâs hyacinti rupe columnas.
Berillo paries, & iaspide lubrica surgunt
Limina, despectûsq; solo calcatur Achates.
In medio glebis redolentibus area diues
Præbet odoratas messes. hic mitis amomi,
Hic casie matura seges, paunchæq; surgunt
Cinnama, nec sicco frondescent vimina costo,
Tardâq; sudanti prorepunt balsama succo.
Quò postquam dilapsus amor, longâsq; peregit
Penna vias, alacer, passûq; superbior intrat.
Cesariem tunc forte Venus subnixâ, cornusco
Fingebat solio, dextra, leuâq; sorores
Stabant Idaliæ, largos hæc nectaris imbres
Irrigat, hæc morsu numerosi dentis eburno
Multifidum discrimen arat: sed tertia retro
Dat varios nexus, & insto diuidit orbem
Ordine, neglectam partem studiosa relinquens.
Plus error decuit speculi, nec vultus egebat
Iudicio, similis tecto monstratur in omni,
Et rapitur quodcunq; videt. Dum singula cernit,
Sèq; probat, nati venientis conspicit vmbra.
Ambrosiâq; sinu, puerum complexa ferocem,

Quid tantum gavisus? ait, quæ prælia sudas
 Improbe? quis iacuit telis? iterumne tonantem
 Inter Sydonias cogis mugire iuencas?
 An Titana domas? an pastoralia Lunam
 Rursus in antra vocas? durum magnúmque videris
 Debellasse deum. Suspensus in oscula matris
 Ille refert. Letare parens, immane trophæum
 Rettulimus, nostrum iam sensit Honorius arcum.
 Scis Mariam patrémque ducem, qui cuspide Gallos
 Italiámque fouet, nec te præclara Serenæ
 Fama latet. propera, regalibus annue votis,
 Iunge toros. Natum gremio Cytherea remouit
 Et crines festina ligat, pepulumque fluentem
 Allenat, & blando spirantem numine ceston
 Cingitur, impulsos pluuijs quo mitigat amnes,
 Quo mare, quo ventos, iratáque flumina soluit.

Ut stetit ad littus, paruos affatur alumnos.
 Heus, quis erit, pueri, vitreas qui lapsus in unda
 Huc rapidum Tritona vocet? quo vecta per altæ
 Deferar, haud vnquam tanto mihi venerit vsu.
 Sacri quos petimus thalami pernicious omnes
 Querite, seu concha Libycum circumtonat equor.
 Egeas seu frangit aquas, quicumque repertum
 Duxerit, aurata donabitur ille pharetra.

Dixerat, & sparsi diuersa plebe feruntur
 Exploratores pelagi, sub fluctibus ibat
 Carpathijs Triton, oblectantémque petebat
 Cymothoen: timet illa ferum, seseque sequenti
 Surripit, & duris elabitur vda lacertis.

Heus, inquit, speculatus amor, non vestra sub imis
 Furta tegi potuere vadis, accingere nostram
 Vecturus dominam, pretium non vile laboris.
 Cymothoen facilem, quæ nunc detrectat, habebis.
 Hac mercede veni. Prorumpit gurgite toruus
 Semifer, vndosi velabant brachia crines.
 Hispida tendebat bifido vestigia cornu.
 Quæ pistrix commissa viro, ter pectora mouit
 Iam quarto Paphias tractu sulcabat arenas,
 Umbratura deam retro sinuatur in arcum
 Bellua, tum viuo squalentia murice terga
 Purpureis mollita toris. hoc nauigat antro
 Fulsta Venus, niueæ delibant æquora plantæ,
 Prosequitur volucrum late comitatus amorum:
 Træquillúmque choris quatitur mare,serta per õnes
 Neptuni dispersa domos Cadmeia ludit,
 Leucothoë, frenatque rosis delphina Palemon.
 Alternas violis Nereus interserit algas,
 Caniciem Glaucus ligat immortalibus herbis,
 Necnon & varijs vectæ Nereides ibant
 Audito Tritone feris: hanc pisce volutam
 Subleuat oceani monstrum Tarthesia Tigris:
 Hanc timor Egei rapturus fronte carinas
 Trux aries, hæc cœrulea suspensa læna
 Innatat: hæc viridem trahitur complexa iuencû,
 Certatimque nouis onerant connubia donis.
 Cingula Cymothoë, rarum Galathea monile,
 Et granibus Spathale baccis diadema ferebat,
 Intextum rubro quas legerat ipsa profundo.

Mergit se subito, vellitq; coralia Doto.
 Vimen erat dum stagna subit, processerat vndis
 Gemma fuit. Nuda Venerem cinxere catherae,
 Plaudentesq; simul tali cum voce sequuntur.

Hos Mariae cultus, hæc munera nostra precamini
 Reginae regina feras: dic, talia nunquam
 Promeruisse Thetim, nec quum soror Amphitrite
 Nostro nupta Ioui, deuotum sentiat æquor.
 Agnoscat famulum virgo Stiliconia pontum.
 Vidtrices nos sepe rates, classëmq; paternam
 Veximus, ad tristes quum tenderet vltor Achilides
 Iam Lignum terris spumantia pectora Triton
 Appulerat, lassosq; fretis extenderat orbes,
 Continuo sublime volans ad mœnia Gallis,
 Condita lanigeris, onis ostentantia pellem
 Peruenit. Aduentu Veneris spissata recedunt
 Nubila, clarescunt puris aquilonibus Alpes.
 Letitiæ causas ignorat dicere miles,
 Letaturq; tamen: Mauortia signa rubescunt
 Floribus, & subitis animantur frondibus hæstæ.
 Illa suum dictis affatur talibus agmen.

Gradium nostri comites arcete parumper,
 Ut soli vacet aula mihi. procul igneus horror
 Thoracum, gladiosq; tegat vagina minaces.
 Stent bellatrices aquilæ, seuiq; dracones:
 Fas sit castra meis hodie succumbere signis.
 Tibia pro lituis, & pro clangore tubarum
 Molle lyre festumq; canant, epulentur ad ipsas
 Excubias, medijs spirent crateres in armis.

Laxet terribiles maiestas regia fastus,
 Et sociam plebem non indignata potestas.
 Confundant turbae proceres, solvantur habentis
 Gaudia, nec leges pudeat ridere seneras.
 Tu festas Hymenæe faces, tu Gratia flores
 Elige, tu geminas Concordia nocte coronas.
 Vos pennata cohors, quocumq; vocauerit vsus
 Diuisa properate manu: neu marceat vlla
 Segnities. alij funalibus ordine ductis
 Plurima ventura suspendite lumina nocti.
 Hi nostra nitidos postes obducere myrto
 Contendant: pars nectareis aspergere tecta
 Floribus, & flamma lucos adolere Sabæos.
 Pars infecta croco velamina lutea Serum
 Pandite, Sydoniasq; solo prosternite vestes.
 Ast alij thalamum docto componite textu,
 Stamine gemmato, picturatisq; columnis
 Edificetur apex, qualem non Lydia dines
 Erexit Pelopi, nec quem struxere Lyæo
 Indorum spolijs, & opaco palmitè bacca.
 Illic exuvias omnes cumulate parentum
 Quicquid auus senior Mauro vel Saxone victis,
 Quicquid ab innumeris socio Stilicone tremendus
 Quæsiuit genitor bellis: quæcumq; Gelonus
 Armeniusve dedit, quantum crinita sagittis
 Attulit extremo Merœe circumflua Nilo.
 Misit Achemenio quicquid de Tigride Medus,
 Quum supplex emeret Romanam Parthia pacem:
 Nobilibus gazis, opibusq; cubilia surgant.

Barbaricis, omnes thalamo conferte triumphos.

Sic ait, & sponse petit improvisa penates.

Illam autem securam tori, thesaurumq; parari

Nescia, diuinæ fruitur sermone parentis.

Maternumq; bibit mores, exemplumq; discit

Prisca pudicitie, Latius nec voluere libros

Definit, aut Graios ipsa genitrice magistra.

Mæonius quæcumq; senex, aut Thracius Orpheus

Aut Mytileneo modulatur pectine Sappho.

Sic triniam Latona monet, sic mitis in antro

Mnemosyne docili tradidit præcepta Thalie.

Quum procul augeri nitor, & iocundior ær

Attonitam lustrare domum, fundiq; comarum

Gratus odor, mox vera fides, numenq; refulsit.

Cunctatur stupefacta Venus, nunc ora puella

Nunc flauam niveo miratur vertice matrem.

Hæc noua crescenti, plena par altera Luna

Assurgit, cœn forte minor sub matre virenti

Laurus, & ingentes ramos, olimq; futuras

Promittit iam parua comas, vel flore sub vno

Cœn gemine Pæstana rosæ per iugera regnant.

Hæc largo matura die, saturatq; vernis

Roribus, indulget spatio. latet altera nodo,

Nec teneris audent folijs admittere soles.

Astitit, & blande Mariam Cytheræa salutat.

Salve Sydereæ proles angusta Serenæ,

Magnorum soboles regum, pariturq; reges:

Te propter Paphias ædes, Cyprumq; reliqui:

Te propter libuit tantos explere labores,

Et tantum transfuisse maris: ne vilior vltra
 Priuatos patiare lares, neu tempore longo
 Dilatos iuuenis nutriret Honorius ignes.
 Accipe fortunam, generis diadema resume,
 Quod tribuas natis, & in hæc penetralia rursus,
 Unde parens progressa redi: fac nulla subesse
 Vincula cognata, quanuis aliena fuisses
 Principibus, regnum poteras hoc ore mereri.
 Quæ propior sceptris facies? quis dignior aula
 Vultus erit? non labra rosæ, non colla pruinæ,
 Non crines æquant violæ, non lumina flammæ.
 Quàm victo leuiter sese discrimine confert
 Umbra supercilij? miscet quàm iusta pudorem
 Temperies? nimio nec sanguine candor abundat.
 Aurora vincis digitos, humerósq; Dianæ,
 Ipsam iam superas matrem. Si Bacchus amator
 Dotali potuit cælum signare corona,
 Cur nullis virgo redimitur pulchrior astris?
 Iam tibi molitur stellantiaserta Bootes,
 Inq; decus Mariæ iam sidera parturit æther.
 O digno nec tenda viro, tantiq; per orbem
 Consors imperij. iam te venerabitur Ister:
 Nomen adorabunt populi: iam Rhenus & Albis
 Seruiet, in medios ibis regina Sicambros.
 Quid numerem gentes? Atlanteósq; recessus
 Oceani? toto pariter dotabere mundo.
 Dixit, & ornatus dederat quos nuper orantes
 Nereides, collo membrisq; micantibus aptat.
 Ipsa caput distinguit acu, substringit amictus,
h. iij.

Flammea virgineis accommodat ipsa capillis.
 Ante fores iam pompa sonat, pileatâq; sacra
 Præradiant ductura nurum, calet obuius ire
 Iam Princeps, tardûmq; cupit discedere solem.
 Nobilis haud aliter sonipes, quem primus amoris
 Sollicitavit odor, tumidus, quatiensq; decoras
 Curvata cervice iubas, Pharsalia rura
 Peruolat, & notos hinnitu flagitat amnes
 Naribus accensis, mulcet fœcunda magistros
 Spes gregis, & pulchro gaudent armenta marito.
 Candidus interea positus exercitus armis
 Exultat socerum iuxtâ, nec signifer ullus,
 Nec miles pluvie flores dispergere ritu
 Cessat, purpureoq; ducem perfundere nimbo.
 Hæc quoq; velati lauro, myrtoq; canebant.

Dine parens, seu te complectitur axis olympi
 Seu colis Elisias animarum præmia valles,
 En promissa tibi Stilico iam vota peregit:
 Iam grata rediere vices, connubia pensat,
 Acceptum reddit thalamum, natoq; reponit
 Quod dederat genitor. nunquam te sancte pigelli
 Iudicij, nec te pietas suprema fefellit.
 Dignus cui leges, dignus cui pignora tanti
 Principis, & rerum commendarentur habere.

Dicere possemus quæ prælia gesta sub Hemo
 Quæq; cruentarint fumantem Strimona pugna.
 Quam notus clypeo, quanta vi fulminet hostem
 Ni prohiberet Hymen, quæ tempestita relatu
 Nunc canimus? quis consilio, quis iuris & equi

Nosse modum melior? quod semper desidet, in te
 Conuenit ingenio robur prudentia forti.
 Fronte quis equali? quem sic Romana decerent
 Culmina? sufficerent tantis quæ pectora curis?
 Stes licet in populo, clamat quicumq; videbit.
 Hic ille est Stilico, sic te testatur & offert
 Celsa potestatis species, non voce feroci,
 Non alto simulata gradu, non improba gestu.
 Affectant alij quicquid fingiq; laborant,
 Hæc donat natura tibi, pudor emicat vna,
 Formosusq; rigor, vultusq; auctura verendos
 Canicies festina venit: consorte remota
 Contingit senij grauitas, virsq; iuuentæ,
 Utraq; te cingit proprijs insignibus ætas.
 Ornatur Fortuna viro, non vlla nocendi
 Tela, nec infecti iugulis civilibus enses.
 Non odium terrore moues, nec frena resoluit
 Gratia, diligimus pariter, pariterq; timemus.
 Ipse metus te noster amat, iustissime legum
 Arbiter, egregie pacis fidissime custos.
 Optime ductorum, fortunatissime patrum,
 Plus iam, plus domino cuncti debere fatemur,
 Quod gener est inuictæ tuus, vincire corona,
 Inserere te nostris contempto iure choreis.
 Sic puer Eucherius superet virtute parentem.
 Aurea sic videat similes Thermantia thedas,
 Sic uterus crescat Mariæ, sic natus in ostro
 Paruus Honoriades genibus confidat anitis.

✠ CL. CLAUDIANI IN LAV-
DES STILICONIS PANE-
GYRIS PRIMA.

Continuant superi pleno Romana favore
Gaudia, successusq; novis successibus auget.
Coniugij necdum festivos regia cantus
Sopierat, cecinit fuso Gildone triumphos,

Et calidis thalami successit laurea fertis:
Sumeret vt pariter princeps nominq; mariti,
Victorisq; decus, Lybia post praelia crimen
Concidit Eoum, rursusq; Oriente subacto
Consule, defense surgunt Stilicone secures.
Ordine vota meant. equidem si carmen in vnum
Tantarum sperem cumulos aduoluere rerum,
Promptius imponam glaciali Pelion Offe.
Si partem tacuisse velim, quodcunq; relinquam,
Maius erit. veteres actus, primamq; inuentam
Prosequar, ad sese mentem presentia ducunt.

Narrem institiam, resplendet gloria Martis.
Armati referam vires, plus egit inermis.
Quod floret Latium, Latio quod reddita seruit
Africa, vicinum quod nescit Iberia Maurum,
Tuta quod imbellem miratur Gallia Rhenum.
An gelidam Thracem, decertatosq; labores
Hebro teste cauam? magnum mihi panditur equos
Ipsaque Pierios lassant procliuia currus
Laudibus innumeris. etenim mortalibus ex quo
Tellus coepta coli, nunquam sincera bonorum

Sors vlli concessa viro, quem vultus honestat,
 Et decorant mores, animus quem pulchrior ornat,
 Corpus destituit. Bellis insignior ille.
 Sed pacem fœdat vitijs, in publica felix
 Sed prinata minus, partitum singula quenq;
 Nobilitant. hunc forma decens, huc robur in armis,
 Hunc rigor, hunc pietas, illum solertia inris.
 Hunc soboles, castiq; tori, sparguntur in omnes.
 In te mixta fluunt, & quæ diuisa beatos
 Efficiunt, collecta tenes. Quid facta reuoluam?
 Militiamq; patris? cuius protendere famam,
 Si nihil egisset clarum, nec fida valenti
 Dextera duxisset rutilantes crinibus alas,
 Sufficeret natus Stilico. mens ardua semper,
 A puero, tenerisq; etiam fulgebat in annis.
 Fortunæ maioris honos, erectus & acer
 Nil breue moliri, nullis herere potentum
 Liminibus, fastisq; loqui iam digna futuris.
 Iam tunc conspicuus, iam tunc venerabilis ibas
 Spondebatq; ducem celsi nitor igneus oris,
 Membrorumq; modus: qualem nec carmina fingunt
 Semideis, quacunq; alte gradereris in vrbe,
 Cedentes spatijs, assurgentésq; videbas.
 Quannis miles adhuc, taciti suffragia vulgi
 Iam sibi detulerant: quicquid mox reddidit aula,
 Vix primæuus eras, pacis quum mitteris author
 Assyriæ, tanta fœdus cum gente ferire
 Commissum iuueni. Tygrim transgressus, & altum
 Euphratem, Babylona petis: stupere seueri

Parthorum proceres, & plebs pharetrata, videnda
 Flagranit studio: defixæq; hospite pulchro
 Persides, arcanum suspirare calorem,
 Thuris odoratae cumulis, & messe Sabæa
 Pacem conciliant aræ, penetralibus ignem
 Sacratum rapuere adytis, ritûq; iuuenos
 Chaldæo struere Magi. rex ipse micantem
 Inclinat dextra pateram, secretaq; belli
 Et vaga testatur voluentem sidera mytram,
 Si quando socijs tecum venatibus ibant.
 Quis Stilicone prior ferro penetrare leones
 Comminus, aut longè virga transfigere tigres?
 Fleænti faciles Mædus tibi cessit habenas.
 Torquebas refugum, Parthis mirantibus, arcum
 Nubilis interea mature virginis etas
 Urgebat patrias suspenso principe curas,
 Quem simul imperioq; ducem, natâq; maritum
 Prospiceret dubius, toto querebat ab axe
 Dignum coniugio generum, thalamisq; Serenæ.
 Iudicium virtutis erat, per castra, per vrbes,
 Per populos animi cunctantis libra cucurrit.
 Tu legeris, tantôsq; viros quos obtulit orbis,
 Intra consilium vincis, sensumq; legentis.
 Et gener Augustus olim socer ipse futurus
 Accedis, radijs auri, Tyriâq; superbit
 Maestate torus, comitata parentibus exit
 Purpureis virgo, stabat pater inde trophæis
 Inclytus, inde pium matris regina gerebat
 Obsequium, grauib; subnectens flammea gemmis

Tunc & solis equos, tunc exultasse choreis
 Astra ferunt, mellisq; lacus, & flumina lactis
 Erupisse solo, quum floribus æquora vernis
 Bosporus indueret, roseisq; emincta coronis
 Certantes Asiæ thædas Europa seuaret.
 Felix arbitrij princeps, qui congrua mundo
 Indicat, & primus censet quod cernimus omnes.
 Talem quippe virum natis adiunxit, & aule,
 Cui nec luxuries bello, nec blanda periclis
 Otia, nec lucis fructus pretiosior vnquam
 Laude fuit. Quis enim Mysios in plaustra feroces
 Reppulit? aut seua Proponti cade tumentes
 Basternas vna potuit delere ruina?
 Pallantis ingulum Turno moriente piavit
 Æneas, tractusq; rotis vlticibus Hector
 Irato vindicta fuit, vel questus Achilli.
 Tu, neq; vesano raptas venalia curru
 Funera, nec vanam corpus meditaris in vnum
 Seuitiam. turmas equitum, peditumq; caternas
 Hostilesq; globos tumulo prosternis amici.
 Inferijs gens tota datur, nec Musciber author
 Mendacis clypei, fabricatq; vatibus arma
 Conatus iuvene tuos. tot Barbara solus
 Millia, iampridem miseram vastantia Thracem
 Finibus, exigua vallis conclusa tenebas.
 Nec te terrisonus stridor venientis Alani,
 Nec vaga Hunnorum feritas: non falce Gelonus,
 Non arcu pepulere Getæ, non Sarmata conto:
 Extinctiq; forent penitus, ni more maligno

Falleret augustas occultus proditor aures,
 Obstrueretq; moras, strictumq; reconderet ens^{em}
 Solueret obsessos, præberet fœdera captis.

Assiduus castris aderat rarissimus vrbi,
 Si quando trepida princeps pietate vocaret,
 Vixq; salutatis laribus, vix coninge visa,
 Deterso necdum repetebat sanguine campum.
 Nec stetit Eucherij, dum carperet oscula saltem
 Per galeam patris stimulos, ignesq; mariti
 Vincit cura ducis, quoties sub pellibus egit
 Edonias hyemes, & tardi flabra Bootæ,
 Sub diuo Ryphea tulit: quumq; igne propinquo
 Frigora vix ferrent alij, tunc iste rigentem
 Danubium calcabat eques, niuib; profundum
 Scandebat cristatus Athon, latèq; corusco
 Curuatas glacie syluas, umbone ruebat.
 Nunc propè Cimmerij tendebat littora ponti,
 Nunc dabat hybernum Rhodope nimboſa cubile.
 Vos hemigelide valles, quas sepe cruentis
 Stragibus æquauit Stilico: vos Thracia testor
 Flumina, quæ largo mutastis sanguine fluctus:
 Dicite Bisaltæ, vel qui Pangea iuuentis
 Scinditis, offenso quante sub vomere putres
 Dissiliant glebis galeæ, vel qualia rastris
 Ossa peremptorum resonent immania regum?
 Singula complecti cuperem: sed densior instat
 Gestorum series, laudumq; sequentibus vndis
 Obruimur. genitor cæsi post bella tyranni
 Iam tibi commissis conscenderat athera terris.

Ancipites rerum ruituro culmine lapsus
 Equali cernice subis. Sic Hercule quondam
 Sustentante polum, melius librata pependit
 Machina, nec dubijs titubavit signifer astris:
 Perpetuâq; senex subductus mole parumper
 Obstupuit, proprij spectator ponderis Atlas.
 Nulli Barbarie motus, nil turbida rupto
 Ordine tentavit nouitas, tantôq; remoto
 Principe, mutatas orbis non sensit habenas.
 Nil inter geminas acies, seu libera frenis
 Ausa manus, certe nec tantis dissona linguis
 Turba, nec armorum cultu diuersior vnquam
 Confluxit populus. Totam pater vndiq; secum
 Mouerat auroram, mixtis hic Colchus Iberis
 Hic mytra velatus Arabs, hic crine decoro
 Armenius, hic picta saces, fucatâq; Mædus,
 Hic gemmata niger tentoria fixerat Indus:
 Hic Rhodani procera cohors, hic miles alumnus
 Oceani, ductor Stilico tot gentibus vnus.
 Quas vel progrediens, vel conspicit occiduis sol.
 In quo tam vario vocum generumq; tumultu
 Tanta quies, iurisq; metus seruator honesti
 Te moderante fuit: nullis vt vinea furtis,
 Ut seges erepta, fraudaret messe colonum,
 Ut nihil aut seuum rabies, aut turpe libido
 Suaderet, placidi seruirent legibus enses.
 Scilicet in vulgus manant exempla regentum.
 Utq; ducum lituos, sic mores castra sequuntur.
Deniq; felices aquilas, quocunq; moueres

Arebant tantis epoti millibus amnes.
 Illyricum peteres: campi, montesq; latebant.
 Vexillum nanale dares: sub puppibus ibat
 Ionium, nullis succincta Cerannia nimbis.
 Nec inga Leucate feriens spumantia fluctu
 Deterrebat hyems. tu si glaciale iuberis
 Vestigare fretum, securo milite ducti
 Stagna reluctantes quaterent Saturnia remi.
 Si deserta noti, fontem si querere Nili,
 Ethiopum medios penetrassent vela vapores.
 Te memor Eurotas, te rustica musa Lycei,
 Te pastorali modulantur Menala cantu:
 Partheniumq; nemus, quod te pugnante resurgenti
 Egra caput medijs erexit Græcia flammis.
 Plurima Parrhasius tunc inter corpora Ladon
 Hæsit, & Alphæus Geticis angustus acernis
 Tardior ad Siculos etiam nunc pergat amores:
 Miramur rapidis hostem succumbere bellis,
 Quum solo terrore ruant. nunc classica Francis
 Intulimus. iacere tamen. non Marte Suevos
 Contudimus, quis iura damus? quis credere possit?
 Ante tubam nobis audax Germania seruit.
 Cedant Druse tui, cedant Traiane labores:
 Vestra manus dubio quicquid discrimine gessit,
 Transcurrens egit Stilico: totidemq; diebus
 Edomuit Rhenum, quot vos potuistis in annis.
 Quem ferro, alloquijs: quem vos cum milite, solus
 Impiger à primo descendens fluminis ortu
 Ad bifidos tractus, & iuncta paludibus ora

Fulmineum perstrinxit iter. ducis impetus undas
 Vincebat celeres, & pax à fonte profecta
 Cum Rhēni crescebat aquis. ingentia quondam
 Nomina, crinigero flauentes vertice reges,
 Qui nec principibus, donis, precibusq; vocati
 Paruerant, iussi properant, segniq; verentur
 Offendisse mora: transueti lintribus amnem
 Occursant vbicunq; velis, nec fama fefellit
 Iustitiæ. videre piū, videre fidelem:
 Quem veniens timuit, rediens Germanus amant.
 Illi terribiles quibus otia vendere semper
 Mos erat, & fœda requiem mercede pacisci,
 Natis obsidibus pacem tam supplice vultu,
 Cæptinoq; rogant, quàm si post terga reuincti
 Tarpeias pressis subeant cernicibus arces.
 Omne quod Oceanum, fontemq; interiacet Istri,
 Unius incurſu tremuit. sine cade subactus
 Sernitio Boreas, exarmatq; Triones
 Tempore tam paruo. tot prælia sanguine nullo
 Perficis: & Luna nuper nascente profectus,
 Ante redis quàm plena fuit: Rhēnumq; minacem
 Cornibus infractis adeo mitescere cogis,
 Ut Suenus iam rura colat, flexosq; Sicambri
 In falcem current gladios, geminasq; viator
 Quam videat ripas, quæ sit Romana requirat.
 Ut iam trans fluum non indignante Cayco
 Pascat Belga pecus. mediumq; ingressa per Albim
 Gallica Francorum montes armenta pererrent.
 Ut procul Hercinie per vasta silentia syluæ,

Venari tuto liceat, lucosq; vetusta
 Religionem truces, & robora numinis instar
 Barbarici, nostra feriant impune bipennes.

Vltro quinetiam deuota mente tuentur,
 Victoriq; fauent. quoties sociare ceteruas
 Orant, iungiq; tuis Alemantia signis.

Nec doluit, contempta tamen, spretosq; recessit
 Auxilio laudata fides, prouincia missos
 Expellet citius fasces, quam Francia reges.

Quos dederis seruat, nec iam pulsare rebelles,
 Sed vinculis punire licet, sub indice nostro
 Regia Romanus disquirat crimina carcer.

Marcomanes, Suenisq; docent. quoru' alter Hetruscis
 Pertulit exilium, quum se promitteret alter
 Excusis vltorem, iacuit mucrone suorum.

Res auidi conscire nouas, odioq; furentes
 Pacis, & ingenio scelerumq; cupidine fratres.

Post domitas Arctos, alio prorumpit ab axe
 Tempestas, & ne qua tuis intacta trophæis
 Pars foret, australis sonuit tuba. Mouerat omnes
 Maurorum Gildo populos, quibus imminet Atlas,
 Et quos interior nimio plaga sole relegat.

Quos vagus humectat Cinyps, & proximus hortis
 Hesperidum Triton, & Gir notissimus amnis
 Ethiopum, simili mentitus gurgite Nilum.

Venerat & paruis redimitus Iuba sagittis
 Et velox Garamas, nec quauis tristibus Hammon
 Responsis, alacrem potuit Nasamona morari.

Stipantur Numide campis, stant puluere Syrtis

Getulæ, Pœnis iaculis obtexitur aër.
 Hi virga moderantur equos. his, fulua leones
 Velamenta dabant, ignotarumq; ferarum
 Exuvie, vastis Meroe quas nutrit arenis,
 Serpentum gestant patulos pro casside rictus.
 Splendent vipereæ squamosa pelle pharetræ.
 Non sic intremuit Simois, quum montibus Ida
 Nigra coloratus produceret agmina Memnon.
 Non Ganges, quum tela procul vibrantibus Indis
 Immanis medium vectaret bellua Porum.
 Porus Alexandro, prostratus Memnon Achilli.
 Gildo nempe tibi, nec solum feruidus austrum,
 Sed partes etiam Manors agitabat Eoas.
 Quannis obstreperet pietas, his ille regendæ
 Transulerat nomen Libyæ, sceleriq; prophano
 Fallax legitimam regni prætenderat umbram.
 Surgebat varia geminum formidine bellum.
 Hoc armis, hoc triste dolis, hoc Africa senis
 Cinxerat auxilijs: hoc coniratus alebat
 Insidijs Oriens: illinc edicta meabant
 Corruptura duces: hinc frugibus atra negatis
 Urgebat, trepidamq; fames obsederat urbem.
 Exitiale palam Libycum, civile pudoris
 Obtentu tacitum. tales vtrinq; procellæ
 Quum fremerent, Latiumq; alternis ictibus anceps
 Imperium pulsaret hyems: nil fessa remisit
 Officij virtus: contrâq; minantia fata
 Pernigil, euentusq; sibi latura secundos,
 Maior in aduersis micuit, velut arbiter alni,

Nubibus Egeò quem turbine versat Orion
 Exiguo clani flexu declinat aquarum
 Verbera: nunc recta, nunc obliquante carina
 Callidus, & pelagi, celiq; obnuitur iræ.

Quid primū mirer Stilico? quòd cantus ad omnes
 Restiteris fraudes, vt te nec noxia furto
 Littera, nec pretio manus inflammata lateret?
 Quòd nil in tanto rerum terrore locutus
 Indignum Latio, responsa quòd ardua semper
 Fois dederis? quæ mox effecta probasti
 Securus, quannis & opes, & rura tenerent,
 Insignesq; domos: lenis hæc iactura, nec vnquam
 Publica priuata cesserunt commoda cause.
 Diuidis ingentes curas, tēq; omnibus vnum
 Obijcis, inueniens animo quæ mente gerenda,
 Efficiens patrandæ manu, dictare paratus
 Quæ scriptis peragēda forent. quæ brachia centum
 Quis Briareus alijs numero crescente lacertis,
 Tot simul obiectis posset conflagere rebus?
 Euitare dolos, veteres firmare cohortes,
 Explorare nouas, duplices disponere classes?
 Quæ fruges, vel bella ferant, aut eq; tumultum
 Et Romæ lenire famem? quot nube soporis
 Immunes oculi, per tot discurrere partes,
 Tot loca sufficerent, & tot longinqua tueri?

Argum fama canit, centeno lumine cinctum
 Corporis excubijs vnā seruasse iuuentam.
 Unde tot allatæ segetes? quæ sylua carinas
 Texuit? vnde rudis tanto tyrone iuuentus

Enituit? senioq; iterum vernante resumpsit
 Gallia bis fractas alpino vulnere vires?
 Non ego dilectu Tyrij, sed vomere Cadmi
 Tam subitas acies concepto dente draconis
 Exciluisse reor, Dirceis qualis in armis
 Messis, cum proprio mox bellatura colono
 Cognatos strinxit gladio: cum semine iacto
 Terrigena galea matrem nascente ferirent,
 Armifer & viridi floreret milite sulcus.
 Hoc quoq; non parua fas est cum laude relinqui,
 Quod non ante fretis exercitus astitit ultor,
 Ordine quam prisco censeret bella Senatus.
 Neglectum Stilico tot iam per secula morem
 Rettulit, vt ducibus mandarent praelia patres,
 Decretiq; toga felix legionibus iret
 Tessera, Romuleas leges redijisse fatemur.
 Quum procerum iussis famulantia cernimus arma:
 Tyrrhenum poteras cunctis transmitters signis,
 Et ratibus Syrtes, Libyam complere manipulis.
 Consilio stetit ira minor, nec territus ille
 Te duce, suscepto Martis grauiore paratu.
 Aut in arenosos aestus, Zonamq; rubentem
 Tenderet, aut Solis fugiens transfiret in ortus:
 Missurusve sibi certa solatia mortis,
 Oppida dirueret flammis, res mira relatu.
 Ne timeare, times: & quem vindicta manebat,
 Desperare vetas. quantum fiducia nobis
 Profuit hostilis: saluæ Carthaginis arces,
 Illæsis Tyrij gaudent cultoribus agri,

Quos potuit vastare fuga, spe captus inani.
 Nec se surripuit pœnæ, nostrisq; pepercit
 Demens, qui numero tantum, non robore mensus
 Romanos, rapidis ibat ceu protinus omnes
 Calcaturus equis, & (quod iactare solebat)
 Solibus effœtos mersurus puluere Gallos.
 Sed didicit non Æthiopum geminata venenis
 Vulnere, non fusum crebris hastilibus imbrem:
 Non equitum Latijs nimbos obsistere pilis.
 Sternitur ignavus Nasamon, nec spicula supplex
 Intorquet Garamas: repetunt deserta fugaces
 Antololes, pauidus proiecit missile Mazas.
 Cornipedem Maurus nequicquã hortatur anhelum
 Prædonem Lembo profugum, ventisq; repulsum
 Suscepit merito fatalis Tabraca portu
 Expertum, quod nulla tuis elementa paterent
 Hostibus: & læta passurum iurgia plebis,
 Fracturumq; reos humili sub indice vultus.
 Nil tribuat fortuna sibi, sit prospera semper
 Illa quidem: sed non vni certamina pugne
 Credidimus, totis nec constitit alea castris
 Nutatura semel, siquid licuisset iniquis
 Casibus, instabant aliæ post terga biremes.
 Venturus dux maior erat: victoria nulla
 Clarior, aut hominum votis optatior unquam
 Contigit. an quisquam Tigrænen armâq; Ponti
 Vel Pyrrhæ Antiochig; fugã, vel vincla Inguirib;
 Conferat, aut Persen, debellatumq; Philippum?
 Hi, propagandi fuerant pro limite regni:

Hic, stabat Romana salus: ibi, tempora tuto
 Traxerunt dilata moras: hic, vincere tarde
 Vincti pene fuit. discrimine Roma supremo
 Inter supplicium populi deforme pependit.
 Et tantum Libyam fructu maiore recepit
 Quam peperit: quantum grauiorem amissa dolorem,
 Quam necdum quesita mouent. quis Punica gesta,
 Quis vos Scipiadae, quis te iam Regule nosset?
 Quis lentum caneret Fabium, si iure perempto
 Insultaret atrox famula Carthagine Maurus.
 Hec omnes veterum renouauit adorea Laurus.
 Restituit Stilico cunctos tibi Roma triumphos.

In sequentem Panegyrim nulla inueni-
 tur prefatio.

CL. CLAVDIANI IN LAV-
DES STILICONIS PANE-
GYRIS SECVNDA.

6

Aeternus armata laudes: nunc qualibus
orbem
Moribus, & quanto frenet metuentibus
amore:

Quo tandem flexus trabeas authore rogantes
Induerit, fastisq; suum concesserit annum,
Mitior incipiat fidibus iam musa remissis.

Principio magni custos Clementia mundi
Quae Iouis incoluit Zonam, quae temperat Aethera
Frigoris, & flammæ mediam quae maxima natu
Calicolum (nam prima chaos Clementia soluit
Congeriem miserata rudem) vultuq; sereno,
Discussis tenebris in lucem secula fudit.
Hæc dea pro templis, & thure calentibus aris
Te fruitur, posuitq; suas hoc pectore sedes.
Hæc docet ut pœnis hominum, vel sanguine possis
Turpe ferumq; putes: ut ferrum Marte cruentum
Sic cum pace premas, ut non infensus alendis
Materiam præstes odijs: ut fontibus vltro
Ignouisse velis: deponas ocys iram,
Quam moueas: precibus nunquam implacabilis oblit
Obuia prosternas, prostratq; more Leonum
Despicias, alacres ardent cum sternere tauros,
Transiliunt prædas humiles. hæc ipse magistra
Das veniam victis. hæc exhortante, calores

Horrificos, & quæ nunquam nocitura timentur
 Iurgia, contentus solo terrore, coërces
 Ætherei patris exemplo: qui cuncta sonoro
 Concutiens tonitru, Cyclopum spicula differt
 In scopulos, & monstra maris: nostriq; cruoris
 Parcus, in Oetæis exercet fulmina syluis.

Huic diuæ germana Fides, eadēq; sororis
 Corde tuo delubra tenens, sese omnibus actis
 Inserit: HÆC nullo docuit linescere fūco:

Nunquam falsa loqui, nunquam promissa morari:
 Inuisos odisse palam, non virus in alto

Condere, non lætam speciem prætere fraudi.
 Sed certum, menti q; parem componere vultum.

Occulto senire vetat, prodesse remittit.
 Hæc & amicitias longo post tempore firmat:

Mansuroq; adamante ligat, nec mobile mutat
 Ingenium, paruo strepitu, nec vincula noxæ,

Dissolui patitur, nec fastidire priorem.
 Allicitur veniente nouo: benefacta tenere,

Respuere offensas: facilis, pariterq; minoris
 Officij magniq; memor superare laborat.

Utq; hostes armis, meritis sic vincit amicos.
 Hæc, fouet absentes: hæc, longe sola remotis

Consultit: hæc, nullis anidam rumoribus aurem
 Pandit, & ignarum nunquam læsura clientem.

Insidiosa tuos alienent murmura sensus.
 Non viuus adnexus Amor, meminisse sepultos

Desinit, in prolem transcurrit gratia patrum.
 Hac tu Theodosium, tenuit dum sceptrâ, colebas:

Hac etiam post fata colis, nec pignora curas
 Plus tua, quam natos dederat quos ille monendas
 Tutandosq; tibi. IVSTOS nimirumq; fideles
 Fama putat, qui quum possint commissa negare,
 Maluerint nullo violati reddere quæstu.
 Ast Stilico non diuitias, auriq; relictum
 Pondus, sed geminos axes: tantumq; reseruat
 Depositem teneris, quantum sol igneus ambit.
 Quid non intrepidus credas? cui regia tuto
 Creditur, hoc clypeo munitus Honorius, altum
 Non genuit patrem, vitæq; & lucis in ipso
 Limine contentus, nunquam dat iura subactis
 Gentibus, & secum sentit creuisse triumphos.
 Quem tu sic placida formas, sic mente severa:
 Ut neq; desidia tradas, dum pronus ad omne
 Quodlibet obsequeris, nec contra nixus orantem
 Confringas animum secretus consona regno,
 Ceu iuuenem doceas, moles quid publica poscat
 Ceu sanctum venerere senem, patriisq; gubernis
 Imperium monitis, dominum submissus adores,
 Obsequio moderere ducem, pietate parentem.
 Hinc fuit ut primos in coniuge disceret ignes
 Ordiriq; virum non luxuriante iuuenta,
 Sed cum lege tori, casto cum fœdere vellet:
 Principe tu felix genero, felicior ille
 Te socero, fratrem leuior nec cura tuetur
 Arcadium, nec si quod iners aut impia turba
 Præhendens, proprio nomen regale furori
 Audeat adscribi iuueni: Discordia quippe

Quum fremuit, nunquam Stiliconis canduit ira.

Sæpe laceffitus probris, gladijsq; petitus.

Ut bello furias ultum quas pertulit iret,

Illicito, causamq; daret civilibus armis,

Cuius fulta fide medijs dissensibus anle

Intemeratorum stabat reuerentia fratrum.

Quin & Sydonias chlamydes & cingula baccis

Aspera, gemmatasq; togas, viridesq; Smaragdis

Loricæ, galeasq; renidentes hyacinthis,

Gestatisq; patri scapulis radiantibus enses,

Et vario lapidum distinctas igne coronas

Diuidis ex æquo: ne non angusta supellex,

Ornatúsq; pares, geminis heredibus essent.

Mittitur & miles quannis certamine partes

Iam tumeant, hostem muniri robore maui,

Quam peccare fide. permittis iusta petenti,

Idq; negas solum cuius mox ipse repulsa

Gaudeat, & quicquid fuerat deforme mereri.

Omnes præterea puro quæ crimina pellunt

Ore deæ vinxere choros, vnóq; receptæ

Pectore, diuersos tecum cinguntur in vsus,

Iustitia vtilibus rectum præponere suadet,

Communesq; sequi leges, iniustaq; nunquam

Largiri socijs. durum Patientia corpus

Instruit, vt nulli cupiat cessisse labori

Temperies, vt casta petas. Prudentia, ne quid

Inconsultus agas. Constantia, futile nequid

Infirmumq; geras. procul importuna fugantur

Numina, monstriferis quæ tartarus edidit antris.

At primum scelerū matrem, quæ semper habendi
 Plus sitiens patulis rimatur faucibus aurum,
 Trudis Auaritiam, cuius fidissima nutrix
 Ambitio, quæ vestibulis foribusq; potentum
 Excubat, & pretijs commercia poscit honorum,
 Pulsa simul: nec te gurges corruptior eni
 Traxit ad exemplum, quod iam firmauerat animi
 Crimen, & in legem rapiendi verterat vsu.
 Deniq; non diues sub te pro rure paterno,
 Vel laribus pallet: non insidiator oberrat
 Facturus quemcunq; reum: non obruta virtus
 Paupertate latet. lectos ex omnibus oris
 Euehis, & nunquam meriti cunabula quæris:
 Et qualis, non vnde satus: sub teste benigno
 Viuitur: egregios inuitant præmia mores.

Hinc prisca redeunt artes, felicibus inde
 Ingenijs aperitur iter, despectaq; muse
 Colla leuant, opibusq; fluens, & pauper eodem
 Nititur ad fructum studio, cum cernat vterq;
 Quod nec inops iaceat probitas, nec inertia sursum
 Diuitijs, nec te iocunda fronte fefellit
LVXVRIES prædulce malū, quæ dedita semper
 Corporis arbitrijs, hebetat caligine sensus,
 Membrâq; Circeis effæminat acrius herbis.
 Blanda quidem vultu, sed qua non tetrior vlla
 Interius fucata genas: & amicta dolosis
 Illecebris, tornos auro circumlinit Hydros.
 Illa voluptatum multos innexuit hamis,
 Te nunquam conata capit. non praua libido

Aduigilat stupris: non tempora somnus agendi
Frustratur: nullo cytharæ conuivia cantu:
Non pueri lascinia sonant. quis cernere curis
Te vacuum potuit? quis tota mente remissum,
Aut indulgentem dapibus? ni causa inberet
Latitiæ. non indecores æraria lassant
Expense, paruo non improba littera libro
Absentem condonat opes. à milite parcus
Diligeris: neq; enim neglectas pace cohortes
Tum ditas, quum bella fremunt. scis nulla placere
Munera, quæ metuens illis, quos spreuerit offert
Serus, & incassum seruati prodigus auri.
Anteuenis tempus, non expectantibus vltro
Munificus, mensæq; adhibes, & nomine quæq;
Compellas, clari sub te quod gesserat olim
Admonitum facti. figendaq; sensibus addis
Verba, quibus magni geminatur gratia doni.
Nec siquid tribuas iactatum sæpius idem
Exprobrare soles: nec quos promoueris, alto
Turgidus alloqueris fastu, nec prospera flatu
Attollunt nimios: quin ipsa superbia longe
Discessit, vitium rebus solenne secundis,
Virtutumq; ingrata comes. contingere passim
Affariq; licet, non inter pocula sermo
Captatur: pura sed libertate loquendi,
Seria quisq; iocis nulla formidine miscet.
Quem videt Augusti socerū, regniq; parentem,
Miratur conuina parem, quum tanta potestas
Cinem lenis agat: te doctus prisca loquentem,

Te matura senex audit, te fortia miles
 Aspersis salibus, quibus haud Amphiona quisquam
 Praeferat, Aonios meditantem carmine muros.
 Nec velit Orphæo migrantes pectine sylvas.
 Hinc amor, hinc veris, & non fallentibus omnes
 Pro te solliciti votis: hinc nomen ubiq;
 Plausibus, auratis celebrant hinc ora figuris.
 Quæ non incudes streperent, quæ flamma vacat
 Fabrilis, quæ sufficerent fornacibus æra
 Effigies ductura tuas? quis deuius esset
 Angulus, aut regio, quæ non pro numine vultus
 Dilectos colerent? talem ni semper honorem
 Respueres. decus hoc rapiat, quem falsa timent
 Munera decipiunt, qui se diffidit amari,
 Hic solus spreuisse potest, qui iure meretur.

Undiq; legati properant, generiq; sub ore
 In tua centenas aptant præconia voces.
 Grates Gallus agit, quod milite tutus inermi,
 Et metuens hostile nihil, noua culmina totis
 Edificet ripis, & sænum gentibus amnem
 Tybridis in morem domibus prænelet amœnis.
 Hinc Pœni cumulant laudes, quod rura tyranni
 Libera possideant. hinc obsidione solutus
 Pannonius, potôrq; Sani, qui clausa tot annis
 Oppida, laxatis ausus iam pandere portis:
 Rursum cote nouat nigras rubigine falces,
 Exesosq; situ cogit splendere ligones.
 Agnoscit causas, & collibus oscula notis
 Figit, & impresso glebis non cedit aratro.

Exeētis inculta dabant quas secula Syluis,
 Restituit terras, & opacum vitibus Istrum
 Conserit, & patrium vectigal soluere gaudet.
 Immunis qui clade fuit, te sospite fas est
 Vexatum laceri corpus inuenescere regni.
 Sub tot principibus quæcunq; amissimus olim
 Tu reddis. solo poterit Stilicone medente
 Crescere Romanum vulnus, tectura cicatrix:
 Inq; suos fines tandem redeunte colono,
 Illyricis iterum ditabitur aula tributis.
 Nec tamen humano cedit caeleste favori
 Iudicium. cingunt superi concordibus vnum
 Presidijs, hostesq; tuos aut littore produnt,
 Aut totum oppositi claudunt fugientibus æquor:
 Aut in se vertunt furijs, aut militis ense
 Bacchati laniant Penthæo corpora ritu.
 Insidias retegunt, & in ipsa cubilia fraudum
 Ducunt, ceu tenera venantem nare molossi.
 Ominibus ventura notant, aut alite monstrant,
 Aut monitos certa dignantur imagine somnos.
 Pro quibus innumera trabearum insignia terræ
 Certatim petiere tibi, poscentibus ipse
 Restiteras, & mens aliorum prona favori
 Index, dura sui facibus succensa pudoris
 Tarda verecundis excusat præmia causis.
 Ergo auidæ, tantôsq; novi spe consulis annos
 Eluse, domine pergunt ad limina Romæ.
 Si minus annueris precibus: vel cogere certe
 Cunctantem votôq; moras auferre parate

Conueniunt ad tecta deæ, quæ candida lucent
 Monte Palatino, glaucis tum prima Mineruæ
 Nexa comam folijs, fuluâq; intexta micantem
 Veste Tagum, tales profert Hispania voces.

Cuncta mihi semper Stilico, quæcumq; poposci
 Concessit, tantumq; suos inuidit honores.

Augusti potuit soceri contemnere fasces,
 Iam negat & genero, si non vt ductor ab orbe
 Quem regit accipiât saltem cognatus ab aula.
 Exiguümne putat quod sic complexus Iberam

Progeniem, nostros immotos iure nepotes
 Sustinet, vt patrium commendet purpura Betymi

Quod pulchro Mariæ fœcundet germine regnum
 Quod domini speratur auis. tum flaua repexo

Gallia crine ferox, reuinctâq; torque decoro,
 Binâq; gesa tenens, animoso pectore fatur.

Qui mihi Germanos solus, Francosq; subegit

Cur nondum legitur fastis? cur pagina tantum
 Nescit adhuc nomen, quod iam numerare decebat
 Vsqueadeone leuis pacati gloria Rheni?

Inde Caledonio velata Britannia monstro,
 Ferro picta genas, cuius vestigia verrit

Cærulæ, Oceaniq; æstum mentitur amictus.
 Me quoq; vicinis pereuntem gentibus, inquit,

Munivit Stilico: totam quum Scotus Hibernam
 Monit, & infesto spumauit remige Tethys.
 Illius effectum curis ne bella timerem

Scotica, ne pictum tremere, ne littore toto
 Prospicerem dubijs venturum Saxona ventis.

Tunc spicis, & dente comas illustris eburno,
 Et calido rubicunda die, sic Africa fatur.
 Sperabam nullas trabeis Gildone perempto
 Nasci posse moras: etiam nunc ille repugnat,
 Et tanto dubitat fasces præbere triumpho.
 Qui mihi Maurorum penitus lachrymabile nomen
 Ignorare dedit. Post hæc, Oenotria lentis
 Vitibus intorquens hæderas, & palmitè largo
 Vina fluens. Si vos adeo Stilicone curules
 Augeri flagratis, ait, quas sola iuuare
 Fama potest: quanto me dignius incitat ardor,
 Ut præsentè fruam, conscendentemq; tribunal
 Prosequar, atq; anni pandentem claustra salutem?
 Talibus alternant studijs, Romamq; precantes
 Pro cunctis hortantur eat. Nec segnius illa
 Paruit officio, sed raptis protinus armis,
 Ocyor excusso per nubila sidere tendit.
 Transuebitur Ithycos, Apenninûsq; volatu
 Stringitur. Eridanus clypei iam fulgurat umbra.
 Constitit ante ducem, tetrica nec Palladè vultu
 Deterior, nec Marte minor. tremit ore cornusco
 Iam domus, & summæ tangunt laquearia cristæ.
 Tum prior attonitum gratis affata querelis.
 Seruatas Stilico per te venerandè curules
 Ornatas necdum fateor. quid profuit anni
 Seruilem pepulisse notam? defendis honorem
 Quem fugis: & spernis, tanta quem mole tueris.
 Respuis oblatum, pro quo labente resistis.
 Quæ nam causa moræ? quoniam cunctabere rursus

Ingenio? nullus Borea motus, omnis & Austri
 Ora filet. cecidit Maurus: Germania cessit:
 Et Ianum pax alta ligat, te consule: necdum
 Digna feror. titulūne lenem paruiq; nitoris
 Credimus, Augusti quo se decorare fatentur?
 Sub iuga quo genteis captivis regibus egi.
 Non si prodigijs casus natura futuros
 Signat, polluimur macula: quod rebus Eois
 Omen erat. quanquam nullis mihi cognita rebus
 Fabula, vix tanto risit de crimine rumor.
 Opprobrijs stat nulla fides, nec littera venit
 Vulgatura nefas. in quo vel maxima virtus,
 Est tua, quod nostros qui consulis omnia patres,
 De monstris taceas: pellendi deniq; nulla
 Dedecoris, sanctum violant oracula cætum.
 Nec mea funestum versavit curia nomen,
 Pars sceleris dubitasse fuit. quæcunq; profana
 Pagina de primo venisset limite Phœbi.
 Ante fretum deleta mihi ne turpia castis
 Auribus Italiæ factorum exempla nocerent.
 Publicus ille furor, quantum tua cura peregit
 Secretum meruit: letetur quisquis Eois,
 Scribere desierit fastos, portenta Gabinos
 Ista latent, propriam labem tersisse laborent.
 Cur ego quæ nunquam didici sensi ve, cruentum
 Gratulor exemptum? delicti pœnitet illos.
 Nec nos credidimus, fuerit tamen omnibus vitium
 Crimen, & ad nostras manaverit vsq; secures.
 Plus ideo sumenda tibi fastigia iuris,

Ne pereat iam priscus honos: qui portus honorum
 Semper erat. nullo sarciri consule damnum
 Excepto Stilicone potest: bene præsca tempus
 Mens tua distulerat, titulo tunc crescere posses.
 Nunc per te titulus: consul succurre granatis
 Consulibus, quicumq; fuit, quicumq; futurus
 Annum redde tuum, quem mox secuta sequatur
 Posteritas, nec iam doleat defensa vetustas.
 Sit trabeis vltor Stilico, Brutusq; repertor
 Libertas populi, primo tunc consule Bruto
 Reddita per fasces. hic fascibus expulit ipsis
 Sernitium, instituit sublimem Brutus honorem:
 Afferuit Stilico. P L V S est seruasse repertum,
 Quam quæsisse nouum. quid tardius ore verendo
 Annus? insolitus frontem circumfluit ignis.
 Tandem vince tuum, qui vincis cuncta, pudorem.

Hoc etiam, quannis corrumpi munere nullo
 Te certum est, mirare libens, ac suscipe cinctus
 Quos tibi diuino mecum Tritonia duxit
 Pectine, tincta simul repetito murice fila
 Contulimus pensis, & eodem neuimus auro,
 Aurea quo Lachesis sub te mihi secula textit.
 Hic ego promissam sobolem, speratâq; mundo
 Pignora prælusi, veram mox ipse probabis
 Me vatem, nostrâq; fidem venientia tele
 Fata dabunt. Dixit, gremioq; rigentia profert
 Dona, graues auro trabeas, insigne Mineræ
 Spirat opus: rutilis hic pingitur aula columnis,
 Et sacri Mariæ partus, Lucina dolores

Solatur, residet fulgente puerpera lecto.
 Sollicitæ iuxta pallefcunt gaudia matris
 Susceptum puerum redimitæ tempora nympha
 Auri fonte lauant. teneros de stamine risus
 Vagitusq; audire putes. Iam crenerat infans
 Ore ferens patrem, Stilico maturior æuo,
 Martia rectoro tradit præcepta nepoti.
 Parte alia spumis fumantem serica frena
 Purpureo primæ signatus flore iuuentæ
 Eucherius flectebat equum, iaculisq; vel arcu
 Aurea purpureos tollentes cornua ceruos
 Aurens ipse ferit. Venus hic innecta columbis
 Tertia regali iungit connubia nexu.
 Pennatiq; nurum circumstipantur amores
 Progenitam Augustis, Augustorumq; sororem.
 Eucherius timido iam flammea subleuat ore
 Virginis, arridet leto Therimantia fratri.
 Nam domus hæc utroq; petit diademata sexu
 Reginaq; parit, reginarumq; maritos.
 Talibus inuitat donis, dextraq; regendum
 Diua simul porrexit ebur, solennibus vnam
 Commonet auspicijs, anibusq; incepta secundat.
 Tunc habiles humeros armis dea vestibus ambit
 Romuleis. Latij sederunt pectore cultus,
 Loricæq; locum decuit toga. Talis ab Istro
 Vel Scythico victor rediens Gradinus ab axe
 Deposito mitis clypeo, candentibus urbem
 Ingreditur trabeatus equis, spaciota Quirinus
 Frena regit, currumq; patris Bellona cruentat

Ditibus exuuijs: tendentem ad sidera quercum
 Præcedit, licetorq; metus cum fratre pauore
 Barbara ferratis innectant terga catenis,
 Velati galeas lauro. propiusq; iugales
 Formido ingentem vibrat succincta securim.
 Vidit vt optato se consule Roma potitam:
 Nunc, ait, Elysijs lucos irrumperè campi
 Nunc libet, vt tanti Curijs miracula voti
 Fabriciisq; feram: fame qui vulnere nuper
 Calcatam flexere togam. iam prata choreis
 Pulsent, nec rigidos pudeat luisse Catones.
 Audiât hoc senior Brutus, Pænisq; tremendi
 Scipiade, geminis tandem qui libera damnis
 Vnius auxilio fasces Libyamq; recepi.
 Quod superest, vnum precibus fortissime consul
 Adde meis, vrbisq; tuum largire parumper
 Quem rogat aduentum. quam tu belloq; famèq;
 Depulsam terris iterum regnare dedisti,
 Splendida suscipiant: alium te rostra Camillum
 Ultorem videant, seruatorèmq; Quirites.
 Vt populus què ductor amas, quibus Africa per te,
 Nec prius auditas Rhodanus iam donat aristas.
 Ut mihi vel Massila ceres, vel gallica proficit
 Fertilitas: messèsq; ferat nunc humidus Auster,
 Nunc Aquilo: cunctis ditescant horrea ventis.
 Que tunc Flaminiam stipabunt millia vulgi.
 Fallax ò quoties rumor deludet amorem
 Suspensum. veniens omni dum crederis hora
 Spectabunt cupide matres, spargentur & omnes

Flore viæ, superet quum Pythia limina consul
 Arduus, antiqui species Romana Senatus,
 Pompeiana dabunt: quantos Proscenia plausus
 Ad cælum, quoties vallis tibi Martia ducet
 Nomen, Auentino Pallantæoq; recessu.
 Nunc te conspiciam castris permittite relictis,
 Mox & cum genero trabeis visura secundis.
 Hæc dum Roma refert: iam Fama loquacibus
 Peruolat Oceanum, linguis & mille citatos
 Festinare iubet proceres: nullisq; senectus
 Non iter hybernis obstant, nec flatibus alpes.
 Vincit amor meriti pridem, clariq; vetustis
 Fascibus adsocij properant, & vindicis annum.
 Sic vbi fœcunda reparauit morte iuuentam,
 Et patrios idem cineres, collectaq; portat
 Unguibus ossa pijs, Nilisq; ad littora tandem
 Vnicus extremo Phœnix procedit ab Euro,
 Conueniunt Aquilæ, cunctaq; ex orbe volucres
 Ut solis mirentur auem. procul ignea lucet
 Ales, odorati redolent cui cinnama busti.
 Nec minor in cælo chorus est. exultat vterq;
 Theodosius, diuisq; tui. sol ipse quadrigis
 Vere coronatus, dignum tibi præparat annum.
 Est ignota procul, nostræq; imperuia menti
 Vix adenda deis, annorum squalida mater
 Immensi spelunca æui, quæ tempora vasto
 Suppeditat, reuocatq; sinu, completitur antrum
 Omnia qui placido consumit numine serpens.
 Perpetuumq; viret squamis, candamq; reducto

Ore vorat, tacito relegens exordia lapsu.
 Vestibuli custos vultu longæna decoro,
 Ante fores Natura sedet, cunctisq; volantes
 Dependent membris animæ. mansura verendus
 Scribit iura senex, numeros qui diuidit astris
 Et cursus, stabilesq; moras, quibus omnia viuunt,
 Ac pereunt, fixis cum legibus ille recenset.
 Incertum quid Martis iter, certumq; tonantis
 Proficiat mundo: quid velox semita Lune?
 Pigrâq; Saturni, quantum Cytheræa sereno
 Curriculo, Phœbiq; comes Cyllenius erret.

Illius vt Phœbus ad limen constitit antri
 Occurrit Natura potens, seniorq; superbis
 Canitiem inclinat radijs, tunc sponte reclusos
 Laxauit postes adamas: penetræle profundum
 Panditur, & sedes æuiq; arcana patefcunt.
 Hic habitant vario facies distincta metallo
 Secula certa locis: illic glomerantur æhena,
 Hinc ferrata rigent, illinc argentea candent.
 Eximia regione domus, contingere terris
 Difficilis, stabat rutili grex aureus anni.
 Quorum præcipuum prætioso corpore Titan
 Signandum Stilicone legit. tunc imperat omnes
 Ponè sequi, dictisq; simul compellat euntes.

En cui distulimus melioris secla metalli
 Consul adest, ite optati mortalibus anni:
 Ducite virtutes hominum, florescite rursus
 Ingenijs hilares Baccho frugumq; feraces.
 Non inter geminos anguis glaciale Triones

Sibilet, immodico nec frigore seuiat *Vrsa*.
 Non toruo fremat igne *Leo*, nec brachia *Canceri*
 Urat atrox *estas*, madide nec prodigus *vrne*
 Semina prærupto dissoluat *Aquarius* imbre.
 Phrixæus roseo producat fertile cornu
 Ver *Aries*, pingues nec grandine tundat *olinas*
Scorpius, autumnii maturet *gramina Virgo*.
 Lenior & grauidis allatret *Syrius* *uis*.

Sic fatus, croceis rorantes ignibus hortos
 Ingreditur: vallèmq; suam, quam flammens ambit
 Riuis, & irriguis largum inbar ingerit herbis.
 Quas Solis pascuntur equi, flagrantibus inde
Cæsariem fertis, & lutea lora, iubasq;
 Subligat alipedum, gelidas hinc *lucifer* ornat
 Hinc *aurora* comas, iuxtaq; arridet *habeis*
Areus, & nomen prætendit *consulis* annus.
 Inq; noſos iterum reuoluto *cardine* cursus,
 Scribunt æthereis *Stiliconem* *sidera* fastis.

76
✽ CL. CLAUDIANI IN TERTIAM
PANEGRIM DE LAUDIBVS
STILICONIS PRAEFATIO.

Aior Scipiades, Italis qui solus ab oris
In propriū vertit punica bella caput,
Non sine Pierijs exercuit artibus arma,
Semper erat vatū maxima cura duci.

Gaudet enim virtus testes sibi iungere musas:
Carmen amat, quisquis carmine digna gerit.

Ergo seu patrijs primænis manibus vltor,
Subderet Hispanum legibus Oceanum,

Seu Tyrias certa fracturus cuspide vires,
Inferret Libyco signa tremenda mari:

Hærebat doctus lateri, castrisq; solebat
Omnibus in medias Ennius ire tubas.

Illi post litnos pedites fauere canenti,
Laudauitq; noua cede cruentus eques.

Quūq; triumpharet gemina Carthagine victa,
Hanc vindex patris, vicerat hanc patrie.

Quum longi Libyam tandem post funera belli
Ante suas mæstam cogeret ire rotas:

Aduexit reduces secum victoria musas,
Et sertum vati Martia Lanrus erat.

Noster Scipiades Stilico: quo concidit alter
Hannibal, antiquo senior Hannibale.

Te mihi post quintos annorum Roma recursus
Reddidit, & votis iussit adesse suis.

✠ CL. CLAUDIANI IN LAV-
DES STILICONIS PANEGY-
RIS TERTIA.

9

Veni populi plausu, procerum quoque
voce petebas,
Aspice Roma virum. iam tēpora
sine longæ

Dinumerare viæ, visûq; assurgere semper
Pulnere, non dubijs ultra torquere votis.
Totus adest oculis, aderat qui mentibus olim
Spe maior, fama melior: venerare curulem,
Quæ tibi restituit fasces, complectere dextram
Sub inga quæ Pœnos iterum Romana rededit.
Excipe magnanimum pectus quo frena reguntur
Imperij, cuius libratur sensibus orbis.

Os sacrum quod in ære colis, miraris in antro
Cerne libens, hic est felix bellator ubiq;
Defensor Libyæ, Rheni calcator & Istri,
Ostentare suos prisco si more labores
Et gentes cuperet vulgo monstrare subactas:
Certarent utroq; pares à cardine laurus.
Hæc Alemannorum spolijs, australibus illa
Ditior exuvijs: illinc flauente Sicambri
Cæsarie, nigris hinc Mauri crinibus irent.
Ipse albis veheretur equis, currumq; sequentibus
Laurigerum, festo fremuisset carmine miles.
Hi famulos traherent reges: hi facta metallis
Oppida, vel montes captivâq; flumina ferrent.

Hinc Libyci fractis lugerent cornibus annes:
 Inde catenato gemeret Germania Rheno.
 Sed non immodicus proprii iactator honoris
 Consul Roma tuus, non illum premia tantum
 Quam labor ipse iuvat: strepitus fastidit inanes,
 Inq; animis hominum pompa meliore triumphat.
 Non alium certe Romanae clarius arces
 Suscepere ducem, nec quum cedente rediret
 Fabricius Pyrrho, nec quum capitolia curru
 Pelleæ domitor Paulus conscenderet aulae.
 Nec similis Latias patefecit gloria portas.
 Post Numidas Mario, post classica Martis Eoi,
 Pompeio, nulli pars æmula defuit vnquam,
 Que gravis obstreperet laudi, stimulisq; malignis,
 Facta sequebatur quauis ingentia liuor.
 Solus hic inuidiæ fines virtute reliquit,
 Humanumq; modum, quis enim linescere possit,
 Quod nunquam pereant stellæ? quod Inppiter olim
 Possideat cælum? quod nouerit omnia Phœbus?
E S T aliquod meriti spatium, quod nulla furentis
 Inuidiæ mensura capit, ductoribus illis
 Præterea diuersus erat fauor, æquior ille
 Patribus, inuisus plebi. popularibus illi
 Munito studijs, languibat gratia patrum.
 Omnis in hoc vno varijs discordia cessit
 Ordinibus, lætatur eques, plauditq; senator,
 Votâq; Patritio certant plebea favori.
 O felix seruata vocat quem Roma parentem.
 O mundi communis amor, cui militat omnis

Gallia, quem regum thalamis Hispania nequit.
 Cuius & aduentum crebris petiere Quirites
 Vocibus, & meruit genero prestante Senatus.
 Non sic virginibus flores, non frugibus imbre
 Prospera non fessis optantur flamina nautis:
 Ut tuus aspectus populo, quæ numine tanto
 Littora fatidicas attolunt Delia lauros.
 Venturi quoties affulsit A pollinis arcus,
 Quæ sic aurifero Pactoli fonte tumescit
 Lydia, quum domitis apparuit Euchyus Indis,
 Nonne vides, & plebe vias & tecta latere
 Matribus? hic Stilico cunctis inopina reluxit
 Te victore salus. septem circumspecte montes
 Qui solis radios auri fulgore lacecessunt:
 Indutosq; arcus spolijs, æquatq; templa
 Nubibus, & quicquid tanti struxere triumphis.
 Quantum profueris, quantam seruaueris urbem
 Attonitis metire oculis. hæc fabula certe
 Cuncta forent, si Pænus adhuc incumberet Auspice
 Mos erat in veterum castris, ut tempora quæ
 Velaret, validis fuso qui viribus hoste.
 Casurum potuit morti subducere ciuem.
 At, tibi quæ poterit pro tantis ciuica reddi
 Mœnibus? aut quante pensabunt facta coronæ?
 Non solum populi vitam debere fatetur
 Armis Roma tuis: sed quod incundior esset,
 Lucis honorate fructus venerabile famæ
 Pondus, & amissas vires & regna recepit.
 Iam non prætumidi supplex orientis ademptam

Legatis poscit Libyam: famulosve precatur
 (Dictu turpe) suos: sed robore freta Gabino
 Te duce Romana tandem se vindicat ira.
 Ipsa iubet signis, bellaturorumq; togatus
 Imperat, & spectant aquilæ decreta senatus.
 Ipsa tibi trabeas vltro dedit, ipsa curulem
 Obtulit, hæc vltro fastos ornare coëgit.
 Nil perdit decoris prisca, nec libera querit
 Secula, quum donet fasces, quum prælia mandet,
 Sæq; etiam crenisse videt. Quis gallica rura?
 Quis meminit Latio Senonum seruisse Ligones?
 Aut quibus exemplis fœcunda Tybris ab Arcto
 Vexit Lingonico sudatas vomere messes?
 Auxilium non illa seges modo præbuit vrbi,
 Sed fuit indicio, quantum tibi Roma liceret:
 Ammonuit dominæ gentes, instarq; trophæi
 Rettulit ignotum gelidis vectigal ab oris.
 Hoc quoq; maiestas auget plena Quirinâ
 Rectores Libyæ, populo quod iudice pallent,
 Et post emeritas moderator quisq; secures
 Discrimen letale subit: quod Pœnus arator
 Intulerit, inadidus quantum transmiserit Auster.
 Ardua qui late terris responsa dedere.
 Hinc trepidat humiles, tremuit quos Africa nuper,
 Cernunt rostra reos, cani virtutibus aui
 Materiam pandit Stilico, populumq; vetusti
 Culminis immemorem, dominandi rursus in vsum
 Excitat, vt magnos calcet metuendus honores.
 Pendat iustitia crimen, pietate remittat

Errorem, puròsq; probet, damnètq; nocentes,
 Et patrias iterum clemens exerceat artes.
 FALLITVR, egregio quisquis sub p̄cipe credit
 Seruitium: nunquam libertas gratior extat
 Quàm sub rege pio, quos p̄facit ipse gerendis
 Rebus, ad arbitrium plebis, patrùmq; reducit
 Conceditq; libens, meritis seu p̄mia poscant,
 Seu punire velint: posito iam purpura fastu
 De se iudicium non indignatur haberi.

Sic docuit regnare Jocer, sic casta inuenta
 Frena dedit, teneros his moribus imbuit annos.
 Verior Augusti genitor, fiducia belli,
 Pacis consilium, per quem squalore remoto
 Pristina Romuleis infloruit artibus etas:
 Per quem fracta diu, translataq; penè potestas
 Non oblita sui, seruilibus exulat arnis.
 In proprium seducta larem, victricia reddit
 Fata solo, fruiturq; iterum quibus hieserat olim
 Auspicijs, capitiq; errantia membra reponit.

Proxime dijs consul, tante qui prospicis vrbi
 Qua nihil in terris complectitur altius ether:
 Cuius nec spatium visus, nec corda decorem
 Nec laudem vox vlla capit: quæ luce metalli
 Emula vicinis fastigia conserit astris:
 Quæ septem scopulis zonas imitatur Olympi
 Armorum, legumq; parens: quæ fundit in omnes
 Imperium, primiq; dedit cunabula iuris.
 Hæc est exiguis, quæ finibus orta tetendit,
 In geminos axes: paruaq; à sede profecta,

Dispersit cum sole manus: hæc obuia fatis
 Innumeras vno gereret cum tempore pugnâ,
 Hispanas caperet, Siculas submitteret vrbes,
 Et Gallum terris prosterneret æquore Pœnum:
 Nunquam succubuit damnis, & territa nullo
 Vulnere, post Cannas maior, Trebiâmq; fremebat.
 Et quum iam premerent flammâ, murumq; feriret
 Hostis, in extremos aciem mittebat Iberos.
 Nec stetit Oceano, remisq; ingressa profundum
 Vincendos alio quæsiuit in orbe Britannos.
 Hæc est in gremium victos quæ sola recepit,
 Humanumq; genus communi nomine fouit
 Matris, non dominæ ritu, ciuesq; vocauit
 Quos domuit, nexuq; pio longinqua reninxit.
 Huius pacificis debemus moribus omnes,
 Quod veluti patrijs regionibus vtitur hospes:
 Quod sedem mutare licet: quod cernere Thulæ,
 Rursus & horrendos quondam penetrare recessus.
 Quod bibimus passim Rhodanum, potamus Orontem:
 Quod cuncti gēs vna sumus, nec terminus vnquam
 Romanæ ditionis erit. nam cætera regna
 Luxuries vitijs, odijsq; superbia vertit.
 Sic male sublimes fregit Spartanus Athenas,
 Atq; idem Thebis cecidit. sic Medus ademit
 Assyrio, Medoq; tulit moderamina Perses.
 Subiecit Persen Macedo: cessurus & ipse
 Romanis. hæc augurijs firmata Sibyllæ,
 Hæc sacris animata Numæ est. hinc fulmina vibrat
 Iuppiter, hanc tota Tritonia Gorgone velat.

Arcanas huc Vesta faces, huc Orgia secum
 Transtulit, & Phrygios genitrix turrita leones
 Huc depulsurus morbos Epidaurius hospes
 Reptauit placido tractu: vectumq; per undas
 Insula Pæoniam texit Tyberina draconem.

Hanc tu cum superis Stilico præclare tueris.
 Protegis hanc clypeo matrem, regumq; ducumq;
 Præcipueq; tuam: dedit hæc exordia lucis
 Eucherio, puerumq; ferens hic regia mater
 Augusto monstrauit auro, lætatus. at ille
 Sustulit in Tyria reptantem veste nepotem,
 Romæq; venturi gaudebat præscia fati:
 Quod te iam toto meruisset pignore ciuem.
 Nec tamen ingratum, nec qui benefacta refert
 Nesciat, hunc credas populum si voluere prius
 Annales libeat: quoties hinc prælia sumpsit
 Pro socijs, quoties dono concessit amicis
 Regibus, Ausonio quasitas sanguine terras.
 Publica sed nunquam tanto se gratia fudit
 Assensu (quis enim princeps hæc omnibus egit
 Obsequijs?) sese dominum patremq; vocari.

Quin tibi continuis resonent conuexa diebus
 Mæte nonis consul titulis, Mauortia plebes
 Te dominum, Bruto non indignante, fatetur.
 Et quod adhuc nullo potuit terrore coacta
 Libertas Romana pati: Stiliconis amori
 Detulit. exultant auidi quocunq; decorus
 Conspiciare loco: noménq; ad sidera tollunt.
 Nec vaga dilecto satiantur lumina vultu;

Sen circum trabeis fulgentibus aureus intres,
 Sen celebres ludos, solio sen fultus eburno
 Cingas iure forum: denso seu turbine vulgi
 Circumfusa tuæ circumdant rostra secures.
 Quæ vero procerum voces, quam certa fuere
 Gaudia, quum totis exurgens ardua pennis
 Ipsa duci sacras victoria panderet ades:
 Et palma viridi gaudens, & amicta trophæis.
 Custos imperij Virgo, quæ sola mederis
 Vulneribus, nullumq; doces sentire laborem.
 Seu tibi Dictæ placuerunt astra coronæ,
 Seu magis æstivo sedes vicina leoni,
 Seu sceptrum sublime Ionis, seu Palladis ambis
 & gida, seu fessi mulces suspiria Martis
 Adsis, perpetuum Latio, votisq; Senatus
 Annue Dina tui. Stilico tua sæpius ornet
 Limina: tæq; simul rediens in castra reducat.
 Hunc bellis comitare fauens, hunc redde togatum
 Consilij. semper placidis te moribus egit,
 Seruauitq; piam victis, nec polluit vnquam
 Laurum seuitia: cinem nec fronte superba
 Despicit, aut trepidam vexat legionibus urbem.
 Sed verus patriæ consul, cessantibus armis
 Contentus lictore venit: nec inutile querit
 Ferri presidium, solo contentus amore.
 Magnarum nec parcus opum, geminare profundas
 Distulit impensas, & post miracula castris
 Edita, vel genero Romæ maiora reseruat.
 Auratos Rhodijs imbres, nascente Minerva

Indulſiſſe Iouem perhibent. Bacchóqꝫ paternum
 Iam pulſante femur, mutatus paſſuit Hermus
 In precium, votiqꝫ famem paſſurus amari.
 Ditabat rutilo quicquid Mida tangeret auro.
 Fabula ſeu verum canitur, tua copia vincit
 Fontem Hermi, tactúmꝫ Mide, pluuiásqꝫ tonantem
 Obscurat veteres, obſcurabitqꝫ futuros
 Par donis armisqꝫ manus. ſi ſolueret ignis
 Quas dedit immanes vili pro pondere maſſas.
 Argenti potuere lacus, & flumina fundi.
 Nec tibi quæ pariter ſyluis dominaris, & aſtris
 Exiguam Stilico mouit Latonia curam.

Tu quoqꝫ nobilibus ſpectacula noſtra laboris
 Illuſtrare feris, ſummóqꝫ in vertice rupis
 Alpine ſocias arcu ceſſante pudicas.
 Et pharetratarum comitum inuiolabile cogis
 Concilium, veniunt humeros & brachia nude
 Armatæqꝫ manus iaculis, & terga ſagittis
 Incomptæ pulchræqꝫ tamen ſudoribus ora
 Puluerulenta horrent, ſexum nec cruda fatent
 Virginitas: ſine lege comæ, duo cingula veſtem
 Crure tenus pendere vetant. præcedit amicas
 Flaua Leontodame: ſequitur nutrita Licæo
 Nebrophone, telisqꝫ domat quæ Mœnala Theris
 Ignea Cretæa properat Britomartis ab Ida,
 Et curſu Zephyris nunquam ceſſura Licæſte.
 Iungunt ſe geminæ metuenda feris Hecærgetes
 Et ſoror optatum numen venatibus Opis,
 Progenies Scytie, diſinas nemorúmꝫ potentes

Fecit Hiperboreis Delos prælata pruinis.

Hæ septem venere duces, exercitus alter
Nympharum incedunt, acies formosa Dianæ
Centum Taygeti, centum de vertice Cynthi,
Et totidem casto genuit quas flumine Ladon:
Quas ubi collectas vidit, sic Delia cœpit.

O sociæ, mecum thalami quæ intra perose
Virgineo gelidos percurritis agmine montes:
Cernitis vt Latio superi communibus ornent
Hunc annum studijs: quantos Neptunus equorum
Donet ab vrbe greges, laudi quàm nulla canendæ
Fratris plectræ vacet, nostram quoq; sentiat idem,
Quam meritis debemus opem. non spicula poscit
Iste labor, maneant clausis nunc sicca pharetris,
Omnis & à solitis noster venatibus arcus
Temperet, in solam cruor hic seruetur arenam:
Retibus & claustris dilata morte tenendæ,
Ducendæq; feræ: cupidas arcete sagittas:
Consulis in plausum casuris parcite monstris.
Acceleret diuisa manus, mihi cursus anhelas
Tenditur ad Syrtes, mecum Diçtea Lycaste
Et comes opis eat, sterile inuat ire per æstus.
Nanq; feras alijs tellus Maurusia donum
Præbuit, huic soli debet cen victa tributum,
Dum nos horribiles Libyæ scrutamur alumnos,
Europæ vos interea percurrite saltus,
Et scopulos: posita ludat formidine pastor,
Securisq; canat Stiliconem fistula syluis.
Parent numinibus montes, vt legibus vrbes.

Dixit, & extemplo frondosa fertur ab alpe
 Trans pelagus. cerui currum subiere iugales,
 Quos decus esse deæ primi sub lumine cæli
 Roscida fœcundis concepit Luna cavernis.
 Par nitor intactis niuibus, frons discolor auro
 Germinat: & spatio summas æquantia fagos
 Cornua, ramoso surgunt procera metallo.
 Opis frena tenet, fert retia rara Lycaste,
 Auratâsq; plagas: immortalesq; molossi,
 Latrantes medijs circum inga nubibus ibant.
 Quinq; aliæ paribus (Phœbe sic iusserat) armis,
 Diversa regione ruunt: ducitq; cohortem
 Quæq; suam, variæ formis & gente sequuntur,
 Ingenioq; canes. illæ grauioribus apte
 Morsibus, hæ pedibus celeres, hæ nare sagaces,
 Hirsutæq; fremunt Cressæ, tenuesq; Lacenæ,
 Magnaq; taurorum fracturæ colla Britannæ.
 Dalmatiæ lucos, abruptaq; brachia Pindi
 Sparsa comam Britomartis agit. tu Gallica cingis
 Lustra Leontodame, Germanorumq; paludes
 Eruis, & siquis defensus arundine Rheni
 Vastus aper nimio dentes curuauerat æuo.
 Nubiferas alpes, Apenniniq; recessus,
 Garganiq; niues, Hecaerge prompta fatigat.
 Speluncas canibus Thero rimatur Iberas,
 Informesq; canis vrsos detrudit ab antris.
 Quorum sepe Tagus manantes sanguine rictus
 Non satiauit aquis, & quos iam frigore segnes
 Pyrenæa tegit latebrosis frondibus Ilex.

Cirneis Siculisq; iugis venata virago
 Nebrophone, cernos aliasq; in vincula cogit
 Non seuas pecudes: sed luxuriantis arene
 Delicias, pompam nemorum quodcumq; tremendum
 Dentibus, aut insigne iubis, aut nobile cornu,
 Aut rigidum setis capitur, decus omne timorq;
 Sylvarum non cauta latent, non mole resistunt
 Fortia, non volucris fugiunt pernicia cursu.

Hec laqueis innexa gemunt, hæc clausa feruntur
 Iignis domibus, fabri nec tigna polire
 Sufficiunt, rudibus fagis texuntur, & ornis
 Frontentes canes: ratibus pars ibat onustis
 Per freta vel flumios: exanguis dextera torpet
 Remigis, & propriam metnebat nauita mercem.
 Per terram pars ducta rotis, longoque morantur
 Ordine plaustra vias, montanis plena triumphis.
 Et fera sollicitis vehitur captina iuuenis,
 Explebat quibus ante famem: quotiesq; reflexi
 Conspehere bones, pauidi temone recedunt.

Iamq; pererratis Libyæ flagrantibus oris,
 Legerat eximios Phæbi germana leones,
 Hesperidas qui sepe fugant, ventoque citatis
 Terrificant Atlanta iubis, armenta q; longè
 Vastant & Ethiopum, quorumq; impune fragosa
 Murmura pastores nunquam exceperere per aures.
 Non illos thebe ardentis, non fracta superne
 Lapsuro virgulta solo: non vocibus hædi
 Pendentis stimolata fames, non fossa fefellit.
 Vltro se voluere capi, gaudentq; videri

Tante præda deæ respirant pascua tandem,
 Agricola referant iam tuta mapalia Mauri.
 Tum virides Pardos, & cætera colligit austri
 Prodigia, immanesq; simul Latonia dentes,
 Qui secti ferro in tabulas, aurôq; micantes
 Inscripti rutilum calato consule nomen,
 Per proceres & vulgus eant, stupor omnibus Indis.
 Plurimus ereptis elephas inglorius errat
 Dentibus, insedit nigra cernice gementum:
 Et fixum dea quassat ebur, penitusque cruentis
 Stirpibus avulsis patulos exarmat hiatus.
 Ipsos quin etiam nobis miracula vellet
 Ducere: sed pigra cunctari mole veretur.
 Tyrrhenas fœtus Libycos amplexa per undas
 Classica turba sonat: candamq; à puppe retorquens,
 In proram iacet vsq; leo: vix subleuat vnum
 Tarda ratis, fremitus stagnis auditur in imis,
 Cunctaq; prosiliunt cete, Tyrrhenaq; Nereus
 Confert monstra suis, sed non equare fatetur
 Equora sic victor quoties per rubra Lyæus
 Navigat: intorquet clauum Silenus, & acres
 Insudant tonsis Satyri, taurinâq; pulsu
 Baccharum bromios inuitant tympana remos.
 Transtra ligant hedera, malum circumflua vestit
 Pampinus, antemnis illabitur ebria serpens.
 Përq; mero madidos currunt soluantq; rudentes
 Lynces, & insolite mirantur carbasa tygres.

CL. CLAVDIANI PRAEFATIO IN QVARTAM PANEGYRIM, DE SEXTO HONORII AVGVSTI CONSVLATV.

o Ania quæ sensu voluñtur vota diurno,
Pectore sopito reddit amica quies.
Venator defessa toro quñ mēbra reponit,
Mēs tamē ad sylvas, & sua lustra redit.
Iudicibus, lites: aurigæ somnia, currus:
Vanāq; nocturnis meta canetur equis.
Furto gaudet amans, permutat nauita merces,
Et vigil elapsas querit auarus opes.
Blandāq; largitur frustra sitientibus agris
Irriguus gelido pocula fonte sopor.
Me quoq; musarum studium sub nocte silenti
Artibus assuetis sollicitare solet.
Nanq; poli media stellantis in arce videbar
Ante pedes summi carmina ferre Iouis.
Vtq; fauet somnus, plaudebant numina dictis,
Et circumfusi sacra corona chori.
Eucheladus mihi carmen erat: victusq; Typhæus.
Hunc premit Inarimes, hūc granis Ætna domat.
Quam letus post bella Iouem suscepit æther,
Phlegrææ referens præmia militiæ.
Additur ecce fides: nec me mea lusit imago,
Irrita nec falsum somnia misit ebur.
En princeps, en orbis apex, equatus olympo
l. iij.

En quales memini turba verenda deos.
 Fingere nil maius potuit sopor, altaq; vati
 Conuentum celo præbuit anla parem.

✠ CL. CLAVDIANI PANEGYRIS
 QVARTA IN SEXTVM HONO
 RII AVGVSTI CONSVLATVM.

Urea Fortuna reduci si tēpla priores
 Ob reditum vouere ducū, non dignius

vnquam

Hæc dea pro meritis amplas sibi pe-
 sceret ædes,

Quam sua quum pariter trabeis repetatur, & vrbi
 Maieſtas. nec enim campus ſolemnis, & vrna
 Luditur in morem, ſpecies nec diſſona cœtu,
 Aut peregrina nitet ſimulati iuris imago.
 Indigenas habitus natina palatia ſumunt.
 Et patrijs plebem caſtris ſociante Quirino.
 Qualis erit terris, quem mons Euandrius offert
 Romanis anibus, quem Tybris inaugurat annus.
 Quonquam omnes quicunq; tui cognominis anni,
 Semper inoffenſum dederint ſucceſſibus omen,
 Sintq; trophæa tuas ſemper comitata ſecures:
 Hic tamē ante omnes miro promittitur ortu
 Urbis & Auguſti geminato nomine felix.
 Nanq; velut ſtellas Babylonia cura ſalubres

Optima tunc spondet mortalibus edere fata,
 Calicosa quum celsa tenent, summoque feruntur
 Cardine, nec radios humili statione recondunt.
 Haud aliter Latiae sublimis signifer aule,
 Imperij sidus prima cum sede locavit:
 Auget spes Italas, & certius omnia surgunt
 Vitrici concepta solo, quum pulcher Apollo
 Lustrat Hyperboreas Delphis cessantibus aras.
 Nil tum Castaliae rivis communibus vnde
 Dissimiles, Nili nec discrepat arbore laurus.
 Antraque mæsta silent, incosultaque recessus.
 At si Phœbus adest, & frenis Gripha ingalem
 Rypheo Tripodas repetens detorsit ab axe,
 Tunc sylva, tunc antra loqui, tunc vivere fontes,
 Tunc sacer horror aquis, aditisque effunditur Echo
 Clarior, & doctæ spirant præsagia rupes.

Ecce Palatino crevit reverentia monti,
 Exultatque habitante deo, potioraque Delphis
 Supplicibus late populis oracula pandit.
 Atque suas ad signa iubet revirescere lauros.
 Non alium certe decuit rectoribus orbis
 Esse larem, nulloque magis se colle potestas
 Estimant, & summi sentit fastigia iuris,
 Attollens apicem subiectis regia rostris
 Tot circum delubra videt, tantisque deorum
 Cingitur excubijs: inuat intra tecta Tonantis
 Cernere Tarpeia pendentes rupe Gigantes,
 Celatasque fores, mediisque volantia signa
 Nubibus, & densum stipantibus æthera templis:

Erãq; vestitis numerosa puppe columnis
 Consita, subnixãsq; ingis immanibus edes
 Naturam cumulante manu: spoliisq; micantes
 Innumeros arcus, acies stupet igne metalli,
 Et circumfuso trepidans obtunditur auro.

Agnoscisne tuos Princeps venerande penates?
 Hæc sunt quæ primis olim miratus in annis
 Patre pio monstrante petis. nil optimus ille
 Diuorum toto meruit felicis æno,
 Quàm quòd Romuleis victor sub mœnibus egit
 Te consorte dies: quum se melioribus addens
 Exemplis, cinem gereret terrore remoto,
 Alternos cum plebe iocos, dilectãq; passus
 Iurgia, patriciãsq; domos, priuatãq; passim
 Visere deposito dignatus limina fastu.
 Publicus hinc ardescit amor, cum moribus æquus
 Inclinat populo regale modestia culmen.
 Tẽq; rudem vitæ quauis diademate necdum
 Cingebare comas, socium sumebat honorum
 Purpureo fotum gremio, paruumq; triumphis
 Induit, & magnis docuit præcludere fastis.
 Te linguis variæ gentes, missiq; rogatum
 Fœdera. Persarum proceres cum patre sedentem
 Hac quondam videre domo, positãq; Tiara
 Submisere genu. tecum prælargã vocauit
 Ditandas ad dona tribus: fulgentia tecum
 Collecti trabeatus adit delubra senatus,
 Romano puerum gaudens offerre favori.
 Ut nonus imperio iam tunc assuesceret heres

Hic tibi concreta radice tenacius hæsit,
 Et penitus totis inoleuit Roma medullis,
 Dilectæq; vrbes teneris conceptus ab annis
 Tecum crenit amor: nec te mutare reuersum
 Enaluit propria nutritor Bosbornus arce.
 Et quoties optare tibi, quæ mœnia mallas
 Alludens genitor regni pro parte dedisset,
 Diuitis aurora solium, sortemq; paratam
 Sponte remittebas fratri. regat ille volentes
 Assyrios. habeat Pharium cum Tigride Nilum.
 Contingat mea Roma mihi. nec vota fefellit
 Euentus. Fortuna nouum molita tyrannum
 Iam tibi quærebat Latium, bellôq; secundo
 Protinus Eoa velox accitus ab aula
 Suscipis Hesperiam patrio bis Marte receptam.
 Ipsa per Illyricas vrbes Oriente relicto
 Ire Serena comes, nullo deterrita casu,
 Materna te mēte fouens: Latioq; futurum
 Rectorem generumq; sibi, seniore supernas
 Iam repetente plagas, illo sub cardine rerum
 Sedula seruatum per tot discrimina pignus
 Restituit sceptris patri, castrisq; mariti.
 Certauit pietate domus, fidēq; reductum
 Coningis officij Stiliconis cura recepit.
 Felix ille parens, qui te securus Olympum
 Succedente petit, quàm letus ab æthere cernit
 Se factis crenisse tuis. Duo namq; fuere
 Europæ Libyæq; hostes. Maurisius Atlas
 Gildonis furias. Alaricum Barbara Pence

Nutrierat, qui sepe tuum spreuere profana
 Mente patrem. Thracum veniens è finibus alter,
 Hebrai clausit aquis. alter præcepta vocantis
 Respuit, auxilijsq; ad proxima bella negatis
 Abiurata palam Libyæ possederat arua.
 Quorum nunc meritam repetens non immemor iram
 Supplicijs fruitur, natòq; vltore triumphat.

Ense Thyestiade pœnas exegit Orestes,
 Sed mixtum pietate nefas, dubitandaq; cædis
 Gloria maternæ, laudem cum crimine pensat,
 Pauit Iuleos inuiso sanguine manes
 Augustus: sed falsa pij præconia sumpsit,
 In luctum patriæ civili strage parentis.
 At tibi causa patris rerum coniuncta saluti
 Bellorum duplicat lauros: iisdemq; trophæis
 Reddita libertas orbi, vindicta parenti.
 Sed mihi iam pridem captum Parnasia Maurum
 Pierijs egit fidibus chelis: arma Getarum
 Nuper apud socerum pleetro celebrata recentis
 Aduentus nunc sacra tui libet edere musis,
 Gratâq; patratis exordia sumere bellis.

Iam Pollentini tenuatus funere campi
 Concessâq; sibi (rerum sic ammonet vsus)
 Luce, tot amissis socijs: atq; omnibus vnâ
 Direptis opibus, Latio discedere iussus
 Hostis, & immensi reuolutus culmine fati,
 Turpe retexit iter. Qualis Piratica puppis,
 Quæ cunctis infensa fretis, scelerumq; referta
 Dinitijs, multâsq; diu populata carinas,

Incidit in magnam, bellatricemq; triremem.
 Dum prædam de more putat, viduatâq; casis
 Remigibus, scissis velorum debilis alis,
 Orba gubernaculis, antennis saucia fractis
 Ludibrium pelagi vento iactatur & vnda,
 Castato tandem pœnas luitura profundo.
 Talis ab vrbe minas retro flectebat inanes
 Italiam fugiens. & quæ venientibus ante
 Prona fuit: iam difficilis, iam dura reuersis.
 Clausa putat sibi cuncta pauor, retrôq; relictos
 Quos modo terrebat rediens exhorruit amnes.
 Vndosa tum forte domo, vitreisq; sub antris
 Rerum ignarus adhuc, ingentes pectore curas
 Voluebat pater Eridanus. Quis bella maneret,
 Excitus, imperiûmne Ioui, legesq; placerent,
 Et vitæ Romana quies? an intra perosus
 Ad priscos pecudum damnaret secula ritus?
 Talia dum secum mouet anxius, aduolat vna
 Naiadum resoluta comam, complexâq; patrem,
 En Alaricus ait, non qualem nuper onantem
 Vidimus exanguis genitor mirabere vultus
 Percensere manum, tantâq; ex gente innabit
 Reliquias numerasse breues: iam desine mœsta
 Fronte queri, nymphasq; choris iam redde sorores.
 Dixerat. ille caput placidis sublime fluentis
 Extulit, & totis lucem spargentia ripis.
 Aurea roranti micnerunt cornua vultu.
 Non illi madidum vulgaris arundine crinem
 Velat honos, rami caput umbrare virentes

Heliadum, totisq; fluunt electra capillis.
 Palla tegit latus humeros curruq; paterno,
 Intextus Phaeton, glaucos incendit amictus:
 Fultaq; sub gremio calatis nobilis astris
 Æthereum probat vrna decus. namq; omnia lactus
 Argumenta sui Titan signauit Olympo:
 Mutatumq; senem plumis, & fronde sorores,
 Et fluiuium, nati qui vulnera lauit anbeli.
 Stat gelidis auriga plagis, vestigia fratris
 Germanæ seruant Hyades, cygni q; sodalis
 Lacteus extentas aspergit circulus alas.
 Stellifer Eridanus sinuatis fluctibus errans
 Clara noti conuexa rigat, gladiuq; tremendum
 Gurgite sidereo subterluit Oriona.
 Hoc deus effulgens habitu prospexit euntes
 Deiecta cernice Getas, tunc talia fatur.

Siccine mutatis properas Alarice reuerti
 Consilij? itale sic te iam pœnitet ore?
 Nec iam cornipedem Tyberino gramine pascis,
 Ut rebare tuum: Thuscis nec figis aratrum
 Collibus. O cunctis Erebi dignissime pœnis
 Tunc Giganteis urbem tentare deorum
 Aggressus furijs? nec te mens improbe saltem
 Terruit exemplo Phaeton? qui fulmina præcepit
 In nostris efflanit aquis, dum flammea celi
 Fletere terrenis meditatur frena lacertis,
 Mortaliq; diem sperat diffundere vultu?
 Crede mihi simili bæchatur crimine quisquis,
 Aspirat Romæ spolijs, aut solis habenis.

Sic fatus, Ligures Venetosq; erectior amnes
 Magna voce ciet, frondentibus humida ripis
 Colla leuant. pulcher Ticinus, atq; ardua visu
 Cerulus, & velox Athesis, tardusq; meatu
 Mincius, inq; nouem consurgens ora Timanus:
 Insultant omnes profugo, pacatq; letum
 Inuitant ad prata pecus. iam Pana Lyceum,
 Iam Dryades reuocant, & rustica numina Faunos,
 Tu quoq; non paruum Getico Verona triumpho
 Adungis cumulum: nec plus Pollentia rebus
 Contulit Ansonijs, aut mœnia vindicis Aste.
 Hic rursus dum pacta mouet, damnisq; coactus
 Extremo mutare parat presentia casu:
 Nil sibi perituum sensit prodesse furorem,
 Conuerti nec fata loco: multisq; suorum
 Diras panit aues, inimicq; corpora voluens,
 Ionios Athesis mutauit sanguine fluctus.
 Oblatum Stilico violato fœdere Martem
 Omnibus arripuit votis. Vbi Roma periclo
 Iam procul, & belli medius Padus arbiter ibat,
 Iamq; opportunam motu strepuisse rebelli
 Gaudet perfidiam, præbensq; exempla labori
 Sustinet accensos æstiuo puluere soles.
 Ipse manu metuendus adest, inopinâq; cunctis
 Instruit arma locis, & quâ vocat vsus ab omni
 Parte venit, fesso si deficit agmine miles.
 Utitur auxilijs, damnisq; securus & astu
 Debilitat senum cognatis viribus Istrum.
 Et duplici sacro committens prælia, vertit

In se Barbariem, nobis vtrinq; cadentem.
 Ipsum te caperet, letôq; Alarice dedisset,
 Ni calor incanti male festinatus Alani
 Dispositum turbasset opus: propè captus anhelum
 Verbere cogis equum, nec te vitasse dolemus.
 I, potius gentis reliquum, tantisq; superstes
 Danubij populis, & nostrum vine trophæum.
 Non tamen ingenium tantis se cladibus atrox
 Deijcit, occulto tentabat tramite montis.
 Si quas per scopulos subitas exquirere posset
 In Rhetos Gallôsq; vias. sed fortior obstat
 Cura ducis (quis enim diuinum fallere pectus
 Possit?) & excubijs vigilantia lumina regni.
 Cuius consilium non vnquam repperit hostis,
 Nec potuit texisse suum. secreta Getarum
 Nosse prior, celeriq; dolis occurrere sensu
 Omnibus exclusus cœptis, consedit in imo
 Colle tremens, frondêsq; licet depastus amaras
 Arboreo figat sonipes in cortice morsus,
 Et tetrus collecta cibus, anniq; vapore
 Seniat aucta lues, & miles probra superbus
 Ingerat obsesso, captinâq; pignora monstret.
 Non tamen aut morbi tabes, aut omne periculum
 Docta subire fames, aut præde luctus adempte,
 Aut pudor, aut dictis monere procacibus ira.
 Ut male tentato toties se credere campo
 Comminus auderet. NVLLA est victoria maior,
 Quàm quæ confessos animo quoq; subingat hostes.
 Iamq; frequens rerum decerpere transfuga robur

Cœperat, inq̄ dies numerus decrescere castris.
 Nec iam deditio paucis occulta parari,
 Sed cœnei, totq̄ palam discedere turmæ.
 Consequitur, vanq̄ fremens clamore retentat.
 Cùmq̄ suis iam bella gerit: mox numina supplex
 Cum precibus, fletuq̄ ciet, veterumq̄ laborum
 Admonet, & frustra ingulum parcentibus offert:
 Defixiq̄ malis animo sua membra, suasq̄
 Cernit abire manus. Qualis Cybeleia quassans
 Hyblæus procul æra senex, renocare fugaces
 Tinnitu conatur apes, quæ sponte relictis
 Desciuere fauis: sonituq̄ exhaustus inani,
 Raptas mellis opes, solitq̄ oblita latebræ
 Perfida deplorat vacuis examina ceris.

Ergo ubi præclusæ voci laxata remisit
 Frena dolor: notasq̄ oculis humentibus alpes
 Aspicit, & nimium diuersi stamine fati
 Præsentes reditus, fortunatosq̄ reuoluit
 Ingressus, solo peragens cum murmure bellum:
 Protento leniter frangebatur mœnia conto
 Illidens scopulos, nunc desolatus, & expes
 Debita pulsato reddit spectacula monti.

Tunc sic Ausonium respectans æthera fatur.
 Heu regio funesta Getis, heu terra sinisteris
 Angurijs calcata mihi, satiare nocentum
 Cladibus, & tandem nostris inflectere pœnis.
 En ego qui toto sublimior orbe ferebar,
 Ante tuum felix aditum, cœu legibus exul,
 Addictusq̄ reus flatu propiore sequentum

Terga premor. quæ prima miser, quæ funera dictis
 Posteriora querar? nec me Pollentia tantum
 Nec capte cruciatis opes, hæc aspera fati
 Sors tulerit Martisq; vices, non funditus armis
 Concideram, stipatus adhuc equitumq; cateruis
 Integer, ad montes reliquo cum robore cessi,
 Quos Apenninum perhibent. hunc esse ferebat
 Incola, qui Siculum porrectus ad vsq; Pelorum
 Finibus ad Ligurum populos amplectitur omnes
 Italiae, geminumq; latus stringentia longè,
 Utraq; perpetuo discriminat æquora tractu.
 Hunc ego continuum si per iuga tendere cursum,
 Ut prior irata fuerat sententia menti:
 Iam desperata voluisssem luce, quid vltra?
 Omnibus oppeterem fama meliore perustis.
 Et certe moriens propius te Roma viderem,
 Ipsaq; per cultas segetes mors nostra sequuto
 Victori damnosa foret. sed pignora nobis
 Romanus charasq; nurus prædamq; tenebat.
 Hoc magis exertum raperem succinctior agmen.

Heu quibus insidijs, qua me circumdedit arte
 Fatalis semper Stilico. dum parcere fingit
 Rettulit hostiles animos, bellumq; remenso
 Eualuit transsere Pado. proh fœdera seuo
 Deteriora iugo. tunc vis extincta Getarum,
 Tunc mihi, tunc letum pepigi, violentior armis
 Omnibus, expugnat nostram clementia gentem.
 Mars granior sub pace latet. capiorq; vicissim
 Fraudibus ipse meis. quis iam solatia fesso

Consiliū ve ferat socijs suspectior hoste?
 Atq; vtinam cunctos licuisset perdere bello.
 Nam quisquis duro cecidit certamine, nunquam
 Desinet esse meus: melius mucrone perirent,
 Auferrētq; mihi luctu leniore sodales
 Victa manus, quam lesa fides. nullūne clientum
 Permanet? infensi comites odere propinqui?
 Quid moror inuisam lucem? qua sede recondam
 Naufragij fragmenta mei? quæ ve arua requiram?
 In quibus haud vnquam Stilico, nimumq; potentis
 Italia nostras nomen circumsonat aures.
 Hæc memorans, instante fugã Stilicone, tetendit
 Expertas horrens aquilas: comitatur euntem
 Pallor, & atra fames, & saucia liuidus ora
 Luctus, & inferno stridentes agmine morbi.
 Lustralem sic triste facem cui lumen odorum
 Sulfure cæruleo, nigrōq; bitumine fumat,
 Circū membra rotat doctus purganda sacerdos
 Rore pio spargens, & dira fugantibus herbis
 Numina, terrificūq; Ionem, triniãq; precatus
 Trans caput auersus manibus iaculatur in austrum,
 Secūm rapturas cantata piacula thedas.
 Acrior interea visendi principis ardor
 Accendit cum plebe patres, & sæpe negatum
 Flagitat aduentum, nec tali publica vota
 Consensu tradunt atani caluisse per urbem.
 Dacia bellipotens quum fregerit Vlpus arma,
 Atq; indignantes in iura redegerit Arctos,
 Quum cinxere faces Hypanim, miratq; leges

Romanum stupuit Mœotica terra tribunal.
 Non tantis patriæ studijs ad templa vocatus
 Clemens Marte redis, quum gentibus undiq; cincta
 Excuit Hesperiam paribus fortuna periclis.
 Laus ibi nulla ducû, nam flammeus imber in hoste
 Decidit, hunc dorso trepidum flammante ferebat
 Ambustus sonipes, hic tabescente solutus
 Subsedit galea, liquefactaq; fulgure cuspis
 Canduit, & subitis fluxere vaporibus enses.
 Tunc contenta polo mortalis nescia teli
 Pugna fuit: Chaldaea mago seu carmina ritu
 Armanere deos, seu, quod reor, omne Tonantis
 Obsequium Marti mores potuere mereri.

Nunc quoq; præsidium Latio nõ deesset Olympi
 Deficeret si nostra manus: sed providus æther
 Noluit humano titulos auferre labori.
 Ne tibi iam princeps soceri sudore paratam
 Quam meruit virtus, ambiret fulmina laurum.
 Iam toties missi proceres, responsa morandi
 Retulerant, donec differri longius urbis
 Communes non passa preces penetrabilibus altis
 Profilijt, vultuq; palam confessa corusco
 Impulit ipsa suis cunctantem Roma querelis,
 Dissimulata diu tristes in amore repulsas.

Vestra parës Auguste queror, quonã vsq; tenetis
 Prælatas mea vota Ligur? vetitumque propinqua
 Luce frui, spatijs decernens gaudia paruis
 Torquebit Rubicon vicino nomine Tybrin.
 Nonne semel spreuisse sat est? quum reddita bellis

Africa, venturi spe lusit principis urbem?
 Nec duras tantis precibus permonimus aures?
 Ast ego frenabam geminos, quibus altior iras
 Electi candoris equos, & nominis arcum
 Iam molita tui, per quem radiante decorus
 Ingredere toga, pugnae monumenta dicam,
 Defensam titulo Libyam testata perenni.
 Iamq; parabantur pompæ simulacra futura
 Tarpeio spectanda Ioni. celata metallo
 Classis, ut auratos sulcaret remige fluctus,
 Ut Massila tuos anteirent oppida currus,
 Palladiaque comas innexus arundine Triton
 Edomitis veberetur equis, & in ere tementem
 Succincta famulum ferrent Atlanta cohortes.
 Ipse Iugurthinam subiturus carcere pœnam
 Præberet fera colla ingo: vi captus & armis,
 Nec Bocchi Syllæ ve dolis, sed prima remitto.
 Nunc presens etiam Getici me laurea belli
 Declinare potest, sedesne capacior vlla
 Tantæ laudis erit: tua te benefacta morantem
 Conveniunt, meritisq; suis obnoxia virtus
 Quos servavit amat, iam flavescentia centum
 Messibus æstius detondent gargara falces.
 Spectatosq; iterum nulli celebrantia ludos
 Circumflexa rapit centenens secula consul.
 His annis qui lustra mihi bisdena recensent
 Nostra ter angustos intra pomeria vidi,
 Temporibus varijs, eadem sed causa trophæi.
 Civilis dissensus erat, venere superbi

Scilicet vt Latio respersos sanguine currus
 Aspicerem, quisquámne piæ letenda parenti
 Natorum lamenta putat? fauere tyrannis
 Sed nobis periere tamen quum Gallica vulgo
 Prælia iactaret, tacuit Pharsalica Caesar.
 Nanq; inter socias acies, cognatâq; signa
 Ut vinci miserum, nunq; vicisse decorum.
 Restituat priscum, per te iam gloria morem
 Verior, & fructum sincera laudis ab hoste,
 Desuetum iam redde mihi, sumptisq; furoris
 Externi spolijs fontes, absolue triumphos.
 Quem precor ad finem laribus seiuncta potestas
 Exulat, imperiûmq; suis à sedibus errat.

Cur mea quæ cunctis tribuere palatia nomen
 Neglecto squalent senio? nec creditur orbis
 Illic posse regi? medium non deserit vnquam
 Cæli Phœbus iter. radijs tamen omnia lustrat.
 Segnius an veteres Istrum, Rhenumq; tenebant?
 Qui nostram coluere domum? leuiusne timebant?
 Tigris, & Euphrates, quû fœdera Mædus, & Indus
 Hinc peteret, pacemq; mea speraret ab arce?
 Hic illi mansere viri, quos mutua virtus
 Legit, & in nomen Romanis rebus adoptans,
 Iudicio pulchram seriem non sanguine duxit.
 Hic proles atavum deducens Helia Nervam
 Tranquilliq; pij, bellatorésq; seueri:
 Hic civis dignare forum, conspectâq; dudum
 Ora refer, pompam recolens sub mente priorem,
 Quem tenero patris comitem susceperat æno.

Nunc duce cum Socero iuuenem te Tybris adoret.
 Orantem medio princeps sermone refouit.
 Nunquam aliquid frustra per me voluisse dolebis
 O dea, nec legum fas est occurrere matri.
 Sed nec post Libyam, falsis ne perge querelis
 Incusare tuos, patriæ mandata vocantis
 Spreimus, aduecta misso Stilicone curules
 Ut nostras tibi Roma vices pro principe consul
 Impleret, generoq; socer, vidistis in illo
 Me quoq; sic credit pietas, nec sanguine solo,
 Sed claris potius factis experta parentem.
 Cuncta quidem centum nequeam perstringere linguis,
 Que pro me mundoq; gerit, sed ab omnibus unum
 Si fama nondum patuit te Roma, docebo
 Subiectum nostris oculis, & cuius agendi
 Spectator vel causa fui, populator Achinæ,
 Bistonieq; plage crebris successibus amens.
 Et ruptas animis spirans immanibus alpes
 Iam Ligarum trepidis admouerat agmina muris
 Tutior auxilio brumæ, quod gentibus illis
 Frigore consuetis fauet inclementia celi,
 Mæq; minabatur calcato obsidere vallo
 Spem vano terrore fouens, si forte remotis
 Presidijs urgente metu, qua vellet obire
 Conditione fidem, nec me timor impulit vllus
 Et duce venturo fretum, memorémq; tuorum
 Roma ducem, quibus haud vnquam vel morte parata
 Fœdus lucis amor pepigit dispendia famæ.
 Mox & per Latium stellarum more videbam

Barbaricos ardere focos. Iam classica primos
 Excierant viles, gelida quum pulcher ab Arcto
 Aduentat Stilico, medius sed clauserat hostis
 Inter me & socerum, pontemq; viamque tenebat
 Addua quo scissas spumiosior incitat undas.

Quid faceret? differret iter? discrimina nullas
 Nostra dabant adeunda moras. perruperet agmen?
 Sed paucis comitatus erat: nam plurima retro
 Dum nobis properat succurrere, liquerat arma
 Ectera, vel nostras acies. hæc ille loquutus.
 Ancipiti, longum socias, tardumq; putavit
 Expectasse manus, & nostra pericula tendit
 Posthabitis pulsare suis, mediumq; per hostem
 Flammatus virtute pia, propriæq; salutis
 Immemor, & stricto prosternens obuia ferro
 Barbara fulmineo secuit tentoria cursu.

Nunc mihi Tydiden attollant carmina vatium
 Quod iuncto fidens Ithaco patefacta Dolonis
 Indicio, dapibusq; simul, religatq; somno
 Thracia sopiti penetraverit agmina Rhæsi,
 Graiâq; rettulerit captos ad castra iugales.
 Quorum (si qua fides argentibus omnia Musis)
 Impetus excessit Zephyros, candorq; pruinas.
 Ecce virum, taciti nulla qui fraude soporis
 Ense palam sibi pandit iter, remeâtq; cruentus,
 Et Diomedæis tantum præclarior ausis,
 Quantū lux tenebris, manifesta que prælia furtis,
 Adde quod & ripis steterat munitior hostis,
 Et cui non vigilem fas est componere Rhæsum

Traxerat. hic Thracum domitor non tela retardat,
 Obice non hesit fluuij. Sic ille minacem
 Tyrrhenam labente manum, pro ponte repellens
 Traiecit clypeo Tybrim, quo texerat urbem
 Tarquino mirante Cocles, medijsq; superbus
 Porjennam respexit aquis, celer Adria nostro
 Sulcatur Socero, sed cum transnaret, Hetruscis
 Ille dabat tergum, Geticis hic pectora bellis.
 Exere nunc doctos tantæ certamine laudis
 Roma choros, & quanta tuis facundia pollet
 Ingenijs, nostrum digno sonet ore parentem.
 Dixit, & antiquæ muros egressa Ravennæ
 Signa movent. iamque ora Padi, portusq; relinquit
 Flumineos, certis ubi legibus aduena Nereus
 & stuat, & pronas puppes, nunc amne secundo
 Nunc redeunte vehit, nudatq; littora fluctu
 Deserit. Oceani lunaribus emula damnis.
 Letior hinc fano recipit fortuna vetusto,
 Despiciturq; vagus prærupta valle Metaurus
 Quæ mons arte patens viuo se perforat archæ,
 Admisitq; viam sectæ per viscera rupis,
 Exuperans delubra Ionis, saxoq; minantes,
 Apenninigenis cultas pastoribus aras.
 Quin & Clitumni sacras victoribus vndas
 Candida quæ Latijs præbent armenta triumphis,
 Visere cura fuit. nec te miracula fontis
 Prætereunt tacito passu: quem si quis adiret,
 Lentus erat: si voce gradum maiore citasset,
 Commixtis feruebat aquis. cumq; omnibus vna

Sit natura vadis, similes vt corporis vmbra
 Ostendat, hæc sola nouam iactantia sortem,
 Humanos properant imitari flumina mores.

Celsa dehinc patulū prospectās Narnia campum
 Regali calcatur equo, rariq; coloris
 Non procul amnis abest vrbi, qui nominis author
 Illice sub densa syluis arctatur opacis,
 Inter vtrunq; ingum tortis anfractibus albet,
 Inde salutato libatis Tybride lymphis
 Excipiunt arcus, operosaq; semita vastis
 Molibus, & quicquid tanta præmittitur vrbi.
 Ac velut officijs trepidantibus ora puella
 Spe propiore tori mater solertior ornat
 Adueniente proco, vestesq; & cingula comit
 Sæpe manu, viridiq; angustat iaspide pectus;
 Substringitq; comam gemmis, & colla monili
 Circuit, & baccis onerat candentibus aures.
 Sic oculis placitura tuis, insignior auctis
 Collibus, & nota maior se Roma videndam
 Obtulit, addebant pulchrum noua mœnia vultibus;
 Audito perfecta recens rumore Getarum.
 Profecitq; opifex decori timor, & vice mira
 Quam pax intulerat, bello discussa senectus.
 Erexit subitas turres, cinctosq; coëgit
 Septem continuo montes, inuenescere muro.
 Ipse fauens votis, solitōq; decentior aër
 Quannis assiduo noctem fœdauerat imbres,
 Principis, & solis radijs deterfa remouit
 Nubila. nam pluuijs ideo turbauerat omnes

Ante dies, Lunamq; rudem madefecerat auster,
 Ut tibi seruatum scirent conuexa serenum.
 Omne Palatino, qua pons à colle recedit
 Miluius, & quantum licuit consurgere tectis
 Vna replet turbae facies, vndare videres
 Ima viris, altas effulgere matribus aedes.
 Excitant iuuenes aequani principis annis,
 Temunt prisca senes, & in hunc sibi prospera fati
 Gratantur durasse diem, moderatq; laudant
 Tempora, quod clemens aditu, quod tempore solus
 Romanos vetuit currum precedere patres.

Quum tamen Eucherius cui regius vndiq; sanguis
 Atq; angusta soror, fratri praeberet ouanti
 Militis officium. Sic illum dura parentis
 Instituit pietas, in se vel pignora parci.
 Quiq; neget nato, procerum quod praestet honori
 Hoc sibi cura senum, maturaq; comprobatae
 Idq; inter veteris speciem praesentis & aulae
 Iudicat hunc cinem, dominos venisse priores
 Conspicuas cum flore genas, diademate crinem
 Membraq; gemmato trabae viridantia cinctu,
 Et fortes humeros, & certatura lyeo
 Inter Erythreos surgentia colla smaragdos.
 Mirari sine fine nurus, ignaraq; virgo,
 Cui simplex calet ore pudor, per singula cernens
 Nutricem consultat anum: quid fixa draconum
 Ora velint, venti fluitent, an vera minentur
 Sibila, suspensum rapturi faucibus hostem.
 Ut chalybe indutos equites, & in aere latentes

Vidit cornipedes: quānam de gente, rogabat,
 Ferrati venere viri? quæ terra metallo
 Nascentes informat equos? num Lemnius author
 Addidit hinnitum ferro, simulacrâq; bellis
 Vina dedit? gaudet metuens, & pollice monstrat,
 Quot picturatas galeæ Innonia cristas
 Ornet auis, vel quod rigidos vibrata per armos
 Rubra sub aurato crispentur serica dorso.
 Tunc tibi magnorum mercem Fortuna laborum
 Persoluit Stilico, curru quum vectus eodem,
 Urbe triumphantem generum florente iuuenta
 Conspiceres, illumq; diem sub corde referres,
 Quo tibi confusa dubijs formidine rebus
 Infantem genitor, moriens commisit alendum.

Virtutes variæ fructus sensere receptos,
 Depositem servasse fides, constantia paruum
 Prefecisse orbi, pietas fouisse propinquum.
 Hic est ille puer, qui nunc ad rostra Quirites
 Evocat, & solio fultus genitoris eburno
 Gestarum patribus causas ex ordine rerum,
 Euentusq; refert, veterumq; exempla sequutus,
 Digerit imperij sub indice facta senatu.
 Nil cumulat, verbisq; nihil fiducia celat.
 Fucati sermonis opem, mens conscia laudis
 Abnuvit, agnoscunt proceres, habitusq; Gabino
 Principis, & ducibus circum stipata togatis
 Iure paludate iam curia militat anle.
 Affuit ipsa suis, talis victoria templis
 Romanæ tutela toge, quæ diuite penna

Patricij reuerenda foet sacraria cœtus.
 Castrorumq; eadem comes indefessa tuorum
 Nunc tandem fruitur votis, atq; omne futurum
 Te Romæ, seseq; tibi promittit in ævum.
 Hinc te iam patrijs laribus via nomine vero
 Sacra refert, flagrat studijs Concordia vulgi
 Quam non illecebris dispersi colligis auri,
 Nec tibi venales captant æraria plausus
 Corruptura fidem, meritis offertur inemptus
 Pura mente favor. NAM munere charior omni
 Astringit sua queng; salus. procul ambitus errat.
 Non querit pretium, vitam qui debet amori.
 O Q V A N T V M populo secreti numinis addit
 Imperij presens species. quantamq; rependit
 Maiestas alterna vicem, cum regia circi
 Connexum gradibus veneratur purpura vulgus,
 Consensuq; caue sublatus in æthera vallis
 Plebis adorata reboat fragor, unaq; totis
 Intonat Augustum septenis arcibus Echo.
 Nec solis hic cursus equis, assueta quadrigis
 Cingunt arua tigres, subitæq; aspectus arenæ
 Diffudit Libycos aliena valle cruores.
 Hic & belligeros exercuit arena lusus.
 Armatos hic sepe choros, certaq; vagandi
 Textas leges fugas, inconfusosq; recursus
 Et pulchras errorum artes, iocundaq; Martis
 Cernimus, insonnit cum verberare signa magister,
 Mutatos edunt pariter tunc pectora motus.
 In satius illisis chypeis, aut rursus in altum.

Vibratis, graue parma sonat mucronis acuti
Murmur. & vmbonum pulsu modulante resulant,
Ferrens alterno concentus clauditur ense.

Vna omnis submissa phalanx, tantæq; saluant
Te princeps galeæ, partitis inde catervis
In varios docto discurretur ordine gyros:
Quos neq; semiferi cortinia tecta iuueni,
Flumina nec crebro vincant Mæandria flexu,
Discreto reuoluta gradu. torquentur in orbes
Agmina, perpetuisq; immoto cardine claustris
Ianus bella premens, leta sub imagine pugna
Armorum innocuos paci largitur honores.

Iamq; nouum fastis aperit felicibus annum
Ore coronatus gemino iam Tybris in vno,
Et Bruti cernit trabeas, & sceptrâ Quirini.
Consule letatur post plurima secula viso
Pallantæus apex, agnoscunt rostra Curules
Auditas quondam proanis, desuetâq; cingit
Regius auratis fora fascibus Vlpia lictor:
Et sextas Getica præelans fronde secures,
Colla triumphati proculcat Honorius Istri.

Exeat in populos cunctis illustrior annis
Natus fonte suo, quem non aliena per arua
Induit hospes honor, cuius cunabula fonit
Curia, quem primi tandem videre Quirites.
Quem domitis auspex peperit victoria bellis.
Hunc & priuati titulis famulantibus annis
Et quos armipotens genitor, regesq; priores
Dinersis gessere locis, cen numen adorent.

Hunc, & quinq; tui, vel quos habiturus in urbe,
 Post alios Auguste colant, licet vnus in omnes
 Consul eas, magno sextus tamen iste superbit
 Nomine, præteritis melior venientibus author.

CL. CLAUDIANI PANEGYRIS
 QUINTA, DE PROBI, PROBI-
 NI ATQVE OLIBRII FRA-
 TRVM CONSVLATV.

Ol qui flammiferis mundum comple-
 xus habenis

Voluis inexhausto redeuntia secula
 motu,

Sparge diem meliore coma, crinémq; repexi
 Blandius elato surgant temone iugales:
 Efflantes roseum frenis spumantibus ignem,
 Iam nona Germanis vestigia torqueat annus
 Consulibus, setiq; petant exordia menses.
 Scis genus Aucheniū, nec te latuere parentes
 Anniade, nam sæpe soles ductoribus illis
 Instaurare vias, & cursibus addere nomen.
 His neq; per dubium pendet fortuna pauorem,
 Nec nouit mutare vices, sed fixus in omnes
 Cognatos procedit honos: quemcunq; requires
 Hac de stirpe virum, certum est de consule nasci.
 Per fasces numerantur aui, sempérq; renata
 Nobilitate virent, & prolem fata sequuntur,

Continuum simili seruantia lege tenorem:
 Nec quisquam procerum tentat, licet ære vetusto
 Floreat, & claro cingatur Roma senatu,
 Se iactare parem: sed prima sede relicta
 Auchenijs, de iure licet certare secundo.

Hand secus ac tacitâ Luna regnante per Arcton
 Sidereæ cedunt acies cum fratre retuso,
 Emulus aduersis flagrauerit ignibus orbis.
 Tunc inbar Arcturi languet, tunc fulua Leonis
 Ira perit, plastro iam rara intermicat Arctos
 Indignata tegi, iam caligantibus armis
 Debilis Orion dextram miratur inermem.

Quem prius aggrediar? veteris quis facta Probitas
 Nesciat? aut nimias laudes ignoret Olibri?
 Vinit adhuc completq; vagis sermonibus aures
 Gloria fusa Probi, quam nec ventura silebunt
 Lustra, nec ignota rapiet sub nube vetustas.
 Illum fama vehit trans æquora, transq; remotas
 Thetyos ambages, Atlanteosq; recessus.
 Audiit & gelido si quem Mæotica pascit
 Sub Ioue, vel calido si quis coniunctus in axe
 Nascentem te Nile bibit: virtutibus ille
 Fortunam domuit, nunquàmq; leuantibus alte
 Intumuit rebus, sed mens circumflua luxu
 Nouerat intactum vitio seruare vigorem.

Hic non diuitias nigrantibus abdidit antris,
 Nec tenebris damnauit opes, sed largior imbre
 Sæuerat innumeras hominum ditare cætuas.
 Quippe velut denso currentia munera nimbo

Cernere semper erat populis undare penates,
 Assiduos intrare inopes, remeare beatos,
 Præceps illa manus fluvios superabat Iberos.
 Aurea dona vomens, si quis tellure reuulsa
 Sollicitis fodiens miratur collibus aurum.
 Quantum stagna Tagi rudibus stillantia venis
 Effluxere decus? quanto pretiosa metalli
 Hermi ripa micat? quantas per Lydia culta
 Despumat rutilas dines Pactolus arenas?
 Non mihi centenis resonent si vocibus ora,
 Multifidusq; ruat centum per pectora Phæbus,
 Acta Probi narrare queam: quot in ordine gentes
 Rexerit, ad summi quoties fastigia iuris
 Venerit, Italia late cum frena teneret,
 Illyricosq; sinus, & quos arat Africa campos
 Et nati vicere patrem, soliq; merentur
 Victores audire Probi: non contigit illi
 Talis honor, prima cum parte viresceret aui.
 Non consul cum fratre fuit. Vos nulla fatigat
 Cura diu maiora petens, non anxia mentem
 Spes agit, & longo tendit præcordia voto.
 Cepistis quo finis erat primordia vestra,
 Vix pauci meruere senes, metasq; tenetis,
 Ante genas dulces quam flos iuuenilis inumbret,
 Oraq; ridenti sanguine vestiatur ætas.
 Tu precor ignarum doceas Parnasia vatem,
 Quis deus ambobus tanti sit muneris author.
 Postquam fulmineis impellens viribus hostem.
 Belliger Augustus trepidas laxauerat alpes,

CL. CLAVD.

Roma Probo cupiens dignas persolvere grates,
 Sedula pro natis dominum flexura rogando
 Ire parat, famuli currum iunxere volantem
 Impetus, horribilisque metus, qui semper agentes
 Prælia cum fremitu Romam comitantur anhelos:
 Sine petat Parthos, seu cuspide turbet Hidaspen.
 Hic ligat axe rotas, hic sub iuga ferrea necit
 Cornipides, rigidisque docet servire lupatis.
 Ipsa triumphantum qua possidet æthera regnis
 Assilit innuptæ ritus imitata Minervæ.
 Nam neque cesariem crinali stringere cultu,
 Colla nec ornatu patitur mollire retorto,
 Dextrum nuda latus, niveos exerta sacertos.
 Audacem reteguit mammam, laxumque coercens
 Mordet gemma sinum, nodus qui subleuat enses,
 Album Puniceo rectus discriminat ostro.
 Miscetur decori virtus, pulcherque severo
 Armatur terrore pudor, galeæque minaci
 Flava cruentarum prætenditur umbra iubarum.
 Et formidato clypeus Titana lacessit
 Lumine, quem tota variarat Mulciber arte.
 Hic patrius Mauortis amor, fœtusque notantur
 Romulei, post amnis inest, & bellua nutrix
 Electro Tyberis, pueri formantur in auro.
 Tingunt æra lupam, Mauors adamante coruscat.
 Iam simul emissis rapido velocior Euro
 Fertur equis, stridunt Zephyri, cursuque rotarum
 Saucia diuiduis clarescunt nubila sulcis:
 Nec traxere moras, sed lapsu protinus uno

Quem poscunt tetigere locum, quem sine sub vno
 Angustare aditum curuis anfractibus alpes,
 Claustraq; congestis scopulis durissima tendunt;
 Non alia referanda manu, sed peruia tantum
 Augusto geminisq; fidem mentita tyrannis,
 Semiruta turres, anulsaq; mœnia fumant.
 Crescunt in cumulum strages, vallémq; profundam
 Equanere ingis, stagnant immensa cruore
 Corpora, trudentur permixto funere manes.

Haud procul exacto letus certamine victor
 Cespite gramineo confederat, arbore fultus
 Acclines humeros, dominum gauisa coronat
 Terra suum, surguntq; toris maioribus herba.
 Sudor adhuc per membra calet, crebróq; recurrit,
 Halitus, & placidi radiant in casside vultus.

Qualis letifera populatus cæde Gelonos
 Procebat horrendus Getico Gradinus in aruo.
 Ecceuias bellona lenat, belliq; tepentes
 Puluere soluit equos: immensaq; cornus in hastam
 Porrigitur, tremulisq; ferit splendoribus Hebrum.

Vt stetit ante ducem, discussas Roma per auras,
 Conscia tunc sonuit rupes, & inhorruit acri
 Maestate nemus: prior hic. O numen amicum
 Dux ait, & legum genitrix, longéq; regendo
 Circumfusa polo, consors adiuncta tonanti,
 Dic, agedum, quæ causa via? cur deseris arces
 Ausonias, calúmque tuum? dic maxima rerum,
 Non ego vel Libycos cessem tolerare labores,
 Sarmaticósvè pati medio sub frigore choros?

Si tu Roma velis, pro te quascunq; per oras
 Ibinus, & nulla sub tempestate timentes
 Solstitio Meroen, bruma tentabimus Istrum.

Tum regina refert. Non me latet inclyte rector
 Quod tua pro Latio victricia castra laborent:
 Nec quod seruitium rursus furiaq; rebelles,
 Edomita paribus sub te cecidere triumphis:
 Sed precor, hoc donum cum libertate recenti
 Adicias, si vera manet reuerentia nostri.
 Sunt mihi pubentes alto de semine fratres
 Pignora chara Probi, festa quos luce creatos
 Ipsa meo fovi gremio, cunabula paruis
 Solueret, & magnos praeferrent sidera partus.
 His ego non Decios pulchros, fortesve Metellos
 Prætulero, non qui Pænum domuere ferocem
 Scipiadas, Gallisq; genus fatale Camillos.
 Pierijs pollent studijs, multoq; redundant
 Eloquio, nec desidijs dapibusve paratis
 Indulgere parant, nec tanta licentia vite
 Arripit, aut mores ætas lasciuia relaxat:
 Sed grauibus curis animum sortita senilem
 Ignea longæuo frenatur corde iuuentus.
 Illis quam propriam ducunt ab origine sortem
 Oramus præbere velis, anniq; futurum
 Deuoneas venientis iter, non improba posco,
 Non insueta dabis, domus hæc de more requirit.
 Annue. sic vobis Scithicus famuletur Araxes,
 Sic Rhænus per vtrunq; latus, Medisq; subactis

Nostra Semyramia timeant insignia turres.

Sic fluat attonitus Romana per oppida Ganges.

Ductor ad hæc. Optata inbes, vltroq; volentem
Diva rogas, non hic precibus tentanda fuissent.

Usque ad eone meam condunt obliuia mentem,

Vt pigeat meminisse Probi? quo indice totam

Vidimus Hesperiam, fessasq; resurgere gentes.

Ante dabunt hyemes Nilum, per flumina Damus

Errabunt, glacięq; niger damnabitur Indus:

Ante Thyesteis iterum conterrita mensis

Intercija dies refugos vertetur in ortus,

Quam Probus a nostro possit descendere sensu.

Dixerat, & velox iam nuntius aduolat Urbem.

Extemplo strepuere chori, collesq; canoris

Pulsibus impulsu septena voce resultant.

Letatur veneranda parens, & pollice docto

Iam parat auratas trabeas, currusq; micantes

Stamine, quod molli tudent de stipite Seres,

Et longum tennes tractus producit in aurum,

Filęq; concreto cogit squallere metallo.

Qualis purpureas præbebat candida vestes

Numinibus Latona suis, cum sacra redirent

Ad loca nutricis, iam non errantia Deli,

Illa feros saltus & desolata relinquens

Menala, lassato Cretam venantibus arcu.

Phæbus adhuc nigris rorantia tela venenis

Extincto Pythone ferens, tunc insula notos

Lambit amica pedes, ridetq; Agens alumnis

Lenior, & blando testatur gaudia fluctu.

Sic proba præcipuo natos exornat amictu,
 Quæ decorat mundum, cuius Romana potestas
 Fœtibus augetur, credas ex æthere lapsam
 Stare Pudicitiam, vel sacro thure vocatam
 Innonem Inachijs oculos aduertere templis,
 Talem nulla refert antiquis pagina libris,
 Nec Latia cecinere tubæ, nec Græca vetustas.
 Coniuge digna Probo, nam tantum cœtibus extat
 Fœmineis, quantum supereminet ille maritos.

Vt sceptrum gessere manu, membrisq; rigentes
 Aptauere togas: signum dat summus hiulca
 Nube pater, gratamq; facem per inane rotantes
 Prospera vibrati, tenuerunt omnia nimbi.
 Accepit sonitus, curuisq; tribunus in antris,
 Ima valle sedens arrectis auribus hæsit.
 Unde repentinus populi fragor? illicet herbis
 Pallentes thalamos, & strueta cubilia musco
 Deserit, ac nymphis dominam commendat herilem.
 Illi glauca nitent hirsuto lumina vultu,
 Cœruleisq; refecta notis reddentia patrem
 Oceanum, crispo densantur gramine colla.
 Vertice luxuriat toto crinalis arundo:
 Quam neq; fas Zephyris frangi, nec sole perustam
 Estiua candore mori, sed viuida frondet
 Equænum complexa caput, taurina leuantur
 Cornua, temporibus raucos sudantia riuos.
 Distillant per pectus aquæ, frons hispida manat
 Imbribus, in liquidos fontes se barba recepit.

Palla graues humeros velat, quam nenerat vxor
 Illi percurrrens vitreas sub gurgite telas.

Est in Romuleo procumbens insula Tybri,
 Quo medius geminas interfluit aluens vrbes,
 Discretas subeunte freto, pariterque minantes,
 Ardua turrigere surgunt in culmina ripæ.

Hic stetit, & subitum prospexit ab aggere votum.
 Unanimes fratres iunctos stipante senatu
 Ire forum, strictasq; procul radiare secures.

Atq; vno iugis tolli de limine fasces.
 Obstupuit visu, suspensaq; gaudia vocem
 Oppressam tenuere diu, mox inchoat ore.

Respice si tales iactas aluisse fluentis
 Eurota, spartæve tuis? quid protulit æquum
 Falsus olor, valido quannis decernere cæstu
 Norint, & ratibus seuas arcere procellas?

En noua Læcis soboles fulgentior astris:
 Ecce mei ciues, quorum iam signifer optat
 Adventum, stellisq; parat conuexa futuris.

Iam per noctuagos dominetur Olibrius axes
 Pro Polluce Rubens, pro Castore flamma Probrini.
 Ipsi vela regent, ipsis dominantibus auras

Nauita tranquillo moderabitur equore pinum.
 Nunc pateras libare deis, nunc soluere multo
 Nectare corda libet: nixeos iam pandite cætus

Naiades, & totum violis pretexite fontem.
 Mella ferant sylua, iam profluat ebrinus amnis
 Mutatis in vina vadis: iam sponte per agros
 Sudent irriguæ spirantia balsama venæ,

Currat qui sociæ roget in conuiuia mense
 Indigenas flumios, Italis quicunq; suberrant
 Montibus, Alpinâsq; bibunt de more pruinas,
 Vulturûsq; rapax, & Narnitiatus odoro
 Sulfure, tardatusq; suis erroribus vsens.
 Et Phaethontea perpeffus damna ruinae.
 Eridannus, flauâq; tenens querceta mariscae,
 Lyris, & Oebalia qui reparat arua. Galesus.
 Semper honoratus nostris celebrabitur vudis
 Iste dies, semper dapibus recoletur opimis.

Sic ait, & nymphæ patris præcepta secuta
 Tecta parant epulis, ostrôq; refecta corusco
 Humida gemmiferis illuxit regia mensis.
 O bene signatum fraterno nomine tempus,
 O consanguineis felix authoribus annus:
 Incipe quadrifidum Phœbi torquere laborem,
 Prima tibi procedit hyems, non frigore torpens,
 Non canas vestita nives, non aspera ventis,
 Sed tepido calefacta noto: ver inde serenum
 Protinus, & liquidi clementior aura Favoni
 Pratis te croceis pingat, te messibus æstas
 Induat, autumnûsq; madentibus imbuat vuis.
 Omni nobilior lustro tibi gloria soli
 Contigit, exactum nunquam memorata per æuim
 Germanos habuisse duces, te cuncta loquetur
 Tellus, te varijs scribent in floribus oræ.
 Longâq; perpetui ducent in secula fasti.

CL. CLAUDIANI IN EV-
TROPIVM LIBER PRIMVS.

DEEST PRAEFATIO.

Emiferos partus metuendâque pigna-
ra matri.

Mœnibus in medijs auditum nocte lu-
porum

Murmur, & attonito pecudes pastore loquitas:

Et lapidum duras hyemes, nymbôq; minacem

Sanguineo rubuisse Ionem: puteosq; crnore

Mantatos, visâsq; polo concurrere lunas,

Et geminos soles mirari desinat orbis.

Omnia cesserunt eunucho consule monstra:

Heu terra caliq; pudor. trabeata per vrbes

Ostentatur anus, titulumq; effœminat anni.

Pandite Pontifices Cumanae carmina Vatis

Fulmineos, solers Hetruria consulat ignes:

Immensumq; nefas fibris exploret aruspex.

Quæ noua portendant superi, Nilûsue meatu

Denius, & nostri tentat iam transsuga mundi

Se rubro miscere mari. ruptone Niphate

Rursus Barbaricis oriens vastabitur armis?

An morbi ventura lues? an nulla colono

Responsura seges? quæ tantas expiet iras

Victima? quo diras ingulo placabimus aras?

Consule lustrandi fascès, ipsôq; litandum

Prodigio, quæcunq; parant hoc omine fata.

Entropius cernice luat. sic omnia nobis

Hæc regni Fortuna tenes, quæ nam ista iocandi
 Scuitia? humanis quantum bacchabere rebus?
 Si tibi seruili placuit fœdare Curules
 Crimine, procedat laxata compede consul.
 Rupta Quirinales sumant ergastula cinctus.
 Des saltem quemcunq; virum: discrimina quædam
 Sunt famulis, splendorq; suus, maculamq; minorem
 Conditionis habet, domino qui vixerit vno.

Si pelagi fluctus, Libyæ si discis arenas,
 Eutropij numerabis heros: quot iura, quot ille
 Mutauit tabulas, vel quanta vocabula vertit.
 Nudatus quoties medicum dum consulit emptor,
 Ne qua per occultum lateat iactura dolorem.
 Omnes pœnituit pretij, venumq; redibat,
 Dum vendi patuit. postquam deforme cadauer
 Mansit, & in rugas totus defluxit aniles,
 Iam specie doni certatim limine pellunt,
 Et fœdum ignaris properant obtrudere munus.
 Tot translata iugis summisit colla, vetustum
 Seruitium, semperq; nouum: nec destitit unquam.
 Cæpit sepe tamen cunabula prima cruentis
 Debita supplciji, rapitur castrandus ab ipsa
 Ubere, suscipiunt matris post viscera pœne.
 Aduolat Armenius certo mucrone recisos
 Edoctus mollire mares, damnosq; nefandum
 Aucturus pretium, fœcundum corporis ignem
 Sedibus exhaurit geminis, vnusq; sub icctu
 Eripit officiumq; patris noménq; mariti.
 Ambiguus vitæ iacuit, penitusq; supremum

In cerebrum secti traxerunt frigora nervi.
 Laudemúsne manum, quæ vires abstulit hosti?
 An potius fato causam tribuisse queramur?
 Profuerat mansisse virum. felicior extat
 Opprobrio, serviret adhuc, si fortior esset.
 Inde per Assyriae trahitur commertia ripe.
 Hinc fora venalis Galata ductore frequentat,
 Permutatq; domos varias. quis nomina possit
 Tanta sequi? miles stabulis Ptolemæus in illis
 Notior: hic longo lassatus pellicis usu
 Donat Arithæo, neq; enim iam dignus haberi
 Nec maturus emi. quum fastiditus abiret
 Quæ genuit? quanto planxit diuortia luctu?
 Hæc erat hæc Ptolemæe fides, hoc profuit ætas
 In gremio consumpta tuo. lectusq; ingulis,
 Et ducti toties inter præsepia somni.
 Libertas promissa perit? viduümne relinquis
 Entropium, tantasq; premunt obliuia noctes?
 Crudelis, generis proh sors durissima nostri.
 Fæmina cum senuit retinet connubia partu,
 Uxorisp; decus matris reverentia pensat.
 Nos Lucina fugit: nec pignore nititur vlllo
 Cum forma dilapsus Amor, defloruit oris
 Gratia, qua miseri scapulas tutabimur arte?
 Qua placeam ratione senex? Sic fatuus, acutum
 Aggreditur lenonis opus, nec segnis ad artem
 Mens erat, officijq; capax. omnesq; pudoris
 Hanserat insidias. custodia nulla tuendo
 Fida toro, nulli poterant excludere vectes.

Ille vel erata Danaen sub turre latentem
 Eliceret, fletus domini fingebat amantis,
 Indomitâsq; mora pretio lenibat auaras.
 Lasciuâsq; iocis, nec blandior vllus euntis
 Ancilla tetigisse latus, lenitèq; reductis
 Vestibus, occulto crimen mandasse susurro.
 Nec furtis quasisse locum, nec fraude reperta
 Cantior, elusi fremitus vitare mariti.

Hand aliter iuuenum flammis Ephyreia Lais
 E gemino ditata mari, quumserta refundit
 Canicies, iam turba procax, noctisq; recedit
 Ambitus, & raro pulsatur ianua tactus,
 Sèq; reformidat speculo damnante senectus.
 Stat tamen, atq; alias succingit lena ministras:
 Dilectumq; diu quannis longæua lupanar
 Circuit, & retinet mores, quos perdidit etas.
 Hinc honor Eutropio, quumq; omnibus vnica virtas
 Esset in eunuchis, thalamos seruare pudicos,
 Solus adulterijs creuit, nec verbera tergo
 Cessauere tamen. quoties decepta libido
 Irati caluisset heri, frustra q; rogantem,
 Iactantemq; suos tot iam per lustra labores
 Dotalem genero, nutritoremve puella
 Tradidit Eous rector consulq; futurus
 Pettebat dominæ crines, & sepe lauanti
 Nudus in argento lympham gestabat alumne.
 Et quum se rapido fessam proiecerat æstu
 Patritius roseis, panonum ventilat alis.
 Iamq; æuo lassata cutis, sulcisq; genarum

Corruerat, passa facies rugosior vna.
 Flava minus, presso finduntur vomere rura.
 Nec vento sic vela tremunt. miserabile turpes
 Excedere caput tinea, defecta patebant
 Internassa coma, qualis sitientibus aruis
 Arida ieiunæ seges interlucet ariste.
 Vel qualis gelidis pluma labente pruinis,
 Arboris immoritur trunco brumalis hirundo.
 Scilicet vt trabeis iniuria cresceret olim,
 Has in fronte notas, hoc dedecus addidit oris
 Luxuria Fortuna sua. quum pallida nudis
 Ossibus, horrorem dominis præberet imago:
 Decolor & macies occursum læderet omnes.
 Aut pueris latura metus, aut tædia mensis
 Aut crimen famulis, aut procedentibus omen:
 Et nihil exhausto caperent in stipite lucri.
 Sternere quippe toros, vel cedere ligna culina
 Membra negant. aurum vestes arcana tueri
 Mens infida vetat. quis enim committere vellet
 Lenoni thalamum? tandem cenæ funus acerbum
 Instansq; suis trusere penatibus vmbra.
 Contemptu iam liber erat. Sic pastor obesum
 Lacte canem, ferroq; ligat pascitq; reinctum,
 Dum validus seruare gregem, vigiliq; rapaces
 Latratu terrere lupos, quum tardior idem
 Iam scabie laceras demisit sordibus aures:
 Soluit, & exuto lucratur vincula collo.
 Est vbi despectus nimius inuat, vndiq; pulso
 Per cunctas licuit fraudes impune vagari,

Institor imperij, caupo famosus honorum.
 Hic Asiam Villa pactus regit, ille redemit
 Coningis ornatu Syriam. dolet ille paterna
 Bithynios mutasse domo suffixa patenti
 Vestibulo, pretijs distinguit regula gentis.

Tot Galatæ, tot Pontus eat, tot Lydia nummis
 Si Lyciam tenuisse velis, tot millia ponas.
 Si Phrygas, adde parum proprie solatia sortis.
 Communes vult esse notas. & venditus ipse
 Vendere cuncta cupit, certantum sepe duorum
 Diversum suspendit onus, cum pondere iudex
 Vergit, & in geminas nutat provincia lances.
 Non pudet heu superi populos venisse sub hasta
 Vendentis, certe pudeat quod iure sepultum
 Mancipium tot regna tenet, tot distrahit vrbes.
 Pollentem solio Cræsum victoria Cyri
 Fregit, vt eunucho fluerent Pactolus, & Hermus
 Attalus heredem voluit te Roma relinqui:
 Indomitos curru seruilis egit Isauros,
 Et Pharos Augusto iacuit, vel Creta Metello.
 Ne non Eutropio quæstus numerosior esset:
 In merces veniunt Cilices, Iudæa Sophene,
 Romanusq; labor, Pompeianiq; triumphus.
 Quo struis hos auri cumulos? quæ pignora tantis
 Succedunt opibus? nugas ducās ve licebit:
 Nunquam mater erit, nūquam pater, hoc tibi ferris
 Hoc natura negat. te grandibus India gemmis,
 Te folijs Arabes, ditent te vellere Seres.

Nullus inops adeo, nullum sic vrget egestas,
 Ut velit Eutropij fortunam & membra paciscet.
 Iamq; oblita sui, nec sobria diuitijs mens
 In miseris leges hominumq; negocia ludit.
 Indicat eunuchus. quid iam de consule miror?
 Prodigium est quodcumq; gerit, quæ pagina lites
 Fæminas meminit? quibus vnquam secula terris,
 Eunuchi videre forum? sed nequa vacaret
 Pars ignominia: neu quid restaret inausum,
 Arma etiam violare parat: portentâq; monstris
 Aggregat: & secum petulans amentia certat.
 Erubuit Mauros aduersâq; risit Enyo.
 Dedecus Eorum quoties intenta sagittis,
 Et pharetra fulgens annis exercetur Amazon.
 Arbiter aut quoties belli pacisq; recurrit
 Alloquiturq; Getas, gaudet cum viderit hostis,
 Et sentit iam deesse viros, incendia fumant.
 Auris nulla fides. squalent populatibus agri.
 Et medio spes sola mari: trans Phasin aguntur
 Cappadocum matres, stabulisq; abducta paternis
 Caucasæas captiua bibunt armenta pruinæ,
 Et Scythicis mutant Argei pabula syluis.
 Extra Cimmerias taurorum claustra paludes,
 Flos Syriæ feruet spolijs, nec sufficit atrox
 Barbarus, in cædem vertit fastidia prædæ.
 Ille tamen (quid enim seruum mollemq; pudebit?
 Aut quid in hoc poterit vultu flagrare ruboris?)
 Pro victore redit, peditum vexilla sequuntur
 Et turme similes eunuchorumq; manipuli

Hellepontiacis legio dignissima signis.

Obuius ire cliens, defensorémq; reuerſum
 Complecti, placet ipſe ſibi, laxaſq; laborat
 Diſtendiſſe genas, fictúmq; inflatus anbelat
 Pulnere reſperſus tineas, & ſolibus ora.
 Pallidior, verbisq; ſonat plorabile quiddam.
 Ultra nequitiam fractis, & prælia narrat.
 Pérq; ſuam tremula teſtatur voce ſororem
 Defeciſſe vagas ad publica commoda vires.
 Cedere liuori, nec ſuſtentare procellas
 Inuidiæ, mergiq; fretis ſpumantibus orat.
 Exorétq; vtinam. Dum talia fatur, ineptas
 Detergit lachrymas. atq; inter ſingula dicta
 Flebile ſuſpirat: qualis venit arida ſocrus
 Longinquam viſura nurum, vix laſſa reſedit,
 Et iam vina petit. Quid te turpiſſime bellis,
 Inferis? aut ſenis pertentas Pallada campi?

Tu poteſ alterius ſtudijs hæere Minervæ
 Tu telas, non tela pati: tu ſtamina noſſe,
 Tu ſegnes operum ſolers vrgere puellas,
 Et nineam domine penſis inuoluere lanam.
 Vel ſi ſacra placent, habeas pro Marte Cybelle.
 Rauca Celenæos ad tympana diſce furores.
 Cymbala ferre licet, pectusq; illidere pinu,
 Inguinis & reliquum Phrygijs abſcindere cultris.
 Arma relinque viris: geminam quid diuidis auſam,
 Conariſq; pios odijs committere fratres?
 Te magis, ah demens, veterem ſi reſpicias artem,
 Conciliare decet. geſtis pro talibus annum

Flagitat Eutropius, ne quid non polluat vnus
Dux acies, index, prætoria, tempora, consul.

NIL A DEO fœdū est, quod nō exacta vetustas
Ediderit, longiq; labor commiserit æui.

Oedipodes matrem, natam duxisse Thyestes
Cantatur. peperit fratres Iocasta marito,

Et pelopea sibi, Thebas ac funera Troia
Tristis Ericthæi deplorat scena theatri.

In volucrem Tereus. Cadmus se vertit in anguem.
Scylla nouos mirata canes, hanc arbore figit:

Eleuat hanc pluma: squamis hanc fabula vestit.
Hunc soluit fluuio. nunquam spado consul in orbe,

Nec index ductorve fuit. quodcunq; virorum
Est decus, Eunuchi scelus est: exempla creantur,

Quæ socii superent risus, luctusq; cothurni.
Quam pulchre conspectus erat? quā tenderet artus

Exanques onerare toga, cinctusq; grauatus,
Inductusq; senex obscœnior iret in auro?

Humani qualis simulator Simius oris
Quem puer arridens pretioso stamine, serum

Velauit, nudasq; nates, ac terga reliquit:
Ludibrium mensis erecto pectore diues

Ambulat, & claro sese deformat amictu.
Candida pollutos comitatur curia fasces.

Forsitan & dominus præbet miracula licitor
Consule nobilior, libertatēq; daturus

Quam nondum meruit, scandit sublime tribunal;
Atq; inter proprias laudes Egyptia iactat

Somnia, prostratosq; canit se vate tyrannos.

CL. CLAVD.

Scilicet in dubio vindex Bellona pependit,
 Dum spado Tyresias, enervatusq; Melampus
 Reptat ab extremo referens oracula Nilo.
 Obstrepere animum voces, exhorruit annus,
 Nomen, & insanum gemino proclamat ab ore.
 Eunuchumq; vetat fastis accedere Ianus.
 Sumeret illicitos, etenim si foemina fasces,
 Esset turpe minus, medijs leuibusq; Sabeis
 Impetat hic sexus, reginarumq; sub armis
 Barbariae pars magna iacet, gens nulla probatur
 Eunuchi quae sceptrata ferat, Tritonia, Phoebe,
 Vesta, Ceres, Cibele, Iuno, Latona, coluntur:
 Eunuchi quae templa dei? quas vidimus aras?
 Inde sacerdotes, haec intrat pectora Phoebus,
 Inde canunt Delphi, Troianam sola Minervam,
 Virginitas Vestalis adit, flammamq; tuetur.
 Si nullas meriti vittas semperq; prophani.
NASCITUR ad fructum mulier, prolesq; futura.
 Hoc genus inuentum est vt seruiat. Herculis arce
 Concidit Hyppolite, Danaei fugere bipennem
 Penthesilea tuam, claras Carthaginis arces
 Creditur, & centum portis Babylona superbam
 Foemineus struxisse labor: Quid nobile gessit
 Eunuchus? quae bella tulit? quas condidit arces?
 Illas praeterea rerum natura creauit:
 Hos fecere manus: seu prima Semiramis astra
 Assyrijs mentita virum, neu vocis acute
 Mollicies, leuesq; genes se prodere possent.
 Hos sibi coniunxit similes, seu Parthica ferro

Luxuries vetuit nasci lanuginis umbram,
 Seruatq; diu puerili flore coëgit
 Arte retardatam Veneri seruire iuuentam.
 Fama prius falso similis, vanóq; videri
 Ficta ioco: senior volitare per oppida rumor
 Rideriq; nefas: veluti nigrantibus alis
 Audiretur olor, coruo certante ligustris.
 Atq; aliquis grauior morum, si talibus, inquit,
 Creditur, & nimis turgent mendacia monstris,
 Iam testudo volat, profert iam cornua vultur,
 Prona petunt retro fluij vada, Gadibus ortum
 Armenij texere diem: iam frugibus aptum
 & quor, & assuetum syluis Delphina videbo:
 Iam cochleis homines iunctos, & quicquid inane
 Nutrit, Iudaicis quæ pingitur India velis.
 Subijcit, & mixtis salibus lasciuior alter,
 Miraris? nihil est quod non in pectore magnum
 Concipit Eutropius, semper noua, grandia semper
 Diligit, & celeri degustat singula sensu.
 Nil timet à tergo: vigilantibus vndiq; curis
 Nocte diq; patet, lenis facilisq; moueri
 Supplicibus, mediq; tamen mollissimus ira.
 Nil negat, & sese vel non poscentibus offert.
 Quodlibet ingenio subigit, traditq; fruendum.
 Quicquid amas, dabit illa manus, communiter omni
 Fungitur officio, gaudetq; potentia flecti.
 Hoc quoq; consilij peperit, meritóq; laborum
 Accipit, & trabeas argute præmia dextra.
 Postquam vera fides facinus vulgavit Eorum

Gentibus, & Romæ iam certius impulit aures,
 Eutropium ne etiam nostra dignabitur ira?
 Hic quoq; Romani meruit pars esse doloris?

Sic effata, rapit cæli per inania cursum
 Diua potens, vnôq; Padum translapsa volatus,
 Castra sui rectoris adit. Tum forte decorus
 Cum Stilicone gener, pacem implorantibus vstro,
 Germanis responsa dabat, legesq; Caycis
 Arduus, & flauis signabat iura Suenis.
 His tribuit leges. his obside fœdera sancit
 Indiçto, bellorum alios transcribit in vsus.

Militet vt nostris detonsa Sicambria signis.
 Leta subit Romam pietas, & gaudia penè
 Mouerunt lachrymas, tantôq; exultat alumno.
 Sic armenta suo iam defensante iuuenço,
 Celsius assurgunt erectæ cornua matris.
 Sic iam terribilem stabulis, dominumq; ferarum
 Crescere miratur genitrix Massila leonem.

Tunc sic orsa loqui. Quatum te principe possim
 Non longinqua docent. domito quod Saxone Tetibus
 Mitior, aut fracto secura Britannia pïcto
 Ante pedes humili Franco, tristiciq; Sueuo
 Perfruo, & nostrum video Germanice Rhenum.
 Sed quid agam? discors oriens felicibus actis
 Inuidet, atq; alio Phœbi de cardine surgunt
 Crimina, ne toto conspiret corpore regnum.
 Gildonis taceo magna cum laude receptam
 Perfidiam, & fretos eoo robore Mauros.

Quæ suscepta fames, quantum discriminis vrbi?
 Ni tua vel soceri nunquam non prouida virtus,

Australem Arctois pensasset frugibus annum.
 Inuictæ Rhodani Tiberina per ostia classes,
 Cynipheisq; ferax Araris successit aristis.

Thentonicus vomer, Pyrenæiq; iuueni
 Sudauere mihi. segetes mirantur Iberas
 Horrea, nec Libya senserunt damna rebellis,

Iam transalpina contenti messe Quirites.
 Ille quidem soluit meritas, sit Tabraca pœnas,
 Ut pereat quicumq; tuis conflixerit armis.

Ecce recens iisdem clades à partibus exit,
 Terrorisq; minus, sed plus habitura pudoris.
 Entropius consul, pridem tolerare fatemur,

Hoc genus Arsacio postquam se regia fastu
 Sustulit, & nostros corrumpit Parthia mores.
 Prefecti sed adhuc gemmis, vestiq; dabantur

Custodes, sacroq; adhibere silentia somno.
 Militia eunuchi nunquam progressa cubile,
 Non vita spondente fidem, sed inertia tantum

Mentis pignus erat: secreta monilia seruent,
 Ornatus carent Tyrios, à sorte recedant
 Imperij. TENERO tractari pectore nescit

Publica maiestas: nunquam vel in equore puppim
 Vidimus eunuchi clauo parere magistri.

Nos adeo sperni faciles? orbisq; carina
 Vilior? auroram certe est quæ talia ferre
 Gaudet, & assuetas sceptris muliebribus vrbes
 Possideant. quid belliferam communibus vrunt,

Italiam maculis? nociturâq; probra seueris
 Admiscent populis? peregrina piacula forti
 Pellantur longe Latio, ne transeat Alpes
 Dedecus in solis quibus extitit hereat aruis,
 Scribat Halis, scribat fama contemptor Orontes.
 Per te perq; tuos obtestor Roma triumphos,
 Nesciat hoc Tiberis, nunquam poscentibus olim,
 Qui dare dentatis annos, Fabiisq; solebat,
 Martius eunuchi repetat suffragia campus.
 Emilios inter, seruatoresq; Camillos
 Eutropius, iam Chrysogonis tua Brute potestas
 Narcisiq; datur. natos hoc dedere pœne
 Profuit, & misero cinem præponere patri.
 Hoc mihi ianiculo positus Hetruria castris
 Quæsiit, & tantum flumio Porsenna remotus.
 Hoc meruit vel ponte Cocles, vel Mutius igne.
 Visceribus frustra castum Lucretia ferrum
 Mersit, & attonitum tranauit Clælia Tybrim.
 Eutropio fasces obseruabantur adempti
 Tarquinij? quicunq; meæ vexere Curules.
 Laxato veniat socij spectator auerno.
 Impensi sacris Decij prorumpite bustis,
 Torquatiq; truces, animosq; pauperis umbra
 Fabricij, tuq; ò si forte inferna piorum
 Ingera, & Elysias scindis Serane nouales
 Pœno Scipiade, Pœno præclare Lutati.
 Sicania Marcelle ferox, gens Claudia surgat.
 Et Curij veteres, & qui sub iure negasti
 Vinere Cæsareo parno procede sepulchro.

Eutropium passure Cato. remeate tenebris
 Agmina Brutorum, Cornuorumq; caternæ.
 Eunuchi vestros habitus insignia sumunt.
 Ambigui Romana mares. rapuere tremendas
 Hannibali, Pyrrhòq; togas, flabella perosi
 Aspirant trabeis, iam non umbracula gestant
 Virginibus, Latias ausi vibrare secures.
 Linquite fœmineas infelix turba latebras,
 Alter quos pepulit sexus, nec suscipit alter,
 Execi Veneris stimulos, & vulnere casti.
 Mixta duplex ætas, inter puerumq; senemq;
 Nil medium. falsi complete sedilia patres.

Ite noui proceres, infœcundòq; senatu
 Eutropium stipate ducem, celebrate tribunal
 Pro thalamis, verso iam discite more Curules
 Non matrum pilenta sequi, ne prisca reuoluam,
 Neu numerem quantis iniuria mille per annos
 Sit retro ducibus, quanti fœdabitur æui
 Canicies? nam subeant quot secula culpam?
 Inter Aristei fastus, & nomen herile
 Seruus erit, dominòq; suos æqualis honores,
 Inseret: heu semper Ptolemæi noxia mundo
 Mancipia, en alio ledor grauiore Photino,
 Et patior mains Phario scelus. ille cruorem
 Consulis vnus Pelleis ensibus hausit.
 Inquinat hic omnes, si nil priuata mouebunt.
 At tu principibus, nostræ tu prospice causæ
 Regalèsq; aduerte notas. hunc accipit vnum
 Anla magistratum, vobis patribusq; recurrit

Hic alternus honos, in crimen euntibus annis,
 Parce quater consul, contagia fascibus oro
 Defendas ignava tuis, neu tradita libris
 Omnia, vestitusq; meos, quibus omne quod ambit
 Oceanus domui, tanta caligine mergi,
 Calcariq; sinas: nam quæ iam bella feramus
 Mollibus auspicijs, aut quæ connubia prolem?
 Aut frugem laturus ager? quid fertile terris
 Quid plenum sterili possit sub consule nasci?
 Eunuchi si iura dabunt, legesq; tenebunt:
 Ducant pensa viri, mutatoq; ordine rerum
 Vivat Amazonio confusa licentia ritu.
 Quid trahor vltterius? Stilico quid vincere differt
 Dum certare pudet? nescis quod turpior hostis
 Letitia maiore cadit, Piratica magnum
 Erigit: illustrat seruilis lanrea Crassum.
 Annis. agnosco fremitum, quo palluit Eurys,
 Quo Mauri, Gildosq; ruit. quid Martia signa
 Sollicitas? non est iaculis hastisve petendus.
 Conscia succumbent audito verbere terga.
 Ut Scythæ post multas rediens exercitus annos,
 Quum sibi seruilis pro finibus obuia pubes
 Iret, & arceret dominos tellure reuerfos,
 Armata ostensis aciem fudere flagellis.
 Notus ab inceptis ignobile reppulit horror
 Vulgus, & addictus sub verbere torpuit ensis.

CL. CLAUDIANI IN SECVN-
DVM LIBRVM ADVERSVS EV-
TROIIVM PRAEFATIO.

Vi modo sublimes rerum flectebat ha-
benas

q

Patritius, rursus verbera nota timet.

Et solitos tarde passurus cōpedis orbes

In dominos vanas luget abisse minas.

Culmine deiectum vite fortuna priori

Reddidit insano iam satiata ioco.

Scindere nunc alia meditatur ligna securi,

Fascibus & tandem vapulat ille suis.

Illicitas consul pœnas se consule soluit,

Annus qui trabeas, hic dedit exilium.

Infaustum populis in se quoq; vertitur omen.

Senit in authorem prodigijsus honor.

Ab lato penitus respirant nomine fasti,

Maturamq; luem sanior aula vomit.

Dissimulant socij, coniuratiq; recedunt,

Procumbit pariter cum duce tota cohors.

Non acie victi, non seditione coacti,

Ne pereant ritu quo periere viri.

Concidit exiguae dementia vulnere chartæ,

Confecit seuum littera Martis opus.

Mollis fœminea detruditur arte tyrannus,

Et thalamo pulsus perdidit imperium.

Sic iuuenis nutante fide, veteriq; reducta

Pellice, defletam linquit amica domum.

Canicem raram largo de puluere tarpati
 Et lachrymis rugas implet anise gemens.
 Suppliciterq; pius humilis prostratus ad aras
 Mitigat iratas voce tremente nurus.
 Innumeri glomerantur heri, sibi quisq; petentes.
 Mancipium solis utile supplicij.
 Quouis fœdus enim mentemq; obscœnior ore
 Ira dabat pretium, pœna meretur emi.
 Quas spado nunc terras, aut quæ transibis in axem?
 Cingeris hinc odijs, inde recessit amor.
 Utraq; te gemino sub sidere regia damnat.
 Hesperius nunquam, iam nec Eous eris.
 Miror, cur alijs qui pandere fata solebas
 Ad propriam cladem cæca Sibylla taces.
 Iam tibi nulla videt fallax insomnia Nilus.
 Peruigilant vates nec miserande tui.
 Quid soror? audebit tecum conscendere puppem?
 Et veniet longum per mare fida comes?
 An fortasse toros eunuchi pauperis odit?
 Et te nunc inopem diues amare negat?
 Eunuchi iugulum primus secuisse fateris,
 Sed tamen exemplo non feriere tuo.
 Uive pudor fatis, en quem tremuere tot vrbes:
 En cuius populi sustinere iugum.
 Direptas quid plangis opes, quas natus habebit?
 Non aliter poteris principis esse pater.
 Improbe, quid pulsas muliebribus astra querelis?
 Quid tibi sub Cypri littore parta quies?
 Omnia Barbarico per te concussa tumultu,

Crede mihi, terris tutius æquor erit.
 Iam non Armenios iaculis terrebis & archu,
 Per campos volucrem non agitabis equum.
 Dilecto caruit Bizantiis ore senatus.
 Curia consilij estuat orba tuis.
 Emeritam suspende togam, suspende pharetram,
 Ad Veneris partes ingeniumq; redi.
 Non bene Gradino lenonia dextera seruit:
 Suscipiet famulum te Cytherea libens.
 Insula leta choris, blandorum mater amorum,
 Nulla pudicitie cura placere potest.
 Prospectant Paphie celsa de rupe puellæ,
 Sollicita saluam dum ferat vnda ratem.
 Sed vereor teneant ne te Tritones in alto
 Lascinas doctum fallere Nereidas:
 Aut idem cupiant pelago te mergere venti,
 Gildonis nuper qui tenuere fugam.
 Inclyta captivo memoratur Tabraca Mauro,
 Naufragio Cyprus sit memoranda tuo.
 Uecturum moriens frustra delphina vocabis,
 Ad terram solos denehit ille viros.
 Quisquis adhuc similes eunuchus tendit ad actus,
 Respiciens Cyprum desinat esse ferox.

CL. CLAUDIANI IN EVTRO-
PIVM LIBER SECVNDVS.

Ygdoni cineres, & si quid restat Eoi
Quod pereat regni, certe non augure

m

falso

Prodigij patuere mine, frustra q̄ per
acto

Vulneret monstriferi presagia discitis anni.
Cantior ante tamen violentum nauita chorum
Prospicit, & tumide subducit vela procelle.
Quid inuat errores mersa iam puppe fateri?
Quid lachryma delicta leuant? stant omina vestri
Consulis, immotis hæsere piacula fatis.
Tunc decuit sentire nefas, tunc ire recentes
Detersum maculas, veteri post obruta morbo
Corpora, Paeonias nequicquam admoueris herbas,
Ulceras possessis alte suffusa medullis:
Non leniore manu, ferro sanantur & igni,
Ne noceat frustra mox eruptura cicatrix
Ad viuum penetrant flammæ: quis funditus humer
Defluat, & vacuis corrupto sanguine venis
Arescat fons ille mali? truncantur & artus
Ut liceat reliquis securum viuere membris.

At vos egregie purgatam creditis aulam,
Eutropium si Cyprus habet, vindicta q̄ mundi
Semiuir exul erit? quis vos lustrare valebit
Oceanus? tantum facinus quæ diluet etas?
Induerat necdum trabeas, mugitus ab axe

Redditus inferno, rabies arcana cavernas
 Vibrat, & alterno conflagunt culmina lapsu.
 Bacchatus per operta tremor, Calcedona mox
 Pronus, & in geminas nutauit Bosphorus vrbes.
 Concurrere freti fauces, radice renulsa
 Vitant instabilem rursus Symplegada nautæ.
 Scilicet hæc Stygiæ præmittunt signa sorores,
 Et sibi iam tradi populos, hoc consule gaudent.
 Mox oritur diuersa lues, hinc Mulciber ignes
 Sparserat, hinc victo proruperat obice Nereus.
 Hinc flagrat, hinc tecta natant. quæ numina pœnam
 Seruatis sceleris? cuius tot cladibus omen
 Constitit, incumbas vtinam Neptune tridenti
 Pollutumq; solum toto cum crimine mergas.
 Vnam pro mundo furijs concedimus urbem.
 Utq; semel patuit monstris iter, omnia tempus
 Nacta suum properant, nasci tum decolor imber
 Infantumq; noui vultus, & dissona partu
 Semina: tum lapidum fletus, armenta q; vulgo
 Ansa loqui, medijsq; feræ se credere muris.
 Tum vates sine more rapi, lymphata q; passim
 Pectora fatidici stimulis ignescere Phœbi.
 Fac nullos cecinisse deos: adeone retusi,
 Quisquam cordis erit, dubitet qui partibus illis
 Affore fatalem castrati consulis annum?
 SED quàm cæcus inest vitijs amor, omne futurum
 Despicitur, suadentq; breuem præsentia fructum.
 Et ruit in vetitum damni secura libido.
 Dum mora supplicij lucro, serumq; quod in stat

Creditur: haud equidem contra tot signa Camilla
 Detulerim fasces, ne dum proh sexus inertii
 Mancipio, cui cuncta licet responsa inherenti,
 Hortantēsq; licet sponderent prospera diui:
 Turpe fuit cessisse viros, exquirite retro
 Crimina, continui lectis annalibus eni
 Prisca recensitis enoluite secula fastis.

Quid senis infandi caprea, quid scena Neronis
 Tale ferunt? spado Romuleo succinctus amictus
 Sedit in augustis laribus: vulgata patebat
 Aula salutantum studijs: huc plebe senatus
 Permista, trepidiq; duces, omnisq; potestas
 Confluit, aduolui genibus, contingere dextram
 Ambitus, & votum deformibus oscula rugis
 Figere: praesidium legum, genitorq; vocatur
 Principis, & famulum dignatur regia patrem.
 Posteritas admitte fidem, monumenta petuntur
 Dedecoris, multisq; gemunt incendibus era
 Formatura nefas, haec indicis, illa togati.
 Hic nitet armati species, numerosus vbiq;
 Fulget eques, praefert eunuchi curia vultus.

Ac veluti caueant, ne quo consistere virtus
 Possit pura loco, cunctas haec ora laborant
 Incestare vias, maneat immota precamur,
 Certa q; perpetui sint argumenta pudoris.
 Subter adulantes tituli, nimirumq; leguntur
 Vel maribus laudes, claro quod nobilis ortu
 Conuiuat domini, quod maxima praelia solus
 Impleat, & pariter miles, quod tertius urbis

Conditor, hoc Bizas Constantinūsq; videbunt?
 Inter quæ tumidus leno producere cœnas
 In lucem fecere mero dispergere plausum
 Empturas in vulgus opes, totōsq; theatris
 Indulgere dies, alieni prodigus aurī.
 At soror, & si quid portentis creditur, vxor,
 Mulcebat matres epulis, & more pudicæ
 Coniugis, eunuchi celebrabat vota mariti.
 Hanc amat, hanc summa de re, vel pace, vel armis
 Consultit: huic curas, & clausa palatia mandat.
 Ceu stabulum, vacuamq; domum. Sic magna tueri
 Regna nihil, patiēsq; ingi deluditur orbis.
 Mitior alternum Zephyri iam bruma teporem
 Senserat, & primi laxabant germina flores:
 Iamq; iter in gremio pacis solenne parabant
 Ad muros Amphysa tuos, authore repertum
 Entropio, pelagi ne tædia longa subirent:
 Sed vaga lascivis flueret discursibus æstas.
 Unde tamen tanta sublimes laude redibant
 Ceu victos traherent Mædos Indūmq; bibissent.
 Ecce autem flauis Gradivus ab vsq; Gelonis
 Arua cruentato repetebat Thracia currū.
 Subsidunt Pangea rotis: altēq; sonoro
 Stridunt axe nives, vt vertice constitit Oemi.
 Fœmineasq; togas pressis conspexit habenis.
 Subrisit crudele pater, tristisq; micantem
 Quassabat galeam: tunc implacabile numen
 Bellonam alloquitur, quæ sanguine sordida vestem
 Illyricis pingues petebat cladibus Hydros.

Necdum mollicie, necdum Germana mederi
 Possumus Eoæ: nunquam corrupta rigescent
 Secula, Cappadocum tepidis Argens acernis
 Estuat, infelix etiam nunc pallet Orontes.
 Dum pereunt, meminere mali si corda parumper
 Respirare sinas, nullo tot funera sensu
 Prætereunt, tantiq; lenis iactura cruoris.
 Aspicias obscænum facinus? quid crinibus ora
 Protegis? heu quales sese diffundit in actus
 Parna quies? quantum nocuerunt otia ferri.
 Qui caruit bellis eunucho traditur annus.
 Actum de trabeis esset, si partibus vna
 Mens foret Hesperijs, rueret derisa vetustas.
 Nullaq; calcati starent vestigia iuris,
 Ni memor imperij Stilico, morumq; priorum
 Turpe relegasset defenso Tybride nomen,
 Intactamq; nouo seruasset crimine Romam.
 Ille dedit portum, quo se pulsata referret
 Maiestas Latij, deformatæq; secures.
 Ille dedit fasces, ad quos Oriente relicto
 Confugeret sparsum maculis seruilibus eunum.
 Dirige) non saltem tacita formidine mussant,
 Non damnant animo. plaudentem cerne senatum
 Et Bizantinos proceres, Graiosq; Quirites.
 O patribus plebes, o digni consule patres.
 Quicquid & armati cessant, & nulla virilis
 Inter tot gladios, sexum reminiscitur iras:
 Huccine nostrorum cinctus abiere nepotum?

Sic Bruti despectus honos? ignosce parenti
 Romule, quod serus temeratis fascibus vltor
 Aduenio, iam iam largis hæc gaudia faxo
 Compesent lachrymis. Quid dudum inflare moraris
 Tartaream Bellona tubam? quid stringere falcem
 Qua populos à stirpe metis? molire tumultus,
 Excute delitias; Thracum Macedumq; ruina
 Tædet, & in gentes iterum scuire sepultas.
 Damna minus consueta mouent, trās æquora senas
 Verte faces, alijs exordia sume rapinis.
 Non tibi Ryp hæis hostis querendus ab oris.
 Non per Caucasias accito turbine valles
 Est opus, Ostrogothis colitur, mixtisq; Gothunnis
 Phryx ager, hos parua poterunt impellere cause
 In scelus, ad mores facilis natura reuerti.
 Sic erat in nostro quando iam milite robur
 Torpuit, & molli didicit parere magistro,
 Vendicet Arctons violatas aduena leges,
 Barbara Romano succurrant arma pudori.
 Sic fatus, clypeo quantum vix ipse deorum
 Arbitr infesto quum percutit æthera nimbo
 Intonuit, responsat Athos, Hemusq; remugit,
 Ingeminat Rhodope, raucum concussa fragorem
 Cornua cana gelu, mirantibus extulit vndis
 Hebrus, & exanguem glacie timor alligat Istrum.
 Tunc adamante grauem, nodisq; rigentibus hastam
 Telum ingens, nulliq; deo iaculabile torsit.
 Fit late ruptis via nubibus, illa per auras
 Tot freta, tot montes, vno contenta volatu

CL. CLAVD.

Transilit, & Phrygiae medijs affigitur oris.
 Sensit humus, genuit Nyseo palmite felix
 Hermus, & aurata Pactolus inhorruit undas,
 Totaq; submissis fleuerunt Dindyma Syluis,
 Nec dea praemissa stridorem segnius haste
 Consequitur, centumq; vias meditata nocendi.

Tandem Tarbigilum (Getica dux improbus aula
 Hic erat) ag greditur. viso tum forte redibat
 Eutropio: vacuus donis, feritasq; dolore
 Creuerat, & teneris etiam quae crimina suadent
 Ingenijs, Scythicum pectus flammabat egestas.
 Huic sese vultu simulata coniugis offert:
 Mentitoq; ferox incedit barbara gressu,
 Carbaseos induta sinus, post terga reductas,
 Uteribus propior mordebat fibula vestes,
 Inq; orbem tereti mitra redeunte capillum
 Stinxerat, & virides flauescere iusserat angues.
 Adnolat, & niveis reducem complectitur vlnis,
 Infunditq; animo furiale per oscula virus.

Principe quam largo veniat, quas inde reportet
 Diuitias, astu rabiem motura requirit.
 Ille iter ingratum, vanos deflere labores,
 Quos super eunuchi fastus, quae probra tulisset.
 Continno secat vngue genas, & tempore pandit
 Arrepto gemitus. I nunc deuotus aratris
 Scinde solum, positioq; tuos mucrone sodales
 Ad rastros sudare doce, bene rura Gothunnis
 Excolet, & certo disponet sidere vites.
 Felices aliae, quas debellata maritis

Oppida, quas magnis quæsitæ viribus ornant
 Exuvie, quibus Argivæ, pulchræq; ministrant
 Thessalides famulas, & quæ meruere Lacenas.
 Me nimium timido, nimium iunxere remisso
 Fata viro, totum qui degener exiit Istrum.
 Qui refugit patriæ ritus, quem detinet æqui
 Gloria, concessaq; cupit vixisse colonus,
 Quæ dominus raptò. quid pulchra vocabula pigris
 Pertentat vitijs? probitatis inertia nomen,
 Injustiæ formido subit: tolerabis iniquam
 Pauperiem cum tela geras? & flebis inultus;
 Quum pateant tantæ nullis custodibus urbes?
 Quippe metus pœnæ, pridem mos ille vigebat,
 Ut meritos colerent, impacatisq; rebelles
 Urgerent odijs: at nunc qui fœdera rumpit,
 Datur: qui seruat, eget: vastator Achivæ
 Gentis, & Epirum nuper populatus inultam
 Possidet Illyricos iam quos obsedit amicus.
 Ingreditur muros illis responsa daturus,
 Quorum coniugibus potitur, natosq; peremit.
 Sic hostes punire solent. hæc præmia solvunt
 Excidijs. cunctaris adhuc? numerumq; tuorum
 Respicias? exiguamq; manum? tu rumpe quietem.
 Bella dabunt socios, nec te tam prona monerem;
 Si contra paterere viros: nunc alter in armis
 Sexus, & eunuchis se defensoribus orbis
 Credidit: hos aquilæ, Romanâq; signa sequuntur.
 Incipe Barbaricæ tandem te reddere vitæ:
 Te quoq; iam timeant, admirenturq; nocentem

Quem spretere piū: spolijs prædâq; repletus
 Quū libeat, Romanus eris: sic fata, repente
 In diram se vertit auem, rostroq; recuruo
 Turpis, & infernas tenebris obscurior alas
 Auspiciū veteri sedit ferale sepulchro.

Ille pavor postquam resolutō corde quieuit
 Et rigida sedere comæ, non distulit atrox
 Iussa deæ, socijs quæ viderit, ordine pandit,
 Inuitatq; sequi. coniurat Barbara pubes
 Nacta ducem, Latissq; palam descendiit ab armis.
 Pars Phrygiæ, Scythicis quacunq; Trionibus alget
 Proxima Bithynos, solem quæ condit Ionas,
 Quæ Lena attingit Galatas, vtrinq; propinqui
 Finibus obliquis Lydi, Pisidæq; feroces
 Continuunt Australe latus: gens vna fuere
 Tot quondam populi, priscum cognomen & vnum
 Appellata Phryges, sed quid non longa valebit
 Permutare dies, dicti post Mæona regem
 Mæones: Egeos insedit Græcia portus.
 Thyni Thracæ erant, quæ nunc Bithynia fertur.

Nuper ab Oceano Gallorum exercitus ingens
 Illis ante vagus tandem regionibus hæsit,
 Gesq; deposuit iam Graio mitis amictu
 Pro Rheno poturus Halim, dat cuncta vetustas
 Principium Phrygibus, nec rex Egyptius ultra
 Restitit humani postquam puer vberis expers
 In Phrygiam primum laxauit murmura vocem,
 Hic cecidit Libycis iactata paludibus olim
 Tibia, fœdatam quū reddidit umbra Minervam.

Hic & Apollinea victus testudine pastor,
 Suspenda memores illustrat pelle Celenas:
 Quattuor hic magnis procedunt fontibus amnes
 Auriferi, nec miror aquas radiare metallo.
 Quæ toties lauere Midam, diuersus ad Austrum
 Currus, & Actoum fluuijs mare, Dindyma fundit:
 Sangarium vitrei puro qui gurgite Galli
 Auctus, Amazonij defertur ad ostia Ponti.
 Icarium pelagus, Mychaleaq; littora iuncti
 Marsia, Meanderq; petunt: sed Marsia velox
 Dum suus est flexuq; carens, iam flumine mixtus
 Mollitur Meandre tuo, contraria passus
 Quam Rhodano stimulatus Arar, quos inter aprica
 Planicies: cereriq; fauet, densiq; ligatur
 Vitibus, & glaucos fructus attollit Olivæ.
 Dives equis, felix pecori, preciosaq; picto
 Marmore, purpureis cedit cui Sinada venis.
 Talem tum Phrygiam Geticis populantibus vri
 Permiseri dei, securas Barbarus vrbes
 Irrupit, facileq; capi, spes nulla salutis,
 Nulla fugæ, putribus iam propugnacula saxis
 Longo corruerant ævo, pascisq; senecta.
 Interea gelide secretis partibus Idæ
 Dum sedet, & Thyasos spectat de more Cybelle
 Curetūmq; alacres ad tympana suscitatur enses,
 Aurea sanctarum decus immortale comarum:
 Defluxit capiti turris, summóq; volutus
 Vertice, crinalis violatur puluere murus.
 Obsupnere truces omen Coribantes, & imo
 p. iij.

Fixa metu tacitas presserunt Origina buxos.
Indoluit genitrix: tunc sic irata profatur.

Hoc mihi iam pridem Lachesis longæna canebat.
Augurium, Phrygiæ casus venisse supremos
Delapsus testatur apex, heu sanguine qualis

Ibit Sangarius? quantâsq; cadavera lenti
Meandri passura moras? immobilis hæret
Terminus. hæc dudum nato placere tonanti.

Paret finitimis luctus, frustrâq; Lyæi
Non defensuros implorat Lydia thyrso.
Iamq; vale Phrygiæ tellus, periturâq; flammis.

Mœnia, conspicuas quæ nunc attollitis arces:
Mox campi, nudumq; solum, dilecta valete
Flumina, nec vestris ultra bacchabor in antris.

Nec inga sulcabit noster Berecynthia currus.
Dixit: & ad tristes convertit tympana planctus.

Labentem patriam sacris ululatibus Atys
Personat, & lachrymis torui maduere leones.
Eutropius nequeat quannis metuenda taceri

Clades, & trepidus vulgauerit omnia rumor,
Ignorare tamen fingit, regniq; ruinas
Dissimulat, parnam latronum errare cateruam

Ad fontes, tormenta magis quàm tela parari.
Nec dnce frangendas iactat, sed indice vires.
Vasta velut Libyæ venantum vocibus ales

Quum premitur calidas cursu transmittit arenas.
Inq; modum veli sinuatis flamine pennis
Puluerulenta volat, si iam vestigia retrò

Clara sonent, oblita fugæ: stat lumine clauso.

(Ridendum) reuoluta caput, creditq; latere
 Que non ipsa videt: furtim tamen ardua mittis
 Cum donis promissa nonis. si forte rogatus
 Desinat, ille semel nota dulcedine prædæ
 De famulo seruire negat, nec grata timentum
 Munera, militiam nullam, nec prima superbus
 Cingula dignari: nam quis non consule tali
 Uilis honos, postquam precibus mitescere nullis
 Non auro cessisse videt? creberq; recurrit
 Nuntius incassum. nec spes iam fœderis extat.

Tandem consilium belli confessus agendi,
 Ad sua tecta vocat iuuenes: venere proterui.
 Lasciuq; senes, quibus est insignis edendi
 Gloria, corruptaq; dapes variasse decorum.
 Qui ventrem inuitant pretio, traduntq; palato
 Sidereas Iunonis aues, & siqua loquendi
 Gnara coloratis viridis defertur ab Indis,
 Quæ situs trans regna cibus. quorumq; profundam
 Ingluuiem, non Egeus, non alta Propontis,
 Non freta longinquis Mæotida piscibus explent.
 Vestis odorata Studium, laus maxima, risum
 Per varios mouisse sales: minimèq; viriles
 Munditiæ, compti vultus, oneriq; vel ipsa
 Serica, sin Hunnus feriat, sin Sarmata portas
 Solliciti Scenæ, Romam contemnere sueti.
 Mirariq; suas quas Bosporus obruit ades.
 Saltandi dociles, aurigarumq; periti.
 Pars humili de plebe duces, pars compede suras,
 Crurâq; signati, nigro linentia ferro

Iura regunt: facies quamuis inscripta repugnet,
 Séqꝫ suo prodat titulo. sed prima potestas
 Eutropium præfert solio subnixâ secundo.
 Dulcior hic sanè cunctis, prudensqꝫ mouendi
 Iuris, & admoto qui temperat omnia naso.
 Feruidus, accensam sed qui bene decoquat iram.
 Considunt apices gemini ditionis Eoæ
 Hic coquus, hic leno, defossi verberare terga.
 Seruitio, non arte pares: hic sæpius emptus,
 Alter ad Hispanos nutritus verna Penates.

Ergo vbi collecti proceres, qui rebus in artibus
 Consulerent, tantisqꝫ darent solatia morbis,
 Obliti subito Phrygiæ, bellôqꝫ relicto
 Ad solitos cœpere iocos, & iurgia Circi
 Tendere, nequicquam magna confligitur ira,
 Quis melius vibrata puer vertigine molli
 Membra rotet? vertat quis marmora crine supino?
 Quis magis Enodes laterum detorqueat artus?
 Quis voci digitos, oculos quis moribus aptet?
 Hi Tragicos meminere modos, his fabula Terentii
 His necdum commissa choro cantatur Agæ.
 Increpat Eutropius: non hæc spectacula tempus
 Poscere, nunc alias armorum incumbere curas.
 Se satis Armenio fessum pro limite cingi.
 Nec tantis vnum subsistere posse periculis.
 Ignoscant senio, iuuenes ad prælia mittant.
 Quælis pauperibus nutrix inuisa puellis
 Adsidet, & tela communem querere victum
 Ranca monet, festis ille lussisse diebus

Orant, & positis æquæuas visere pensis,
 Iratæq; operi iam lasso pollice fila
 Turbant, & teneros detergunt stamine fletus.
 Emicat extemplo cunctis trepidantibus audax
 Crassa mole leo, quem vix Cyclopea solum
 & quatura fames, quem non ieiunna Celeno
 Vinceret, hinc nomen fertur mernisse leonis.
 Acer in absentes, lingua iactator: abundans
 Corporis, exiguisq; animi, doctissimus artis
 Quondam lanifica, moderator pectinis vinci,
 Non alius lanam purgatis sordibus æque
 Præbuerat calathis, similis nec pinguia quisquam
 Vellera, per tennes ferri producere rimas.
 Tunc Ajax erat Eutropij, latèq; fremebat
 Non septem vasto quatiens vmbone iuencos,
 Sed quam perpetuis dapibus, pigroq; sedili,
 Inter annos, interq; colos onerauerat aluum.
 Assurgit tandem, vocemq; expromit anhelam.
 Quis nouus hic torpor socij? quonam vsq; sedemus
 Famineis clausi thalamis? patimurq; periculum
 Gliscere desidia? grauiorum turba malorum
 Textitur, ignavis trahimus dum tempora votis.
 Me petit hic sudor, nunquam mea dextera segnis
 Ad ferrum, faneat tantum Tritonia cæptis:
 Inceptum peragetur opus, iam cuncta furore
 Qui grauat, efficiam leuiorem pondere lanæ
 Tabrigilum tumidum, desertoresq; Guthunnos
 Ut miseras populabor oues: & pace relata
 Pristina restitnam Phrygias ad stamina matres.

His dictis iterum sedit. fit plausus, & ingens
 Consilij clamor: qualis resonantibus olim
 Exoritur caueis, quoties crinitus Ephæbus
 Aut rigidam Niobem, aut flentem Troada fingit.
 Protinus excitis iter irremeabile signis
 Arripit, infestòq; iubet bubone moueri
 Agmina, Mygdonias mox impletura volucres.
 Pulcher, & urbana cupiens exercitus umbra:
 Assiduus ludis, auidus splendere lauacris,
 Nec soles, imbrèsve pati, multùmq; priori
 Dispar, sub clypeo Thracum qui ferre pruinas
 Dum Stilico regeret, nudòq; hyemare sub axe
 Suenerat, & duris haurire bipennibus Hebrum.
 Cum duce mutata vires, Bizantia robur
 Fregit luxuries, Anciraniq; triumpho.
 Non peditem præcedit eques, non commoda castis
 Eligitur regio, vicibus custodia nullis.
 Aduigilat vallo, non explorantur eundè
 Vitandèq; via: nullo se cornua flectunt
 Ordine, confusi passim per opaca vagantur
 Iustra, per ignotas angusto tramite valles.
 Sic vacui rectoris equi, sic orba magistro
 Fertur in abruptum casu, non sidere puppis.
 Sic ruit in rupes amisso pisce sodali
 Bellua, sulcandas cui præuius edocet undas,
 Immensùmq; pecus parua moderamine cauda
 Temperat, & tanto coniungit fœdera monstro.
 Illa natat rationis inops, & cæca profundi,
 Iam breuibus deprehensa vadis, ignara reuertì

Palpitat, & vanos scopulis illidit hiatus.
 Tarbigilus simulare fugam, flatuſq; leonis
 Spe nutrire leuis, improniuſq; repente,
 Dum grauibus marcent epulis hoſtiq; catenas
 Inter vina crepant, largo ſopita lyæo.
 Caſtra ſubit, pereunt alij dum membra cubili
 Tarda leuant, alij læto innoxere ſoporem.
 Aſt alios vicina palus ſine more ruentes
 Excipit, & cumulis immanibus aggerat vndas.
 Ipſe leo, Dama cernôq; fugacior ibat,
 Sudanti tremebundus equo, qui pondere poſtquam
 Decidit implicitus limo, cunctantia pronus
 Per vada reptabat, cæno ſubnixâ tenaci.
 Mergitur, & pingui ſuſpirat corpore moles
 More ſuis, dapibus quæ iam deuota futuris
 Turpe gemit, quoties aliquis mucrone coruſco
 Armatur cingitq; ſinus, ſecumq; volutat
 Quas figat veribus partes, quæ fruſta calenti
 Mandet aquæ, quantoq; cutem diſtendat echino:
 Flagrat opus, crebro pulſatus perſtrepit icſtu,
 Contextit varius penetrans Calcedona nidor.
 Ecce leuis frondes à tergo concutit aura,
 Credit tela leo, valuit pro vulnere terror,
 Implevitq; vicem iaculi, vitâmq; nocentem
 Integer, & ſola formidine ſancius efflat.
 Quis tibi tractandos pro peſtine degener enſes,
 Quis ſolio campum præponere ſuaſit anito?
 Quàm bene texentum laudabas carmina tutus,
 Et matutinis pellebas frigora menſis:

Hic miserande iaces, hic dum tua vellera vitas,
 Tandem fila tibi neuerunt vltima Parce.
 Iam vaga pallentem densis terroribus anlam
 Fama quatit, stratas acies, deleta canebat
 Agmina, Mæonios fœdari cædibus agros
 Pamphilios, Pisidasq; rapi metuendus ab omni
 Trabigilus regione sonat, modo tendere cursum
 In Galatas, modo Bithynis incumbere fertur.
 Sunt qui per Cilicas rupto descendere tauro
 Sunt qui correptis ratibus, terræq; mariq;
 Aduentare ferant, geminantur vera pavoris
 Ingenio, longè spectari puppibus vrbes
 Accensas, lucere fretum, ventozq; citatas
 Omnibus in pelago velis herere fauillas.

Hos inter strepitus funestior aduolat alter
 Nuntius, armatam rursus Babylona minari
 Rege nouo, resides Parthos, ignaua perosos
 Otia, Romane finem iam querere paci.
 Rarus apud Medos regum cruor: unaq; cunctos
 Pœna manet generis, quanuis crudelibus æque
 Paretur dominis: sed quid non audeat annus
 Eutropij? socium nobis, fidumq; sodalem
 Perculit, & Persas in regia vulnera mouit,
 Rapturasq; fidem, lato pars ne qua vacaret
 Eumenidum tedas trans flumina Tigridis egit.
 Tunc vero cecidere animi, tantisq; procellis
 Deficiunt septi latrantibus vndiq; bellis
 Infensos tandem superos, & consulis omen
 Agnoscere sui, nec iam reuocabile damnum.

Euentu stolido rerum didicere magistro.

Nanq̄ ferunt geminos vno de semine fratres

Iapetionidas generis primordia nostri

Dissimili finxisse manu, quoscunq̄ Prometheus

Eccoluit, multumq̄ innexuit aethera limo.

Hi longe ventura notant, dubijsq̄ parati

Casibus, occurrunt fabro meliore politi,

Deteriore luto prauus quos condidit anctor.

Quem merito Graij perhibent Epimethea vates,

Et nihil aetherei sparsit per membra vigoris,

Hi pecudum ritu non impendentia vitant,

Nec res antè vident: accepta clade queruntur,

Et sero transacta gemunt. iam sola renidet

In Stilicone salus, & cuius semper acerbum,

Ingratumq̄ sibi factorum conscius horror

Credidit aduentum, quem si procedere tantum

Alpibus audissent, mortem pœnasq̄ tremebant.

Iam cuncti venisse volunt, scelerumq̄ priorum

Pœnitent, hoc tantis bellorum sidus in vndis

Sperant, hoc pariter iusti fontésq̄ precantur.

Cen pueri, quibus alta pater trans æquora merces

Denebit, intenti ludo, studijsq̄ soluti,

Letius amoto passim custode vagantur.

Si grauis auxilio vacuas inuasit ædes

Vicinus, laribusq̄ suis proturbet inultos,

Tum demum patrem implorant, & nomen inani

Voce cient, frustra q̄ oculos ad littora tendunt.

Omnes supplicio dignos letôq̄ fatentur,

Qui se tradiderint famulos Stilicone relicto.

Mutati stupuere diu, sensuq; reducto
 Paulatim proprij mirantur monstra furoris;
 Avertuntq; oculos, proiectis fascibus horret
 Licitor, & infames labuntur sponte secures.

Quales Aonio Thebas de monte reuerse
 Mœnades, infectis Pentheo sanguine thyrsis,
 Quum patuit venatus atrox, matriq; rotarum
 Conspexere caput: gressus caligine figunt,
 Et rabiem desisse dolent. Quin protinus ipsa
 Tendit ad Italiam supplex aurora potentem,
 Non radijs redimita comam, nec flamma vulsu
 Nec croceum vestita diem, stat liuida luctu.
 Qualis erat Phrygio, tegeret quum Memnona busto.
 Quam simul agnouit Stilico (nec causa latebat)
 Restitit: illa manum victricem amplexa moratur;
 Atq; ita vix lachrymans inter suspiria fatur.

Tantane te nostri ceperunt tedia mundi?
 Sic me ludibrium famulis risumq; relinquis,
 Dux quondam rectorq; meus? solamq; tueris
 Hesperiam? domiti nec te post bella tyranni
 Cernere iam licuit? sic te victoria nobis
 Eripuit, Gallisq; dedit? Ruffinus origo
 Prima mali, geminas inter discordia partes
 Hoc authore fuit, sed iam maiora mouenti
 Occurrit iusta rediens exercitus ira.
 Fortis adhuc ferriq; memor, breuis inde reluxit
 Falsaq; libertas: rursus Stiliconis habentis
 Sperabam me posse regi: proh cæca futuri
 Gaudia, fraterno coniungi ceperat orbis

Imperio (quis enim tanto terrore recentis,
 Exempli, paribus sese committeret ausis?)
 Quum subito monstrosa mihi, turpisq; relatu
 Fabula Ruffini, castratus profilit heres,
 Et similes iterum luctus fortuna reduxit.
 Ut solum domini sexum mutasse viderer,
 Hic primum thalami claustris delicta tegebat
 Clam timidèq; iubens, erat inuidiosa potestas
 Sed tamen eunuchi, necdum sibi publica iura
 Sumere, nec tantas audebat sumere leges.
 Sed postquam pulsifq; bonis, & fæce retenta,
 Peiores legit socios, dignisq; satelles
 Hinc Hofius stetit, inde Leo, fiducia creuit,
 Regnandiq; palam flagrauit aperta libido.
 Patritius consul, maculat quos vendit honores,
 Plus maculat quos ipse regit, iam signa tubæq;
 Mollescunt, ipsos ignauia fluxit in enses.
 Exultant merito gentes, facilisq; volenti
 Præda sumus, iam Bistonijs, Oemóq; nivali
 Castior expulsis Oriens squalebit aratris.
 Hei mihi quas vrbes, & quanto tempore Martis
 Ignaras vno rapuerunt prælia cursu?
 Niper ab extremo veniens equitatus Araxe
 Terruit Antiochi muros, ipsumq; decoræ
 Penè caput Syriæ, flammis hostilibus arsit.
 Vtq; grauis spolijs, nullóq; obstante profunda
 Letus cede redit, sequitur mucrone cruento
 Continuum vulnus, nec iam mihi Caucasus hostes,
 Nec mittit gelidus Phasis, nascuntur in ipso

Bella sinu, legio pridem Romana Gothunni
 Iura quibus victis dedimus, quibus arua, domosq;
 Præbimus, Lydos, Asiaeq; vberima vastant
 Ignibus, & si quid tempestas prima reliquit,
 Nec duce, nec numero freti, sed inertia nutrit;
 Proditioq; ducum, quorum per crimina miles
 Captiuus dat terga suis, quos teste subegi
 Danubio, partemq; timet, qui reppulit omnes.

Aula choris, epulisq; vacat, nec perditia curant
 Dum superest aliquid, ne quid tamen orbe reciso
 Venditor amittat, provincia quæq; superstes
 Diuiditur, geminumq; duplex passura tribunal,
 Cogitur alternis pretium sarcire peremptæ.
 Sic mihi restituunt populos, hac arte reperta
 Rectorum numerum terris pereuntibus augent.

In te iam spes vna mihi, pro fronde Minerva
 Has tibi protendo lachrymas, succurre ruenti.
 Eripe me tandem, seruilibus eripe regnis,
 Neve adeo cunctos paucorum crimine damnes,
 Nec noua tot meritis offensa prioribus obstet.
 Iamiam flecte animum, suprema pericula semper
 Dant veniam culpæ, quanuis iratus, & exul
 Pro patriæ flammis non distulit arma Camillus
 Non te subtrahimus, Latio defensor utriusque
 Sufficis, armorum liceat splendore tuorum
 In commune frui, clypeus nos protegat idem,
 Unaq; pro gemino desudet cardine virtus.

CL. CLAVDIANI PRAE-
 FATIO IN SEXTAM PA-
 NEGRIM DE TERTIO HO-
 NORII AVG. CONSVLATV.

P Aruos nō aquilis, fas est educere fœtus
 Ante fidem solis, iudiciūmq; poli:
 Nam pater excusso salijt quum germi-
 ne proles,
 Quāq; maternus rupit huiusca tepor:
 P rotinus implumes convertit ad æthera nidos,
 Et recto flammās imperat ore pati.
 Consulit ardentēs radios, & luce magistra
 Natorum vires, ingeniūmq; probat.
 Degeneres refugo torsit qui lumine visus,
 Vnguibus hunc senis ira paterna ferit.
 Exploratores oculis qui pertulit ignes,
 Sustinuitq; acie nobiliore diem.
 Nutritur, volucrumq; potens, & fulminis hæres
 Nutritur summo tela trisulca Ioni.
 Me quoq; pierijs tentatum sepius antris
 Audet magna suo mittere Roma deo.
 Iam dominas aures, iam regia tecta meremur
 Et chelis Augusto indice nostra sonat.

✠ CL. CLAUDIANI PANEGYRIS
SEXTA DE TERTIO HO-
NORII AVG. CONSVLATV.

¶ Ertia Romulei sumant exordia fasces,
Térq̄tnas ducat bellatrix Roma curules.
Festior annus eat, cinētúsq̄ imitata Ge-
binos.

Dives Idaspeis augetur purpura gemmis.
Succedant armis trabeæ, tentoria lictor
Ambiat, & Latie redeant ad signa secures.
Túq̄ ò qui patrium curis equalibus orbem
Eoo cum fratre regis: procede secundis
Alitibus, Phœbiq̄ nonos ordire meatus.
Spes votúm̄q̄ poli, quem primo à limine vite
Nutrix aula fouet, strictis quem fulgida telis
Inter laurigeros aluerunt castra triumphos.
Ardua prinatos nescit Fortuna penates,
Et regimen cum luce dedit, cognata potestas
Exceptit Tyrio venerabile pignus in Ostro.
Lustravitq̄ tuos aquilis victricibus ortus,
Miles, & in medijs cunabula præbuit hastis.
Te nascente ferox toto Germania Rheno
Intremuit, mouitq̄ suas formidine Sylvas
Caucasus, & positus numen confessa pharetris,
Ignauas Meroe traxit de crine sagittas.
Reptasti per signa puer, regúm̄q̄ feroces
Exuniæ tibi ludus erant, primúsq̄ solebas
Aspera complecti toruum post prælia patrem.

Signa triumphato quoties flexisset ab Istro
 Arctoa de strage calens & poscere patrem
 De spolijs Scythicos arcus, aut rapta Gelonis
 Cingula, vel iaculum Daci, vel frena Sueni.
 Ille coruscanti clypeo te sæpe volentem
 Sustulit arridens, & pectore pressit anhelos,
 Intrepidum ferri, galeæ nec triste timentem
 Fulgur, & ad summas tendentem brachia cristas.
 Tunc sic letus ait. Rex ò stellantis olympi
 Talis perdomito redeat mihi filius hoste:
 Hircanas populatus opes, aut cæde superbus
 Assyria, sic ense rubens, sic flamine crebro
 Turbidus, & grato respersus pulvere belli,
 Armâq; gauiso referat captiua parenti.
 Mox ubi firmasti recto vestigia gressu,
 Non tibi desidias molles, nec marcida luxu
 Otia, nec somnos genitor permisit inertes:
 Sed nona per duros instraxit membra labores,
 Et cruda teneras exercuit indole vires:
 Frigora sæua pati, grauibus non cedere nimbis
 Estium tolerare inbar, transnare sonoras
 Torrentum furias, ascensu vincere montes,
 Planiciem cursu, valles, & concava saltu
 Necnon in clypeo vigilans perducere noctes:
 In galea portare nives, nunc spicula cornu
 Tendere, nunc glandes baleari spargere funda.
 Quisq; magis nimum pugna inflammaret amorem,
 Facta tui numerabat ani, quem littus adusta
 Horrescit Libyæ ratibusq; impernia Thule.

Ille leues Mauros, nec falso nomine Pictos
 Edomuit, Scotumq; vago mucrone secutus,
 Fregit Hiperboreas remis audacibus undas:
 Et geminis fulgens utroq; sub axe trophaeis,
 Tethyos alternae refluas calcavit arenas.

Hos tibi virtutum stimulos, hæc semina laudum
 Hæc exempla dabat, non ocyus hausit Achilles
 Semiferi præcepta senis, seu cuspidis artes,
 Sive lyrae cantus, medicas seu disceret herbas.
 Interea turbata fides, ciuilia rursus

Bella tonant, dubiumq; quatit discordia mundum.
 Proh crimen superum? proh longi dedecus aui.
 Barbarus Hesperias exul possederat vrbes,
 Sceptraq; deiecto dederat Romana clienti.
 Iam princeps molitur iter, gentesq; remotas
 Colligit aurora, tumidus quascunq; pererrat
 Euphrates, quas lustrat Halis, quas ditat Orontes.
 Thuriferos Arabes saltus, vada Caspia Mædi,
 Armenij Phasin, Parthi liquere Nyphaten.

Quæ tibi tunc Martis rabies? quantusq; sequenti
 Ardor erat? quanto flagrabant pectora voto?
 Optatas audire tubas, campiq; cruenta
 Tempestate frui, truncisq; immergere plantas
 Ut leo, quem fulvæ matris spelunca tegebat,
 Vberibus solitum pasci, quum crescere sensit
 Ungue pedes, & terga iubis, & dentibus ora:
 Iam negat imbelles epulas, & rupe relicta
 Getulo comes ire patri, stabulisq; minari
 & stuat, & cæsi terga absorbere iuueni.

Ille vetat, rerumq; tibi commendat habenas,
 Et sacro meritis ornat diademate crines:
 Tantâq; se pietas rudibus ostentat in annis.
 Sic etas animo cessit, quererentur ut omnes
 Imperium tibi sero datum, victoria velox
 Auspicijs effecta tuis, pugnaſtis vterq;
 In fatis genitorq; manu, te propter, & alpes
 Inuadit faciles, canto nec profuit hosti
 Munitis hæſiſſe locis, ſpes irrita valli
 Concidit, & ſcopulis patuerunt clauſtra reuulſis.
 Te propter gelidis Aquilo de monte procellis
 Obruit aduerſas acies, reuolutâq; tela
 Vertit in authores, & turbine reppulit haſtas.
 O nimium dilectæ deo, cui fundit ab antris
 Eolus armatas hyemes, cui militat æther,
 Et coniuſſi veniunt ad clauſa venti.
 Alpinae rubuere nives, & frigidus annis
 Mutatis ſumanit aquis, turbâq; cadentum
 Staret, ni rapidus inuiſſet flumina ſanguis.
 At ferus inuentor ſclerum, traiecerat altum
 Non vno mucrone latus, duplexq; tepebat
 Enſis, & vſtrices in ſe conuerterat iras.
 Tandem iuſta manus, iam libertate reducta
 Quannis emeritum peteret natura reuerti
 Numen, & auratas aſtorum panderet arces,
 Nutarêtq; oneri venturo conſcius Atlas:
 Diſtulit Auguſtus cupido ſe reddere celo,
 Dum tibi pacatum præſenti traderet orbem.
 Nec mora, Biſtonijs alacer conſurgis ab oris,
 q. iij.

Inter Barbaricas ausus transire cohortes.
 In panido vultu linqvis Rhodopeia saxa
 Orphæis animata modis:inga deseris Oetes
 Herculeo damnata rogo, post Pelion intras
 Nereis illustre choris, te pulcher Enipheus
 Celsaq; Dodone stupuit:rursusq; loquuta
 In te Sæloniæ mouerunt carmina quercus,
 Illiryçi legitur plaga littoris, arua teruntur
 Dalmatiæ Phrygij numerantur stagna Timani.
 Gaudent Italiæ sublimibus oppida muris
 Aduentu sacrata tuo, submissus adorat
 Eridannus, blandosq; iubet mitescere fluctus,
 Et Phaetontæas solita deflere ruinas,
 Roscida frondosæ renocant electra sorores.
 Quanti tum iuuenes, quante spreuere pudorem,
 Spectandi studio matres, puerisq; seueri
 Certauere senes, quum tu genitoris amico
 Exceptus gremio, mediam ueherere per urbem,
 Velaretq; pios communis laurea currus.
 Quis non luciferum roseo cum sole videri
 Credidit? aut iunctum Bromio radiare tonantem?
 Fernet cristatis exercitus vndiq; turmis,
 Quisq; sua te voce canens, præstringit ahena
 Lux oculos, nudique seges Manortia belli
 Ingeminat splendore diem: pars nobilis archæ,
 Pars longe iaculis, pars comminus horrida contis.
 Hi volucres tollunt aquilas, hi picta draconum
 Colla leuant, multusque tumens per nubila serpens
 Iratus stimulante noto: viuitque receptis

Elatibus, & vario mentitur sibila tractu.
 Ut ventum ad sedes, cunctos discedere tectis
 Dux inbet, & generum compellat talibus vltro.
 Bellipotens Stilico, cuius mihi robur in armis
 Pace probata fides (quid enim per praelia gessi
 Te sine? quem merui te non suadente triumphum?)
 Othrisium pariter Getico foedauimus Haebum
 Sanguine, Dalmaticas pariter prostrauimus alas,
 Ryphaeque simul fessos porreximus artus
 In glacie, stantemque rota suscauimus Istrum:
 Ergo age (me quoniam caelestis regia poscit)
 Tu curis succede meis, tu pignora solus
 Nostra fove, geminos dextra tu protege fratres:
 Per consanguineos thalamos, noctemque beatam,
 Per tedas quas ipsa tuo regina lenauit
 Coniugio, sociamque virum produxit ab aula,
 Indue mente patrem, crescentes dilige foetus
 Ut ducis, ut soceri, iamiam securus ad astra
 Te custode ferar. rupta si mole Typhaeus
 Undis profiliat, Tityus si membra resoluat,
 Si furor Encheladi proiecta mugiat & tna,
 Opposito Stilicone cadent. Nec plura loquutus
 Sicut erat liquido signauit tramite nubes,
 Ingrediturque globum Lunae, lumenque reliquit
 Arcadis, & Veneris clementes peruolat aures.
 Hinc Phæbi permensus iter, flammamque nocentem
 Gradini, placidumque Ionem, stetit arce suprema
 Argenti, qua Zona riget, Saturnia tractu
 Machina laxatur caeli, rutilaque patescunt

Sponte fores, Arctoa parat conuexa Bootes;
 Australes referat portas succinctus Orion,
 Inuitatq; nouum sidus, panduntq; vicissim
 Quas partes velit ille sequi, quibus esse sodalis
 Dignetur stellis, aut qua regione moueri.

O decus aethereum, terrarum gloria quondam,
 Te tuus Oceanus natali gurgite lassum
 Excipit, & notis Hispania proluit undis.
 Fortunata parens, primos quum detegis ortus,
 Aspicias Arcadium, quum te procliuior vrges,
 Occiduum visus remoratur Honorius ignem;
 Et quocunq; vagos flectis sub cardine cursus,
 Natorum per regna venis, qui mente serena
 Maturorq; regunt iunctas moderamine gentes,
 Secula qui rursus formant meliore metallo.
 Luget Anaricies stygijs innexa catenis,
 Cumq; suo demens expellitur Ambitus auro.
 Non dominantur opes, non corrumpentia sensus
 Dona valent, E M I T V R sola virtute potestas.

Unanimi fratres, quorum mare, terrarq; fatis
 Debentur quodcunq; manus enasit auitas,
 Quod superest patri, vobis iam Mulciber arma
 Preparat, & sicula Cyclops include laborat.
 Brontes innumeris exasperat Egida signis:
 Altum fulminea crispate in casside conum
 Festinat, Steropes, neclit thoraca Pyragmon:
 Ignifluisq; gemit Lipare fumosa cauernis.
 Vobis Ionia virides Neptunus in Alga
 Nutrit equos, qui summa freti per caerulea possint

Ferre viam, segetemq; leui percurrere motu:
 Nesciat vt spumas, nec proterat vngula culmos.
 Iam video Babylona rapi, Parthumq; coactum
 Non ficta trepidare fuga, iam Baetra teneri
 Legibus, & famulis Gangem pallefcere ripis,
 Gemmatosq; humilem dispergere perfida cultus.
 Ite per extremum Tanaim, prigrasq; Triones:
 Ite per ardentem Libyam, superate vapores
 Solis, & arcanos Nili deprendite fontes.
 Herculeum finem Baetri transcurrete metas,
 Vestri inris erit quicquid completitur axis,
 Vobis rubra dabunt pretiosas aquora conchas,
 Indus ebur, ramos Panchaia, vellera Seres.

CL. CLAUDIANI PANEGYRIS
SEPTIMA, DE QVARTO HO-
NORII AVG. CONSVLATV.

Uspicijs iterum sese regalibus annis
Induit, & nota fruitur iactatior aula.
Limina nec passi circū priuata morari
Exultāt reduces Augusto cōsule fasces.

Cernis vt armorum proceres, legūmq; potentes
Patritios sumunt habitus, & more Gabino
Discolor incedit legio, positisq; parumper
Bellorum signis, sequitur vexilla Quirini.
Licitori cedunt aquile, ridētq; togatus
Miles, & in medijs effulget curia castris.

Ipsa Palatino circumuallata Senatu
Iam trabeam Bellona gerit, parmāq; remouit
Et galeam sacras humeris uectura curules.
Nec te laurigeras pudeat Gradiue secures
Pacata gestare manu, Latiāq; micantem
Loricam mutare toga, dum ferreus heret
Currus, & Eridiani ludunt per prata iugales.
Haud indigna coli, nec nuper cognita Marti
Ulpia progenies, & quæ diademata mundo
Sparsit Ibera domus, nec tantam uilior vnda
Promernit seriem gentis, cunabula fonit
Immenso decuit rerum de principe nasci.

Hinc processit annus, cui post Arctoa frementi
Classica Massilas adnexuit Africa lauros.

Ille Caledonijs posuit qui castra pruinis,
 Qui medio Libyæ sub casside pertulit æstus,
 Terribilis Mauro, debellatorq; Britanni
 Littoris, ac pariter Boreæ vastator, & Austri.
 Quid rigor æternus? cæli quid sidera profunt?
 Ignotumq; fretum? maduerunt Saxone fuso
 Orcades, incaluit Pictorum sanguine Thule.
 Scotorum cumulos fleuit glacialis Hybernæ.
 Quis calor obsistit forti? per vasta cucurrit
 Ethiopum, cinxitq; nonis Atlanta maniplis.
 Virgineum Tritona bibit, sparsosq; venenis
 Gorgoneos vidit thalamos, & vile virentes
 Hesperidum risit, quos ditat fabula ramos.
 Arx incensa Iubæ, rabies Maurusia ferro
 Cessit, & antiqui penetralia diruta Bocchi.
 Sed laudes genitor læquæ transgressus auitas
 Subdidit Oceanum sceptris, & margine cæli
 Clasit opes, quantum distant à Tigride Gades:
 Inter se Tanais quantum Nilusq; relinquunt.
 Hæc tamen innumeris per se quæsitæ trophæis,
 Non generis dono, non ambitione potitus:
 DIGNA legi virtus, vltro se purpura supplex
 Obtulit, & solus meruit regnare rogatus.
 Nam quum Barbaries penitus commota gementem
 Irrueret Rhodopen, & mixto turbine gentes
 Iam deserta suas, in nos transfunderet arctos,
 Danubij totæ vomerent quum prælia ripæ,
 Quum Geticis ingens premeretur Mysia planstris,
 Flauaq; Bistonios operirent agmina campos:

Omnibus afflictis, & vel labentibus ictu,
 Vel propè casuris, vnus tot funera contra
 Restitit, extinxitq; faces, agrosq; colonis
 Reddidit, & leti rapuit de faucibus vrbes.

Nulla relicta foret Romani nominis vmbra,
 Ni pater ille tuus iamiam ruitura subisset
 Pondera, turbatamq; ratem, certaq; leuasset
 Naufragium commune manu. Velut ordine rupto
 Quñ procul insana traherent Phaetonta quadrigæ,
 Seniretq; dies, terramq; & stagna propinqui
 Haurirent radij, solito cum murmure toruus
 Sol occurrit equis, qui postquam rursus heriles
 Agnouere sonos, redijt meliore magistro
 Machina, concentusq; poli, rursusq; recepit
 Imperium, flammæq; modum: sic traditur illi
 Seruatúrq; Oriens, at non ~~erit~~ altera rerum
 Tradita, bis possessa manu, bis parta periclis.
 Per varium gemini, xelus irrupere tyranni
 Tractibus occiduis: hunc seua Britannia fudit,
 Hunc sibi germanus famulum delegerat exul.
 Ausus vterq; nefas, domini resperjuss vterq;
 Infantis ingulo, nouitas audere priori
 Suadebat, tantúmque dabunt exempla sequenti.
 Hic noua moliri præceps, hic querere tuta
 Pronidus, hic fufis, collectis viribus ille,
 Hic vagus excurrrens, hic inter claustra reductus,
 Dissimiles, sed morte pares, euadere neutri
 Dedecus, aut mixtis licuit procumbere telis
 Amiffa specie, raptisq; insignibus ambo

In vultus rediere suos, manibusq; reuinctis
 Oblati, gladijs submitunt colla paratis,
 Et vitam veniamq; rogant. proh damna pudoris,
 Qui modo tam densas nutu mouere cohortes,
 In quos iam dubius sese librauerat orbis,
 Non hostes victore cadunt, sed indice fontes
 Damnat voce reos: petijt quos Marte tyrannos,
 Amborum periere duces, hic sponte carina
 Decidit in fluctus: illum suus abstulit ensis.
 Hunc alpes, hunc pontus habet, solatia caesis
 Fratribus: hæc vltor tribuit, necis author vterq;
 Labitur, angustas par victima mitigat umbras.
 Has dedit inferias tumulis, iuuenunq; duorum
 Purpureos merito placavit sanguine manes.

Illi institiam confirmare triumphi
 Presentes docuere deos, hinc secula discant
 Indomitum nihil esse pio, tutum ve nocenti
 Nuntius ipse suis longas incognitus egit
 Prauento rumore vias? inopinus vtrunq;
 Perculti, & clausos montes vt plana reliquit.
 Extruite immanes scopulos, attollite turres,
 Cingite vos fluijs, vastas opponite syluas.
 Garganum Alpinis, Apenninunq; ninalem,
 Permixtis sociate ingis, & rupibus Hemum
 Adcite Caucaseis, inuoluite Pelion Ossæ.
 Non dabitis murum sceleri, qui vindicat ibit.
 Omnia subsident meliori peruia cause.
 Nec tamen oblitus cinem cedentibus atrox
 Partibus infremuit: non insultare iacenti

Malebat, mitis precibus, pietatis abundans,
 Pœnæ parcus erat, paci non intulit iram,
 Post acies odijs idem qui terminus armis,
 Profuit hoc vicente capi, multosq; subactos
 Aspera laturæ commendauere catena.

Magnarum largitor opum, largitor honorum
 Pronus, & in melius gaudens conuertere fata.

Hinc amor, hinc validum, deuoto milite robur:

Hinc natis mansura fides, hoc nobilis ortu
 Nasceris, æquæna cum maiestate creatus;

Nullaq; priuata passus contagia sortis.

Omnibus acceptis vltro te regia solum
 Protulit, & patrio felix adolesciscis in ostro.

Membræq; vestitu nunquam temerata profano
 In sacros cecidere sinus. Hispania patrem

Auriferus eduxit aquis, te gaudet alumno

Bosporus, Hesperio de limine surgit origo:

Sed nutrix aurora tibi, pro pignore tanto

Certatur, geminus cinem te vendicat axis,

Herculis & Bromij sustentat gloria Thebas:

Hæsit Apollineo Delos Latonia partu,

Crætâq; se iactat tenero reptata tonantis:

Sed melior Delo, Diætæis clarior oris,

Quæ dedit hoc numen regio. non littora nostra

Sufficerent angusta deo, nec inhospita Cinthi

Saxa, tuos artus duro læsere cubili.

Acclinis genitrix auro circumflua gemmis,

In Tyrijs enixa toris, vlulata verendis

Aula puerperijs, quæ tunc documenta futuri?

Que voces animum? quanti per inane volatus?
 Quis vatum discursus erat? tibi corniger Hammon,
 Et dudum taciti rupere silentia Delphi.
 Te Persæ cecinere magi, te sensit Hetruscus
 Augur, & inspectis Babylonius horruit astris.
 Chaldaei stupuere senes, Cumanâq; rursus
 Intonuit rupes, rabidæ delubra Sibyllæ.
 Nec te progenitum Cibelesiis ære sonoro
 Lustravit Coribas: exercitus vndiq; fulgens
 Astitit, ambitur signis angustior infans.
 Sensit adorantes galeas, redditq; ferocem
 Vagitum lituis, vitam tibi contulit idem,
 Imperiûmq; dies: inter cunabula consul
 Proueberis, signans posito modo nomine fastos,
 Donaturq; tibi, qui te produxerat, annus.
 Ipsa Quirinali paruum te cinxit amictu
 Mater, & ad primas docuit reptare curules.
 Vberibus sanctis, immortalisq; deorum
 Crescis adoratus gremio, tibi sæpe Diana
 Menalios arcus, venatricisq; pharetras
 Suspendit, puerile decus, tu sæpe Minerva
 Laxisti clypeo, fuluamq; impune pererrans
 & jida tractasti blandos interritus angues.
 Sæpe tuas etiam iam tum gaudente marito
 Velavit regina comas, festinâq; voti
 Præsumptum diadema dedit: tum lenibus vlnis
 Sustulit, & magno porrexit ad oscula patri.
 Nec dilatus honos mutatus principe Cæsar.
 Protinus æquaris fratri, nec certius vnquam

Hortati superi, nullis præsentior æther
 Affuit ominibus, tenebris inuoluerat atris
 Lumen hyems, densosq; notis collegerat imbres,
 Sed mox cum solita miles te voce leuasset,
 Nubila dissoluit Phœbus, pariterq; dabantur
 Sceptra tibi, mundosq; dies caligine liber,
 Bosphorus aduersam patitur Calcedona cerni
 Nec tantum vicina nitent, sed tota repulsis
 Nubibus exiit Thrace, Pangea renident,
 Insuetosq; palus radios Meotica vibrat,
 Nec Boreas nimbos aut sol ardentior egit.

Imperij lux illa fuit, præfagus obibat
 Cuncta nitor, risitq; tuo natura sereno.
 Visa etiam medio populis mirantibus audax
 Stella die, dubitanda nihil, nec crine retuso
 Languida, sed quantus numeratur nocte Bootes,
 Emicuitq; plagis alieni temporis hospes
 Ignis, & agnosci potuit, quum Luna lateret:
 Sine parens angusta fuit, seu forte reluxit
 Diuus auus, seu te claris properantibus astris
 Cernere, sol patiens cælum commune remisit.
 Apparet quid signa ferant, ventura potestas
 Clarnit Ascanio, subita quum luce comarum
 Innocuus flagraret apex, Phrygiq; volutus
 Vertice, fatalis redimiret tempora candor.

At tua cælestes illustant omina flamme,
 Talis ab Idæis primæuus Iuppiter antris
 Possessi stetit arce poli, famulosq; recepit
 Natura tradente deos: lanugine nondum

Uernabant vultus, nec adhuc per colla fluebant
 Moturae connexa comae. tum scindere nubes

Discebat, fulmenq; rudi torquere lacerto.

Latior augurio genitor, natisq; superbus

Iam paribus, duplici fultus consorte redibat,

Splendebatq; pio complexus pignora curru.

Haud aliter summo gemini cum patre Lacones

Progenies Ledaea sedent, in utroq; relucet

Frater, utroq; soror similis chlamys effluit auro.

Stellati pariter crines, iuuat ipse Tonantem

Error, & ambigua placet ignorantia matri.

Eurotas proprios discernere nescit alumnos.

Ut domus excepit reduces, ibi talia tecum

Pro rerum stabili fertur ditione locutus.

Si tibi Parthorum solium fortuna dedisset

Chare puer, terrisq; procul venerandus Eois

Barbarus Arsacio consurgeret ore Thiaras.

Sufficeret sublime genus, luxuq; fluentem

Deside, nobilitas posset te sola tueri.

Altera Romanae longe rectoribus aula

Conditio, VIRTUTE decet non sanguine niti,

Maior, & utilior facta coniuncta potenti.

Vile latens virtus, quid enim submersa tenebris

Proderit obscuro veluti sine remige puppis,

Vel lyra quae reticet, vel qui non tenditur arcus.

Hanc tamen haud quisquam qui non agnouerit ante

Semet, & incertos animi placauerit aestus

Inueniet, longis illuc ambagibus itur.

Disce orbis, quod quisq; sibi quum conderet artus

Nostros aethereis miscens terrena Prometheus
Synceram patri mentem furatus Olympo
Continuit claustris, indignantemq; reuixit.
Et quum non aliter possent mortalia fingi,
Adiunxit geminas. Ille cum corpore lapsæ
Intereunt, hæc sola manet, bustoq; superstes
Euolat, hanc alta capitis fundauit in arce
Mandatricem operum, prospecturamq; labori.
Illas inferius collo, præceptaq; summa
Passuras domine, digna statione locauit.

Quippe opifex verit⁹ cõfundere sacra profanis
Distribuit partes animæ, sedesq; remouit.
Iram sanguinei regio sub pectore cordis
Protegit imbutam flammis, auidamq; nocendi
Præcipitemq; sui rabie succensa tumescit,
Contrahitur tepefacta metu. quumq; omnia secum
Duceret, & requiem membris vesana negaret,
Inuenit pulmonis opem, madidumq; fluenti
Præbuit, vt tumide ruerent in mollia fibræ.
At sibi cuncta petens, nil collatura cupido
In iecur & tractus imos compulsæ recessit,
Quæ velut immanes reserat dum bellua rictus,
Expleri pasciq; nequit: nunc verberare curas
Torquet auariciæ stimulis, nunc flagrat amorum,
Nunc gaudet, nunc mœsta dolet: satiatq; rursus
Exoritur, cæsãq; redit pollentius Hydra.
Hos igitur potuit siquis sedare tumultus,
Inconcuissa dabit puræ sacraria menti.
Tu licet extremos late dominere per Indos

Te Medus, te mollis Arabs, te Seres adorent.
 Si metuis, si parua cupis, si ducaris ira,
 Sernitij patiere iugum, tolerabis iniquas
 Interius leges: T V N C omnia iure tenebis,
 Quum poteris rex esse tui: proclivior usus
 In peiora datur, suadetq; licentia luxum,
 Illecebris effrena fauet: T V N C vivere caste
 Asperius, quum prompta Venus: tunc durius iræ
 Consulimus, quum pœna patet. sed comprime motus
 Nec tibi quid liceat, sed quid fecisse decebit
 Occurrat, mentemq; domet respectus honesti.
 Hoc te præterea crebro sermone monebo,
 Ut te totius medio telluris in orbe
 Vivere cognoscas: cunctis tua gentibus esse
 Facta palam, nec posse dari regalibus vsquam
 Secretum vitij: N A M lux altissima fati
 Occultum nil esse sinit, latebrasq; per omnes
 Intrat, & obtusos implorat Fama recessus.
 Sis pius in primis, N A M quæ vincamur i omni
 Munere, sola deos æquat clementia nobis.
 Neu dubie suspectus agas, neu falsus amicis
 Ramorum ve avidus: qui talia curat, inanes
 Horrebit strepitus. nulla non anxius hora,
 Non sic excubiæ, nec circumstantia pila;
 Quam tutatur amor, non extorquebis amari.
 Hoc æterna fides, hoc simplex gratia donat.
 Nonne vides operum qui se pulcherrimus ipse
 Mandus amore ligat? nec vi connexa per ævum
 Conspirant elementa sibi? qui limite Phœbus

Contentus medio, contentus littore pontus,
Et qui perpetuo terras ambitq; vehitq;.

Nec premat incumbens oneri, nec cesserit aër.
QVI terret, plus ipse timet: fors ista tyrannis

Conuenit, inuideant claris, fortēsq; trucidant,
Muniti gladijs uiuant, septiq; venenis

Ancipites habeant arces, trepidiq; minentur.
Tu cinem patrēmq; geras, tu consule cunctis:

Nec tibi, nec tua te moueant, sed publica vota.
In commune iubes si quid, censēsq; tenendum,

Primus iussa subi: tunc obseruantior equi
Fit populus, nec ferre vetat, quum viderit ipsum

Authorem parere sibi: **COMPONITVR** orbis
Regis ad exemplum: nec sic inflectere sensus

Humanos edicta valent, quam vita regentis.
Mobile mutatur semper cum principe vulgus.

His tamen effectis, nec fastidire minores.
Nec pete praescriptos homini transcendere fines.

INQVINAT egregios adiuncta superbia mores.
Non tibi tradidimus dociles seruire Sabaeos,

Armeniae dominum, nec te praefecimus ora,
Nec damus Assyriam tenuit quam foemina gentis,

Romani qui cuncta diu rexere regendi,
Qui nec Tarquinij fastus, nec iura tulere

Cesaris, annales veterum delicta loquuntur,
Harebunt maculae. quis non per secula damnat

Cesareae portenta domus? quem dira Neronis
Funera, quem rupes caprearum tetra latebit

Incesto possessa seni? uictura feretur

Gloria Traiani, non tam qui Tigride victo
 Nostra triumphati fuerat provincia Parthi
 Alta quod inuectus stratis Capitolia Dacis
 Quam patriæ quod mitis erat: Nec desine tales
 Nate sequi: si bella tonent, prius agmina duris
 Eccece studijs, & seuo præstrue Marti.
 Non brumæ requies, non hybernacula segnes
 Emeruent torpore manus: ponenda salubri
 Castra loco, præbenda vigil custodia vallo.
 Disce ubi densari cuneus, ubi cornua tendi
 & quius, aut iterum flecti, quæ montibus aptæ,
 Quæ campis acies, fraudi quæ accommoda vallis,
 Quæ via difficilis, fidit si mœnibus hostis:
 Tum tibi murali libretur machina pulsu,
 Saxa rotet præceps aries, prætectaq; portas
 Testudo feriat, ruat emerjura inuentus
 Effossi per operta soli. si longa moretur
 Obsidio, tum vota caue secura remittas,
 Inclusum ve putes: **MULTIS** damnoſa fuere
 Gaudia, dispersi pereunt, somnôq; soluti.
 Sæpius incantæ nocuit victoria turba.

Neu tibi regificis tentoria larga redundent
 Deficijs, nè ve imbelles ad signa ministros
 Luxuries armata trahat: neu flantibus anstris
 Neu pluuijs cedas, neu defensura calorem
 Aurea summoneant rapidos umbracula soles,
 Inuentis vtare cibus, solabere partes
 & equali sudore tuas: si colis iniquus
 Primus ini, syluam si cadere pronocat vsus,

Ne pudeat sumpta quercum strauisse bipenni.
 Calcatur si pigra palus, tuus ante profundum
 Pratentet sonipes, fluiuos tu protere curru
 Herentes glacie, liquidos, tu scinde natatu,
 Nunc eques in medias equitum te consere turmas,
 Nunc pedes assistas pediti: tum promptius ibunt
 Te socio, tum conspicuus gratiusq; feretur
 Sub te teste labor. Dicturum plura parantem
 Voce subit. Equidē, faneāt modo numina captis,
 Hæc effecta dabo: nec me fratriq; tibiq;
 Dissimilem populi commissaq; regna videbunt:
 Sed cur non potius verbis quæ differis vsu
 Experior? gelidas certe nunc tendis in alpes.
 Duc tecum comitem, figant sine nostra tyrannum
 Spicula, palle scat nostro sine Barbarus arcu.
 Italiæmne feram furijs prædonis acerbi
 Subiectam? patiar Romam seruire clienti?
 Usque ad eone puer, nec me polluta potestas
 Nec pia cognati tanget vindicta cruoris?
 Per strages equitare libet, dat protinus arma:
 Cur annos obijcis, pugne cur arguor impar?
 Equalis mihi Pyrrhus erat, quum Pergama solus
 Verteret, & patri non degeneraret Achilli:
 Deniq; si princeps castris herere nequibo,
 Vel miles veniam. Delibat dulcia nati
 Oscula, miratúsq; refert. Laudanda petisti,
 Sed festinus amor, veniet robustior ætas:
 Ne propera, necdum decimas emensus aristas
 Aggrederis metuenda viris: vestigia magnæ

Indolis agnosco, fertur Pelleus Eorum
 Qui domuit Porum, quum prospera saepe Philippi
 Audiret, letos inter fleuisse sodales,
 Nil sibi vincendum patris virtute relinqui.
 Hos video motus, fas sit promittere patri
 Tantus eris, nostro nec debes regna favori,
 Quae tibi iam natura dedit, sic mollibus olim
 Stridula ducturum pratis examina regem
 Nascentem venerantur apes, & publica mellis
 Iura petunt, traduntq; fauos, sic pascua paruis
 Vendicat, & necdum firmatis cornibus audax
 Iam regit armentum vitulus, sed praelia differt
 In iuuenem, patiensq; meum cum fratre tuere
 Me bellante locum. Vos impacatus Araxes
 Vos celer Euphrates timeat, sit Nilus ubiq;
 Vester, & emisso quicquid sol imbuat ortu.
 Si pateant alpes, habeat si causa secundos
 Instior euentus, aderis, partesq; receptas
 Suscipies, animosa tuas ut Gallia leges
 Audiat, & nostros equus modereris Iberos.
 Tunc ego securus fati, letusq; laborum
 Discedam, vobis vtrunq; regentibus axem.
 Interea musis animus dum mollior instet:
 Et quae mox imitere legas, NEC desinat vnquam
 Tecum Graia loqui, tecum Romana vetustas,
 Antiquos enolue duces, assuesce future
 Militie, Latium retro te confer in anuum,
 Libertas quaesita placet, mirabere Brutum:
 Perfidiam damnas, Metij satiabere poenis:

Triste rigor nimius, Torquati despue mores:
 Mors impensa bonum, Decios venerare ruentes:
 Vel solus quid fortis agat, te ponte soluto
 Oppositus Cocles, Mutij te flamma docebit.
 Quid mora perficiat Fabius, quid rebus in arctis
 Dux gerat, ostendat Gallorum strage Camillus.

Discitur hinc nullos meritis obfistere casus,
 Prorogat eternam feritas tibi Punica famam
 Regule, successus superant aduersa Catonis.
 Discitur in quantum paupertas sobria poscit.
 Pauper erat Curius, reges quum vinceret armis:
 Pauper Fabricius, Pyrrhi cum sperneret aurum.
 Sordida Serranus flexit dictator aratra:
 Lustrate victore casa, fascēsque salignis
 Postibus affixi, collectæ consule messes,
 Et sulcata diu trabeato rura colono.

Hæc genitor præcepta dabat, velut ille carinæ
 Longæus rector, varijs quem sæpe procellis
 Exploravit hyems: ponto iam fessus, & annis,
 Equoreas alni nato commendat habenas.
 Et casus artesque docet, quo dextra regatur
 Sidere, quo fluctus possint moderamine falli:
 Quæ nota nimborum, quæ fraus infida sereni,
 Quid sol occiduus prodat, quo saucia vento
 Decolor iratos attollat Cynthia vultus.
 Aspice nunc quacunq; micæ, seu circulus austru
 Magne parens gelidi, seu te meruere Triones,
 Aspice, completur votum: iam natus adæquat
 Te meritis, & quod magis est optabile, vincit.

Discedens, chlypeum defensorémq; dedisti
 Pro nobis nihil ille pati, nullúmq; recusat
 Discrimen tentare sui: non dura viarum,
 Non incerta maris, Libyæ squalentis arenas
 Audebit superare pedes, madidáq; cadente
 Pleiade, Getulas intrabit Syrtibus vndas.
 Hunc tamen in primis populos lenire feroces
 Et Rhenum pacare iubes. Volat ille citatis
 Vectus equis, nulláq; latus stipante caterna,
 Aspera nubiferas quæ Rhetia porrigit Alpes
 Pergit, & hostiles (tanta est fiducia) ripas
 Incomitatus adit: totum properare per annum
 Attonitos reges humili cernice videres,
 Ante ducem nostrum: flauam sparsere Sicambri
 Casariam, pauidóq; orantes murmure Franci
 Procubuere solo: iuratur Honorius absens,
 Imploratq; tuum supplex Alemania nomen.
 Basternæ venere truces, venit accola sylvæ,
 Bructerus Erciniæ, latiq; paludibus exit
 Cimbrus, & ingentes Albim liquere Cherusci.
 Accipit ille preces varias, tardéq; rogatus
 Annuit, & magno pacem pro munere donat.
 Nobilitant veteres Germanica fœdera Drusus,
 Marte sed ancipiti, sed multis cladibus empta.
 Quis victum meminit sola formidine Rhenum?
 Quod longis alij bellis potuere mereri,
 Hoc tibi dat Stiliconis iter: post otia, Galli
 limitis, hortaris Graias fulcire ruinas.
 Ionium tegitur velis, ventiq; laborant

Tot curuare sinus, seruaturáq; Corynthus
 Prosequitur facili Neptunus gurgite classes.
 Et puer Isthmiaci iam pridem littoris exul
 Secura repetit portus cum matre Palemon.

Castra cruore natant, moritur pessima inuentus,
 Pars morbo, pars ense perit: non lustra Licei,
 Non Erimanthee iam copia sufficit umbræ,
 Innumeris exusta rogis: nudatáq; ferro
 Sic flagrasse suas latantur Mænala sylvas,
 Excitiat cineres Ephyræ Spartanus, & Arcas
 Tutior, exanguis pedibus proculcet acernos,
 Fessáq; pensatis respiret Græcia Pœnis.
 Gens qua non Scythicos diffusior vlla Triones
 Incoluit, cui paruus Athos, angustáq; Thrace
 Cum transiret erat: per te virésq; tuorum
 Fracta ducum, lugétq; sibi iam rara superstes,
 Et quorum turbæ spacium vix præbuit orbis,
 Uno colle latent, sitiens inclusáq; vallo
 Ereptas quæsiuit aquas, quas hostibus ante
 Contiguas, alio Stilico deflexerat arcu,
 Mirantémq; nouas ignota per auia valles
 Insserat aduerso fluum migrare meatu.

Obuia quid mirum vinci? quum Barbarus vltro
 Iam cupiat seruire tibi: tua Sarmata discors
 Sacramenta petit, proiecta fraude Gelonus
 Militat, in Latios ritus transistis Alani.
 Ut fortes in Marte viros, animisq; paratos
 Sic iustos in pace legis, longúmque tueris
 Electos, crebris nec succedentibus vrge

Indicibus: notis regimur, fruimurq; quietis.
 Militiæq; bonis, cen bellatore Quirino
 Cen valido moderante Numa: non imminet ensis
 Nulla nobilium cædes, non crimina vulgo
 Texuntur, patria mæstus non truditur exul.
 Impia continui cessant augmenta tributi.
 Non infelices tabula, non hasta refixas
 Vendit opes avidis, emptor non voce citatur,
 Nec tua priuatis crescunt æraria damnis.
 Munificus laudis, sed non & prodigus auri.
 Perdurat non empta fides: nec pectora merces
 Alligat, ipsa suo pro pignore castra laborant.
 Te miles nutritor amat. Quæ deniq; Romæ
 Cura tibi? quàm fixa manet reuerentia patrum?
 Firmatur senium iuris, priscamq; resumunt
 Canicem leges, emendanturq; vetustæ,
 Acceduntq; non æ. talem sensere Solonem
 Res Pandionie, sic armipotens Lacedæmon.
 Quæ sub te vel causa gravis, vel iudicis error?
 Nec legitur dubijs, quis litibus addere finem
 Iustior, & mersum latebris educere verum.
 Quæ pietas? quantusq; rigor? tranquillâq; magni
 Vis animi? nullôq; leuis terrore moueri?
 Nec noua mirari facilis? quæ docta facultas
 Ingenij, linguæq; modus? responsa verentur
 Legati, granibusq; latet sub moribus ætas.
 Quantus in ore pater? radiat quàm torua voluptas
 Frontis, & angusti maiestas grata pudoris?
 Iam patrias implet galeas, iam cornus anita

Tentatur, vibranda tibi promittitur ingens
 Dextra rudimentis, Romanâq; vota moratur.
 Quis decor, incedis quoties clypeatus? & auro
 Squamens, & rutilus cristis, & casside maior?
 Sic quum Threicia primum sudaret in hasta
 Flumina lauerunt puerum Rhodopeia Martem.
 Quæ vires iaculis? vel quum Gortynia tendis
 Spicula, quàm felix arcus, certiq; petitor
 Vulneris, & iussum mentiri nescius ictum?

Scis quo more Cydon, qua dirigat arte sagittas,
 Armenius, refugo quæ sit fiducia Partho.
 Sic Amphionæ pulcher sudare palestra
 Alcides pharetras, Dirceâq; tela solebat
 Pratentare feris, olim domitura Gigantes,
 Et pacem latura polo: sempèq; eruentus
 Ibat, & Alcmenæ prædam referebat onanti.
 Cæruleus tali prostratus Apolline Python
 Implicuit fractis moritura volumina syluis.

Quum vectaris equo, simulacrâq; Martia ludis,
 Quis molles sinuare fugas, quis tendere contum
 Acrior? aut subitos melior flexisse recursus?
 Non te Massageta, non gens exercita campo
 Thessala, non ipsi poterunt equare bimembres.
 Vix comites ala, vix te suspensa sequuntur
 Agmina, feruentèsq; tument post terga dracones.
 Utq; tuis primum sonipes calcaribus arsit,
 Ignescunt patula nares, non sentit arenas
 Ungula, discussæq; iube sparguntur in armos:
 Turbantur phaleræ, spumosis morsibus aurum

Fumat, anhelantes exundant sanguine gemmæ.
 Ipse labor, pulvisq; decet, confusâq; motu
 Cæsaries, vestis radiato murice solem
 Combibit, ingesto crispatur purpura vento.
 Si dominus legeretur equis, tua posceret vltro
 Verbera Nereidum stabulis nutritus Arion,
 Servirétq; tuis contempto Castore frenis
 Cyllarus, & flauum Xanthus spreisset Achillem.
 Ipse tibi famulas præberet Pegasus alas,
 Portarétq; libens, meliorâq; pondera passus
 Bellerophontæas indignaretur habenas.
 Quinetiam velox Auroræ nuntius Æthon
 Qui fugat hinnitu stellas, roséq; domatur
 Lucifero, quoties equitem te cernit ab astris,
 Invidet: inq; tuis mavult spumare lupatis.
 Nunc quoq; quos habitus, quanta miracula pompæ
 Vidimus? An Jonio quum iam succinctus amictu
 Per Ligurum populos solito conspectior ires?
 Atq; inter niveas alte veherere cohortes?
 Obnixiq; simul pubes electa lacertis
 Sidereum gestaret onus. Sic numina nymphis
 In vulgus proferre solet, penetrabilis exit
 Effigies, brevis illa quidem, sed plurimus infra
 Liniger, imposita suspirans veste sacerdos
 Testatur sudore deum Nilotica sistris
 Ripa sonat, variôsq; modos Ægyptia ducit
 Tibia, submissis admugit cornibus apis.
 Omnis nobilitas, omnis tua sacra frequentat
 Tibridis, & Latij soboles: convenit in vnum

Quicquid in orbe fuit procerū, quibus author honoris
 Vel tu, vel genitor, numeroſo conſule conſul
 Cingeris, & ſocios gaudes admittere patres.
 Illuſtri te prole Tagus, te Gallia doctis
 Cinibus, & toto ſtipauit Roma ſenatu.
 Portatur iuuenum cervicibus aurea ſedes.
 Ornatusq; nouo granior deus aſperat Indus
 Velamenta lapis, pretioſaq; fila ſmaragdis
 Ducta virent, Amethyſtus ineſt, & fulgor Iberus
 Temperat arcanis hyacinthi cœrula flammis.
 Nec radis in tali ſuffecit gratia textu,
 Auget acus meritum, picturatūq; metallis
 Vinit opus, multaq; ornantur iaſpide vultus,
 Et varijs ſpirat Nereia baccha figuris.

Quæ tantum potuit digitis mollire rigorem
 Ambitioſa colus? vel cuius peſtiniſ arte
 Traxerunt ſolidæ gemmarum ſtamina tela?
 Inuia quis calidi ſcrutatus ſtagna profundis?
 Tethyos inuaſit gremium? quis diuitis Alge
 Germina flagrantis inter quaſiuit arenas?
 Quis iunxit lapides? oſtro quis miſcuit ignes?
 Sydonij rubriq; maris, tribuere colorem
 Phœnicis, Seres ſubtegmina, pondus Hidaſpes.
 Hoc ſi Mæonias cinctu gaudere per vrbes
 In te pampineos proferret Lydia Thyrſos,
 In te Nyſa choros, dubitarent Orgia Bacchi
 Cui furerent, irent blandæ ſub vincula tigres.
 Taliſ Erythreis intextus Nebrida gemmis
 Liber agit currus, & Caſpia flectit eburnis

Colla ingis: Satyri circum, crinemq; soluta
 Menades, astringunt hederis vittricibus Indos,
 Ebrius hostili velatur palmite Ganges.
 Aspice, mox latum sonuit clamore tribunal,
 Te fastos ineunte quater, SOLENNIA Iudit
 Omnia libertas, deductum vindice morem
 Lex celebrat, famulusq; iugo laxatus herili
 Ducitur, & grato remeat securior ictu.
 Tristis conditio, pulsata fronte recedit
 In cinem, rubuere genæ, tergoq; remouit
 Verbera promissi felix iniuria voti.
 Prospera Romuleis sperantur tempora rebus
 In nomen ventura tuum: premissa futuris
 Dant exempla fidem, quoties te cursibus æni
 Prefecit, toties accessit laurea patri.
 Ansi Danubium quondam transnare Gothunni
 In lintres fregere nemus, tibi mille ruebant
 Per fluium plena cuneis immanibus alni.
 Dux Odotheus erat, tanta conamina classis
 Incipiens ætas, & primus contudit annus.
 Submersa sedere rates, fluitantia nunquam
 Largius Arctoos pauere cadavera pisces.
 Corporibus premitur Peuce, per quinq; recurrens
 Ostia, Barbaricos vix egerit vnda cruores.
 Confessusq; parens Odothei regis opima
 Rettulit, exuniâsq; tibi: cinile secundis
 Conficis auspicijs bellum, tibi debeat orbis
 Fata Gothunnorum, debellatumq; tyrannum,
 Ister sanguineos egit te consule montes:

Sed patrijs olim fueras successibus author.
 Nunc erit ipse tuis, semper venere triumphi
 Cum trabeis, sequiturq; tuos victoria fasces.
 Sis precor assidue consul, Marij; relinquo
 Et senis Augusti numerum, quæ gaudia mundi
 Per tua lanugo quum serpere cœperit ora?
 Quum tibi prodiderit festas nox pronuba tedas?
 Quæ tali donata toro, quæ murice fulgens
 Ibit in amplexus tanti regina mariti?
 Et toto dotanda mari? quantusq; feretur
 Idem per Zephyri metas Hymeneus, & Euri?
 O mihi si liceat thalamis intendere carmen
 Connubiale tuis, si te iam dicere patrem
 Tempus erit, quum tu trans Rheni cornua victor
 Arcadius captæ spolijs Babylonis onustus
 Communem maiore toga signabis annum.
 Crinitusq; tuo sudabit fasce Lyæus.
 Ultima fraternas horrebunt bætra seces.

CL. CLAUDIANI PRAEFA-
TIO IN OCTAVAM PANE-
GYRIM DE MANLII THEO-
DORI CONSULATV.

Udebisne precor doctæ subiecta ca-
ternæ

Inter tot proceres nostra Thalia loqui?

Nec te fama vetat, vero quæ celsius actâ

Vel seruasse labor, vel minuisse pudor.

An tibi continuis creuit fiducia castris?

Totâq; iam vatis pectora miles habet?

Culmina Romani, maiestatemq; senatus

Et quibus exultat Gallia, cerne viros.

Omnibus audimur terris, mundiq; per aures

Ibimus, ac nimius consulis vrget amor.

Iuppiter vt perhibet, spatium quum discere vellet

Naturæ, regni nescius ipse sui:

Armigeros vtrinq; duos equalibus alis

Misit ab eois occiduisq; plagis.

Parnasus geminos fertur inuxisse volatus:

Contulit alternas Pythius axis aues.

Princeps non Aquilis terram cognoscere curat,

Certius in nobis æstimat imperium.

Hoc ego concilio collectum metior orbem.

Hoc video cætu quicquid vbiq; micat.

✻ CL. CLAUDIANI PANEGY-
RIS OCTAVA IN CONSULA-
TVM MANLII THEODORI.

Psa quidē virtus pretiū sibi, solāq̄ late
Fortunæ secūra nitet: nec fascib⁹ vllis
Erigitur, plausūve petit clarescere
vulgi.

Nil opis externæ cupiens, nil indigā laudis,
Diuitijs animosa suis, immotāq̄ cunctis
Casibus, ex alta mortalia despicit arce.
Hanc tamen inuitam blande vestigat, & vltro
Ambit honor: docuit toties à rure profectus
Lictor, & in medijs consul quæsitus aratris.

Te quoq̄ naturæ sacris, mundiꝫ vacantem
Emeritum pridem, desudatisq̄ remotum
Indicijs, eadem rursus complexa potestas
Euehit, & reducem notis imponit habenis:
Accedunt trabes, nil iam Theodore relictum
Quo virtus animo crescat vel splendor honore.
Culmen vtrunq̄ tenes, talem te protinus anni
Formauere rudes, & dignum vita curuli
Traxit iter, primāq̄ senes cessere inuence.
Iam tunc canicies animi, iam dulce loquendi
Pondus, & attonitas sermo qui duceret aures.
Mox vndare foro victrix opulentia linguæ,
Tutariq̄ reos, ipsa hæc amplissima sedes
Orantem stupuit, bis laudatura regentem.
Hinc te pars Libyæ moderantem iura probauit,

Que nunc tota probat: longi sed pignus amoris

Exigua peperere mora, populūq; clientem

Publica mansuris testantur vocibus æra.

Inde tibi Macedum tellus, & condita pelle

Mænia, quæ famulus quondam ditavit Hidaspes:

Tantāq; commissa renocasti gaudia genti

Mitibus arbitrijs, quantum bellante Philippo

Floruit, aut nigri cecidit quum regia Pori.

Sed non ulterius te præbuit urbibus aula,

Maluit esse suum, terris edicta daturus

Supplicibus responsa venis, oracula regis

Eloquio creuere tuo, nec dignius vnquam

Maiestas meminit sese Romana loquentam.

Hinc sacra mandantur opes, orbisq; tributa,

Possessi quicquid fluijs euoluitur auri.

Quicquid luce procul venas rimata sequaces

Abdita pallentis fodit solertia Bessi.

Ac velut exertus lentandis nauita tonsis

Præficitur lateri custos, hinc ardua prors

Temperat, & fluctus tempestatesq; futuras

Edocet, assiduo cum Dorida vicerit vsu.

Iam clauum, totāq; subit torquere carinam.

Sic quum clara diu rerum documenta dedisses,

Non te parte sui, sed in omni corpore sumpsit

Imperium, cunctāq; dedit tellure regendos

Rectores, Hispana tibi, Germanāq; Tethys

Paruit, & nostro diducta Britannia mundo;

Diversāq; tuas coluerunt gurgite voces.

Lentus Arar, Rhodanusq; celer, & dives Iberus.

O quoties doluit Rhennus, quã Barbarus ibat,
 Quod te non geminis frueretur indice ripis.
 Unius fit cura viri, quodcumq; rubescit
 Occasu, quodcumq; dies deuexior ambit,
 Tam celer assiduos explevit cursus honores.
 Una potestatum spatij interfuit etas,
 Totq; gradus fati inuenilibus intulit annis.
 Postquam parta quies, & summum nata cacumen
 Iam secura petit priuatum gloria portum,
 Ingenij redeunt fructus, aliq; labores,
 Et vitæ pars nulla perit, quodcumq; recedit
 Litibus, incumbit studijs, animusq; vicissim
 Aut curam imponit populis, aut otia musis.
 Omnia Cecropiæ relegis secreta senectæ,
 Discutiens quid quisq; nouum mandauerit eno,
 Quantaq; diuersæ producant agmina sectæ.
 Namq; alijs princeps rerum disponitur aer,
 Hic confidit aquis, hic procreat omnia flammis,
 Alter in Etneas casurns sponte fauillas
 Dispergit reuocatq; deum, rursusq; receptis
 Nescit amicitijs quicquid discordia soluit.
 Corporis hic damnat sensus, verumq; videri
 Pernegat, hic semper lapsuræ pondera terra
 Conatur rapido celi fulcire rotatu,
 Accenditq; diem prærupti turbine saxi.
 Ille ferox vnq; tegi non passus Olympo,
 Immensum per inane volat, finemq; perosus
 Parturit innumeros angusto pectore mundos.
 Hi vaga collidunt cæcis primordia plagis.

Numina constituunt alij, casusq; relegant.
 Graiorum obscuras Romanis floribus artes
 Irradias, vicibus gratis formare loquentes
 Suetus, & alterno verum contexere nodo.
 Quicquid Socratico manavit ab ordine, quicquid
 Docta Cleantæ sonuerunt atria turbæ,
 Inuentum quodcumq; tuo Chrysippe recessu,
 Quicquid Democritus risit, dixitq; tacendo
 Pythagoras, vno se pectore cuncta vetustas
 Condidit, & maior collectis viribus exit:
 Ornantur veteres, & nobiliore magistro
 In Latium spretis academia migrat Athenis.
 Ut tandem propius discat quo fine beatum
 Dirigitur, quæ norma boni, quis limes honesti,
 Quæ nam membra sui virtus diuisa domandis
 Obiectet vitij, quæ pars iniusta recidat,
 Quæ vincat ratione metus, quæ frenet amores.
 At quoties elementa doces, semperq; fluentis
 Materie causas, quæ vis animaverit astra,
 Imperitq; choros, quo viuat machina motu.
 Sidera cur septem retro nitantur in ortus
 Obscæta polo, variisq; meatibus idem
 Arbitr, an geminæ conuertant æthera mentes.
 Sitne color proprius rerum, lucisq; repulsi
 Eludant aciem, tumidos quæ Luna recursus
 Nutriat Oceani, quo fracta tonitrua vento.
 Quis trahat imbriferas nubes, quo saxa creentur
 Gradinis, vnde rigor niuibus, quæ flagra per auras
 Excitant rutilos tractus, aut fulmina velox

Torqueat, aut tristem figat crinita cometen.
 Iam tibi cōpositam fundauerat anchora puppim
 Telluris iam certus eras, facunda placebant
 Otia, nascentes ibant in secula libri:
 Quum subito liquida cessantem vidit ab æthra
 Institia, & tanto viduatas indice leges:
 Continuo frontem limbo velata pudicam
 Deserit autumnī portas, quā vergit in austrum
 Signifer, & noctis reparant dispendia Chele.
 Pax anibus quacunq; volat, rabiēmq; frementes
 Deposuerē feræ, latatur terra reuerso
 Numine, quod prisca post tempora perdidit auri.
 Illa per occultum Ligurum se mœnibus infert,
 Et castos leuibus planstris ingressa, Penates
 Inuenit æthereos signantem in puluere cursus:
 Quos pia sollicito deprehendit pollice Memphis.
 Quæ moueant momenta Polū, quam certus in astris
 Error, quis tenebras soli causisq; meantem
 Defectum indicat numerus: quæ linea Phœben
 Damnet, & excluso Pallentem fratre relinquat.
 Ut procul aspexit fulgentia virginis ora,
 Cognouitq; deam, vultus veneratur amicos:
 Occurrit, scriptæq; notas confundit arenæ,
 Tunc sic diua prior. Manli syncera bonorum
 Congeries, in quo veteris vestigia recti
 Et ductos video mores meliore metallo:
 Iam satis indultum studijs, Musæq; tot annos
 Eripuere mihi, pridem te iura reposcunt.
 Aggredere, & nostro rursum te redde labori:

Nec tibi sufficiat transmissæ gloria vitæ,
 Humanum curare genus, quis terminus unquam
 Prescripsit? nullas recipit Prudentia metas.
 Adde, quod hæc potuit multis contingere sedes,
 Sed meritis tantum redeunt, A C Tûsq; priores
 Commendat repetitus honor, virtûsq; reducit
 Quos fortuna regit: melius magnôq; petendum
 Credis, in abstrusa rerum ratione morari?
 Scilicet illa tui patriam, præcepta Platonis
 Erexere magis, quam qui responsa sequuntur
 Obruit eos classes, urbésq; carinis
 Vexit, & arsuras Medo subduxit Athenas.
 Spartanis potuit robur præstare Lycurgus
 Matribus, & sexum leges vicere severæ.
 Civibus & vetitis ignavo credere muro?
 Tutius, obiecit nudam Lacedæmonia bellis.
 At non Pythagoræ monitus, anniq; silentes,
 Famosum & balij luxum pressere Tarenti.
 Quis vero insignem tanto sub principe curam
 Respuat? aut quando meritis maiora patebunt
 Premia? quis demens adeo, qui iungere sensus
 Cum Stilicone neget? similem quæ pertulit ætas
 Consilio vel Marte virum? tunc Brutus amaret
 Vivere sub regno tali, succumberet aulæ
 Fabricius, cuperent ipsi servire Catones.
 Nonne vides ut nostra soror Clementia, tristes
 Obtundat gladios? fratres amplexa serenos
 Assurgat Pietas? fractis ut luceat armis
 Perfidia? & laceris morientes crinibus Hydri

Lambant inualido Furiarum vincla veneno?
 Exultat cum Pace Fides: iam sidera cuncta
 Linqvinnus, & placidas inter discurrimus vrbes.
 Nobiscum Theodore redi. Subit ille loquentem
 Talibus. Agrestem dudum me diua reuerti
 Cogis, & infectum longi rubigine ruris
 Ad tua signa vocas: nunquam mihi cura tot annis
 Altera, quam duras sulcis mollire nouales.
 Nosce soli vires, nemori quæ commoda rupes,
 Quis felix oleæ tractus, quæ gleba faneret
 Frugibus, aut quales tegetet vindemia colles.
 Terribiles rursum lituos veterans adibo?
 Et desueta vetus tentabo cærula vector?
 Collectamq; diu, & certis utcunq; locatam
 Sedibus, in dubium patiar deponere famam?
 Nec me quid valeat natura fortior vsus
 Præterit, aut quantum neglectæ defluat arti.
DESIDIS aurigæ non audit verbera currus:
 Nec manus agnoscit quem non exercuit arcum.
 Esse sed iniustum fateor quodcunq; negatur
 Institiæ: tu prima hominem syluestribus antris
 Elicis, & fædo detergis secula victu.
 Te propter colimus leges, animosq; ferarum
 Exnimus, nitidis quisquis te sensibus hausit,
 Irruet intrepidus flammis, hiberna secabit
 Equora, consertos hostes superabit inermis:
 Ille vel Æthiopum pluuijs solabitur æstus,
 Illum trans Scythiam vernus comitabitur æer.
 Sic fatus, tradente dea, suscepit habenas,

Quattuor ingenti iuris temone refusas.
 Prima Padum, Tyberimq; ligat, crebrisq; micantem
 Orbibus, Italiam, Lydos, Pænosq; secunda
 Temperat, Illyrico se tertia porrigit orbi.
 Ultima Sardiniam, Cirnon, trifidamq; retentat
 Sicaniam, & quicquid Tyrrhena funditur vnda:
 Vel gemit Ionia, nec te tot limina rerum,
 Aut tantum turbavit onus, sed vt altus Olympi
 Vertex, qui spatio ventos hyemesq; relinquit,
 Perpetuum nulla temeratus nube serenum:
 Celsior exurgit pluuijs, auditq; ruentes
 Sub pedibus nimbos, & rauca tonitrua calcat.
 Sic patiens animus per tanta negotia liber
 Emergit, similisq; sui, instiq; tenorem
 Fectere, non odium cogit, non gratia suadet.
 Nam spretas quis opes, intactaq; pectora lucro
 Commemoret? fuerint alijs hæc forte decora.
 Nulla potest laus esse tibi, quæ crimina purget.
 Seruat inoffensam diuina modestia vocem,
 Temperiem seruant oculi, nec lumina feruor
 Asperat, aut rabidas diffundit sanguine venas,
 Nullaq; mutati tempestas proditur oris.
 Quinetiam fontes expulsa corrigis ira,
 Et placidus delicta domas, nec dentibus vnquam
 In strepis horrendum, fremitu nec verbera poscis.
 Qui fruitur pœna ferus est, legumq; videtur
 Vindictam præstare sibi, quum viscera felle
 Canduerint, ardet stimulus, ferturq; nocendi
 Prodigus, ignarus cause: DIIS proximus ille est

Quem ratio, non ira mouet, qui facta rependens
 Consilio punire potest. mucrone cruento
 Se iactent alij, studeant feritate timeri,
 Addictosq; hominum cumulent araria censu.
 Lene fluit Nilus, sed cunctis amnibus extat
 Utilior, nullas confessus murmure vires:
 Acrior at rapidus tacitas prætermeat ingens
 Danubius ripas, eadem clementia seui
 Gurgitis immensum deduxit in ostia Gangem,
 Torrentes immane fremant, lapsisq; minentur
 Pontibus, inuoluant spumoso vertice syluas.
 Pax maiora decet, PERACIT trāquilla potestas
 Quod violenta nequit, mandatq; fortius urget
 Imperiosa quies, idem prædurus iniquas
 Accepisse preces: rursus quæ digna petitu
 Largitor facilis, nec quæ comitatur honores,
 Ausa tuam leniter tentare superbia mentem
 Frons priuata manet: non se mernisse fatetur
 Qui crenisse putat, rigidi sed plena pudoris
 Elucet grauitas fastu iocunda remoto.

Quæ non seditio, quæ non insania vulgi
 Te viso lenita cadat? quæ dissona ritu
 Barbaries, media quam non reuerentia frangat?
 Vel quis non sitiens sermonis mella politu
 Deserat Orpheos blanda testudine cantus?
 Qualem te legimus teneri primordia mundi
 Scribentem, aut partes anime, per singula talem
 Cernimus, & similes agnoscit pagina mores?
 Nec dilata tuis Augusto indice merces

Officijs, illūmq; habitum, quo iungitur aulæ
 Curia, qui socios proceres cum principe neclit:
 Quem quater ipse gerit, perfecto detulit anno,
 Deposuitq; suas te succedente curules.
 Crescite Virtutes, fœcundâq; floreat ætas:
 Ingenijs patuit campus, certūsq; merenti
 Stat fauor, ornatur proprijs industria donis.
 Surgite sopita, quas obruit ambitus, artes,
 Nil licet inuidiæ, Stilico dum prospicit orbis.
 Sidereūsq; gener non hic violata curulis,
 Turpia non Latios incestant nomina fastos.
 Fortibus hæc concessa viris, solisq; gerenda
 Patribus, & Romæ nunquam latura pudorem.
 Nuntia votorum celeri iam Fama volatu,
 Moverat Aonios audito consule lucos:
 Concinnuit felix Helicon, fluxitq; Aganippe
 Largior, & docti riserunt floribus amnes.
 Urania redimita comas, qua sæpe magistra
 Manlius igniferos radio descripserat axes,
 Sic alias hortata deas. Patimur ne sorores
 Optato procul esse die? nec limina nostri
 Consulis, & semper dilectas visimus edes?
 Et fasces subiisse libet, miracula plebi
 Colligite, & claris nomen celebrate theatris.
 Tu Iouis æquorei submersam fluctibus aulam
 Oratum volucres Erato iam perge quadrigas
 A quibus haud vnquam palmam rapturus Arion.
 Illustret circum sonipes, quicumq; superbo
 Perstrepat hinnitu Betin, qui splendida potat

Stagna Tagi, madidóq; inbas aspergitur auro.
 Calliope liquidas Alcidem posce palestras:
 Cuncta Palemonijs manus explorata coronis
 Adsit, & Eleo pubes laudata tonanti.
 Tu iuga Taygeti, frondosáq; Menala Clio
 I, Triniae supplex, non aspernata rogantem,
 Amphitheatrali faueat Latonia pompe.
 Audaces legat ipsa viros, qui colla ferarum
 Arte ligent, certóq; premant venabula nixu.
 Ipsa truces fœtus, captináq; ducat ab antris
 Prodigia, & cædis sitientem deferat arcum.
 Conueniant vrsi, magna quos mole ruentes
 Torua Lycaonijs Helice miretur ab astris,
 Perfossiq; ruant populo pallente leones.

Quales Migdonio curru frenare Cybelle
 Optat, & Herculei mallent fregisse lacerti.
 Obuia fulminei properent ad vulnera Pardi
 Semine permixto geniti, quum forte Leane
 Nobiliorem vterum viridis corrumpit adulter.
 Hi maculis patres referunt, & robore matres.
 Quicquid monstriferis nutrit Getulia campis,
 Alpina quicquid tegitur nine, Gallica siquid
 Sylua timet, iaceat, largo ditefcat arena
 Sanguine, consument totos spectacula montes:
 Nec molles egeant nostra dulcedine ludis,
 Qui letis risum salibus monisse facetus,
 Qui nutu, manibúsq; loquax, cui tibia flatu,
 Cui pleetro pulsanda chelis, qui pulpita socco
 Personat, aut alte graditur maiore cothurno.

Et qui magna leui detrudens murmura tactu
 Innumeras voces segetis moderatus abena,
 Intonat erranti digito, penitusq; trabali
 Veste laborantes in carmina concitat undas.
 Vel qui more anium sese iaculantur in auras,
 Corporaq; edificant celeri crescentia nexu.
 Quorum compositam puer augmentatus in artem
 Emicet, & vinctus plantæ vel curribus hærens,
 Pendula librato figat vestigia saltu.

Mobile ponderibus descendat pagma reductis,
 Inq; chori speciem spargentes ardua flammæ
 Scena rotet, varios effingat Mulciber orbes.
 Per tabulas impune vagus, pictæq; citato
 Ludant igne trabes, & non permissa morari.
 Fida per innocuas errent incendia turre,
 Lascini subito confligant equore Lembi,
 Stagnaq; remigibus spument inuversa canoris
 Consul per populos, idemq; grauius author
 Eloquij, duplici vita subnixus in ænum
 Procedat pariter libris fastisq; legendus.
 Accipiat patris exemplum, tribuatq; nepoti
 Filius, & cœptis ne desit fascibus hæres.
 Decurrat trabeata domus, tradatq; secures
 Mutua posteritas, seruatq; ordine fati,
 Mansia continuo numeretur consule proles.

CL. CLAUDIANI PRAEFATIO
IN LIBRVM DE BELLO GE-
TICO, ID EST, DE VICTORIA
STILICONIS CONTRA ALA-
RICVM.

*P*ost resides annos longo velut excita
somno
Romanis fruitur nostra Thalia cho-
ris.

Optatos renouant eadem mihi culmina cætus,
Personat & noto Pythia vate domus.
Consulis hic fasces cecini, Libyamq; receptam,
Hic mihi prostratis bella canenda Getis.
Sed prior effigiem tribuit successus amœnam,
Orâq; patritius nostra dicavit honos.
Annuit hic princeps titulum poscente senatu,
Respice iudicium quàm graue musa subis.
Ingenio minuit merces properata fauorem,
Carminibus veniam præmia tanta negant.
Et magis intento studium censore laborat,
Quod legimur medio, conspicimurq; foro.
Materies tamen ipsa inuat, solitumq; timorem
Dicturo, magna sedula parte leuat.
Nam mihi conciliat gratas impensius aures,
Vel meritum libri, vel Stiliconis amor.

CL. CLAUDIANI LIBER DE
 BELLO GETICO, IDEST, DE
 VICTORIA STILICONIS CON-
 TRA ALARICVM.

Ntacti quum claustra freti coentibus
 equor

Armatum scopulis audax irrumperet

Argo

Cetan, Cholcosq; petens propiore periclo,
 Omnibus attonitis solus post numina Typhis:
 Incolumem tenui damno seruasse carinam
 Fertur, & ancipitem montis vitasse ruinam:
 Deceptoq; vaga concursu rupis in altum
 Uetricem duxisse ratem. stupuere superba
 Arte viri domitæ Symplegades, & noua passæ
 Iura soli, faciles cunctis iam puppibus herent,
 Ut vinci didicere semel. Quod si ardua Typhin
 Nans ob innocuæ meritum sic gloria vexit,
 Que tibi pro tanti pulso discrimine regni
 Sufficient laudes Stilico? licet omnia vates
 In maius celebrata ferant, ipsamq; secundis
 Argois trabibus iactent sudasse Minernam,
 Nec nemoris tantum vinxisse carentia sensu
 Robora, sed cæso monitu Iouis angure luco,
 Arbore presaga tabulas animasse loquaces,
 Plurima, sed quannis varijs miracula monstris
 Ingeminent teneras vincturi carmine mentes,
 Harpyiasq; truces, insopitisq; refusum

Traetibus, aurati custodem velleris anguem,
 Et iuga taurorum rapidis ambusta favillis
 Et virides galeis sulcos, foetasque novales
 Martis, & in segetem crescentis semina belli.

Nil veris aequale dabunt, prohibere rapaces
 Scilicet Harpyias, unaque excludere mensa
 Nobilior titulis, quam tot potuisse paratas
 In Latij praedam Geticas auertere fauces.
 An ego terrigenas potius mirabor in ipsis
 Procubuisse satis? vite quibus attulit idem
 Principium, finemque dies, quam caesa Getarum
 Agmina, quos tantis aluit Bellona trophaeis,
 Totaque sub galeis Mauortia canuit aetas.
 Per te namque unum medijs exuta tenebris
 Imperio sua forma redit, claustrisque soluta
 Tristibus exanguis audent procedere leges.
 Iamque potestates priscus discriminat ordo
 Iustitiae, quas ante pares effecerat una
 Nube timor, tua nos vrgenti dextera leto
 Eripuit, tectisque suis redduntur, & agris
 Damnati fato populi, virtute renati.

Iam non in pecorum morem formidine clausi
 Prospicimus seuos campis ardentibus ignes:
 Alta nec incertis metimur flumina votis,
 Excidio latura moram: non poscimus amnes
 Vndosam seruare fidem, nubesque fugaces,
 Aut coniuatum querimur splendere serenum.
 Ipsa quoque interius furij exercita plebis,
 Securas iam Roma senat tranquillior arces.

Surge precor veneranda parens, & certa secundis
 Fide deis, humilémq; metum depone senectæ.
 Urbs æquã polo, tum demum ferrea sumet
 Ius in te Lachesis, quum sic mutauerit axem
 Fœderibus natura nouis, vt flumine verso
 Irriget Egyptum Tanais: Mœotida Nilus,
 Eurus ab occasu, Zephyrus se promat ab Indis,
 Caucasæsq; ingis calido nigrantibus Austro,
 Getulas Aquilo glacie constringat arenas.
 Fatales hucusq; manus, crebrisq; notatæ
 Prodigijs abiere minæ, nec sidera pacem
 Semper habent, ipsúmq; Ionem turbante Typhœa
 Si fas est, timuisse ferunt: quum brachia centum
 Montibus armaret totidem, spirasq; retorquens
 Lamberet attonitas erectis anguib; Arctos.

Quid mirum si regna labor mortalia vexat?
 Quî gemini fratres, genuit quos asper Alœus
 Matrem subdiderint vinclis, & in astra negatas
 Tentarunt munire vias? steteritq; reuulsis
 Penè tribus scopulis, cælesti machina bello?
 Sed caret euentu nimius furor, improba nūquam
 Spes letata diu, nec peruenere inuenta
 Robur Aloïdæ, dum vellere Pelion Othys
 Nititur, occubuit Phœbo, moriêsq; Ephialtes
 In latas obliquam proiecit languidus Ossam.
 Aspice quàm rarum referens inglorius agmen,
 Aspice Roma tuum iam vertice celsior hostem,
 Italia detrusus eat, quantúmq; priori
 Dissimilis, qui cuncta sibi cessura ruenti

Pollicitus patrij numen irauerat Istri,
Non nisi calcatis loricam ponere rostris.

O rerum fatiqz vices, qui fœda parabat
Romanas ad stupra nurus, sua pignora vidit
Coniugibus permixta trahi: qui mente profunda
Hauerat vrbis opes, vltro victoribus ipse
Præda fuit: nostri quondam qui militis auro
Aggressus tentare fidem, desertus ab omni
Gente sua, manibusqz redit truncatus, & armis.
Hoc quoqz quod veniam leti valere mereri,
Si positis pendas odijs, ignoscere pulchrum
Iam misero, pœnæqz genus vidisse præcantem.
Quæ vindicta prior, quàm quum formido superbas
Flectit, & assuetum spolijs affligit egestas.
Sed magis ex alijs fluxit clementia causis,
Consultur dum Roma tibi: tua cura coëgit
Inclusis aperire fugam, ne peior in arcto
Sœuiret rabies, venturæ nuntia mortis,
Nec tanti nomen, stirpémqz abolere Getarum,
Ut propius peterere fuit: procul arceat altus
Iuppiter vt delubra Numæ, sedémqz Quirini
Barbaries oculis saltem temerare profanis
Possit, & arcanum tanti deprehendere regni.

Quanquam (si veterū certamina rite recorder)
Tunc etiam pulchra quum libertate vigerent,
Et proprio late florent milite patres.
Semper ab his famæ petiere insignia bellis
Quæ diuersa procul tuto trans æquora vires
Exercere dabant currus, regūmqz catenæ

Inter abundantis fati ludibria ducte.
 At vero Italiam quoties circumstetit atrox
 Tempestas, ipsumque caput lesura pependit:
 Non illis vani ratio ventosa fauoris,
 Sed grauiter spectata salus, ductorque placebat:
 Non qui precipiti traheret simul omnia casu,
 Sed qui maturo vel leta, vel aspera rerum
 Consilio momenta regens, nec tristibus impar,
 Nec pro successu tumidus, spatiumque morandi
 Vincendi que modum mutatis nosset habenis.
 Cantius ingentes morbos, & proxima cordi
 Vlcera, Pæonie tractat solertia curæ:
 Parcendūque secat, ferro nec longius actō
 Irrenocandus eat sectis vitalibus error.
 Sublimi certe Curium canit ore vetustas,
 Cæciden Italo pepulit qui littore Pyrrhum,
 Nec magis insignis Marij, Paulique triumphus,
 Qui captos niueis reges egere quadrigis.
 Plus fuga laudatur Pyrrhi, quam vincla Iugurthæ.
 Et quauis gemina fessum iam clade fugarit,
 Post Decij lituos & nulli peruia culpe
 Pectora Fabritij, donis inuicta vel armis,
 Plena datur Curio pulsi victoria Pyrrhi.
 Quanto maius opus solo Stilicone peractum
 Cernimus? hic validam gentem quam dura niuosis
 Educat vrsa plagis, non Chaonas atque Molossos,
 Quos Epirus alit, nec Dodonæa subegit
 Agmina, fatidicam frustra iactantia quercum:
 Primus fulmineum lento luctamine Pœnum

Compressit Fabius, campo post ausus aperto
 Marcellus vinci docuit: sed tertia virtus
 Scipiadae, Latijs tandem deterruit oris,
 Unus in hoc Stilico diuersis artibus hoste
 Tres potuit complere duces, fregitq; furentem
 Cunctando, vicitq; manu, victumq; relegat:
 Atq; hic tanta breui miscentem incendia Pyrrhæ
 Sustinuit toto mœrens Onotrialustro:
 Et prope ter senas Itali per graminis herbas,
 Massilus Pœno sonipes vastante cucurrit.
 Hannibalémq; senem vix ad sua reppulit arua.
 Vindex sera patrum post bellum nata inuentus.
 Hic celer effecit bruma ne longior vna
 Esset hyems rerum, primis sed messibus æstas
 Temperiem celo pariter bellôq; referret.

Sed quid ego Hânibalē circa Pyrrhæq; tot annis
 Certatum memorem? villis cum Sparthacus omne
 Per latus Italiae ferro bacchatus & igni,
 Consulibûsq; palam toties congressus, inertes
 Exuerit castris dominos, & strage pudenda
 Fuderit imbelles aquilas, seruilibus armis?
 Nos terrorum expers, & luxu mollior ætas
 Deficimus queruli, si bos adductus aratro,
 Si libata seges: non hanc ergastula nobis
 Immisere manum, nec coniurantis arene
 Turba fuit, qualem Stilico deiecerit hostem,
 Thraces & Emonij poterunt Messiq; fateri.
 Frigida terdecies nudatum frondibus Hemum
 Tendit hyems vestire gelu, totiësq; solutis

Ver niuibus, viridem monti reparauit amictum.
 Et quoniam patrios gens hæc oblita Triones
 Atq; Istrum transuecta semel vestigia fixit
 Threicio funesta solo, seu fata vocabant,
 Seu grauis ira deum seriem meditata ruinis.
 Ex illo quoscunq; vagos impegit Erinny
 Grandinis, aut morbi ritu per denia rerum
 Precipites per claustra ruunt, nec contigit vllis
 Annibus, aut scopulis proprias defendere terras.
 Nil Rhodope, nil vast⁹ Athos, nil profuit Hæmus
 Othrisijs, facili contemnunt Strimona saltu:
 Et frustra rapidum damnant Aligmona Bessi.
 Nubibus intactum Macedo miratur Olympum
 More pererratum campi gemit irrita tempe
 Thessalus, & domitis irrisam cotibus Oeten
 Sperchijsq; & virginibus dilectus Enypheus,
 Barbaricas lauere comas, non obice Pindi
 Seruati Driopes, nec nubifer atria textit
 Littora Leucates: ipse quæ durius olim
 Restiterant Medis, primo certamine ruptæ
 Thermopylæ, vallata maris Scyronia ripis,
 Et duo continuo connectens æquora muro
 Isthmos, & angusti patuerunt claustra Lycei.
 Nec tibi Parrhasios licuit munire colonos
 Frondosis Erimanthe iugis, equitatâq; summi
 Culmina Taygeti trepidæ vidistis Amyclæ.
 Tandem supplicii cunctis pro montibus Alpes
 Eccegere Getis, tot tandem flumina victor
 Vindicat Eridanus: docuit nunc exitus altè
 t iij.

Fatorum secreta tegi. Quisquamne reclusis
 Alpibus ulterius Latij fore credidit umbram?
 Nonne velut capta rumor miserabilis vrbe
 Trans freta, trans Gallos Pyreneumq; cucurrit?
 Famâq; nigrantes succincta paucioribus alas,
 Secum cuncta trahens, à Gadibus vsq; Britannum
 Terruit Oceanum, & nostro procul axe remotam
 Infolito belli tremefecit murmure Thulen.
 Mandemusne noti flabris, quoscunq; timores
 Pertulimus? feste doleantne tristibus aures?
 An potius meminisse iuuat? semperq; vicissim
 Gaudia præmissi cumulant inopina dolores?
 Utq; sub occidua iactatis Pleiade nautis
 Commendat placidum maris inclementia portum,
 Sic mihi tunc maior Stilico, quum leta periculis
 Metior, atq; illi redeunt in corda tumultus.
 Nonne videbantur, quannis adamante rigentes,
 Turribus inualidis fragiles procumbere muri?
 Ferratâq; Getis vltro se pandere portâ?
 Nec vallum densâq; sudes arcere volantes
 Cornipedum saltus, iam iam conscendere puppes,
 Sardonios habitare sinus, & inhospita Cypri
 Saxa parant, vitâq; freto spumante tueri.
 Ipsa etiam diffusa breui Trinacria ponto.
 (Si rerum natura sinat) discedere longe
 Optat, & Ionium refugo laxare Peloro,
 Fultâq; despiciens auro laquearia diues
 Tutior Colijs mallet vixisse caernis.
 Iamq; oneri creduntur opes, tandemq; libido

Hæsit Anaritia, grauioribus obruta curis.
 Utq; est ingenioq; loquax, & plurima fingi
 Permittens, crediq; timor: tunc somnia vulgo
 Narrari, tunc monstra deum monitûsq; sinistri
 Quid meditentur aues, quid cum mortalibus æther
 Fulmineo velit igne loqui, quid carmine poscat
 Fatidico custos Romani carbafus æui.
 Territat assiduus Lunæ labor, atrâq; Phœbe
 Noctibus ærisonas crebris vlulata per vrbes,
 Nec credunt vetito fraudatam sole sororem
 Telluris subeunte globo: sed castra sequuntas
 Barbara Thessalidas, patrijs lunare venenis
 Incestare iubar, tunc anni signa prioris,
 Et si quod fortasse quies neglexerat omen,
 Addit cura nouis, lapidosos grandinis ietus,
 Molitâsq; examen apes, passimq; crematas
 Perbacchata domos nullis incendia causis,
 Et nunquam cælo spectatum impune cometen,
 Qui primum roseo Phœbi prolatus abortu
 Quæ micat astrigera senior cum coniuge Cepheus.
 Inde Lycaonia paulatim expulsus ab Arcto
 Crine vago Getici fœdauit sidera plaustri,
 Donec in exiguum moriens vanesceret ignem.
 Sed grauius mentes cæforum ostensa luporum
 Horrificant, duo quippe lupi sub principis ora
 Dum campis exercet equos, violenter adorti
 Agmen, & excepti telis, immane relatu
 Prodigium, miramq; notam duxere futuri.
 Nam simul humano geminas de corpore palmas

Utraq; perfossis emisit bellua costis:
 Illo lena tremens, hoc dextera ventre latebant;
 Intentis ambæ digitis, & sanguine vino
 Scrutari si vera velis, fera nuntia Martis
 Ore sub Augusti casurum prodidit hostem.
 Utq; manus utero virides patuere relecto
 Romula post ruptas virtus sic emicat Alpes.
 Sed malus interpret rerū metus, omne trahēbat
 Augurium peiore via, truncatāq; membra
 Nutricēq; lupam Romæ regnōq; minari:
 Tunc reputant annos, interceptōq; volatu
 Vulturis incidunt properatis secula metis.
 Solus erat Stilico, qui desperantibus augur
 Sponderet meliora manu, dubiēq; salutis
 Dux idem vatēsq; fuit. Durate parumper
 Inquit, & excussis muliebribus ore querelis
 Fatorum toleremus onus, nil nautica profunt
 Turbatæ lamenta rati, nec seignibus vnde
 Planctibus, aut vanis mitescunt flamina votis.
 Nunc instare manu, toto nunc pectore niti
 Communi pro luce decet succurrere velis,
 Exhaustire fretum, varios aptare rudentes
 Omnibus, & docti iussis parere magistri.
 Non nisi perfidia nacti penetrabile tempus
 Irrupere Getæ, nostras dum Rhetia vires
 Occupat, atq; alio desudant Marte cohortes.
 Iccirco spes omnis abit, mirabile posset
 Esse mihi, si fraude noua, vel calle reperto
 Barbarus ignotas innaderet inscius alpes.

Nunc vero geminis clades repetita tyrannis
 Famosum vulgavit iter, nec nota fefellit
 Semita, præstructum bellis civilibus hostem.
 Per solitas venire vias, aditusq; sequendos
 Barbarico Romana dedit discordia bello.

Sed nec præteritis hæc res incognita seclis,
 Sepe laceffitam, sed non impune fatemur
 Ansoniam, hæc Senonum restinxit sanguine flamas:

Hæc & Theutonico quondam patefacta furori,
 Colla catenati vidit squallentia Cymbri:
 Vile decus, quod non erexit præuius horror.

Ingentes geminant discrimina magna triumphos,
 Quid turpes iam mente fugas? quid Gallica rura
 Respicitis? Latioq; libet post terga relicto

longinquum profugis Ararim præcingere castris?
 Scilicet Arctois concessa gentibus vrbe
 Considet regnum Rhodano, captiq; superstes

Truncus erit, vestros stimulant si pignora sensus.
 Me quoq; non impar naturæ cura remordet,
 Nec ferro sic corda rigent, aut nosse recusant,

Quàm sanctum soceri nomen, quàm dulce mariti,
 Quântus prolis amor, sed nunquam oblita decoris
 Obscœnam latebram pietas ignava requiret:

Nec vobis fortis monitor mihi cautior vni
 Hic coniunx, hic progenies, hic charior omni
 Luce gener, pars nulla mei subducta procellæ.

Accipe tu nostræ tellus Oenotria mentis
 Pignora, communes tecum subeuntia casus.
 Exiguamq; moram muris impende tuendis,

Dum redeo, lectum referens in classica robur.

His dictis, pauidi firmanit inertia vulgi
 Pectora, migrantisq; fugam compescuit aule:
 Ausaq; tunc primis tenebris emergere pulsiss
 Hesperia, vt secum iunxisse pericula vidit
 Augustum, tantóq; sui stetit obside fati.
 Protinus umbrosa vestit qua littus oliua
 Larius, & dulci mentitur Nerea fluctu.
 Parua puppe lacum præternolat ocyus, inde
 Scandit inaccessos brumali sidere montes.
 Nil hyemis, cæli ve memor. Sic ille relinquens
 Ieiunos antro catulos, immanior exit
 Hyberna sub nocte leo, tacitúsq; per altas
 Incedit furiale niues, stant colla pruinis
 Aspera, flauentes astringit stiria setas.
 Nec meminit leti, nimbosve aut frigora curat,
 Dum natis alimenta paret. sublimis in Arcton
 Prominet Hercinie confinis Rhetia sylua,
 Quæ se Danubij iaëtat, Rheniq; parentem,
 Utraq; Romuleo prætendens flumina regno.
 Primo fonte breues, alto mox gurgite regnant,
 Et fluuios cogunt vnda coëunte minores
 In nomen transire suum: te Cymbrica Thetys
 Diuisum bifido consumit Rhene meatu.
 Thracia quinq; vadis Istrum vorat Amphitrite.
 Ambo habiles remis, ambo glacialia secti
 Terga rotis, ambo Boreæ Martiq; sodales.
 Sed latus Hesperie, quo Rhetia iungitur oræ,
 Præruptis ferit astra iugis, panditq; tremendam

Vix astate viam: multi ceu Gorgone visa
 Obriguere gelu, multos hausere profunda
 Vasta mole nives, cumq; ipsis saepe iuuenis
 Naufraga candenti merguntur planstra barathro.
 Interdum subitam glacie labente ruinam
 Mons dedit, & tepidis fundamina subruit astris
 Pendenti malefida solo. Per talia tendit
 Frigoribus medijs Stilico loca, nulla Lyæi
 Pocula, rara ceres, raptos contentus in armis
 Delibasse cibos: madidoq; oneratus amiectū
 Argentem pulsabat equum: nec mollia fesso
 Strata dedere torum, tenebris si caeca repressit.
 Nox iter, aut spelea subit metuenda ferarum.
 Aut pastorali iacuit sub culmine fultus
 Cervicem clypeo: stat pallidus hospite magno
 Pastor, & ignoto præclarum nomine vultum
 Rustica sordenti genitrix ostendit alumno.
 Illa sub horrendis prædura cubilia syluis
 Illis sub niuib; somni, curæq; laborq;
 Pernigil, hanc requiem terris, hæc otia rebus
 Insuperata dabant: ille tibi Roma salutem
 Alpine peperere case. iam fœdera gentes
 Excuerant, Latijq; audita clade feroces
 Vindelicos saltus, & Norica rura tenebant.
 Ac veluti famuli mendax quos mortis herilis
 Nuntius, in luxum falso rumore resoluit:
 Dum marcent epulis, atq; inter vina chorosq;
 Persultat vacuis effrena licentia tectis:
 Si redncem dominum sors improvisa renexit,

Herent attoniti, libertatēq; perosus
 Conscia seruilis præcordia concutit horror.
 Sic ducis aspectu cuncti stupere rebelles,
 Inq; vno princeps Latiumq; & tota refluxit
 Roma viro, frons læta parum, non tristior æquo,
 Non deiecta malis, mixta sed nobilis ira.

Qualis in Herculeo quoties infanda inibat
 Euristeus fuit ore dolor. vel qualis in atram
 Sollicitus nubem mæsto Ioue cogitur æther.
 Tantane vos, inquit, Getici fiducia belli
 Erigit? hinc animo frustra timuistis inani?
 Non ita Romanum fati violentia nomen
 Opprimit, vt vestros nequeant punire tumultus
 Parte sui: neen vos longe sermone petito
 Demorer, exemplum veteris cognoscite facti.
 Quum ferus Ausonias perfringeret Hannibal arces
 Et Trebiam seuo geminassent funere Canne.
 Nequicquã Æmathium pepulit spes vana Philippus
 Ut velut afflictos ferro tentaret inertes,
 Romanos commonit atrox iniuria patres.
 Urgerent maiora licet, grauitēq; tulere
 Urbibus inter se claris de culmine rerum
 Congressis, aliquid gentes audere minores.
 Nec pœnam differre placet, se bella gerenti
 Punica Leuino, regis quoq; prælia mandant.
 Paruit imperijs consul, fususq; Philippus:
 Vilia dum grauibus populis interserit arma,
 Prætereunte manu, didicit non esse potentum
 Tentandas, medijs quanuis in luctibus, iras.

Hoc monitu pariter nascentia bella repressit,
 Et bello quaesivit opes, legitque precantes
 Auxilio, mensus numerum qui congruus esset,
 Nec gravis Italiae, formidandusve regenti.
 Nec minus accepto nostrae rumore cohortes
 (Sic ducis urget amor) properantibus undique signis
 Conveniunt, visque animi Stilicone recepti
 Singultus varios, lachrymosaque gaudia miscent.
 Sic armenta bouum, vastis quae turbida sylvis
 Spargit hyems, cantus, & sibila nota magistri
 Certatim repetunt, vel nota pasqua vallis.
 Inque vicem se voce regunt, gaudentque fideles
 Reddere mugitus, & qua sonus attigit aurem,
 Rara per obscuras apparent cornua frondes.
 Accurrit vicina manus, quam Rhætia nuper
 Undelicis auctam spolijs defensa probavit.
 Venit & extremis legio pratenta Britannis,
 Quae scoto dat frena truci, ferroque notatas
 Perlegit exanimes picto moriente figuras.
 Agmina quinetiam flavis obiecta Sicambris,
 Quaeque domant Scinthos, immansuetosque Cheruscos.
 Huc omnes vertere minas, tutumque remotis
 Ecce ubi Rhenum solo terrore relinquunt.
 Vllane posteritas credet? Germania quondam
 Illa ferox, populisque vix instantibus olim
 Principibus, tota poterit cum mole teneri.
 Iam sese placidam praebet Stiliconis habenis.
 Ut nec praesidijs nudato limite tentet
 Expositum calcare solum, nec transeat annum,

Incustoditam metuens attingere ripam.
 Celsior ò cunctis, vniq; equande Camillo,
 Vestris nanq; armis Alarici fracta quieuit
 Ac Brenni rabies: confusis rebus vterq;
 Diuinam tribuistis opem, sed tardior ille
 Iam capta vindex patriæ, tu sospitis vltor.
 O quantum mutata tuo Fortuna regressu,
 Ut sese pariter diffudit in omnia regni
 Membra vigor, viuusq; redit calor vrbibus agris.
 Creditur Herculeis lucem renouasse lacertis
 Fœmina, dilecti fatis impensa mariti,
 Ut inuenem spretæ laniatum fraude nouerca;
 Non sine Circeis Latonia reddidit herbis:
 Cretaq; (si vera narratur fabula) vidit
 Minoum rupto puerum prodire sepulchro;
 Quem senior vates anium clangore repertum
 Gramine restituit, miræ nam munere sortis
 Dulcia mella necem, vitam dedit horridus anguis.
 At tuus aduentus non vnum corpus ab vmbriis,
 Sed tot communi populos sub morte iacentes,
 Totaq; tartareis è faucibus oppida traxit.
 Ipso Roma die, nec adhuc ostenditur author,
 Personuit venisse ducem, letisq; Quirites
 Vocibus, auspicium certi plausere triumphis,
 Muniti Stilicone suo. Quis gaudia veri
 Principis amplexus? alacris quis disserat ausle?
 Pulueris ambiguanam nubem speculantur ab altis
 Turribus, incerti socios apportet an hostes
 Ille globus: mentem suspensa silentia librant;

Donec puluereo sub turbine sideris instar
 Emicuit Stiliconis apex, & cognita fulsit
 Canices: ganisa repens per mœnia clamor
 Tollitur. Ipse venit, portas secura per omnes
 Turba salutatis effunditur obuia signis.
 Non iam delectus miseri, nec falce per agros
 Deposita, iaculum vibrans ignobile messor:
 Non tentat clypeum proiectis sumere rastris
 Bellona ridente Ceres, humilisque nouorum
 Seditio clamosa ducum: sed vera Iuuentus,
 Verus ductor adest, & vinida Martis imago.
 Prospera sed quantum nostræ spes addita menti,
 Tantum exempta Getæ qui vertice proximis astris
 Post alpes iam cuncta sibi promittit apertas,
 Nil superesse ratus, postquam tot flumina pulsis
 Cinctaque fluminibus, crebris tot mœnia cernit,
 Tot subito pedites, equitum tot conspicit alas,
 Sæpe velut clausum laqueis sub pectore furtim
 Estuat, & nimium pronò feruore petita
 iam piget Italia, sperataque Roma teneri
 Visa procul, magni subeunt iam tædia cœpti.
 Occultat tamen ore metum, primosque suorum
 Consultare iubet bellis annisque verendos.
 Crinigeri sedere patres, pellita Getarum
 Curia: quos plagis decorat numerosa cicatrix.
 Et tremulos regit hasta gradus, & nititur altis
 Pro baculo contis, non exarmata senectus.
 Hic aliquis grauior natu, cui plurima dictis,
 Consilijque fides, defixus lumina terræ,

CL. CLAVD.

Concutiēsq; comam, capulq; acclinis eburio;
 Si numero non fallor, ait, tricesima currit
 Bruma, ferè rapidum postquã transuimus Istrum;
 Romanamq; manum tantis eludimus annis:
 Sed nunquam Maiors adeo constrinxit in arctum
 Res Alarice tuas (per tot certamina ducto
 Crede seni) qui te tenero vice patris ab eo
 Gestatum parua solitus donare pharetra,
 Atq; aptare breues humeris puerilibus arcus.
 Sæpe quidem frustra monui seruator, vt icti
 Fœderis, Emathia tutus tellure maneres.
 Sed quoniam calide rapuit te flamma inuente,
 Nunc saltem (si cura tibi manet vlla tuorum)
 His claustris euade precor, dumq; agmina longe,
 Dum licet, Hesperijs præceps illabere terris.
 Ne noua prædari cupiens, & parta reponas,
 Pastoriq; lupus scelerum delicta priorum
 Intra septa luas. Quid palmitis vber Hetruscis
 Quid mihi nescio quam proprio cū Tybride Romanis
 Semper in ore geris? referunt si vera parentes
 Hanc urbem insano nullus qui Marte petiuit
 Letatus violasse redit: nec numina sedem
 Destituunt, iactata procul dicuntur in hostem
 Fulmina, diuinisq; volant pro mœnibus ignes:
 Seu celum, seu Roma tonat, si temnis Olympum
 A magno Stilicone caue, qui semper iniquos
 Fortuna famulante premit. scis ipse perosus
 Arcadiæ quàm densa iugis cumulauerit ossa,
 Sanguine quàm largo Graios calefecerit amnes;

Extinctisq; fores, ni te sub nomine legum
Proditio, regniq; fauor texisset Eoi.

Talia grandæuum flammata fronte longuentem,
Obliquisq; tuens oculis non pertulit vltra,
Sed rupit rapidas accensa superbia voces.

Si non mentis inops, fraudatq; mensibus ætas
Præberet veniam, nunquam hæc oppropria lingue
Turpia Danubius me sospite ferret inultus.

An' ne tot angustos Hebro qui teste fugavi,
Te patiar suadente fugam, quum cesserit omnis
Obsequijs natura meis? subsidere nostris

Sub pedibus montes, arescere vidimus amnes.
Non ita Dij Getici faciant, Manesq; parentum,
Ut mea conuerso relegam vestigia cursu.

Hanc ego vel regno victor vel morte tenebo
Victus humum: per tot populos, vrbesq; cucurri,
Fregi alpes, Galeisq; Padum victricibus ausi:

Quid restat nisi Roma mihi? gens robore nostra
Tunc quoq; pollebat, nullis quum fideret armis:
At nunc Illyrici postquam mihi tradita iura,

Mæq; suum fecere ducem, tot tela, tot enses,
Tot galeas multo Thracum sudore parauit,
Inq; meos vsus vectigal vertere ferri,

Oppida legitimo iussu Romana coëgi.
Sic me fata fouent, ipsi quos omnibus annis
Vastabam, seruire dati, nocitura gementes

Arma dabunt, flammisq; diu mollitus, & arte
In sua damna chalybs, fabro lugente rubebit.
Hortantes his adde deos, non somnia nobis

Nec volucres, sed clara palam vox reddita luco est.
 Rumpe omnes Alarice moras, hoc impiger anno
 Alpibus Italiae ruptis penetrabis ad urbem.
 Huc iter vsq; datur. Quisnam post talia segnis
 Ambigat? aut caelo dubitet parere vocanti?

Sic ait, hortaturq; suos, bellôq; viêq;
 Instruit, attollunt vanos oracula fastus.
 O semper tacita, sortes ambage malignæ
 Euentûq; patens, & noxia vatibus ipsis
 Veri sacra fides, Ligurum regione suprema
 Peruenit ad fluiuium miri cognominis urbem:
 Atq; illic domitus, vix tandem interprete casti
 Agnouit dubijs illusa vocabula fati,
 Nec non & Stilico pugnam poscentia mouit
 Pleno castra gradu, dictisq; instigat euntes.

Nunc nunc, ô socij, temerata sumite tandem
 Italiae pœnas: obsessi principis armis
 Excusate nefas, deploratûmq; Timauro
 Vlnus, & alpinum gladijs abolete pudorem.
 Hic est, quem toties campis fudistis Achinis,
 Quem discors, odiisq; anceps civilibus orbis,
 Non sua vis tutata diu, dum fœdera fallax
 Ludit, & alterna perinria vendicat aule.
 Credite nunc omnes quas dira Britannia gentes
 Quas Ister, quas Rhœnus alit, pendere paratas
 In speculis, vno tot prœlia vincite bello.
 Romanum reparate decus, molêmq; labantis
 Imperij fulcite humeris: hic omnia campus
 Vindicat, hæc mundo pacem victoria sancit.

Non in Threicijs Hemi decernimus oris,
 Nec super Alpheas umbrantia Manala ripas
 Constitimus: non hic Tegeam Argosq; tuemur.
 Uisceribus medijs ipsosq; in corde videtis
 Bella geri, patrem clypeis defendite Tybrim.
 Talia nunc pediti, turmæ nunc mixtus equestri
 Dicta dabat, simul externis præcepta ferebat
 Auxilijs, ibat patiens ditionis Alanns,
 Quæ nostræ iussere tubæ: mortemq; petendam
 Pro Latio docuit gentis præclarus Alannæ:
 Cui natura breues animis ingentibus artus
 Finxerat, immaniq; oculos infecerat ira.
 Uulneribus pars nulla vacat, rescisq; cunctis
 Gloria, sædatis splendet iactantior oris.
 Ille tamen mandante procul Stilicone, citatis
 Acceleratur equis, Italamq; momordit arenam
 Felix, Elysijsq; plagis, & carmine dignus,
 Qui male suspectam nobis impensius arsit,
 Vel læto purgare fidem, qui indice ferro
 Diluit immeritum laudato sanguine crimen.
 Morte viri turbatus eques, flectebat habenas,
 Totaq; præciso mutassent agmina cornu,
 Nisi celer instructa Stilico legione sequutus
 Subsidijs peditum pugnam instaurasset equestrem.
 Quis misis ipsosq; licet Pœane recepto
 Enarrare queat, quantum Gradivus in illa
 Luce suæ dederit fundator originis vrbi?
 Altius hæud unquam toto descendimus ense
 In iugulum Scythiæ, tanta nec clade superbum

Contudimus Tanaim, vel cornua fregimus Istri.
 Inuisum miles sitiens haurire cruorem
 Per varias vestes, oneratâq; plaustra metallo
 Transit, & argenti cumulos & cedis auarus,
 Contemptas proculcat opes, pretiosior auro
 Sanguis erat, passim neglecti prodiga lucri
 Ira furens, strictis odium mucronibus expleta
 Purpureos cultus assumptas igne valentes
 Exunias, miserisq; graues crateras ab Argis,
 Raptâq; flagranti spirantia signa Corintho,
 Callidus ante pedes venientibus obijcit hostis
 Incassum: neq; enim feralis præda moratur,
 Sed iustos præbent stimulos monimenta doloris.

Asseritur ferro captiuum vulgus, & omnes
 Diuersæ vocis populi quos traxerat hostis,
 Seruitio tandem dominorum strage redempti
 Blanda cruentatis affigunt oscula dextris,
 Desertosq; lares & pignora leta reuisunt.
 Miratur sua quæq; domus, cladésq; renarrant
 Ordine cognati, referunt miracula belli.
 Quis tibi nunc Alarice dolor? cum Marte perirent
 Diuitiæ, spoliisq; diu quæsitæ supellex,
 Pulsarétq; tuas vlulatus coniugis aures?
 Coniugis inuidto dudum quæ freta marito
 Demens Ansonidum gemmata monilia matrum,
 Romanâsq; alta famulas cervice petebat.

Scilicet Argolicas, Ephyreiadésq; puellas
 Ceperat, & pulchras iam fastidire Lacenas:
 Sed dea, quæ nimis obstat Rhamnusia votis

Ingemuit, flexitq; rotam: domat aspera victos
 Pauperies, vnôq; die Romana rependit
 Quicquid terdenis acies amisimus annis.
 O celebranda mihi cunctis pollentia seclis,
 O meritum nomen felicibus apta triumphis:
 Virtutis fatale solum, memorabile bustum
 Barbaria, nam sepe locis, ac finibus illis
 Plena lacescito redijt vindicta Quirino.
 Illic Oceani stagnis excita supremis
 Cymbrica tempestas, aliâsq; immissa per alpes
 Iisdem procubuit campis, iam protinus ætas
 Adueniens gemina gentis permisceat ossa,
 Et duplices signet titulos, commune Trophæum.
 Hic Cymbros, fortēsq; Getas Stilicone preceptos
 Et Mario, claris ducibus tegit Itala tellus.
 Discite vesanae Romam non temnere gentes.

CL. CLAUDIANI EPIGRAM-
MATA, EPISTOLAE, ET LAV-
DES HEROVM.

Epistola ad Hadriannũ, vt pristina se fortune re-
stituat: à cuius inclementia fuerat destitutus.

v Squeadeone tuæ producitur impetus
iræ?

Nullus erit finis lachrymis, subitissq̃
favorem

Permutas odijs? quò mens ignara nocendi
Quò sensus abiere pij? tantùmne licebit
Inuidiæ? tantum strepitus valere maligni?
Me dolor incantus, me lubrica duxerit ætas,
Me timor impulerit, me denius egerit ardor.
Te tamen hand decuit paribus concurrere telis.

Humana superos nunquam tetigere querela,
Nec vaga securum penetrant conuicia celum.
Excessit iam pœna modum, concede iacenti:
En adsum, & veniam confessus crimina posco.
Manibus Hectoreis atrox ignouit Achilles.
Victrices furias matris placauit Orestes.
Reddidit Alcides Priamo quas ceperat arces,
Pelleum iuuenem regum flexere ruinae,
Darium famulis manibus doluisse peremptum
Fertur, & ingenti solatus fata sepulchro,
Tradita captiuo spatiosior India Poro.
Conditor hic patriæ, sic hostibus ille pepercit.
Hunc virtus tua digna sequi, quemcumq̃ deorum

Lesimus, insultet iugulo, pascâtq; furorem.
 Gratia defluxit, sequitur feralis egestas,
 Desolata domus, charis spoliatur amicis,
 Hunc tormenta necant, hic vndiq; truditur exul.
 Quid superest damnis? quæ sæua pericula restant?
 Emollit rabiem prædæ mortisq; facultas.
 Prætereunt subiecta feræ, torniq; leones,
 Quæ strauisse valent, ea mox prostrata relinquunt.
 Nec nisi bellantis gaudent cernice iuueni.
 Nobiliore fame secuit uascentia vota
 Linior, & ingesto turbauit gaudia luctu.
 Iam iam supplicij fessos humilésq; serenus,
 Despice: quid tanta dignaris morte clientem?
 IN BREBIBUS nunquam sese probat Colus vndis,
 Nec capit angustus Boreæ certamina collis,
 Aspes ille quatit, Rhodopeaq; culmina lassat:
 Incubuit nunquam cælestis flamma salictis,
 Nec parui frutices iram meruere Tonantis,
 Ingentes quercus, annosas fulminat ornos.
 Hoc pro supplicibus ramis pro fronde Minervæ,
 Hoc carmen pro thure damus, miserere tuorum.
 Me precor heu me redde mihi, granibusq; medere
 Vulneribus, vitamq; iube famamq; reuerti.
 Quæ per te cecidit, per te fortuna resurgat.
 Sanns Achilleis remeavit Telephus herbis,
 Cuius pertulerat vires, & sensit in vno
 Letalem, placidamq; manum, medicina per hostem
 Contigit, & pepulit quos fecerat ipse dolores.
 Quod si nec precibus, fletu nec flecteris vlllo,

CL. CLAVD.

Eripe calcatis non prospera cingula Musis;
 Eripe militiam, comitem, me pelle sodali
 Scilicet insigni de paupere vate triumpho
 Scilicet egregijs ornabere victor opimis,
 Seniat in miseros cognata potentia cives.
 Audiat hæc commune solum, longeq; carinis
 Nota Pharos, flentemq; attollens gurgite vultum
 Nostra gemat Nilus numerosis funera ripis.

DE SENATORE VERONENSI.

f Elix qui proprijs enim transegit in arvis
 Ipsa domus puerum quem videt ipsa senem.
 Qui baculo nitens, in qua reptavit arena
 Vnius numerat secula longa casa.
 Illum non vario traxit Fortuna tumultu,
 Nec bibit ignotas mobilis hospes aquas.
 Non freta mercator, timuit non classica miles;
 Non rauci lites pertulit ille fori.
 Indocilis rerum, vicinæ nescius vrbis,
 Aspectu fruitur liberiore poli.
 Frugibus alternis non consule computat annum
 Autumnum pomis, ver sibi flore notat.
 Idem condit ager soles, idemq; reducit,
 Metiturq; suo rusticus orbe diem.
 Ingentem meminit, paruo qui gramine quercum
 Equum vidit consensisse nemus.
 Proxima cui nigris Verona remotior Indis,
 Benacumq; putat, littora rubra lacum.

Sed tamen indomita vires firmisq; lacertis
 Etas, robustum tertia cernit auum.
 Erret & extremos alter scrutetur Hiberos,
 Plus habet hic vita, plus habet ille via.

DE PHOENICE.

Ceani summo circumflans æquore lucus
 Trās Indos Eurūmq; viret qui primus anhelis
 Sollicitatur equis, vicināq; verbera sentit,
 Humida roranti resonant cum limina curru:
 Unde rubet ventura dies, longēq; corniscis
 Nox afflata rotis refugo pallefcit amictu.
 Hec fortunatus nimium Titanius ales
 Regna colit, solusq; plaga defensus iniqua
 Possidet intactas agris animalibus oras,
 Sæua nec humani patitur contagia mundi.
 Par volucer superis, stellas qui viniidus æquat
 Dumando, membrisq; terit redentibus ænum,
 Non epulis saturare famem, non fontibus vllis
 Assuetus prohibere sitim: sed purior illum
 Solis feruor alit, ventosāq; pabula libat
 Tethios, innocui carpens alimenta vaporis.
 Arcanum radiant oculi inbar, igneus ora
 Cingit honos, rutilo cognatum vertice sidus
 Attollit cristatus apex, tenebrasq; serena
 Luce secat, Tyrio pinguntur crura veneno.
 Antenosant Zephyros penna, quas cœrulus ambit
 Flore color, sparsōq; super ditefcit in auro,
 Hic neq; concepto fœtu, nec semine surgit,

Sed pater est prolesq; sui, nullq; creante
 Emeritos artus fœcunda morte reformat,
 Et petit alternam totidem per funera vitam.
 Namq; vbi mille vias longinqua retorserit æstas,
 Tot fuerint hyemes, toties ver cursibus actum
 Quas dedit autumnus dederit cultoribus umbras:
 Tunc multis grauior tandem subiungitur annis
 Lustrorum numero victus, ceu lassa procellis
 Ardua caucaseo nutat de vertice pinus,
 Seram ponderibus pronis tractura ruinam.
 Pars cadit assiduo flatu, pars imbre peresa
 Rumpitur, abripuit partem vitiosa vetustas.
 Iam breue decrescit lumen, languetq; senili
 Segnis stella gelu. Qualis cum forte tenetur
 Nubibus, & dubio vanescit Cynthia cornu.
 Iam solite medios alæ transcurrere nimbos
 Vix ima tolluntur humo, tunc conscius eni
 Defuncti, reducisq; parans exordia formæ,
 Arentes tepidis de collibus eligit herbas,
 Et cumulum texens pretiosa fronde Sabæum
 Componit, bustumq; sibi partumq; futurum.
 Hic sedet, & solem blando clangore salutat
 Debilior, miscetq; preces, & supplice cantu
 Præstatura nouas vires incendia poscit.
 Quem procul adductis vidit cum Phœbus habenis
 Stat subito, dictisq; pium solatur alumnum.
 O senium positure rogo, falsisq; sepulchris
 Natales habiture vices, qui sepe renasci
 Excitio, propriôq; soles pubescere leto:

Accipe principium rursus, corpusq; coactum
 Desere, mutata melior procede figura.
 Hac fatus, propere flans è crinibus unum
 Concussa ceruice iacit, missosq; volentem
 Vitali fulgore ferit, nam sponte crematur
 Vt redeat, gaudetq; mori festinus in ortum.
 Fervet odoratus stellis caelestibus agger,
 Consumitq; senem, nitidos stupefacta iuencos
 Luna premit, pigrosq; polus non concitat axes.
 Parturiente rogo curis natura laborat,
 Eternam ne perdat anem, flammásq; fideles
 Admonet, vt rerum decus immortale remittant.
 Continuo dispersa vigor per membra volutus
 Estuat, & venis redinius sanguis inundat.
 Victuri cineres, nullo cogente moueri
 Incipiunt, plumáq; rudem vestire fauillam.
 Qui fuerat genitor, natus nunc profilit idem,
 Succeditq; nouus, gemina confinia vite,
 Exiguo medius discrimine separat ignis.
 Protinus ad Nilum manes sacrare paternos
 Anthoremq; globum Phariæ telluris, ad oras
 Ferre iuuat, velox alienum pergit in orbem,
 Portans gramineo clausum velamine funus.
 Innumera comitantur aues, stipátq; volentem
 Alituum suspensa cohors, exercitus ingens
 Obnubit vario late conuexa meatu.
 Nec quisquam tantis è millibus obuius audet
 Ire duci, sed regis iter flagrantis adorant,
 Non ferns accipiter, non armiger ipse tonantis

Bella movent, commune facit reuerentia *saedus*.
 Talis Barbaricas fluuio de Tygride turmas
 Ductor Parthus agit, gemmis & diuite culto
 Luxurians sertis apicem regalibus ornat.
 Auro frenat equum perfusa murice vestem,
 Assyria signatur acu, tumidasq; regendo
 Celsa per Tyrias acies ditione superbit.

Clara per Egyptum placidis notissima *saedis*
 Urbs Titana colit, centumq; immane columnis
 Inuehitur templum, Thebano monte reuulsis.
 Illic (vt perhibent) patriam de more reponit
 Congeriem, vultumq; dei veneratus herilem,
 Iam flammæ commendat onus, iam destinat aris
 Semina, reliquiasq; sui, mirata relucet
 Limina, diuino spirant altaria fumo.

Et Pelusiacas productus adusq; paludes
 Peruenit Indus odor, penetrat completq; salubri
 Tempestate viros, & nectare dulcior aura
 Ostia nigrantis Nili septena vaporat.

O felix heresq; tui, quo solvimur omnes,
 Hoc tibi suppeditant vires, præbetur origo
 Per cinerem, moritur te non perennte senectus.
 Vidisti quodcumq; fuit, te secula teste
 Cuncta reuoluuntur, nosti quo tempore pontus
 Fuderit elatas scopulis stagnantibus undas:
 Quis Phaëtonteis erroribus arserit annus,
 Et clades te nulla rapit, solusq; superstes
 Edomita tellure manes, non stamina Parce
 In te dura legunt, non ius habuere nocendi.

DE MAGNETE.

¶ Visquis sollicita mundum ratione secutus
 Semina rimatur rerum, quo Luna laborat
 Defectu, quæ causa iubet pallefcere Solem,
 Unde rubescentes ferali crine cometæ,
 Unde fluant venti, trepidæ quis viscera terre
 Commoueat motus, quæ fulgura ducat origo:
 Unde tonent nubes, quo lumine floreat arcus:
 Hoc mihi querenti, si quid deprendere verum
 Mês valet, expediât: Lapis est cognomine Magnes,
 Decolor, obscurus, vilis: non ille repexam
 Cesariem regum, nec candida virginis ornat
 Colla, nec insigni splendet per cingula morsu:
 Sed noua si nigri videas miracula saxi,
 Tunc superat pulchros cultus, & quicquid Eois
 Indus littoribus rubra scrutatur in Alga.
 Ex ferro meruit vitam, ferriq; rigore
 Vescitur, has dulces epulas, hæc pabula nouit.
 Hinc proprias renouat vires, hinc fusa per artus
 Aspera secretum seruant alimenta vigorem.
 Hoc absente perit, tristi morientia torpent
 Membra fame, venâsq; sitis consumit apertas.
 Mauors sanguinea qui cuspide verberat vrbes,
 Et Venus humanas quæ laxat in otia curas,
 Aurati delubra tenent communia templi.
 Effigies non vna deis, sed ferrea Martis
 Forma nitet, Venerem magnetica gemma figurat.
 Illis connubium celebrat de more sacerdos,

CL. CLAVD.

Ducit flamma choros, festa frondentia myrto
 Limina cinguntur, roseisq; cubilia surgunt
 Floribus, & thalamos dotalis purpura velat.
 Hic mirum consurgit opus, Citherea maritum
 Sponte rapit, cæliq; toros imitata priores,
 Pectora lascivo flatu Mauortia necitat.
 Et tantum suspendit onus, galeæq; lacertos
 Implicat, & viuis totum complexibus ambit.
 Ille laceffitus longo spiraminis actu
 Arcanis trahitur gemma de coniuge nodis.

Promyba fit natura deis, ferrumq; maritat
 Aura tenax, subitis sociantur numina furtis.
 Quis calor infundit geminis alterna metallis
 Fœdera? quæ duras iungit concordia mentes?
 Flagrat anabela silex, & amicam saucia sentit
 Materiam, placidusq; chalybs cognoscit amores.
 Sic Venus horrificum belli compescere regem
 Et vultum mollire solet, cum sanguine præcepit
 Estuat, & strictis mucronibus asperat iras.
 Sola feris occurrit equis, mollitq; tumorem
 Pectoris, & blando præcordia temperat igni.
 Pax animo tranquilla datur, pugnasq; calentes
 Deserit, & rutilas declinat in oscula cristas.

Quæ tibi sene puer non est permissa potestas?
 Tu magnum superas fulmen, cæloq; relicto
 Fluctibus in medijs cogis mugire tonantem.
 Iam gelidas rupes viuoq; carentia sexu
 Membra feris, iam saxa tuis obnoxia telis,
 Et lapides suos ardor agit, ferrumq; tenetur

Illecebris, rigido regnant in marmore flammæ.

DE APONE BALNEIS.

f Ons Antenoreæ vitam qui porrigis urbi,
 Factâq; vicinis noxia pellis aquis:
 Cum tua vel mutis tribuant miracula vocem,
 Cum tibi plebeius carmina dicteret honos:
 Etsi nulla manus cuius non pollice ductæ
 Testentur memores prospera vota notæ,
 Nonne reus misis, pariter nymphisq; tenebor,
 Si tacitus soli prætereare mihi?
 Indictum neq; enim fas est tacitumq; relinqui.
 Hunc qui tot populis provocat ore loqui.
 Asto collæ minor parvis erectior arvis
 Conspicuo cliuus molliter orbe tumet.
 Ardentis fœcundus aquæ, quacunq; cavernas
 Perforat, offenso truditur igne latex.
 Spirat putre solum, conclusa subter anhela
 Pumice, rimosas perforat vinda vias.
 Humida flammarum regio Vulcania terræ,
 Vbera sulfureæ fervida regna plage.
 Quis sterilis non credat humum? fumantia vernant
 Pascua, luxuriat gramine cocta silex.
 Et cum sic rigido cautes fervore liquescant,
 Contentis audax ignibus herba viret.
 Præterea grandes effossi marmore sulcis
 Saucia longinquo limite saxa secant.
 Herculei sic fama refert, monstratur aratri

Semita, vel casus, vomeris egit opus;
 In medio pelagi late flagrantis imago,
 Cœrulæ immenso panditur ore lacus,
 Ingenti fusus spatio, sed maior in altum
 Intrat, & arcana rupis inane subit.
 Densus nube sua, tactuq; immitis & haustuq;
 Sed vitreis idem lucidus vsq; vadis.
 Consuluit natura sibi, ne tota niteret,
 Admisitq; oculos quò vetat ire calor.
 Turbidus impulsu venti cum spargitur aër,
 Glaucaq; fumifera terga serenat aquæ.
 Tunc omnem liquidi vallem mirabere fundis,
 Tunc veteres hasta regia dona micant.
 Quas inter nigrae tenebras obscurus arenæ,
 Discolor abruptum flumen hiatus agit.
 Apparent intra latebræ, quos gurges opacus
 Implet, & abstrusos ducit in antra sinus.
 Tunc montis secreta patent, qui flexus in arcum
 Equora pendenti margine summa ligat.
 Vinea coronatos astringit seua vapores,
 Et lenis exili cortice terra natat.
 Calcatuq; oneri nunquam cessura virorum
 Sustentat trepidum fida ruina pedem.
 Facta manu credas, sic lenes circuit oras
 Ambitus, & tenuis perpetuusq; riget.
 Herent stagna loco, plenas equantia ripas
 Prescriptuq; timent exiluisse modum.
 Quod superat flunio denexa rube volutus
 Egerit, & campi dorsa recurva petit.

Deuebit exceptum natiuo spuma meatu
 In patulas plumbi labitur inde vias.
 Nullo cum strepitu madidis infecta fauillis
 Despumat niueum fistula cana salem.
 Multifidas dispergit opes, artémq; secutus
 Quà inssere manus mobile torquet iter.
 Et inunctos rapido pontes subtermeat aestu
 Afflatosq; vago temperat igne tholos.
 Acrius interius ranci cum murmure saxi
 Spumeus eliso pellitur amne vapor.
 Hinc pigras repetunt fessi sudore lacunas,
 Frigora quis longæ damna dedere morg.
 Salne Pæoniæ largitor nobilis vnde,
 Dardanij salne gloria magna soli.
 Publica morborum requies, commune meretur
 Auxilium præsens numen inempta salus.
 Eruptis inferna ruunt incendia ripis,
 Et nostro Phlegethon deuus orbe calet.
 Sulfuris in venas gelidus sen decidit amnis,
 Accensusq; fluit quod manifestat odor,
 Sine pares flammæ vndarum lance rependens,
 Arbitrè in fœdus mons elementa vocat.
 Ne cedant superata sibi, sed legibus æquis
 Alterius vires possit vtrunq; pati.
 Quicquid erit causæ, quocunq; remitteris ortu
 Non sine consilio currere certa fides.
 Quis casum meritis adscribere talibus audeat?
 Quis negat authores hæc statuisse deos?
 Ille pater rerum qui secula diuidit astris,

CL. CLAVD.

Inter prima poli te quoq; sacra dedit.
 Et fragilem nostri miseratus corporis vsum,
 Telluri medicas fundere iussit aquas.
 Parcarumq; colos exhortatura seueras,
 Flumina laxatis emicnere iugis.
 Felices proprium qui te meruere coloni,
 Fas quibus est Aponum iuris habere sui.
 Non illis terrena lues, corrupta nec austris
 Flamina, nec saeuo Sirius igne nocet.
 Sed quannis Lachesis letati stamine damnet,
 Inde sibi fata prosperiora petunt.
 Quod si forte malus membris exuberat humor
 Languida vel nimio viscera felle rubent,
 Non venas reserant, nec vulnere vulnera sanant,
 Pocula nec tristi gramine mixta bibunt:
 Amissum nymphis reparant impune vigorem,
 Pacaturq; agro luxuriante dolor.

DE NILO.

Felix qui Pharias proscindit vomere terras,
 Nubila non sperat tenebris cõdentia celum.
 Nec grauiter flantes pluuiali frigore choros
 Innuocat, aut arcum variata luce rubentem.
 Egyptus sine nube ferax, imbrésq; serenos
 Sola tenet securâ poli, non indiga venti
 Gaudet aquis quas ipsa vehit, Nilôq; redundat,
 Qui rapido tractu medijs elapsus ab austris,
 Flammiferae patiens Zona, cancriq; calentis

Fluctibus ignotis nostrum procurrit in orbem,
 Secreto de fonte cadens: qui semper inani
 Quarendus ratione latet, nec contigit ulli
 Hoc vidisse caput, fertur sine teste creatus,
 Flumina profundens alieni conscia cæli.
 Inde vago lapsu Libyam dispersus in omnem,
 Æthiopum per mille ruit nigrantia regna.
 Et loca continuo solis damnata vapore
 Irrorat, populisq; salus sitientibus errat.
 Per Meroën Blemiasq; feros, Atrámq; Syenem.
 Hunc bibit effrenis Garamas, domitorq; ferarum
 Cyrheus, qui vasta colit sub rupibus antra.
 Qui ramos Hebeni, qui dentes vellit eburnos,
 Et gens compositis crimen velata sagittis.
 Nec vero similes causas crescentibus vndis
 Ut tempus mernit: glacie non ille soluta,
 Nec circumfuso scopulis exuberat imbre.
 Nam cum tristis hyems alias produxerit vndas,
 Tunc Nilum retinent ripæ: cum languida cessant
 Flumina, tunc Nilus mutato iure tumescit,
 Quippe quod ex omni fluvio spoliauerit æstus.
 Hoc Nilo natura refert, totúmque per orbem,
 Collectæ partes vnum reuocantur in amnem.
 Cúmque die Titana canis flagrantior armat,
 Et rapit humores madidos, venasq; calore
 Compescit, radiisq; potentibus æstuat axis.
 Nilo bruma venit, contraria tempora mundo:
 Defectis solitum referens cultoribus equor.
 Effinit Ægæo stagnantior, acrior alto

Ionio, seseq; patentibus explicat arvis.
 Fluctuat omnis ager, remis sonnere nouales.
 Sapius aestino iaceat cum forte sopore,
 Cernit cum stabulis armenta natantia pastor.

AD ALECHIVM QVAESTOREM.

Sic non Æthiopum campos æstate pererrem
 Nec brumam Scythico sub Ioue nudus agam;
 Sic non imbriferam noctem ducentibus hædis
 Ionio credam turgida vela mari,
 Sic non tartareo furiarum verbere pulsus,
 Irati relegam carmina grammatici:
 Nulla meos traxit petulans audacia sensus
 Liberior iusto nec mihi lingua fuit.
 Versiculos fateor non tanta voce notavi,
 Heu miser ignorans quàm graue crimen erat.
 Orpheos alij libros impune laceffunt,
 Nec tua securum te Maro fama vehit,
 Ipse parens vatum princeps Heliconis Homerus
 Indicis exceptit tela seuera notæ.
 Sed non Vergilius, sed non accusat Homerus,
 Neuter enim questor, pauper vterq; fuit.
 En moueo plausus, & pallidus omnia laudo,
 Et clarum repeto tæq; quaterq; Sophos.
 Intendat placidus tandem flatuq; remittat,
 Et tuto recitet quolibet ore placet.

CL. CLAUDIANI GIGANTOMACHIA.

Erra parens quondam caelestibus invidiam regnis

Titanumque simul crebros miserata dolores,

Omnia monstrifero complebat tartara coetu

Inuisum genitura nephas: Phlegramque retexit

Tanta prole tumens, & in aethera protulit hostes.

Fit sonus, erumpunt crebro, nondumque creati

Iam dextras ni bella parant, superosque laceffunt,

Stridula volentes gemino vestigia lapsu,

Pallescunt subito stelle, flectitque rubentes

Phaebus equos, docuitque timor renocare meatus.

Oceanum petit Arctos, in occiduique Triones

Occasum volvere pati: tum feruida natos

Talibus hortatur genitrix in praelia dictis.

O pubes domitura deos, quodcumque videtis

Pugnando dabitur, praestat victoria mundum.

Sentiat ille meas tandem Saturnius iras,

Agnoscat quid terra potest, si viribus ullis

Vincor, cur Cybele nobis meliora creavit?

Me damnis vrgere solet, quae forma nocendi

Defuit? hinc volucrem vino sub pectore pascit

Infelix Scythica fixus conualle Prometheus.

Hinc Atlantis apex flammantia pondera fulcit,

Et per caniciem glacies asperrima durat.

Quid dicam Tityon? cuius sub vulture seuo
 Viscera nascuntur, grauibus certantia pœnis?
 Sed vos ò tandem veniens exercitus vltor
 Soluite Titanas vincetis, defendite matrem.
 Sunt freta, sunt mōtes; vestris nec parcite mēbris:
 In Iouis exitium telum non esse recūso.
 Ite precor, miscete polum, rescindite turres
 Sidereas, rapiat fulmen sceptrumq; Tiphæus.
 Encheladi inssis mare seruiat, alter habenas
 Auroræ pro sole regat, te Delphica laurus
 Stringat Porphyrion, Cyrrhaq; templa tenebris.
 His vbi consilijs animos elusit inanes,
 Iam credunt vicisse deos, mediisq; reuinctum
 Neptunum traxisse fretis, hic sternere matrum
 Cogitat, hic Phœbi laceros deuellere crines.
 Hic sibi promittit Venerem, speratq; Dianæ
 Coniugium, castamq; cupit violare Mineruam.
 Interea superos prænuntia conuocat Iris,
 Qui fluvios qui stagna colunt, cinguntur & ipsi
 Auxilio manes, nec te Proserpina longe
 Umbrosæ tenuere fores. Rex ille silentem
 Lethæo vehitur curru, lucemq; timentes
 Insolitam mirantur equi, trepidosq; volatu
 Spissas cœruleis tenebras è naribus efflant.
 Ac velut hostilis cum machina terruit urbem,
 Undiq; concurrunt arcem defendere ciues.
 Haud secus omnigenis coeuntia numina turmis
 Ad patrias venere domos, tum Iuppiter insit.
 O nunquam peritura cohors, ò debita semper

Celo progenies, nullisq; obnoxia fatis:
 Cernitis vt Tellus nostrum coniuret in orbem
 Prole nona? dederitq; alios interrita partus?
 Ergo quot dederit natos, tot funera matri
 Reddamus, longo maneat per singula luctu,
 Tanto pro numero paribus damnata sepulchris.
 Iam tuba nimborum sonuit, iam signa ruendi
 Bis æther, bis terra dedit, confusaq; rursus
 Pro domino natura timet discrimina rerum,
 Misceat turba potens, nunc insula deserit æquor,
 Nunc scopuli latuere mari, quot littora restant,
 Nuda quot antiquas mutarunt flumina ripas:
 Hic rotat Emonium præduris viribus Oetem,
 Hic iuga connixis manibus Pangæa cornuscat,
 Hunc armat glacialis Athos, hoc Ossa mouente
 Tollitur, hic Rhodopen Hebræ cum fonte reuellit,
 Et socias truncavit aquas, summâq; leuatus
 Rupe, Gyganteos humeros irrorat Enipheus.
 Subsedat patulis tellus sine culmine campis,
 In natos diuisa suos, horrendus ubiq;
 It fragor, & pugna spatium discriminat aër.
 Primus terrificum Maiores non segnis in agmen
 Odrisios impellit equos, quibus ille Gelonos
 Sive Getas turbare solet, splendentior igni
 Aereus ardescit clypeus, galeamq; nitentes
 Arrexere in bæ: tunc concitus, ense Pelorum
 Transigit aduerso, femorum qua parte volutus.
 Duplex semiferis connectitur ilibus anguis,
 Atq; vno ternas animas interficit ictu.

Tunc superinsultans, avidus languentia curru
 Membra terit, multumq; rota sparsere cruoris.
 Occurrit pro fratre Mimas, Lemnumq; calentem
 Cum lare Vulcani spumantibus eruit undis:
 Et propè torsisset, si non Mauortia cuspis
 Ante revelato cerebrum fudisset ab ore.
 Ille viro toto moriens, serpentibus imis
 Vivit adhuc stridore ferox, & parte rebeli
 Victorem post fata petit. Tritonia virgo
 Profilit, ostendens rutila cum Gorgone pectus,
 Aspectu contenta suo, non utitur hasta.
 Nam satis est vidisse semel, primumq; furentem
 Longius in faciem saxi Pallanta reformat.
 Ille procul subitis fixus sine vulnere nobis
 Ut se letifero sensit durescere visu,
 Et steterat iam penè lapis. Quo vertimur, inquit?
 Qui serpit per membra silex? qui torpor inertem
 Marmorea me peste ligat? Vix pauca locutus,
 Quod timuit iam totus erat, seuusq; Damastor
 Ad depellendos iaculum dum quereret hostes,
 Germani rigidum misit pro rupe cadaver.
 Hic vero interitum fratris miratur Echion.
 Inscius authorem dum vult tentare nocendo
 Te dea respexit, solam quam cernere nulli
 Bis licuit, mernit sublata audacia pœnas,
 Et didicit cum morte deam: sed turbidus Idam
 Palleneus, oculis aduersa tuentibus atrox
 Ingreditur, cacasq; manus in Pallada tendit.
 Hunc mucrone ferit dea còminus, ac simul angues

Gorgoneo rigere gelu, corpūsq; per vnum
Pars moritur ferro, partes periere videndo.
Ecce autem medium spiris delapsus in equor
Porphyrion, trepidam conantur vellere Delon:
Scilicet ad superos vt torqueat improbus axes.
Horruit *Ægeus*, stagnantibus exilit antris
Longæo cum patre *Tethys*, desertaq; mansit
Regia *Neptuni*, famulis veneranda profundis
Exclamant placido cunctæ de vertice *Nymphæ*,
Nymphæ quæ rudibus *Phœbum* docuere sagittis,
Errantes agitare feras, primūmq; gementi
Latona struxere torum, cum lumina cali
Parturiens geminis ornaret fœtibus orbem.
Implorat *Pæana* suum conterrita *Delos*
Auxiliūmq; rogat. Si te gratissima fudit
In nostros *Latona* sinus, succurre precanti,
En iterum conuulsa feror.

Hactenus de bello gigantum. quod su-
perest, temporum periculis perijt.

CL. CLAVD.
AD CHRISTVM SALVATOREM.

C Hriste potens rerum, redeuntis conditor cui:
Vox summi, sensusq; dei, quem fudit ab alta
Mente pater, tantiq; dedit consortia regni:
Impia tu nostræ domuisti crimina vite,
Passus corporea mundum vestire figura:
Affariq; palam populos, hominèmq; fateri,
Quèmq; vtero inclusum Mariæ, mox numine viso
Virginei tumuere sinus, inuuptaq; mater
Arcano stupuit compleri viscera partu,
Authorem paritura suum, mortalia corda
Artificem texere poli, mundiq; repertor,
Pars fuit humani generis, latuitq; sub imo
Pectore, qui totum late complectitur orbem.
Et qui non spatijs terræ, non æquoris vnda,
Nec capitur celo, paruos confluxit in artus.
Quin & supplicij nomen nexúsq; substi
Ut nos subriperes leto, mortémq; fugares
Morte tua, mox æthereas euectus in auras
Purgata repetens, letum te luce parentem
Augustum foveas, festis vt sepe diebus
Annua synceri celebret ieiunia sacri.

DE MVLABVS GALLICIS.

A Spice morigeras Rhodani torrentis alumnas,
Imperio nexus, imperioq; vagas:
Dissona quàm varios flectant ad murmura cursus,

Et certas adeant voce regente vias.
 Quamvis quæq; sibi nullis discurrat habenis
 Et pateant duro libera colla iugo,
 Ceu constricta tamen seruit, patiēsq; laborum
 Barbaricos docili concipit aure sonos.
 Absentis longinqua valent præcepta magistri,
 Frenorūmq; vices lingua virilis agit.
 Hæc procul angustat sparsas, spargitq; coactas:
 Hæc sistit rapidas, hæc properare facit.
 Lena iubet, leuo deducunt ordine currum,
 Mutavit strepitum, dexteriora petunt.
 Nec vinclis famulæ, nec libertate feroces,
 Exite laqueis sub ditione tamen.
 Consensūq; pares, & fulvis pellibus hirtæ,
 Effeda concordēs multisonora trahunt.
 Miraris si voce feras pacauerit Orpheus,
 Cum pronas pecudes Gallica verba regant.

IN CVRETIVM.

f Allaces vitreo stellas componere mundo,
 Et vaga Saturni sidera sæpe queri,
 Venturūmq; Iouem paucis promittere nummis
 Cureti genitor noverat Vranus.
 In prolem dilata ruunt periuria patris,
 Et pœnam merito filius ore luit.
 Nam spurcos avidæ lambit meretricis hiatus,
 Consumens luxu flagitijsq; domum.
 Et quas fallacis collegit lingua parentis,
 Has eadem nati lingua refudit opes.

CL. CLAVD.
IN EVNDEM.

S I tua Cureti penitus cognoscere queris
Sidera, patre tuo certius ipse loquar.
Quid furis? aduersi dedit inclementia Martis
Quòd procul à musis debilis Arcas erat.
Quòd turpem pateris iam cano podice morbum,
Fœmineis signis Luna Venúsque fuit.
Attriuit Saturnus opes, hoc prorsus in vno
Hereo, quæ cunnum lambere causa facit.

IN IACOBVM MAGISTRVM
EQVITVM.

P ER cineres Pauli, per cani limina Petri
Ne laceres versus dux Iacobe meos.
Sic tua pro clypeo defendat pectora Thomas
Et comes ad bellum Bartholomæus eat.
Sicope sanctorum non Barbarus irruat Alpes,
Sic tibi det vires sancta Susanna suas.
Sic quicumque ferox gelidum tranauerit Istrum
Mergatur, volucres ceu Pharaonis equi.
Sic Geticas vltrix feriat romphæa cateruas,
Romanasque regant prospera tela manus.
Sic tibi det moriens magnos conuiuia triumphos,
Atque tuam vincant dolia fusa sitim.
Sic nunquam hostili maculetur sanguine dextra,
Ne laceres versus dux Iacobe meos.

DE APRO ET LEONE.

† Ornus aper fuluūsq; leo coiere superbis
 Viribus: hic setis senior, ille inba.
 Hunc Mars, hunc Cybele laudat, dominatur vterq;
 Montibus, Herculeus sudor vterq; fuit.

DE LOCUSTA.

‡ Orret apex capitis, medio fera lumina surgūt
 Vertice, cognatus dorso durefcit amictus
 Armanit natura cutem, dumiq; rubentes
 Cuspibus paruis multis acnere rubores.

DE TORPEDINE.

§ Vis non indomitam miræ torpedinis artem
 Audit, & emerito signatas nomine vires?
 Illa quidem mollis, segniq; obnixa natatu
 Reptat, & attritis vix languida serpit arenis.
 Sed latus armanit gelido natura veneno,
 Et frigus quo cuncta rigent, armata medullis
 Miscuit, & proprias hyemes per viscera duxit.
 Naturam iuuat ipsa dolis, & conscia sortis
 Utitur ingenio, longeq; extenta per algas
 Hac confisa iacet, successu leta resurgit,
 Et viuos impune ferox depascitur artus.
 Si quando vestita cibus incantior era
 Hanserit, & curuis frenati senserit hamis:

Non fugit, aut vano conatur vellere morsu
 Sed propius nigra iungit se callida seta,
 Et meminit captiva sui, longeq; per vndas
 Pigra venenatis effundit flamina venis.
 Per setam vis alta meat, fructusq; relinquit,
 Absentem victura virum, metuendus ab imis
 Emicat horror aquis: & pendula fila secutus,
 Transit arundineos arcano frigore nodos,
 Vitricemq; ligat concreto sanguine dextram;
 Damnosum piscator onus, praedamq; rebellem
 Iactat, & amissa redit exarmatus habena.

EPISTOLA AD SERENAM
 REGINAM, STILICONIS
 DVCIS VXOREM.

Rhea cum primum sociarent numina tede;
 Rurq; compleret tertia festus Hymen:
 Certanere fera picturataq; volucres,
 Dona suo vati quae potiora darent.
 Quippe antri memores cantus ubi saepe sonora
 Praebuerant dulci mira Theatra lyrae:
 Caucaseo crystalla ferunt de vertice Lynces;
 Gryphes Hyperborei pondera fulua soli.
 Furata Veneris prato per inane columbae
 Florea connexis ferta tulere rosis:
 Fractaq; nobilium ramis Electra sororum
 Cignus oloriferi vexit ab amne Padi.
 E Nilo Pigmea Grues post bella remensa

Ore legunt rubri germina chara maris.
 Venit & extremo Phœnix longævus ab Euro,
 Apportans vnco cinnama rara pede.
 Nulla animum pecudùmq; fuit, quæ ferre negaret
 Vestigal merita connubiale lyre.
 Tunc opibus totòq; Heliconis sedula regno,
 Ornabat propriam Calliopea nurum.
 Ipsam præterea dominam stellantis Olympi,
 Ad nati thalamos ausa rogare parens.
 Nec spreuit regina deum, vel matris honore,
 Vel iusto vatis ducta favore pij.
 Qui sibi carminibus toties lustrauerat aras,
 Innonis blanda numina voce canens.
 Præliq; altisoni referens flegrea mariti,
 Titanum fractas Encheladiq; minas.
 Illicet aduentum noctem dignata ingalem,
 Addidit augendis munera sacra toris.
 Munera mortales non admittentia cultus,
 Munera quæ solos fas habuisse deos.
 Sed quod Threicio Inno placabilis Orpheo,
 Hoc poteris votis esse Serena meis.
 Illius expectant famulantia sidera nutum,
 Sub pedibus tegitur terra fretùmq; tuis.
 Non ego cum peterem solenni more procorum
 Promisi gregibus pascua plena meis:
 Nec quod mille mihi lateant sub palmite colles,
 Fluctuet & glauca pinguis oliua coma:
 Non quod nostra Ceres numerosa falce laboret,
 Auratq; ferant culmina celsa trabes:

CL. CLAVD.

Suffecit mandasse deam tua littera nobis,
 Et pecus, & segetes, & domus ampla fuit.
 Inflexit soceros, & maiestate petendi
 Textit pauperiem nominis umbra tui.
 Quod non perficeret scribentis voce Serena?
 Vel genius regni, vel pietatis amor.
 Atq; utinam sub luce tui contingeret oris
 Coniugis in castris, & solio generi.
 Optatum celebrare diem me iungeret auspex,
 Purpura me sancto cingeret aula toro.
 Et mihi quam scriptis desponderat antè puellam
 Coniugis eiusdem Pronuba dextra daret.
 Nunc medium quoniam votis maioribus equor
 Invidet, & Libyæ dissidet ora plage:
 Saltem absens regina faue, reditûsq; secundos
 Annue, sidereo leta supercilio.
 Terrarum tu pande vias, tu mitibus Euris
 Equora pacari posteriora iube.
 Ut tibi Pierides doctûmq; fluens Aganippe
 Debita seruato vota cliente canant.

DE PHALERIS HONORIO
 IMPERATORI A SORORE
 MISSIS.

Accipe parua tuæ princeps venerande sororis
 Munera, quæ manibus texuit ipsa suis.
 Dumq; auro phaleræ, gemmis dum frena residentis
 Hac vterum Zona cinge frementis equi.

Sive illum Armenijs aluerunt gramina campis,
 Turbidus Argea seu niue lanit Hælis.
 Sanguineo virides morsu vexare Smaragdos
 Et Tyrio dignum terga rubere croco.
 O quantum formæ sibi conscius erigit armos,
 Spargit & excussis colla superba iubis.
 Angescit breuitas doni, pietate Serenæ,
 Quæ volucres etiam fratribus ornat equos.
 Stamine resplendens, & mira textilis arte
 Balteus, alipedis regia terga ligat.
 Quem decus Eoo fratri, pignusq; propinqui
 Sanguinis, Hesperio misit ab orbe soror.
 Hoc latus astringi velox optaret Arion,
 Hoc proprium vellet cingere Castor equum.

DE CONCHA.

t Rasserat huc liquidos fontes Heliconia Nais,
 Et patulo conchæ diuitis orbe fluat.
 N anq; latex doctæ quæ lauerit ora Serenæ,
 Ultra Pegaseas numen habebit aquas.

DE MVNERIBVS HONORIO IMPERATORI A STILICONE SOCERO MISSIS.

n On semper clypei metuendū gētibus orbem
 Dilecto studiosa parens fabricabat Achilli:
 Lemnia nec semper supplex ardentis adibat

CL. CLAVD.

Antra dei, nato galeam factura comantem:
 Sed placidos etiam cinctus & mitia pacis
 Ornamenta dabat, bello quibus ille peracto
 Conspicuus reges inter fulgeret Achivos.
 Ipsa manu chlamydes ostro texebat & auro,
 Frenaq; quæ volucrem Xäthum Baliümq; decernit,
 Equore quæsitis onerabat sedula gemmis.
 At tibi diuersis princeps altissime certant
 Obsequijs, Socer en Stilico, Manortia confert
 Munera, Barbaricas strages Rheniq; triumphos,
 Regina contenta modum seruare Serena,
 In tua sollicitis vrgens velamina telas.

DE EQVO HONORII AVG.
 IMPERATORIS.

o Felix sonipes tanti cui frena mereri
 Numinis, & sacris licuit seruire lupatis:
 Sen tua per campos vento iuba lusit Hiberos,
 Sen te Cappadocum gelida sub valle natantem
 Argeæ lauere niues, sen leta solebas
 Thessalie rapido perstringere pascua saltu:
 Accipe regales cultus, & crine superbus
 Erecto virides spumis perfunde smaragdos.
 Luxurient tumido gemmata monilia collo,
 Nobilis auratos iam purpura vestiati armos,
 Et medium te Zona liget, variata colorum
 Floribus, & castæ manibus sudata Serenæ.
 Persarum gentile decus, sic quippe laborat

Maternis studijs, nec dedignatur equestres
Moliri phaleras, genero latura decorem.

LAVS SERENAE REGINAE,
UXORIS STILICONIS.

d Ic mihi Calliope, tanto cur tempore differas
Pierio meritam sermo redimire Serenam?
Vile putas donum solitam consurgere gemmis
Aut rubro radiare mari, si floribus ornes
Reginae regina comam? sed floribus illis
Quos neq; frigoribus Boreas, nec Sirius vrit
Et sibus, eterno sed veris honore rubentes,
Fons Aganippea permissius educat vnda:
Unde pie pascuntur apes, & prata legentes
Transmittunt seclis Heliconia mella futuris.
Dignius an vates alios exercuit vnum
Femineæ virtutis opus, quod sponte redempto
Casta maritali successit Thessala fato?
Inq; suos migrare virum non abnuat annos?
Hoc Graij memorant, Latijs monet ora camænis
Prescia fatorum Tanaquil, rediensq; per vndas
Cælia Tybrinas, & eodem flumine ducens
Claudia virgineo cunctantem crine Cybellem.
An ne aliud toto molitur carminis actu
Meonij mens alta senis? quod stagna Charybdis
Armanit, quod Scylla canes, quod pocula Circe,
Antiphate vitata fames, surdôq; carina
Remige, Sirenum cantus transueta tenaces

Luminē fraudatus Cyclops, contempta Calypso,
 Penelope decus, atq; suum cui tanta paratur
 Scena pudicitiae, terræ pelagiq; labores,
 Et senū totidem bellis quod fluctibus anni
 Coniugij docuere fidem: sic Claudia felix
 Teste deos castosq; probet sub numine mores,
 Absoluens puppisq; moras, crimēq; pudoris.

Penelope trahat arte procos, fallatq; furentes
 Stamina nocturnæ relegendæ solertia tela:
 Non tamen audebunt titulis certare Serenæ.
 Quod si nobilitas cunctis exordia pandit
 Laudibus, atq; omnes redeunt in semina casus
 Quis venerabilior sanguis? quæ maior origo
 Quàm regalis erit? non te priuata dedere
 Limina, nec tantum poterat contingere nomen
 Angustis laribus, patruo te principe cessam
 Bellipotens illustrat auus, qui signa Britanno
 Intulit Oceano, Getulâq; reppulit arma.
 Claram Scipiadum taceat Cornelia gentem,
 Sèq; minus iactet Libycis dotata trophæis.
 Cardine te gemino laurus prætendis auitas:
 Inde Caledonijs, australibus, inde parentum
 Cingeris excubijs: necdum moderamina mundi
 Sumpterat illa domus, cum te Lucina beatæ
 Adderet astrorum radijs. ò maxima rerum
 Gloria, post genitam didicit regnare Serenam.
 Quid dignum memorare tuis Hispania terris
 Vox humana valet? primo lauat æquore solem
 India, tu fessos exacta luce ingales

Prohis, inq̄ tuo respirant sidera fluctu.
 Dies equis, frugum facilis, pretiosa metallis,
 Principibus fœcunda pijs: tibi secula debent
 Traianum, series his fontibus Ælia fluxit:
 Hinc senior pater, hinc iuuenum diademata fratrum.
 Namq̄ alie gentes quas fœdere Roma recepit,
 Aut armis domuit, varios aptantur in usus
 Imperij, Pharia segetes, & Punica messis
 Castrorum deuota cibo: dat Gallia robur
 Militis, Illyricis sudant equitatibus alæ.
 Sola nouum Latijs vectigal Hiberia rebus
 Contulit augustos, fruges, eraria, miles,
 Undiq̄ conueniunt, totiq̄ ex orbe leguntur,
 Hæc generat qui cuncta regant, nec laude virorum
 Censeri contenta fuit, nisi matribus equæ
 Vinceret, & gemino certatim splendida sexu
 Elacillam Mariamq̄ daret pulchramq̄ Serenam.

Te nascente, ferum per pinguia culta tumentem
 Dinitijs vndasse Tagum, Callectia risit
 Floribus & roseis formosis Duria ripis,
 Vellera purpureo passim mutauit ouile.
 Cantaber Oceanus vicino littore gemmas
 Exruit, effossis nec pallidus astur oberrat
 Montibus, oblatum sacris natalibus aurum
 Vulgo vena vomit, Pyreneisq̄ sub antris
 Ignea fulminibus legere Cerannia nympha.
 Quæq̄ rebellantes vndas, æstumq̄ secuta,
 In refluos venere palam Nereides amnes,
 Confessa plausu dominam cecinere futuris

Auspicium thalamis: alio tum parvus in axe
 Crescebat Stilico, votiꝫ ignarus, agebat
 Debita, cui longe coniux penitusꝫ remoto
 Orbe parabatur, tanti concordia fati.

Nec tua mortalis meruit cunabula nutrix,
 Ubra prima dabant gremijs redolentibus aureꝫ
 Ternaqꝫ te nudis innectens Gratia membris
 Afflauit docuitꝫ loqui, quocunꝫ per herbam
 Reptares, fluxere rose, candentia nasci
 Lilia: si placido cessissent lumina somno,
 Purpura fulgebat, viola factura cubile
 Gramineum, vernatꝫ tori regalis imago.
 Omina non audet genitrix tam magna fateri,
 Successꝫ suos arcani conscia voti,
 Spe trepidante tegit. gestabat Honorius arcto
 Te pater amplexu, quoties ad limina princeps
 Theodosius, priuatus adhuc fraterna veniret,
 Oscula libabat, tēꝫ in sua tecta ferebat,
 Letior in matrem teneris conuersa querebis.
 Quis me de proprijs auferre penatibus, inquit,
 Imperat? hic semper presagia luserat error,
 Et dedit augurium regnis infantia lingue.

Defuncto genitore tuo, sublimis adoptat
 Te patruus, magniqꝫ animo solatia luctus
 Restituens, propius quam si genuisset, amant
 Defuncti fratris sobolem: nec charior olim
 Mutua Ladeos deninxit cura Lacones.
 Addidit & proprio germana vocabula nato
 Quāꝫ datur fratris, speciem sibi reddit adepti.

Deniq; cum rerum summas delectus habenas
 Susciperet, non ante suis intendit amorem
 Pignoribus, quam te pariter fidamq; sororem
 Littus ad Eoum terris acciret Hiberis.
 Deseritur iam ripa Tagi, Zephyriq; relictis
 Sedibus, aurora famulos properatur in vrbes.
 Incedunt geminae proles fraterna puella:
 Inde Serena minor, prior hinc Termantia natu,
 Exertes thalami, quarum Cythereia necdum
 Subinga ceruices niueas Hymenæus adegit.
 Utraq; luminibus timidum micat, vtraq; pulchras
 Excitat ore faces. Qualis Latonia virgo,
 Et solo Ioue nata soror, cum forte reuisunt
 Equorei sortem patru, spumantia cedunt
 Equora, castarum gressus venerata dearum.
 Non ludit Galatea procax, non improbus audet
 Tangere Cimothoën Triton, totiq; seueros
 Inducit mores pelago, pudor, ipsaq; Protheus
 Arcet ab amplexu turpi Neptunia monstra.
 Tales sceptriferi visurae tecta parentis
 Limen Honoriades penetrant regale sorores:
 Ambas ille quidem patrio complexus amore,
 Sed merito pietas in te procliniior ibat,
 Et quoties rerum moles vt publica cogit
 Tristior, aut ira tumidus flagrante rediret,
 Cum patrem nati fugerent, atq; ipsa timeret
 Commotum Flaccilla virum: tu sola frementem
 Frangere, tu blando poteras sermone mederi.
 Alloquijs herere tuis, secreta fideli

Prisca puellares reuerentia transiit annos,
 Non talem Trinia confert laudator Homerus
 Alcinoe genitam, quæ dum per littora vestes
 Explicat, & famulas exercet læta choreas,
 Auratam iaculata pilam, post naufraga somni
 Otia, progressum folijs expauit Vlyssæ:
 Pierius labor, & veterum tibi carmina vatuum
 Ludus erat, quos Smirna dedit, quos Mantua fibros
 Percurrens, damnas Helenam, nec parcis Elisæ,
 Nobiliora tenent animos exempla pudicos.
 Laodomia sequens remeantem rursus ad umbras
 Phylaciden, & prona ruens Capaneia coniux:
 Communes ardente viro mixtura fauillas,
 Et grauis incumbens casto Lucretia ferro,
 Vulnere quæ proprio facinus testata tyranni,
 Armavit patriæ iustos in bella dolores
 Exule Tarquinio, memorandâq; concidit vno
 Vltâ pudicitiam libertatèmq; cruore.

Talia facta libens non tu virtute minore,
 Sed fato meliore legis, iam nobilis ætas
 Principe sollicito, votis erexerat aulam
 Incertis, quem tanta tori fortuna maneret.
 Antiquos loquitur misarum pagina reges,
 Quod dura sub lege procos certare iuberent,
 Empturos thalamum dubij discrimine leti,
 Et sua crudeles gauderent pignora mortis
 Ambitione peti, curru Pisea marino
 Fugit tela Pelops, nam prouidus obice regis
 Prodidit Oenomai deceptus Mirtilus axem

Hippomanes, trepidus cursu ferròq; secutam
 Aurato volucrem, flexit Sceneida pomo.
 Herculesas vidit fluvio luctante palastras
 Mœnibus ex altis Calidon, pretiumq; laboris
 Deianira fuit, cum pectore victor anhelò
 Alcides fremeret, retròq; Acheloïus iret,
 Decolor attonitæ stringebant vulnèra nymphæ,
 Saucia truncato pallebant flumina cornu.
 Te non Hesperidum pomis, non amne subactò,
 Non socerum fallente rota, sed indice dignus
 Augusto, varijs Stilico spectatus in armis
 Accipit, & regni dotes virtute paravit.
 Sæpe ducès meritis, bello tribuere coronas.
 Hunc cingit muralis honos, hunc civica quercus
 Nexuit, hunc domitis ambit rostrata carinis:
 Solus militiæ miram mercede iugalem
 Promernit Stilico, socero referente coronam.
 Agnovit patrum similem Termantia curam,
 Nupsit & illa duci, sed longe fata sororis
 Inferiora tuis, alio tibi numine tedas
 Accendit Romana salus: magnisq; coronis
 Coniugium fit cura tuum, delectus equorum,
 Quos Phrygiæ matres, Argeaq; gramina paste,
 Semine Cappadocum, sacris præsepibus edunt.
 Primus honor gemino, mox inde germine duxit
 Agmina, commissosq; labor sic gessit honores.
 Ut semper merito princeps cum magna dedisset
 Deberet maiora tamen, si bellica nubes
 Ingrueret, quannis annis, & iure minori

Cedere grandænos equitum peditumq; magistros
 Aspiceres, totumq; palam committere Martem.
 Nec gradus ætatisq; pudor senioribus obstat,
 Ne iuveni parere velint, ceu flumine molli
 Tranquillisq; fretis clauum sibi quisq; regendum
 Vendicat, incumbat si turbidus auster, & vnda
 Pulsset vtrunq; latus, posito certamine nautæ
 Contenti meliore manu, seseq; pauere
 Confessi, finem studijs fecere procellæ.

Haud aliter Stilico, fremuit cum Thracia belli
 Tempestas, cunctis pariter cedentibus, vnus
 Eligitur ductor: suffragia quippe peregit
 Iudex vera timor, victus ratione salutis
 Ambitus, & pulsus iacuit formidine liuor.
 Quis tibi tunc per membra tremor? quæq; cadebã
 Vbertim lachrymæ? cum sæua vocantibus arma,
 Iam lituis madido respectans limina vultu
 Optares reducem, galeæq; inserta minaci
 Oscula cristati raperes festina mariti
 Classica, sidereas ferratum pectus in vlnas
 Exciperes, castæ tuto per dulcia noctis
 Otia, pugnarum seriem narrare iuberet?
 Non illo nitidos, nunquam bellante capillos
 Comere, non solitos gemmarum sumere cultus.
 Numinibus votisq; vacas, & supplice crine
 Verris humum, tegitur neglectæ gratia forme,
 Cum proprio. reditura viro, nec deside cura
 Segnis marceat amor: laudem prudentia belli

Feminea pro parte subit: dum gentibus ille
 Confligit, vigili tu prospicis omnia sensu.
 Ne quid in absentem virtutibus obuia semper
 Audeat inuidia rabies, neu fervor iniquis,
 Ne qua procul positis furto subsederit armis
 Calliditas nocitura domi: tu sedula quondam
 Ruffino meditante nefas, cum quareret artes
 In ducis exitium, coniuratosq; foveret
 Contra pila Getas, motus rimata latentes,
 Mandatis tremebunda virum scriptisq; monebas.

DE CRYSTALLO.

P Offedit glacies natura signa prioris
 Que fit parte lapis, frigora parte negat.
 Solers lufit hyems, imperfectoq; rigore
 Nobilior, mitis gemma tumescit aquis.

DE EODEM.

f Lympha que tegitis cognato corpore lymphas.
 Et que nunc estis, queq; fuistis aqua.
 Quod vos ingenium iunxit, qua frigoris arte
 Torpuit, & maduit prodigiosa silex?
 Quis tepor inclusus securas vendicat vndas?
 Interior glacies quo liquefacta noto?
 Gemma quibus claustris arcana, nobilis estu
 Vel concreta fuit, vel resoluta gelu?
 Solibus indomitum glacies alpina rigorem

Sumebat nimo iam pretiosa gelu.
 Nec potuit toto mentiri corpore gemmam,
 Sed medio mansit proditor orbe latex.
 Auctus honor, liquidi crescunt miracula saxi,
 Et conseruata plus meruistis aquae.
 Aspice correptam splendenti fragmine venam
 Quà trahitur limes lucidiore gelu.
 Hic nullum Boream, nec brumam sentit opacus
 Humor, sed varias itq; reditq; vias.
 Non illum constrinxit hyems, non Sirius axis,
 Et tatis spatium non tenuauit edax.
 Clauditur immunis conuexo tegmine riuus,
 Duratisq; vagus fons operitur aquis.
 Nonne vides proprijs vt spumet gemma lacunis,
 Et refluos ducant pocula bina sinus?
 Vdãq; pingatur radijs obstantibus iris,
 Secretas hyemes sollicitante die?
 Mira silex, mirusq; latex, qui flumina vincit,
 Et lapis est, merito quod fluit, & lapis est.
 Dum crystalla puer contingere lubrica gaudet,
 Et gelidum tenero pollice versat onus:
 Vidit perspicuo deprehensas marmore nymphas,
 Dura quibus solis parcere nouit hyems.
 Et siccum relegens labris sitientibus orbem,
 Irrita quæsitis oscula figit aquis.
 Marmoreum nec sperne globum, spectacula transit
 Regia, nec rubro vilior iste mari.
 Informis glacies, saxum rude nulla figura
 Gratiq; sed raras inter habetur opes.

EPISTOLA AD OLIBRIUM
 UT AD SE SCRIBAT.

1 Vid rear, affatus quòd non mihi dirigit vslos,
 Nec redit alterno pollice ducta salus?
 Scribendi ne labor? sed quæ tam prona facultas
 Carmina seu fundis, seu Cicerone tonas?
 Cedere diuitijs animi fortuna fatetur,
 Et tantas oris copia vincit opes.
 An rarus qui scepra ferat? quin tempore nullo
 Cessant flaminea puluerulenta vie.
 Constat ingenium, cum sit qui dicta reportet.
 Quæ nisi contemnor causa relicta tibi?
 Despicias ergo tuum (si fas est credere) vatem,
 Perfidus & spatio debilitatur amor.
 Excidim'ne tibi? lucem iam condat Hidaspes,
 Et Tartesiaco Sol oriare vado.
 Candescat Geticis Meroë conuersa pruinis,
 Clarâq; se vetito proluat Vr̄sa mari.
 Et si iam nostros fastidit Olibrius ignes,
 Constat Oresteam nil valuisse fidem.
 Quin age, rumpe moras, remoraturâsq; sodalem,
 Absens eloquio fertiliore doce.
 Crebrâq; sæcundo festinet littera cursu,
 Digna tuis animis, insinuanda meis.
 Dignatus tenni Cæsar scripsisse Maroni,
 Et tibi dedecori scribere? musa vale.

CL. CLAVD.
AD PROBINVM QVO'D NI
HIL LITERARVM AB EO
RECEPERIT.

q Vem precor inter nos habitura silentia finē?
Quando dabit gratas littera nostra vices?
Me timidum, vel te potius dixisse superbum
Conuenit, alterius crimen vtrunq; tenet.
Transfluxere dies, & dum scripsisse priorem
Pœnitet, æternas itur in vsq; moras.
Sed quid agam? cœpisse vetat reuerentia vestri,
Hinc amor hortatur scribere, vincat amor.
FORS iuuat audentes, Chij sententia vatis,
Hac duce, non dubitem te reticente loqui.
Audax aut si quid penitus peccasse videtur,
Arguar ingrati non subiturnus onus.
Romanos bibimus primo te consule fontes,
Et late cessit grata Thalia toge.
Incipiēsq; tuis affatibus omnia cœpi,
Fatâq; delebo posteriora tibi.
Ergo laceffitus tandem rescribe roganti;
Et patria florens sorte Probine vale.

IN SPHAERAM ARCHI-
MEDIS.

i Vppiter in paruo cum cerneret æthera vitros
Risit, & ad superos talia dicta dedit.
Huccine mortalis progressa potentia curæ?

Iam mens in fragili luditur orbe labor.
 Iura poli, rerumq; fidem, legemq; virorum
 Ecce Siracusius transtulit arte senex.
 Inclusus varijs famulatur spiritus astris,
 Et vinum certis motibus vrget opus.
 Percurrit, proprium mentitur signifer annuus,
 Et simulata nouo Cynthia mense redit.
 Iamq; suum voluens audax industria mundum
 Gaudet, & humana sidera mente regit.
 Quid falso insontem tonitru Salmonea miror?
 Enula naturæ parua reperta manus.

DE BIRRHO ET CASTO-
REO.

n Ominis vmbra manet veteres, iam discere
 Birrhum
 Sic Castor niteat, Castoreum nequeo.
 Sex emptus solidis, quid sit iam scire potestis,
 Si mihi nulla fides, credite vel pretio.

EPITAPHIUM SPONSÆ
IN VIA PVBLICA SE-
PVLTAÆ.

P Vlchris stare diu Parcarum lege negatur,
 Magna repente ruunt, summa cadunt subito.
 Hic formosa iacet Veneris sortita figuram,
 Egregiumq; decus inuidiam meruit.

CL. CLAVD.
DE BALNEIS QVINTIANIS.

f Ontibus in liquidis paulum requiesce viator,
Atq; tuum rursus carpe refectus iter.
Lympharum dominum nimium miraberis hospes,
Inter dura via Balnea qui posuit.

DESCRIPTIO PORTVS
ZARINENSIS.

v Rbs in conspectu montana cacumina velat
Tranquillo prætenta mari, ducentia portum
Cornua, pacatas remouent aquilonibus undas.
Hic exarmatum terris cingentibus æquor
Clanditur, & placidam discit seruare quietem.
Quicquid Castalio de gurgite Phæbus anhelat,
Carmina fert, sed verba negant communia muse:
Carmina sola loquor, sic me meus implet Apollo.

DESCRIPTIO ARMENTI.

n Non tales quondam species tulit armentorum,
Tellus tergemino subdita Gerioni:
Non tales Clitumne lauas in gurgite tauros,
Tarpeio referunt quos pia vota Ioui.
Non tales Tyrias sparsisse iuuenus arenas
Dicitur, optatum quando reuexit onus.
Non Cretæus ager, nec amati conscia tauri

Gnosos, nec similes pauperit Ida feras.
 Ipse & dispariles monstro diffusus in artus,
 Qui crimen matris condidit ore novo.
 Cres puer haud talem potuisset reddere formam,
 Portassent totum si fera membra patrem.

DESCRIPTIO INSVLAE.

e St procul ingenti regio summota recessu
 Insula, quæ resides fluctus mitescere cogit.
 In longum producta latus, fractasq; per undas
 Ardua tranquillo curvantur brachia portu.

DE IRACVNDQ.

i Ni iaculum quodcumq; ferit dementia mutat,
 Omnibus armatur rabies pro cuspide ferri.
 Cuncta volat dum dextra ferox in vulnere sensit,
 Pro telo geritur quicquid suggesterit ira.

DE QVADRIGA MARMOREA.

q Vis dedit innumeros vno de marmore vultus?
 Surgit in aurigam currus, paribusq; lupatis,
 Unanimes frenantur equi, quos forma diremit,
 Materies cognata tenet, discrimine nullo.
 Vix redit in currum, ducuntur ab axe iugales,
 Ex alio se quisq; facit, quæ tanta potestas?
 Vna silex tot membra ligat, ductusq; per artem

CL. CLAVD.

Mons patiens ferri varios mutatur in artus.

DE POLICASTE ET PERDICA.

¶ Vid non seuus amor flāmarū munere cogat?
Sanguinis affectum mater amare timet.
Pectore dum niteo miserum tenet anxia nutrix,
Illicitos ignes iam fouet ipsa parens.
Utrices pharetras tandem depone Cupido,
Consule iam Venerem, forsā & ipsa dolet.

DE HISTRICE AD STIM-
PHALVM.

¶ Vdierā memorāde tuas Stimphele volucres,
Spicula vulnifico quondam sparsisse volatū.
Nec mihi credibilis ferratæ fabula pinne,
Visa diu datur ecce fides, & cognitus histrix,
Herculeas affirmat aues: hos longius illi
Assimilat porcū, mentitæ cornua setæ
Summa fronte rigent, oculis rubet igneus ardor,
Parua sub hirsuto catuli vestigia dorso.
Hanc tamen exiguam miro natura tueri
Præsidio dignata feram. Stat corpore toto
Sylua minax, iaculisq; rigens in prælia crescit
Picturata seges, quorum cute fixa tenaci
Altera succrescit, alternantēsq; colorum
Cincta vices, spatij intus migrantibus exit
In solidæ speciem pugne, tenuatq; furtim

Lenis in extremum sese producit acamen.
 Sed non hæc acies ritu sylvestris Echini
 Fixa manet, crebris propugnat iactibus vstrò:
 Et longe sua membra regit, tortúmque per auras
 Enolat excusso natiuum missile tergo.
 Interdum fugiens, Parthorum more sequentem
 Vulnerat, interdum potitis velut ordine castris
 Terrificum densa mucronem verberat vnda,
 Et consanguineis hastilibus asperat armos.
 Militat omne fera corpus, vibratâque rauco
 Terga fragore sonant, stimulis accensa tubarum
 Agmina collatis credas confligere signis,
 Tantus in angusto strepitus furit additus armis.
 Calliditas, partúsque sui timor, itaque nunquam
 Profiga telorum, caute contenta minari,
 Nec nisi seruandæ iactus impendere vitæ,
 Error abest, certum solertia destinat ictum.
 Nil spatio fallente modum, seruatque tenorem
 Muta cutis, doctique tegit conamina visus.
 Quis labor humanus tantum ratione sagaci
 Proficit? eripiunt trucibus cortinia capris
 Cornua, subiectis eadem lentescere cogunt
 Ignibus, intendunt taurinos mittere nervos:
 Instruitur pinnis, ferròque armatur arundo.
 Ecce brevis proprijs munitur bestia telis,
 Externam nec querit opem, fert omnia secum
 Se pharetra, sese iaculo, sese vtitur arcu:
 Unum animal cunctas bellorum possidet artes.
 Quod si omnis nostræ paulatim industria vitæ

CL. CLAVD.

F luxit ab exēplis, quicquid procul appetit hostem
H inc reor inuentum, morem hinc traxisse Ciconas
B ellandi, Parthōsq; retro didicisse ferire,
P rima sagittiferæ pecudis documenta secutos.

DE EODEM.

h Orret apex capitis, medio fera lumina sur-
gunt

V ertice, cognatus dorso durescit amictus.
A rmanit natura cutem, dubiisq; rubentem
C uspidibus, paruis multos acuere rubores.

IN PODAGRICVM QVI
CARMINA NON STA-
RE DICEBAT.

q Ue tibi cum pedibus ratio? quid carmina
culpas?

Scandere qui nescis, versiculos laceras.
C laudicat hic versus, hæc, inquit, syllaba nutat
A tq; nihil prorsus stare putat podager.

AD MAXIMVM QVI
MEL AD SE MISERAT.

d Ulcia dona mihi tu mittis Maxime sem-
per,
E t quicquid mittis mella putare decet.

DE PAUPERE AMANTE.

P
 Aupertas me seua domat, dirúsq; cupido;
 Sed toleranda fames non tolerandus amor.
 Esuriens pauper, telis incendor amoris
 Inter vtrunq; malum, diligo pauperiem.

DE PIIS FRATRIBVS ET
STATVIS EORVM.

a
 Spice sudantes venerando pondere fratres,
 Diuino meritos semper honore coli,
 Lustra quibus rapida cessit reuerentia flammæ,
 Et mirata vagas reppulit Etna faces.
 Complexos manibus fultos cernice parentes
 Attollant vultus acceleréntq; gradus.
 Attollant vultus acceleréntq; gradus.
 Grandæui gemina sublimes prole feruntur
 Et clara natos implicuere mora.
 Nonne vides vt sana senex incendia monstrat?
 Vt trepido genitrix innocet ore deos?
 Erexit formido comam, pèr q; omne metallum
 Fusus, in attonitæ palluit ore color.
 In iuenum membris animosus cernitur horror,
 Atq; omen metuens, impavidúsq; sui.
 Reiecta vento chlamydes, dextram erigit ille,
 Contentus læua sustinuisse patrem.
 At illi duplices in nodum colligit vlnas,
 Cautior in sexu debiliore labor.
 Hoc quoq; præteriens oculis, ne forte relinquant

Artificis tacita quod meruere manus.
 Nam consanguineos eadem cum forma figuret,
 Hic propior matri, fit tamen ille patri.
 Dissimiles annos solertia temperat artis,
 Alter in alterius redditur ore parens.
 Et noua germanis paribus discrimina præbens,
 Diuisit vultus cum pietate faber.
 O bene naturæ memores documenta supernæ
 Iustitiæ, iuuenum numina, vota senum.
 Qui sprete opibus medios properastis in ignes,
 Nil præter sanctam tollere caniciem.
 Haud equidem immerito tantas virtute repressas
 Encheladi fauces obriguisset reor.
 Ipse redundantem frenauit Mulciber Etnam,
 Laderet exempli ne monumenta pij.
 Senserunt elementa fidem, pater affuit æther,
 Terræq; maternum sedula iuuit onus.
 Quod si notus amor prouexit in astra Lacones,
 Æneam Phrygio raptus ab igne pater:
 Si vetus Argolicos illustrant gloria fratres,
 Qui sua materno colla dedere iugo:
 Cur non Amphynomo, cur non tibi fortis Onapi,
 Æternum Siculus templa dicauit honos?
 Plura licet summæ dederit Trinacria laudi,
 Nouerit hoc mains se genuisse nihil.
 Nec doleat damnis, quæ deuius intulit ardor,
 Nec gemat exustas igne furente domos.
 Num potuit pietas flamma cessante probari?
 Emptum est ingenti clade perenne decus.

AD GENNADIVM PRO-
CONSVLEM.

i Talie commune decus, Rubiconis amœni
Incola, Romani fama fecunda fori.
Graiorum populis, & nostro cognite Nilo,
Vtraq; gens fasces horret amâtz tuos.
Carmina ieiunas poscis solantia fauces,
Testor amicitiam nulla fuisse domi.
Nam mihi mox nidum pennis confisa relinquunt,
Et sare contempto non reditura volant.

DE THEODORO ET
ADRIANO.

m Anlius indulget sommo, noctesq; diesq;
Insomnis Pharius sacra profana rapit.
Omnibus hoc Itala gentes exoptate votis.
Manlius vt vigilet, dormiat vt Pharius.

CL. CLAVD.
PRAEFATIO IN SEQVENS
EPITHALAMIVM.

Armina per thalamum quannis festina ne-
garem,
Nec volui genero, nec potui socero.
Hic socius, dux ille mihi, nostriq; per aulam
Ordinis, hic consors, emicat ille prior.
Hunc mihi coniungit studijs communibus etas,
Hunc mihi praeposit, vel senium, vel honos.
Carmen amor generi, soceri reuerentia poscit:
Officio vatis, militis obsequio.

EPITHALAMIVM PALLADII
ET SERENAE.

f Orte Venus blando quesitum frigore somnum
Vitibus intexti gremio successerat antri:
Densq; sidereos per gramina fuderat artus,
Acclinis florum cumulo crispatur opaca
Pampinus, & vitem sudantem ventilat vnus,
Ora decet neglecta sopor, fastidit amictum
& stus, & exuto translucent pectore frondes.
Idalia iuxta famula, triplexq; vicissim
Nexa sub ingenti requiescit Gratia quercu.
Pennati passim pueri, quo quonq; vocavit
Vmbra iacent, fluitant arcus, ramisq; propinquanti
Pendentes placido suspirant igne pharetre.
Pars vigilēs ludunt, aut per virgulta vagantur.

Scrutantur nidos auium, vel roscida læti
 Mala legunt, donum Veneris flexusq; sequuntur
 Palmitis, & summas pennis librantur in vltimos.
 Defendunt alij lucum, Driadesq; procaces
 Spectandi cupidas, & rustica numina pellunt,
 Sylvestresq; deos, longeq; tuentibus antrum
 Flammea lascinis intendunt spicula Faunis.
 Cum subito varius vicina clamor ab vrbe,
 Et fausti iuuenum plausus, mixtæq; choreis
 Audite per rura byræ: celebrata per omnes
 Italie canitur montes, omnisq; maritum
 Palladium resonabat ager. Peruenit ad aures
 Vox iocunda deæ, strepitûq; excita resedit,
 Et reliquum nitido deterfit pollice somnum.
 Vtq; erat interiecta comas, turbata capillos,
 Mollibus assurgit stratis, sociûmq; requirit
 Agmen, & in numeros Hymenæum querit amores.
 Hanc Musa genitum legit Cytherea, ducemq;
 Prefecit thalamis, nullum vinxisse cubile
 Hoc sine, nec primas fas est attollere tedas.
 Conspicitur tandem platano, nanq; ille sub alta
 Fusus inæquales cera texebat auenas,
 Menalijsq; modos, & pastoralia labris
 Murmura tentabat relegens, orisq; recursum.
 Dissimili tenuem variabat arundine ventum.
 Restitit vt vidit Venerem, digitisq; remissis
 Ad terram, tacito defluxit fistula lapsu,
 Dulce micant oculi, niveas infecerat igni
 Sûsq; pudorq; genas: dubiam lanniginis vmbra

Cesaries intonsa tegit. Prior ipsa silentem
 Compellat. Nunquámne puer dilecta relinques
 Carmina? maternis nunquam satiabere donis?
 Dedite Musarum studio, nimumq; parentis
 Emule, quid medio tecum modularis in æstu?
 Iámne tibi sordent cytharæ? iam lustra Lycei
 Atq; pecus cordi, redituráq; rupibus Echo?
 Huc ades, & tantæ nobis ediffere causas
 Letitiæ, quæ pompa toro tam clara resultat,
 Quæ noua dotetur virgo, patriámq; genúsq;
 Pande, quibus terris orti, quo semine ducti:
 Haud ignarus enim, nec te connubia fallunt
 Ulla, tuo primæ libantur fœdere noctes.

Ille refert. Equidem dudum te diua morantem
 Mirabar, quòd adhuc tanti secura maneres
 Coningij, non parua tibi mandatur origo.
 Fascibus insignes, & legum culmine fultæ
 Conuenere domus, & qui letissimus urbi
 Sanguis erat, rubris quæ flatibus insula latrat.
 Quis locus Æthiopum, quæ sic imperuia fame
 Successit regio? quo non rumore secundo
 Palladij penetravit amor? mentisq; benigna
 Temperies, doctiq; sales, & grata senectus?
 Per cunctos ijt ille gradus, aulæq; labores
 Emensus tenuis, summe fastigia sedis
 Eorum stabili moderatus iure senatum.

Hic splendor inuennum, cunabula prima puella
 Danubius, veteresq; Thomi, Mauortia matris
 Nobilitas, spolijs armisq; exultat auitis,

Immensamq; trahit celerini robore lucem,
 Qui quondam Meroen iussus Nilumq; tueri,
 Cum sibi post domitos, & Parthica fulmina claros
 Sceptra daret miles, rebusq; imponere vellet,
 Depexit fremitus, & prætulit otia regno.
 Respuit incestum, quod vi, quod poscere ferro
 Posthabita pietate solent, non purpura primum
 Inferior virtute fuit, metuitq; repulsam
 Obuia maiestas, doluit Fortuna minorem
 Se confessa viro, magnum delecta potestas
 Maiorem concepta probat: cognomina sumpsit
 Plena ducum genitor, paulatim vectus ad altum
 Princeps militiae, quo non illustrior extat
 Alter, cunctorum tabulas assignat honorum.
 Regnorum tractat numeros, cuneosq; recenset.
 Sparsas imperij vires constringit in vnum
 Depositem, quæ Sarmaticis custodia ripis,
 Quæ senis obiecta Rhetis, quæ Saxona frenat
 Vel Scotum regio, quantum cinxere cohortes
 Oceanum, quantum pacatur milite Rhenus,
 Casta domus, sincera fides, industria solers,
 Elegit Stilico: nihil ultra laudibus addi
 Iudiciove potest, tali nubente puella,
 Nonne tibi cessare nefas? duc protinus omnes,
 Duc, age, marcentes cupio quassare coronas.
 Et vibrare faces, & noctem ducere ludo.
 Hæc quoq; non vilem mihi fistula commodat vsum,
 Responsura choris, vix hæc Hymeneus. at illa
 Fontibus abluatur gelidis, legemq; capillo

Reddit, & ornatum formæ populisq; soluta
Mira Dioneæ sumit velamina tele.

Floribus extruitur currus, iuga floribus halant,
Florea purpureas adnectunt frena columbas.

Undiq; concurrunt volucres, quæcunq; frementem
Permulcent Athesim cantu, quos Larius audit,

Quos Benacus alit, quos excipit amne quieto
Mincius, ereptis obmutuit vnda querelis.

Eridani ripas, & rauce stagna Paduse
Diffugiens nudavit olor, letantur amores,

Frenatisq; truces auibus per nubila vecti.
Ostentant se quisq; deæ, magnosq; tumultu

Confligunt, proniq; manus in verbera tendunt.
Consequitur, vincitq; suos auriga iugales.

Atq; impune cadunt, lapsu meliore volantes.
Ut thalami tetigere fores, tum vere rubentes

Desuper inuertunt calathos, largosq; rosarum
Imbres, & violas plenis sparsere pharetris,

Collectas Veneris prato: quibus ipse pepercit
Syrius, & teneras clementi sidere fouit.

Gemmatis alij per totum balsama teetum
Effudere cadis. duro quæ saucius vngue

Niliacus pingui desudat vulnere cortex.
Aggreditur Cytherea virum, flentemq; Cupido

Detraxit matris gremio: matura tumescit
Virginitas, superatq; nives, ac lilia candor,

Et patrium flans testatur crinibus Istrum.
Tum dextram complexa viri, dextramq; puella

Tradit, & his vltro sancit connubia dictis.

Viuité concordés, & nostrum discite munus,
 Oscula mille sonent, liuescant brachia nexu,
 Labra ligent animos, nec tu virtute paterna
 Confidas iuuenis: non est terrore domanda,
 Sed precibus placanda tibi: concede marito
 Tu quoq; nec Scythicas infensis vnguibus iras
 Exercere velis, vinci patiare rogamus.
 Sic vxor, sic mater eris. quid lumina tingis?
 Virgo crede mihi, quem nunc horrescis, amabis.
 Dixit, & aligera geminos arcuq; manuq;
 Prestantes è plebe vocat: puer ilicet Ethon,
 Et Pirois, rutilas dispersi murice plumas
 Profluant, puróq; imbutis melle sagittis.
 Hic nuptam petit, ille virum, sonuere reducta
 Cornua, certa notos pariter sulcauit arundo,
 Et pariter fixis hæserunt tela medullis.

F I N I S.

PARISIIS IN AEDIBVS
SIMONIS COLINAEI
MENSE MAIO

M. D. XXX.

THE ALICE CLAY
MEMORIAL

FOR THE
SUPPORT OF THE

OF THE
UNIVERSITY OF
CALIFORNIA

THE
SYDNEY COLLEGE
OF THE
ANGLO-INDIAN
MISSION